

SEPTEMBRIS/OKTOBRIS 2015

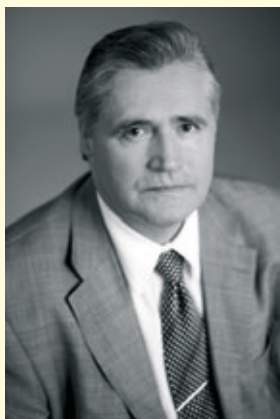
Nr. 9/10 (243/244)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Par visdažādāko jaunumu "ražu", ko šovasar naski vākušas pašvaldību čaklās "bitītes", lasiet žurnāla 30.-89. lpp.

REFORMAS PROPAGANDA

Reformu iemesli reti sakrīt ar deklarētajiem mērķiem. Viens no reformu rosināšanas motīviem ir nevēlēšanās atzīt savas kļūdas un uzņemties par tām atbildību. Tāpēc jāatrod kāds cits vainīgais un jāmēģina šo vainīgo likvidēt. Ja reforma izdosies, varēs ilgi stāstīt, ka arī turpmākās neveiksmes ir sagudrotā "Jaundara" rīcības sekas.

Propaganda ir organizēta smadzeņu "skalošana". Propagandisti zina, ka lielāki meli šķiet ticamāki. Ja samelosi tikai mazliet, tad tautai radīsies aizdomas. Ja samelosi ar vērienu – noticēs, jo nevar taču būt, ka mums tik ļoti melo.

Negribas atzīt, ka iepriekšējā ilgtermiņa politika – pārmērīga taupīšana un līdzekļu neieguldīšana infrastruktūrā un izglītībā, orientācija uz lētā darbaspēka ekonomiku – ir depopulācijas un ekonomiskās stagnācijas cēlonis. Tāpēc tika meklēts vainīgais – mazie pagasti, kas it kā kavējot attīstību.

Pirms sešiem gadiem veiktā administratīvi teritoriālā reforma netika atbalstīta ne ar pašvaldību finanšu pieaugumu, ne ar funkciju decentralizāciju. Jaunie vēlētie pašvaldību vadītāji centās darīt visu, lai jaunajos apstākļos strādātu efektīvāk, taču valdības nevēlēšanās atbalstīt attīstību kavēja labos nodomus.

Pasaules ekonomiskā krīze toreiz ļāva izglābties no objektīva šīs reformas vērtējuma. Tagad, pasliktinoties drošībai globālā mērogā un nespējot izkļūt no fiskālās disciplīnas slazda, atkal ir vajadzīgs kāds, kuram uzvelt vainu. Tiek piedāvāts atkal apvienoties, neizvērtējot, kāpēc iepriekšējā apvienošana nedeļa gaidīto.

Reformas propagandisti priekšplānā izvirza cilvēkus, kuriem nav ne mazākā priekšstats par pašvaldību iekārtu, funkcijām vai finansēm. Tiek tirāzēti meli,

- ka republikas pilsētas finansējot mazās pašvaldības (patiesībā pēc pašu ieņēmumiem uz vienu reģistrēto iedzīvotāju šīs pilsētas ieņem 4., 10., 18., 23., 45., 70. un 81. vietu no 119 pašvaldībām);
- ka lielāki novadi ir ekonomiski spēcīgāki nekā mazie novadi (patiesībā novadi ar reģistrēto iedzīvotāju skaitu virs 25 tūkstošiem ieņem 24., 37., 41., 53., 61., 72., 87., 111. un 113. vietu; mazākie novadi ar reģistrēto iedzīvotāju skaitu zem diviem tūkstošiem pēc pašu ieņēmumiem uz reģistrēto iedzīvotāju ieņem 34., 66. un 101. vietu);
- ka mazākie novadi nespējot apgūt investīcijas (patiesībā Ministru kabinets pieņem tādus noteikumus, lai kavētu mazos novadus investīcijas saņemt).

Tiši (vai netiši?) tiek piedāvāta reģionālās depopulācijas programma, kas balstās uz trim valjiem:

- uz jauno finanšu izlīdzināšanu, kas centralizēti novirza donoru naudu prom no ģeopolitiski svarīgākajām Latvijas teritorijām;
- uz jau paveikto slimnīcu koncentrāciju un centralizāciju, kas attālina iedzīvotājus no ārstēšanās vietas;
- uz tuvākajos gados iecerēto vidusskolu slēgšanu, kas padarīs dzīvošanu daudzās teritorijās vēl mazāk pievilcīgu.

Neviena no koalīcijā esošajām partijām pirms Saeimas vēlēšanām nesolīja uzsākt jaunu administratīvi teritoriālo reformu. Godīgi būtu savus nodomus atklāt pirms nākamajām vēlēšanām, nevis uzsākt reformu steigā, bez pienācīgas diskusijas un slepeni.

Tiem, kas iesaistās reformas propagandā, vajadzētu padomāt, kurai valstij ir izdevīga Latvijas (īpaši austrumu pierobežas) depopulācijas programma.

Valdība varētu nevis organizēt kārtējo teritoriālo reformu, bet koncentrēties uz konkurētspējīgas ekonomikas veicināšanu un jaunu darbavietu radīšanu.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

SEPTEMBRIS/OKTOBRIS ŠAJĀ NUMURĀ

Ojāra Martinsona foto

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauz LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore

ar rudens ražu

Daina Oliņa
redaktoreš vietniece

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

PARAKSTĪTS LPS UN MK VIENOŠANĀS UN DOMSTARPĪBU

PROTOKOLS 2

PROTOKOLU VĒRTĒ LPS BIEDRU ORGANIZĀCIJAS 3

INFORMĀCIJAI UN DARBAM 7

PIEREDZE

FORUMĀ "PAŠVALDĪBA – DIGITĀLĀS SABIEDRĪBAS VEIDOTĀJA" 12

EIROPĀ 14

PROJEKTI

SOCIĀLĀ DARBA UN VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS
NODROŠINĀŠANAS TĪKLS 18

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

KURŠ PASNIEGS ROKU... 20

TĒRVETNIEKI NEBAIDĀS BŪVĒT "GAISA PILIS" 25

PAŠVALDĪBĀS

VASARAS "RAŽA"

Pieminekļi, piemiņas zīmes un vietas un piederības apliecinājumi 30

Grāmatas, fotoalbumi un informatīvie materiāli 41

Vides un mākslas objekti 49

Izglītības iestādes, jauniešu un interešu centri 65

Svētki Latvijas pilsētās un novados 77

IZSTĀDE-GADATIRGUS "IZVĒLIES PIEBALGU!" 88

PROJEKTI

DOBELE DARA UN RĀDA 90

ANEKDOTES

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 92

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruni **67 326 634**

PARAKSTĪTS LPS UN MK VIENOŠANĀS UN DOMSTARPĪBU PROTOKOLS

Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) Dome 28. septembrī apstiprināja Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) un Ministru kabineta (MK) vienošanās un domstarpību protokolu, ko parakstīja LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un Ministru prezidente **Laimdota Straujuma**.

Dokuments tika atbalstīts gandrīz vienbalsīgi, atturoties tikai diviem pašvaldību vadītājiem.

Ar Ministru kabinetu **ir panākta** vienošanās kopumā atbalstīt nodokļu ieņēmumu apmēru, kas tiek ieskaitīti pašvaldību budžetos 2016. gadā, un noteikt iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) prognozes sadalījumu pašvaldību un valsts budžetā proporcijā **80% : 20%**. Vienošanās paredz ieņēmumus pašvaldību budžetos no IIN 2015. gadā prognozēt 1,2 miljardu eiro apmērā un pašvaldībām garantēt ieņēmumus 100% apmērā no iedzīvotāju ienākuma nodokļa.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanai 2016. gadā ir paredzēts **36,48 miljonu eiro** finansējums no valsts budžeta Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam. Tomēr LPS priekšsēdis A. Jaunsleinis joprojām paliek pie iepriekš paustā viedokļa, ka nākamgad, diskutējot par 2017. gada budžetu, būs jāatgriežas pie jautājuma par finanšu izlīdzināšanas principiem un dotācijām, jo daudzām pašvaldībām iespējams ievērojams ienākumu samazinājums.

Būtiskākais jautājums, par ko **nav panākta** vienošanās, ir **principi pašvaldību budžetu ieņēmumu veidošanā vidējā termiņā**. MK un Finanšu ministrija uzstāj, ka turpmākajos trīs gados iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdales proporcijai jā saglabājas nemainīgai – 20% valstij un 80% pašvaldībām. Savukārt LPS norāda, ka 2016. gadā šim sadalījumam piekrīt, taču ilgtermiņā ir pārāk daudz faktoru, kas var ietekmēt ienākumu un izdevumu apjomu, tādēļ jau tagad noteikt stingru proporciju vidējam termiņam ir neapdomīgi.

Ministru prezidente Laimdota Straujuma pateicās pašvaldībām par izpratni budžeta veidošanas procesā un izteica gandarījumu, ka ir pildīts solījums par jaunas pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmas izveidi. *“Liels paldies katrai pašvaldībai un visām kopā par līdzdarību,”* sacīja L. Straujuma.

Ar pilnu LPS un MK vienošanās un domstarpību protokolu un pavadošajiem dokumentiem var iepazīties LPS mājaslapā: http://www.lps.lv/?task=view&article_id=5063.

Sagatavojusi
Maija Pētermane,
LPS padomniece sabiedrisko attiecību jautājumos

PROTOKOLU VĒRTĒ LPS BIEDRU ORGANIZĀCIJAS

ANDRIS RĀVIŅŠ, LPS priekšsēža vietnieks, Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs (Latvijas Lielo pilsētu asociācija):

– Par Latvijas Pašvaldību savienības un Ministru kabineta parakstīto vienošanās un domstarpību protokolu varu teikt, ka pozitīvi vērtēju jaunā finanšu izlīdzināšanas modeļa ieviešanu, ko nevarējām “iedarbināt” vairākus gadus, bet negatīvi – pašvaldībām paplašinās pienākumu loks, taču šo uzdevumu izpildei valsts nepiešķir finansējumu.

Joprojām neatrisināts palicis jautājums par pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu algām. No valdības bija solījums tās finansēt no valsts budžeta, diemžēl tas nav izpildīts. Ja valstij nav iespējams nodrošināt visu skolotāju algu pielikumu, tad izglītības reformu varbūt varētu sākt tieši ar pirmsskolas pedagogu algu pielikumu, jo ar tām situācija ir kritiska.

GINTS KAMINSKIS, LPS priekšsēža vietnieks, Auces novada domes priekšsēdētājs, Novadu apvienības priekšsēdētājs:

gaitā daudz vairāk būtu jādomā, jārunā un jārisina visi sāpīgie jautājumi, kas protokolā palikuši kā nesaņemti. Manuprāt, tad dialogi būtu konstruktīvāki un finanšu ministrs vēl pēdējā sarunu raundā nevarētu pateikt: šo jautājumu atliekam uz Ministru kabineta komitejas sēdi, par to mēs nevienojamies, un tā tas arī paliek.

Kaut gan protokols tika noslēgts par vienošanos un domstarpībām vidējā termiņā, tas ir, 2016.–2018. gada budžetu, mēs lielas bažas pirmām kārtām par 2017. un 2018. gadu un budžetu ilgtermiņā. Pašvaldībām ir nepieciešama stabilitāte, lai varētu normāli plānot gan savus ikdienas, gan attīstības jautājumus.

– Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, šoreiz pirms Pašvaldību savienības un Ministru kabineta protokola parakstīšanas un lasot tā galaredakciju, nebija tāda nemiera un neziņas kā citus gadus, kad neatrisināto un problēmjautājumu bija daudz vairāk. Tomēr es būtu vēlējies noslēdzošajās sarunās ar Finanšu ministriju redzēt arī mūsu – vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministru un VARAM pārstāvjus kā Latvijas pašvaldību interešu aizstāvjus, taču galvenās sarunas notika tikai starp Pašvaldību savienību un Finanšu ministriju. Tas būtu aicinājums mūsu pašvaldību ministram un ministrijai – aizstāvēt pašvaldību intereses kopumā visā Latvijā!

Gribu uzsvērt pašvaldību vadītāju valstisko izpratni par nākamgad nepieciešamo izdevumu palielināšanu aizsardzībai. Neraugoties uz to, mums visa gada

Neatrisināts palicis jautājums par visu teritoriju kopumā un par valsts investīciju programmu, jo īpaši vietām, kur nav pieejami Eiropas fondi. Uzkrātās investīcijas Latvijā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālā izvietotas ne tikai lielajos attīstības centros, bet arī pārējās 89 pašvaldībās, kas palikušas ārpus ES fondu finansējuma un kurām pieejami minimāli finanšu resursi savai attīstībai. Tāpēc paralēli ES struktūrfondu apgūšanai vienlaikus būtu jāīsteno arī valsts investīciju programma. Ir jādomā, kā izskatīsies valsts kopumā tad, kad beigsies šis plānošanas periods. Cilvēki taču dzīvo pilnīgi visā teritorijā, un par to noteikti būtu jāatceras.

Smaga problēma pašvaldībām ir aizņemšanās iespēja. Ministru kabinets nākamajiem trim gadiem paredzējis 118 miljonu eiro ikgadējo pašvaldību kopējo aizņēmumu pieļaujamo palielinājumu, kaut LPS prasība bija un ir – atcelt ierobežojumus pašvaldībām aizņēmumu saņemšanai.

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

Turpmāk mūs gaida smags darbs, meklējot kādu kopsaucēju pašvaldību un valdības dialogā par pirmsskolas izglītību un pedagogu atalgojumu. Faktiski šī problēma atkārtojas gadu no gada, taču pieņemama risinājuma nav. Tāpat būs jāpacīnās par 22 pašvaldībām, kas palikušas "aiz borta", gaidot atbalstu ūdensapgādes un kanalizācijas pievadu izbūvei, kaut tehniski ekonomiskie pamatojumi tām izstrādāti, taču šajā plānošanas periodā

Eiropas Savienības fondu līdzekļi šai kategorijai nav paredzēti. Un jāmeklē risinājumi ne tikai šīm 22 pašvaldībām – atbalsts no Eiropas fondiem ūdenssaimniecībai ir nepietiekams. Nu, un, protams, kā allaž – ceļu lietas, par kurām lemjot, pašvaldības neiekļauj nopietnajos spēlētājos. Tas viss un vēl daudzi citi jautājumi būs mūsu turpmākajās sarunās ar ministrijām un valdību. Gatavosimies un meklēsim argumentus!

INGA BĒRZIŅA, Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja, Reģionālo attīstības centru apvienības (RACA) valdes locekle:

– Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības noslēgtais vienošanās un domstarpību protokols par vidēja termiņa 2016.–2018. gada budžetu jau ar savu nosaukumu parāda to, ka neviena no abām pusēm ar

panākto rezultātu līdz galam nav apmierināta. Taču parakstītais dokuments šajā situācijā, domājams, ir labākais iespējamais variants.

Pozitīvi vērtējams tas, ka valdība ņemusi vērā pašvaldību ieteikumu un protokolā ir ietverta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales starp valsts un pašvaldību budžetiem prognoze vismaz trim gadiem uz priekšu – līdz šim nodokļa sadales proporcija bija atrunāta tikai nākamajam gadam. Tas sniegs pašvaldībām lielāku stabilitāti un iespēju labāk prognozēt savus ienākumus.

Ar nākamo gadu sāks darboties jaunais finanšu izlīdzināšanas modelis. 2016. gadā vēl paredzēts pārejas periods, līdz ar to pašvaldībām nekas būtiski nemainīsies. Tomēr ir grūti paredzēt jaunā modeļa iespējamās sekas, jo nav zināms, kā tieši jaunais likums darbosies nākamajos gados – 2017. un 2018. gadā.

Vairākos jautājumos pašvaldības nav apmierinātas ar valdības nostāju. Tā, piemēram, joprojām nav paredzēts valsts finansējums pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogu atalgojumam, ko savulaik finansēja no valsts budžeta. Tāpat nepietiekams finansējums paredzēts valsts vietējo autoceļu programmai.

MĀRIS SPRINDŽUKS, Ādažu novada domes priekšsēdētājs:

(Tā kā Pierīgas pašvaldību apvienība oficiāli tiks dibināta 22. oktobrī, viedokli par protokolu lūdzām izteikt vienam no apvienības dibināšanas aktīvistiem)

– Reāli vērtējot situāciju valstī, saprotu, ka valdībai grūti sokas ar cerēto nodokļu iekasēšanu, tāpēc protokols tikai atspoguļo šo bēdīgo realitāti un ir tāds, kāds nu tas ir. Kāds tas pašlaik iespējams.

Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas jauno modeli joprojām vērtēju kā kļūdu. Ir radīta sistēma, kas nav balstīta valsts iedzīvotāju interesēs. Tā nevar, nedrīkst darboties – noplicinot vienīgo teritoriju, kas valstī joprojām attīstās. Te nav runa par finanšu solidaritāti, bet vienkārši par pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji labākas dzīves meklējumos migrē uz Pierīgu (gan no provinces, gan Rīgas), bet mēs viņiem nespējam dot ne bērnudārzus, ne skolas. **Tas vairs nav valstiski, tas nav tautiski.**

Analizējot LPS un Ministru kabineta protokolu, pārsteidza un izbrīnīja nosauktā maksimālā pašvaldības aizņēmumu summa savu prioritāro investīciju projektu īstenošanai **400 000 eiro** apmērā. Iespējams, ka esmu jauns mērs, tāpēc daudz ko neizprotu, ceru, ka tāds esmu vienīgais. Taču jau tagad skaidri zinu, ka Ādažu novada primāro vajadzību īstenošanai būs nepieciešami miljoni. Iedzīvotāju skaitam augot, mums jau tagad nepieciešama jauna skola.

Pierīgai vienā sezonā nepatīkami pārsteigumi seko cits citam. Loģiska atbalss tam ir Carnikavas novada domes priekšsēdētājas Daigas Jurēvicas ierosinājums, kam tūdaļ atsaucās vairāku Pierīgas pašvaldību vadītāji, un mūsu lēmums – dibināt jauno biedrību, kas skaidrotu **teritorijas pienesumu valstij**. Sāpe visai Pierīgai ir vienāda, turklāt tā ir radniecīga, piemēram, Siguldai un Ogrei, kas definētas kā attīstības centri un saņem tiem pienākošos īpašo atbalstu.

Tā ir unikāla situācija šobrīd, šajā valsts attīstības posmā. Izskatās, ka centrālā valdība cer ar Pierīgas resursiem “pacelt” visu Latviju. Kaut vai aritmētiski paskatoties uz pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likni, tas liekas neiespējams vingrinājums. Noņemot naudu

šim padsmiņam pašvaldībām, dziļāk ieģrābjoties viņu kabatās! Katram saprotams, ka Pierīgai paliks mazāk, bet... vai kādam no tā tiks vairāk? Šauri paskatoties, varam vienkārši secināt, ka ir daži ieguvēji un daži zaudētāji. Sak', lai tie cietēji cieš.

Raugoties tautsaimnieciski un domājot par to, kas jādara, lai cilvēki pārstātu izbraukt uz ārzemēm un ko valsts kā teritorija viņiem var piedāvāt, uz Pierīgu tomēr vajadzētu skatīties mazliet citām acīm. Pierīga nav tikai donorpašvaldības, bet Rīgas un pārējās Latvijas darbaspēka migrācijas teritorija. Tāpēc mūs vajadzētu uzlūkot kā **resursu**, kas spēj ģenerēt darbavietas, spēj piedāvāt pakalpojumus, kādus cilvēki nevarēja saņemt iepriekšējā dzīvesvietā vai saņēma nepietiekamā kvalitātē.

Cilvēkam vajadzīgs komplekss – dzīvošana, darbs, ienākumi, atpūta un tā tālāk. Ne jau aiz labas dzīves valstī notiek iekšējā migrācija. Ādažu novadā redzu, ka puse jaunpienācēju nāk no Rīgas, bet otra puse – no reģioniem. Arī no lielajām pilsētām, kuras zaudē savus cilvēkus. Kaut kas nav pareizi! Katram cilvēkam, protams, ir savs stāsts, taču visticamāk, ka viņus motivē iespēja gūt ienākumus.

Iepriekš teiktais viennozīmīgi atspoguļojas valsts attīstības plāna problēmās, jo **Pierīgas reģions netiek atzīts par attīstības centru**. Arī struktūrfondu “pārāga” lielāko daļu saņem tie, kas patiesībā zaudē iedzīvotājus. Turpretim tiem, kas šos cilvēkus uzņem, nākas samierināties ar sociāldemokrātiskiem risinājumiem – sak', jums alga lielāka, ņemam nost! Tas viss ir pareizi, tikai raugoties no vienas dimensijas, bet ir arī **otra dimensija – vērtēt pienesumu**.

Šīs bažas mūs mudina “likt muguras kopā” un veidot vienotu komunikāciju. Nē, mūsu apvienība neplāno sēdēt pie valdības galda un diktēt savus noteikumus! Uz to mēs neceram, uz to neejam. Mēs vienkārši vēlamies, lai sabiedrība saprastu, kā šīs lietas ir patiesībā. **Informēta sabiedrība pieņems pareizākus lēmumus.**

Domes sēdē, pieņemot protokolu, es balsoju “par”. Kaut arī man bija iepriekš izteiktās bažas, uzskatu, ka Pašvaldību savienība pašreizējos apstākļos darīja to, ko varēja. Protokola tapšana notika arī manā acu priekšā, tāpēc nepārmetu.

Tomēr gribētu, lai Pašvaldību savienība dziļāk apzinātos to, cik neviendabīgs ir tās sastāvs. **Tai jāspēj no šīs dažādības izvilkāt nevis vienu, bet vairākas perspektīvas**. Pēdējā laikā skaidri iezīmējas, ka pie valdības sarunu galda bieži sēž lielo pilsētu pārstāvji, nevis Pašvaldību savienība kā visu tās biedru pārstāve. Tas nav pareizi, tas arī neizriet no likuma. Varbūt zudusi LPS autoritāte un tāpēc sākusies “frakcionēšanās”. Politiskās un ekonomiskās intereses biedriem nav vienādas. **Pašvaldību savienībai godīgāk būtu piedāvāt divas vai trīs pozīcijas, nevis meklēt tādu kā vidējo temperatūru, kas īsti netrāpa nevienam.**

MĀRIS DADZIS, Ventspils novada domes priekšsēdētāja vietnieks, Latvijas Piekrastes pašvaldību apvienības valdes priekšsēdētājs:

– Mums kā piekrastniekiem aktuālākais ir tas, ka šāgada 1. janvārī spēkā stājās jaunais Zemes pārvaldības likums, ko Saeima apstiprināja 2014. gada 15. novembrī. Tajā piekrastes pašvaldības ir noteiktas kā valdītājas piekrastes daļai, tajā skaitā arī diviem kilometriem

jūras teritorijā. Šī teritorija joprojām paliek valsts īpašumā, bet mēs esam pārvaldītāji. Tiktāl viss saprotams.

Diemžēl finansējuma problēma, par ko esam neatslābstoši atgādinājuši vismaz septiņu gadu garumā, tā arī palikusi neatrisināta. Turpretim Pašvaldību likumā ir skaidri un gaiši rakstīts, ka, uzdodot pašvaldībām

pildīt jaunu funkciju, tam līdzī jāseko finansējumam. Zemes pārvaldības likuma anotācijā šī nepieciešamība tika atrunāta, pat nofiksēta ar konkrētu naudas summu – 1,5 miljoni eiro gadā. Diemžēl tas arī bija viss.

Par šo pretrunu atgādinājām arī Pašvaldību savienības sarunās ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju. Tika nolemts veidot darba grupu, kas turpinātu risināt problēmu, bet...

Diemžēl par piejūras pašvaldībām sāpīgo jautājumu 28. septembrī parakstītajā LPS un Ministru kabineta vienošanās un domstarpību protokolā ierakstīts Ministru kabineta viedoklis, ka valsts budžetā tam līdzekļi nav paredzēti, bet **“pašvaldībām ir iespēja pretendēt uz nepieciešamo finansējumu 5.5.1. SAM ietvaros”**. Ja Eiropas Savienībā tiktu izsludināts konkurss par gada kuriozāko priekšlikumu fondu izmantošanā, mēs būtu gatavi šai nominācijai virzīt citēto Ministru kabineta ierosinājumu.

Acīmredzot par šo neīstenoto solījumu vēlreiz atgādināsim Piekrastes pašvaldību apvienības gada kopasapulcē, kas 30. oktobrī notiks Saulkrastos.

JĀNIS DIMITRIJEVS, Viesītes novada domes priekšsēdētājs, Sēlijas novadu apvienības priekšsēdētājs:

– Šogad salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem noskaņojums pirms protokola parakstīšanas, manuprāt, bija mierīgāks un pats protokols, ja tā var teikt – pozitīvāks. Agrāk sarunās ar ministrijām bija jaušama noraidošā attieksme.

Sēlijas novadiem atbilstoši noslēgtajam Pašvaldību savienības un Ministru kabineta 2015. gada protokolam nākamgad paredzēts budžetu pieaugums. No septiņām apvienības pašvaldībām vismazākais tas būs Salas novadam, taču viņiem ir laba ieņēmumu bāze, ko nodrošina lieli un spēcīgi uzņēmumi pašvaldības teritorijā.

Tomēr bažas par nākotni palikušas. Sēlijā vislielākās problēmas jau ilgus gadus saistās ar ceļiem, tāpēc vienošanās un domstarpību protokolā ļoti rūpīgi lasījām

Satiksmes ministrijas sadaļu. Diemžēl ceļiem finansējums nepieaug, līdz ar to mūspuses “bēdu ieleja” – viens no Latvijā vecākajiem ceļiem Apserde-Sērene, kas turklāt ir starpnovadu savienojums, laikam vēl ilgi paliks grants ceļš.

Pagājušā gada septembrī Sēlijas novadu apvienības pārstāvji tikās ar satiksmes ministru Anriju Matīsu. Informējām arī “Latvijas Valsts ceļu” un “Latvijas Autoceļu uzturētāja” vadību par Sēlijas novadu slikto ceļu stāvokli. Pirms tam jau to bijām darījuši zināmu toreizējam VARAM ministram Naudiņa kungam. Pagājis gads, bet nekas uz priekšu nav iekustējies.

Mūspuses otra lielā problēma, kas raksturīga visai Sēlijai – skolām trūkst bērnu. Apdraudētas ir gan Nere-tas, gan Aknīstes, pat Jaunjelgavas vidusskola. Šogad pamatskolu nācās slēgt Aknīstes novada Gārsenē, nākamā rindas kārtībā ir Jēkabpils novada Dunavas skola, kurā mācās tikai 18 bērni.

Un vēl mūs satrauc pēdējā brīža “aktualitāte” – iespējamā reforma un novadu apvienošana. VARAM piedāvātajā modelī Sēlija tiktu izjaukta, jo paredzēts Jaunjelgavas novadu apvienot ar Aizkraukli, Salu kopā ar Jēkabpils novadu “saprecināt” ar Krustpils novadu, bet Viesītes novadu saplūdināt ar Aknīsti un Neretu, savukārt Ilūkstī aizcelt pie Daugavpils novada. Acīmredzot mums, sēļiem, nāksies atgriezties pie sarunas, ko aizsākām pirms septiņiem astoņiem gadiem par vienotu Sēlijas novadu.

INFORMĀCIJAI UN DARBAM

www.lps.lv

Maija Pētermane,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

Sarunas ar ministrijām

LPS un Izglītības un zinātnes ministrijas sarunas

9. septembrī Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) pārstāvji tikās ikgadējās sarunās ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), un šoreiz viena no galvenajām sarunu tēmām bija **skolu tīkla saglabāšana**, kā arī **vienotais pedagogu atalgojuma modelis**.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Izglītības un kultūras komitejas vadītāja **Ligita Gintere** un LPS padomniece izglītības jautājumos **Ināra Dundure** puda LPS Valdes pieņemto nostāju par **minimālo skolēnu skaitu**, kāds nepieciešams vidusskolas klases atvēršanai. LPS uzskata, ka šādu limitu centralizēti noteikt nedrīkst un jāļauj katrai pašvaldībai, kas ir konkrētās izglītības iestādes dibinātāja, izlemt, vai saglabāt vidusskolu, ja skolēnu skaits ir mazāks, nekā IZM iecerējusi noteikt. Ministre **Mārīte Seile** puda, ka jautājums par minimālo skolēnu skaitu ir principiāls un, lai gan reģionos plānotas sarunas ar pašvaldībām arī par šo tēmu, IZM no savas pozīcijas atkāpties neplāno.

Ar ministri un ministrijas pārstāvjiem tika apspriesta arī **vienotā pedagogu atalgojuma sistēma**. M. Seile informēja par Ministru prezidentes Laimdotas Straujumas izveidoto darba grupu un premjeres plānotajām tikšanām ar pašvaldību grupām, lai saprastu, ko modeļa ieviešana nozīmētu katrai pašvaldībai, katrai skolai, infrastruktūrai, skolu un skolotāju skaitam.

Savukārt LPS uzsver: lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju pedagogu atalgojumam un radītu vienotu atalgojuma sistēmu un aprēķina pieeju visām pedagogu grupām, visas pedagogu amata algas ar 2018. gada 1. septembri jānodrošina no valsts budžeta.

LPS un Finanšu ministrijas sarunas

16. septembrī LPS un Finanšu ministrijas (FM) sarunās tika panākta vienošanās par vairākiem būtiskiem punktiem ikgadējā Ministru kabineta un LPS vienošanās un domstarpību protokolā.

Puses vienojās kopumā atbalstīt **nodokļu ieņēmumu** apmēru, kas tiek ieskaitīts pašvaldību budžetos 2016. gadā, un noteikt iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) prognozes sadalījumu pašvaldību un valsts budžetā attiecīgi 80%:20% apmērā. Ieņēmumus pašvaldību budžetos no IIN šogad prognozēt 1,2 miljardu eiro apmērā un pašvaldībām ieņēmumus no iedzīvotāju ienākuma nodokļa garantēt 100% apmērā.

Savukārt jautājumā par **pašvaldību finanšu izlīdzināšanu** 2016. gadā FM un LPS vienojās paredzēt 36,48 miljonu eiro finansējumu no valsts budžeta Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā pašvaldībām par bērniem bērnunamos un iemītniekiem veco Jaužu pansionātos un centros, kas ievietoti tajos līdz 1998. gada 1. janvārim. Jau pirms sarunām ar FM Pašvaldību savienība un Satiksmes ministrija vienojušās par valsts budžeta dotāciju pašvaldību autoceļiem nākamajā gadā, kas būs 48,69 miljoni eiro. Par 2016. gada budžeta jautājumiem viedokļi ir saskaņoti par nodokļu ieņēmumiem, valsts budžeta transfertiem pašvaldībām un pašvaldību finanšu izlīdzināšanu.

Būtiskākais jautājums, par ko nav panākta vienošanās, ir principi pašvaldību budžetu ieņēmumu veidošanā vidējā termiņā. FM uzstāj, ka turpmākos trīs gadus IIN pārdales proporcijai jāsaglabājas nemainīgai – 20% valstij, 80% pašvaldībām. Savukārt LPS norāda, ka 2016. gadā šim sadalījumam piekrist, taču ilgtermiņā ir pārāk daudz faktoru, kas var ietekmēt ienākumu un izdevumu apjomu, tādēļ jau pašlaik noteikt stingru proporciju vidējam termiņam ir neapdomīgi.

Būtiski ir ne tikai kompensēt iedzīvotāju ienākuma nodokļa – pašvaldību galvenā ieņēmumu avota – politikas izmaiņu negatīvo fiskālo ietekmi, bet arī nodrošināt pašvaldībām noteikto funkciju un uzdevumu izpildei nepieciešamo ieņēmumu apjomu kopumā. Joprojām turpinās ekonomiskās krīzes gados sāktā prakse pašvaldībām noteikt jaunus pienākumus bez finansiāla seguma, līdz ar to pašvaldības ir spiestas novirzīt daļu ieņēmumu šiem pasākumiem, attiecīgi samazinot finansējumu to kompetencē esošo funkciju izpildei.

Sarunās netika panākta vienošanās arī par pašvaldību aizņēmumu limitiem un nosacījumiem, principiem pedagogu algu finansēšanai un profesionālo izglītības iestāžu uzturēšanas izmaksām vidējā termiņā.

LPS un Ekonomikas ministrijas sarunas

6. oktobrī LPS un Ekonomikas ministrijas (EM) sarunās galvenā uzmanība bija pievērsta **būvniecības jomas regulējumam** un tajā nepieciešamajām izmaiņām. Abas puses ir vienprātis, ka jāizveido mehānisms, kā Būvniecības valsts kontroles birojs pārbaudīs pašvaldību būvvalžu darbinieku veikto būvprojektu un būvju ekspertīžu kvalitāti.

Jautājumā par publisko ēku ekspluatācijas kontroli LPS un EM uzskata, ka precīzāk jādefinē, ko nozīmē termins “publiskā ēka”. Neprecīza termina un formu lēšanas jautājumu dēļ jau iepriekš bijušas problēmas, atzina ekonomikas ministre **Dana Reizniece-Ozola**. Būvniecības valsts kontroles biroja vadītājs **Pēteris Druķis** pauda, ka problemātiski būs ne vien rast definīciju, bet arī izlemt, kurš šādu statusu noteiks – līdz šim tās bijušas pašvaldību būvvaldes.

Runājot par patvaļīgu būvniecību, LPS pauda, ka regulējumā būvinspektoriem jāparedz pienākums ne vien konstatēt pārkāpumu, bet arī noformēt pārkāpuma aktu. Pašreiz to dara pašvaldības būvvalde, un šis darbs pārklājas. Saistībā ar patvaļīgu būvniecību ir ļoti daudz problēmjautājumu, lai gan viens ir skaidrs – nevienai no pusēm nav pieņemams risinājums, kas paredzētu prettiesiskas būvniecības legalizāciju.

Viena no problēmām ir būvinspektoru trūkums, tāpēc ministre atzina, ka būtu ar mieru mīkstināt būvinspektoru kvalifikācijas prasības, tomēr iebilda pret ierobežojumu atcelšanu amatu savienošanai, jo tas var radīt interešu konflikta riskus.

LPS Domē

LPS Domes sēdē **28. septembrī** notika diskusijas par **deinstitucionalizāciju**, un galvenais secinājums – joprojām ir daudz neskaidrību veselības aprūpes, sociālā atbalsta nodrošināšanas un arī finansēšanas jomā. Sēdē piedalījās veselības ministrs **Guntis Belēvičs** un labklājības ministrs **Uldis Augulis**.

LPS padomniece sociālajos un veselības jautājumos **Ilze Rudzīte** pauda, ka nav skaidri noteikts, kāds finansējums un kādā apmērā sekos deinstitucionalizētam klientam par katru saņemamo sabiedrībā balstīto pakalpojumu, kā arī izmaksu veidošanā jāņem vērā reālās tirgus izmaksas, tādejādi neradot pašvaldībām papildu izdevumus. Savukārt sociālās palīdzības sniegšanā situācija ir tāda, ka pašvaldībām jāsedz papildu izdevumi, kas saistīti ar sociālās palīdzības nodrošināšanu no valsts sociālās aprūpes centriem (VSAC) iznākušām personām. Ar I. Rudzītes prezentāciju var iepazīties LPS mājaslapā: http://www.lps.lv/?task=view&article_id=5075.

Labklājības ministrs **Uldis Augulis** norādīja, ka ir vēl laiks katru soli izplānot un gūt skaidrību, un pauda uzskatu, ka Finanšu ministrijai izdevumi deinstitucionalizācijas īstenošanai jāiekļauj ilgtermiņa plānos. LM valsts sekretāre **Ieva Jaunzeme** prezentēja iespējamus modeļus sabiedrībā balstīto pakalpojumu finansēšanai: 1) tie tiek finansēti no valsts un pašvaldību budžetiem attiecībā 50:50; 2) daļējs mājokļa finansējums no valsts budžeta. Viņa gan pieļāva, ka ir vēl citi modeļi, pie kuriem jāstrādā. Arī I. Jaunzemes prezentācija pieejama LPS mājaslapā.

Veselības ministrs **G. Belēvičs** norādīja, ka Veselības ministrija iebildusi vairākos jautājumos, tajā skaitā pret to, ka netiek paredzēts papildu finansējums, lai nodrošinātu veselības aprūpi cilvēkiem, kuri pametīs sociālās aprūpes centrus. Neatkarīgi no aprūpējamo cilvēku skaita jāņem vērā, ka šie pacienti nebūs “vienkārši”, līdz ar to būtībā jābūvē jauna sistēma.

Pašvaldību vadītāji uzsvēra, ka rūpīgi jāizvērtē ietekme uz pašvaldību budžetiem, jo pakalpojumi jānodrošina un jāuztur ilgstoši. Precīzi jāzina valsts līdzdalība un finansējums, ko pašvaldības saņems. Domnieki ierosināja sākumā īstenot pilotprojektus, lai noskaidrotu pakalpojumu izmaksas. Jānodrošina arī iespēja cilvēkam atgriezties VSAC, ja konstatē, ka tas ir piemērotākais pakalpojums.

Par līdzdalību dažādos pasākumos un atbalstu patriotiskās audzināšanas veicināšanā **Ģenerāļu klubs** LPS Domes sēdē vairākām pašvaldībām pasniedza **īpašus apbalvojumus**. Viceadmirālis **Gaidis Zeibots**, apbalvojot pašvaldību pārstāvjus, uzsvēra, ka šo novadu un pilsētu domes aktīvi atbalstījušas jaunsargus un dažādu patriotismu veicinošus pasākumus.

Apbalvojumus saņēma šādas pašvaldības: Aizputes novads (priekšsēdētājs **Aivars Šilis**), Alūksnes novads (priekšsēdētājs **Arturs Dukulis**), Apes novads (priekšsēdētāja **Astrīda Harju**), Balvu novads (priekšsēdētājs **Andris Kazinovskis**), Bauskas novads (priekšsēdētājs **Raitis Ābelnieks**), Gulbenes novads (priekšsēdētājs **Nikolajs Stepanovs**), Liepājas pilsēta (priekšsēdētājs **Uldis Sesks**), Pārgaujas novads (priekšsēdētājs **Hardijs Vents**), Pļaviņu novads (priekšsēdētāja **Gunta Žilde**), Skrundas novads (priekšsēdētāja **Loreta Robežniece**) un Sēlijas novadu apvienība (priekšsēdētājs **Jānis Dimitrijevs**).

LPS Valdē

Latvijas Pašvaldību savienības Valde **8. septembrī** apstiprināja pašvaldību pozīcijas sarunām ar Ministru kabinetu (MK) un Finanšu ministriju (FM) par vienošanās un domstarpību protokolu par 2016.–2018. gada valsts budžetu.

Tēmas sarunām ar FM būs minimālās mēneša darba samaksas izmaiņas un to ietekme uz pašvaldību budžetiem; diferencētais neapliekamais minimums; pašvaldību budžetā ieskaitāmo nodokļa ieņēmumu prognozes 2016. gadam un vidējam termiņam; pašvaldību aizņemšanās iespējas; jaunā pedagoga darba samaksas modeļa ietekme uz pašvaldību budžetiem. Būtiska vieta ikgadējā protokolā ir arī izglītības jautājumiem un labklājības jomā – deinstitucionalizācijai

un iespējamajiem risinājumiem no iestādēm iznākušo pacientu integrācijai sabiedrībā. Tāpat tiks aplūkots jautājums par finansējumu ceļiem un sabiedriskā transporta organizāciju.

LPS Valde **6. oktobrī** nolēma sasaukt LPS Domes sēdi par rīcības plānu to personu pārvietošanai un uzņemšanai Latvijā, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un uzaicināt uz to Ministru prezidenti un ministriju pārstāvjus.

Valde arī nolēma iesniegt precizējumus Ministru kabineta sagatavotajā rīcības plānā, paredzot, ka integrācijas process patvēruma meklētāju centrā "Mucenieki" vai citā patvēruma meklētāju izmitināšanas vietā noslēdzas, kad sasniegti rezultāti rādītāji – nokārtots latviešu valodas eksāmens, atrasta dzīvesvieta un darbs, kā arī noslēgts līgums ar uzņemošo pašvaldību un apmācīti tās darbinieki, savukārt individuālais konsultants vai mentors sniedz atbalstu ne tikai patvēruma procedūras gaitā, bet arī divus gadus pēc lēmuma par statusa piešķiršanu. Tāpat jānodrošina, ka no valsts budžeta līdzekļiem tiek apmaksātas bāriņtiesas un sociālo darbinieku atlīdzības izmaksas četrus gadus kopš statusa piešķiršanas patvēruma meklētājam, kā arī no valsts budžeta līdzekļiem pirmajā mācību gadā tiek apmaksāti asistenta pakalpojumi izglītības iestādē 20 stundas nedēļā visiem bērniem, ne tikai bērniem ar speciālām vajadzībām.

LPS Valde arī uzsver, ka no valsts budžeta līdzekļiem jāapmaksā tulka pakalpojumi pieaugušajām personām, kā arī jānodrošina valsts valodas apmācība, līdz persona nokārtojusi valsts valodas eksāmenu; bērnam nepieciešamie tulka pakalpojumi; paredzēt, ka tiek veikti aprēķini un atbildīgā iestāde slēdz līgumu ar uzņemošo pašvaldību par šādu faktisko izdevumu pēcfinansēšanu: sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi bēgļiem un personām ar alternatīvu statusu; papildu izdevumi, kas radīsies pašvaldībai, nodrošinot izglītību (piemēram, pirmsskolas izglītības nodrošināšana bērniem līdz četrus gadus vecumam, transporta pārvadājumi, mācību līdzekļi u.c.); pašvaldības policijas papildu slodze.

LPS komitejās

LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēde

15. septembrī LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdē Labklājības ministrijas speciālisti informēja par topošajiem normatīvajiem aktiem saistībā ar **minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu**.

LM Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta vecākā eksperte **Evija Kūla** puda, ka patlaban minimālais ienākuma līmenis (MIL) nav vie-

lots, pamatoti argumentēts un atbilstošs reālajai situācijai. Līdz ar to iecerēts 2017. gadā ieviest vienotu minimālā ienākuma līmeni – normatīvos aktus tā noteikšanai plānots virzīt apstiprināšanai kopā ar attiecīgā gada budžeta pavadošajiem likumprojektiem. Ministrijas ierosinājums ir noteikt MIL 139 eiro apmērā māsaimniecības pirmajai personai un 97 eiro nākamajai. LM arī izvērtējusi un piekrīt LPS viedoklim, ka MIL ieviešanu nevar skatīt atrauti no citām iespējamām izmaiņām sociālajā nodrošinājumā. Ar LM prezentāciju var iepazīties šeit: http://www.lps.lv/images/resources/file/2015Maija/MIL_150915_LPS_FIN.pdf.

Savukārt pašvaldību pārstāvji uzskata, ka MIL attiecināt uz pašvaldību sociālo palīdzību nevajadzētu. Tāpat nepieciešams aprēķināt, cik valstij un pašvaldībām nepieciešams līdzekļu MIL ieviešanai. Ņemot vērā, ka lēmumam par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu un piemērošanu ir būtiska finansiālā ietekme uz pašvaldību budžetiem, LPS uzskata, ka visi normatīvie akti, kas saistīti ar minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu, ir jāskata vienā paketē (grozījumi likumos "Par sociālo drošību", "Par valsts pensijām", Valsts sociālo pabalstu likums, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums un Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums); galīgais lēmums par valstī piemērojamo minimālo ienākuma līmeni nākamajā budžeta gadā un vidējā termiņā līdzīgi kā par citiem būtiskiem jautājumiem ir jāpieņem valdībai, izvērtējot visus aspektus, tajā skaitā valsts un pašvaldību budžeta iespējas; valsts līdzdalībai obligāto sociālās palīdzības pabalstu nodrošināšanā jābūt vismaz 50% apmērā.

13. oktobrī Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēdē notika diskusijas par **patvēruma meklētāju uzņemšanas praktiskiem jautājumiem**. Viens no apspriestajiem aspektiem – dzīvesvietas nodrošināšana, un komitejas locekļi bija vienprātīgi, ka piedāvājums izmitināt bēgļus tukšajos un neizīrētajos valsts dzīvokļos nav pieņemams.

LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos **Ilze Rudzīte** uzsvēra, ka daudzām pašvaldībām nav pieejams dzīvojamais fonds un pat vietējie iedzīvotāji stāv rindā pēc dzīvokļiem, piemēram, Rīgā tādu ir vairāki tūkstoši. Ekonomikas ministrija patlaban veido datubāzi par iespējām izīrēt dzīvokļus un piedāvās iespējas īrēt dzīvokļus brīvajā tirgū. Pašvaldības gan būtu gatavas iesaistīties valsts atbalsta programmā mājokļu renovācijai, ja tāda tiktu izveidota. Tāpat ir daudz jautājumu par veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu bēgļiem.

Diskusijas par bēgļu uzņemšanu un ar to saistītiem praktiskiem jautājumiem tiks turpinātas 23. oktobrī LPS rīkotajā ikgadējā Novadu dienā Priekuljos, uz kuru aicināti arī Iekšlietu un Kultūras ministrijas un citu atbildīgo iestāžu pārstāvji.

LPS Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

Izglītības un kultūras komitejas sēdē **15. septembrī** atbildīgās amatpersonas iepazīstināja ar secinājumiem par šovasar aizvadītajiem XI Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem un dažādiem to aspektiem.

Sēdē piedalījās XI Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku izpilddirektore **Agra Bērziņa**, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta direktora vietniece NMP jautājumos **Renāte Pupele** un Rīgas reģiona Kārtības policijas priekšnieks un VUGD priekšnieka vietnieks **Kristaps Eklons**.

LPS mājaslapā pieejams komitejas sēdes videoieraksts un A. Bērziņas prezentācija: http://www.lps.lv/?task=view&article_id=5035.

Finanšu jautājumu komitejā

28. septembrī LPS Finanšu un ekonomikas komitejas sēdē tās dalībnieki kopā ar ES fondu revīzijas departamenta direktori, Revīzijas iestādes vadītāju **Natu Lasmani** apsprieda ES fondu Revīzijas iestādes veiktās pārbaudes, mēģinot noskaidrot, kādēļ tās tiek veiktas un kāda ir revīzijas iestādes loma ES fondu administrēšanā, kā arī – kādā veidā iespējams apstrīdēt Revīzijas iestādes viedokli vai sniegt savus komentārus.

Vēl komitejas darba kārtībā bija grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli": diferencētais neapliekamais minimums, IIN atviegrojuma par apgādībā esošām personām atcelšana par pilngadīgām un darbspējīgām personām; solidaritātes nodoklis; grozījumi likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli"; pašvaldību budžets 2016. gadā: nodokļu ieņēmumi; aizņēmumi un galvojumi; pašvaldību finanšu izlīdzināšanas aprēķins. Tāpat Finanšu komitejas locekļi pārrunāja LPS un MK 2016. gada vienošanās un domstarpību protokolā iekļautos nozaru jautājumus.

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

8. septembrī LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas darba kārtībā bija iekļauts noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 8. jūnija noteikumos Nr. 515 "Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem", ar ko iepazīstināja LPS padomniece juridiskajos jautājumos **Gunta Kurme**.

Komitejas dalībnieki vēl apsprieda Latvijas prezidentūru Eiropas Savienībā – Rīgas deklarāciju "Ceļā uz ES pilsētprogrammu" un "Eiropas mazo un vidējo pilsētu izaicinājumus un attīstības virzienus" – galvenās atziņas no ziņojuma, kas sagatavots Teritoriālās kohēzijas un pilsētu attīstības lietu ministru sanāksmei Rīgā šāgada 10. jūnijā.

13. oktobrī Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas sēdē izskatīja divus jautājumus.

Par **upju baseinu apsaimniekošanas plāniem 2016.–2021. gadā** informēja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Ūdens resursu nodaļas vecākā konsultante **Iveta Teibe**. Plāns ir galvenais plānošanas dokuments ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas jomā, ko Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (LVĢMC) izstrādā reizi sešos gados. Šogad beidzas iepriekšējais periods, tāpēc pašvaldībām, kuras skar šī problēma, vērts iedziļināties projektā un izteikt savus ierosinājumus līdz 30. oktobrim ([http://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-/upju-](http://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-/upju-baseinu-apgabal-apsaimniekosanas-plani-/upju-baseinu-apgabal-apsaimniekosanas-plani-un-pluduriska-parvaldiba?id=1107&nid=424)

[baseinu-apgabal-apsaimniekosanas-plani-/upju-baseinu-apgabal-apsaimniekosanas-plani-un-pluduriska-parvaldiba?id=1107&nid=424](http://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosanas-plani-/upju-baseinu-apgabal-apsaimniekosanas-plani-un-pluduriska-parvaldiba?id=1107&nid=424)). I. Teibe atzina, ka iepriekšējā plānā iekļautie pamatpasākumi īstenoti gandrīz pilnībā, turpretim no papildpasākumiem – viena trešdaļa. Arī nākamā perioda plānos iekļautajiem papildpasākumiem finansējums nav garantēts.

VARAM ministra Kaspara Gerharda padomnieks **Jānis Eglītis** prezentēja VARAM koncepciju diskusijai "Par administratīvi teritoriālā iedalījuma pilnveidošanu". Reģionālās komitejas priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** atgādināja, ka pirms jaunās reformas izziņošanas, apspriežot šo jautājumu, diemžēl LPS nebija prioritāra. Tāpēc viņš aicināja tagad, kad par šo ieceri ir informēta visa sabiedrība, beidzot to skaidrot arī pašvaldību vadītājiem. Komitejas locekļi noklausījās padomnieka stāstījumu par divām piedāvātajām koncepcijām, no kurām vajadzētu izvēlēties vienu, tomēr daudzi klātesošie izteica neapmierinātību par steigu un slepenību, kādā tapis šis visai valstij nozīmīgais lēmums. Turklāt pirms Saeimas vēlēšanām jaunas reformas ideja nebija ierakstīta nevienas politiskās partijas programmā. Šis bija tikai aizsākums sarunai. G. Kaminskis uzteica VARAM pārstāvi par drosmi tikties ar "neērto pretenzieku" un uzklaut pretenzijas un ierosinājumus, kā arī pauda cerību, ka Novadu dienā 23. oktobrī Priekuļos šo ieceri skaidros pats ministrs Kaspars Gerhards.

Novadu apvienībā

Latvijas Novadu apvienības valdes pārstāvji **14. septembrī** tikās ar Valsts prezidentu **Raimonu Vējoni**, lai apspriestu novadu pašvaldību attīstības iespējas, pašvaldību budžeta veidošanas aktualitātes, kā arī būtiskākos jautājumus izglītībā un uzņēmējdarbības veicināšanā.

Novadu apvienības vadītājs, Auces novada pašvaldības priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** iepazīstināja prezidentu ar apkopojumu par iepriekšējos gados veiktajiem valsts budžeta un Eiropas Savienības fondu ieguldījumiem reģionos, kas skaidri parāda – tie bijuši ļoti nevienmērīgi un nesekmīgi vienmērīgu visas valsts teritorijas attīstību, tāpēc pašvaldībām ir nepieciešamas plašākas iespējas atbalstīt investorus. Novadu pārstāvji informēja prezidentu arī par pašvaldību nostāju saistībā ar aktuālajiem jautājumiem izglītībā, uzsverot, ka pašvaldības nepiekrīt izglītības un zinātnes ministrijas iecerei noteikt minimālo skolēnu skaitu, kas nepieciešams 10. klases atvēršanai.

Valsts prezidents uzsvēra, ka, lemjot par skolu nākotni, ir jāņem vērā izglītības kvalitāte un jauniešu konkurētspēja vēlāk citos izglītības līmeņos un darba tirgū. Nedrīkst aizmirst arī par transporta pieejamību uz citām izglītības iestādēm.

Raimonds Vējonis mudināja novadus būt aktīviem savu interešu aizstāvjiem, lai līdzsvarotu lielo pilsētu un novadu interešu pārstāvēniecību: *“Esiet aktīvāki, lai jūsu balss ir sadzirdama, jo visas pašvaldības – lielas vai mazas – valstij ir vienlīdz svarīgas.”*

Citi notikumi

7. septembrī LPS ēkā pulcējās pašvaldību, plānošanas reģionu un Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji, lai piedalītos **Latvijas Pašvaldību jaunatnes lietu atbalsta tīkla koordinējošās darba grupas sanāksmē**. Šoreiz darba kārtībā uzsvars tika likts uz plānošanas reģionu darbību jaunatnes jomā, par ko informēja Zemgales plānošanas reģiona Attīstības nodaļas pārstāvis **Edgars Paulovičs** un Rīgas plānošanas reģiona pārstāve **Laura Kindzule**, Kurzemes plānošanas reģiona pārstāve **Ingrīda Muraškovska** un Latgales plānošanas reģiona pārstāvis **Oskars Zuģickis**.

IZM Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā referente **Marika Arkliņa** informēja par Jaunatnes politikas valsts programmas 2016. gadam pasākumiem pašvaldību līmenī, norādot, ka nākamgad turpināsies jaunatnes lietu speciālistu apmācības, kā arī būs divas metodiskās tikšanās, notiks izbraukuma semināri, vizītes mazāk aktīvajās pašvaldībās un paredzēts izstrādāt video, kas skaidrotu Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2015.–2020. gadam būtību un nepieciešamību, kā arī sadarbībā ar Pašvaldību jaunatnes lietu atbalsta tīklu plānots piesaistīt dažādus ekspertus un starptautiskus lektorus ar videotiešraidēm.

Turpinot diskusiju par nākamā gada valsts budžeta veidošanas procesu, **15. septembrī** notika Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) prezidenta **Vitālija Gavrilova** un darba devēju pārstāvju tikšanās ar Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdi **Andri Jaunsleīni**. Saruna notika Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) Budžeta un nodokļu politikas apakšpadomē.

LDDK un LPS uzskata, ka politiķiem, valdības sociālajiem un sadarbības partneriem jāvelta visas pūles, lai veidotu līdzsvarotu nodokļu bāzi turpmākajos gados un nepieļautu jaunas kļūdas nodokļu politikas un budžeta veidošanas jomā. Abas organizācijas tikšanās laikā pauda vienotu izpratni par to, ka darba nodokļu slogs ir viens no atslēgas faktoriem uzņēmējdarbības attīstībai Latvijā, taču pašreizējā situācijā, nepārdomāti

veidojot nākamā gada valsts budžetu, ir bažas par uzņēmējdarbības aktivitātes un nodarbinātības pasliktināšanos, nevis izaugsmi.

15. septembrī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un padomnieki tikās ar **Mongolijas pilsētas Cenheras pašvaldības oficiālo delegāciju**, ko iepazīstināja ar pašvaldību sistēmu Latvijā un LPS darbību.

Šī bija pirmā Mongolijas pašvaldību oficiālā vizīte Latvijā, ko organizēja Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas konsulāts Mongolijā sadarbībā ar Latvijas Republikas vēstniecību Ķīnas Tautas Republikā.

16. septembrī Latvijas Pašvaldību savienībā notika **uzņēmējdarbības tīkla tiešraides diskusija** par Eiropas Savienības fondu līdzekļu ieguldījumiem uzņēmējdarbības attīstībā reģionos un tai nepieciešamajā infrastruktūrā. Videoieraksts pieejams šeit: http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/?task=view&article_id=5036.

24. septembrī LPS uzņēma **Somijas reģionu vadītāju un Somijas Pašvaldību asociācijas delegāciju**. Ar Somijas delegāciju tikās LPS priekšsēža vietnieks **Gints Kaminskis**, kurš viesus iepazīstināja ar Latvijas pašvaldību sistēmu, LPS darbības pamatprincipiem, kā arī ieskicēja pašvaldībām aktuālās problēmas un to iespējamus risinājumus.

Somijas reģionu vadītāji atzinīgi novērtēja LPS darbu un izteica atbalstu turpmākai sadarbībai starp abu valstu asociācijām.

Turpinot videokonferenču ciklu **“Labā prakse sociālajos dienestos”**, **videokonferencē 30. septembrī** Rīgas domes Labklājības departamenta un Rīgas sociālā dienesta speciālisti dalījās pieredzē, vērtējot darbinieku slodzi. Prezentācija un videoieraksts šeit: http://www.lps.lv/Pasakumi/Videoieraksti/?task=view&article_id=5076.

Valsts valodas centrs aicina pieteikties brīvprātīgos sabiedriskos palīgus. Konkurss norisināsies neierobežotu laiku. Pieteikties var visi interesenti, kuri ir sasnieguši 21 gada vecumu, ieguvuši augstāko izglītību un pārvalda latviešu valodu kā dzimto valodu vai C2 līmeni. Gaidām pretendentu pieteikumus un CV. Vairāk informācijas mājaslapas www.vvc.gov.lv sadaļā “Konkursi”.

FORUMĀ "PAŠVALDĪBA – DIGITĀLĀS SABIEDRĪBAS VEIDOTĀJA"

Galvenais fokuss – pašvaldību sadarbība IT risinājumu izmantošanā

Vita Jekimova,
SIA "ZZ Dats"
mārketinga vadītāja

Mūsdienu sabiedrība arvien vairāk sagaida ērti izmantojamus digitālos pakalpojumus, tostarp arī no pašvaldībām. Tāpēc pašvaldības aktīvi seko līdzi, kā ieviest un attīstīt šādus pakalpojumus, jo pašvaldību loma ir viena no nozīmīgākajām digitālās sabiedrības veidošanā.

15. septembrī forumā "Pašvaldība – digitālās sabiedrības veidotāja" pašvaldības dalījās digitālo pakalpojumu sniegšanas pieredzē un diskutēja par nākotnes attīstības vajadzībām un iespējām. Forumu organizēja SIA "ZZ Dats" sadarbībā ar AS "Swedbank", un to apmeklēja vairāk nekā 150 dalībnieku no 79 Latvijas pašvaldībām. Forums piedāvāja informāciju un diskusijas šādos virzienos: stratēģiskā virzība un tendences, e-pakalpojumu risinājumi pašvaldībām un pašvaldību pieredze digitālo risinājumu izmantošanā.

Forumā norises laiks bija izvēlēts ļoti savlaicīgs, jo šobrīd tiek izstrādātas jaunās ES fondu līdzfinansētās programmas e-pārvaldes jautājumu risināšanai. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra padom-

niece informācijas tehnoloģiju jautājumos **Signe Bāliņa** foruma ievadā vērta uzmanību uz e-pārvaldes prioritātēm pašvaldībām, veidojot projektus, izvērtēt visu iesaistīto e-pārvaldes risinājuma lietotāju intereses, būt atvērtiem sadarbībai. ES fondu līdzfinansējums e-pārvaldes projektiem plānots vairāk nekā 150 miljoni eiro.

Ar aicinājumu uz pašvaldību sadarbību IT risinājumu izmantošanā tēmu turpināja Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**: "Vienotā pašvaldību sistēma un klientu apkalpošanas centri ir labi piemēri, kuru attīstība kopīgi jāveicina, kā arī jāstrādā pie vienotas resursu vadības un lietvedības sistēmas ieviešanas."

"Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju attīstība sniedz iespējas izstrādāt tehnoloģiski sarežģītākus risinājumus. Kā piemērs ir resursu vadības sistēma (RVS) G-VEDIS – Vienotās pašvaldību sistēmas kodols, kas ļauj palielināt apstrādājamās informācijas apjomu un apstrādes ātrumu. RVS G-VEDIS ir integrēta ar Vienotās pašvaldību sistēmas datu apstrādes lietojumprogrammām NINO, SOPA, NOMA, ar valsts nozīmes reģistriem, komercbankām un Valsts kasi," tā savā prezentācijā atklāja "ZZ Dats" direktora vietnieks **Dainis Dosbergs**.

Rīgas domes Informācijas centra direktors **Ēriks Zēgelis** uzsvēra, ka IT projektu realizācija pašval-

dībām vienmēr ir bijis izaicinājums, ņemot vērā pastāvīgi nepieciešamo IT sistēmu attīstību, lai nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu. Pagājušajā ERAF plānošanas periodā, neraugoties uz daudziem šķēršļiem, pašvaldībām izdevās ļoti veiksmīgi apgūt visu tām piešķirto IT finansējumu. Šajā ERAF plānošanas periodā tiek plānotas finansējuma piešķiršanas kārtības izmaiņas, kas būtiski atvieglos vienotas IT sistēmas attīstību visām pašvaldībām.

*“Esam pārmaiņu priekšā,” tā sacīja “ZZ Dats” projektu pārvaldnieks **Raivis Kivkucāns** par valsts un pašvaldību sadarbību sociālajā jomā. “Darba efektivitātes uzlabošanai ir paredzēti vairāki būtiski papildinājumi pašvaldības sociālās palīdzības administrēšanas lietojumprogrammā SOPA. Svarīgākie – datu un atskaišu nodošana uz Labklājības*

ministrijas informācijas sistēmu SPOLIS, pašvaldības un valsts reģistru papildu informācijas pieslēgšana un datu kontroles paplašināšana.”

Pašvaldību dienaskārtībā aktuāls ir jautājums par darījumu izvērtēšanu ar lauksaimniecības zemēm. Ieskatu šajā jautājumā sniedza “ZZ Dats” projektu vadītāja **Lauma Jokste**: *“Darījumi ar lauksaimniecības zemes pārdošanu un iegādi ir kļuvuši daudz sarežģītāki ne tikai iedzīvotājiem, bet arī pašvaldībām. Tiesiskuma uzraudzības slogs par zemes pirkšanu un pārdošanu gulstas uz pašvaldību pleciem. Lai mazinātu šo slogu pašvaldībai un iedzīvotājiem un lai tiesiskuma uzraudzība pār lauksaimniecībā izmantojamās zemes pirkšanu un pārdošanu būtiski neaizkavētu darījuma veikšanas procesu, “ZZ Dats” ir izstrādājis LIZ moduli. Tas nodrošina iesniegumu reģistrēšanu, nepieciešamo pārbaudi veikšanu, iegūstot datus no valsts nozīmes reģistriem un informācijas sistēmām, un izziņu ģenerēšanu. Modulis ir integrēts Vienotajā pašvaldību sistēmā un iekļauts esošās Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas līgumos.”*

SIA “ZZ Dats” direktors **Māris Ziema** atzina, ka publiskajai pārvaldei ir jāspēj nemitīgi pielāgoties sabiedrības vajadzībām un tās uzvedības modeļiem. Šim nolūkam visiem līdzekļiem un veidiem ir jāatbalsta un jāstimulē inovācijas publiskajā pārvaldē. *“Jāpanāk, lai publiskās pārvaldes modernizācija būtu nepārtraukts, ciklisks process, kas neapstājas pie sasniegtā, bet ir*

gatavs jebkurā brīdī piedāvāt jaunu un labāku saturu un izpildījumu tam, ko turpmāk sabiedrība uzskatīs par normu. Šobrīd sabiedrības iesaistīšanās publiskajā pārvaldē kļūst par nepieciešamību – lai piedāvātu tāda satura un kvalitātes pakalpojumus, ko sabiedrība sagaida, un lai kvalitatīvi sagatavotu un pieņemtu lēmumus, kas atbilst sabiedrības interesēm, efektīvai publiskajai pārvaldei jābūt vērstai uz sadarbību. Lielākais dzinējspēks šādai modernai un efektīvai publiskajai pārvaldei ir pašvaldības,” teica M. Ziema.

AS “Swedbank” Valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas nodaļas vadītāja **Ilze Kukute** forumu raksturoja kā vērtīgu domu apmaiņas darbnīcu – iegūtā informācija un pašvaldību un uzņēmumu pieredze digitālo risinājumu izmantošanā ļauj ikvienai interesei pusei būt atvērtai, zinošai par jauno tehnoloģiju piedāvājumiem un pielietojumu, atrast sev piemērotāko.

Pašvaldības novērtēja uzklusīto privātā sektora uzņēmumu – bankas, telekomunikāciju un IT programma-tūru izstrādātāju – viedokli un pieredzi, ņemot vērā šo uzņēmumu ikdienas darbību digitālo pakalpojumu sniegšanā un attīstot jaunus pakalpojumus.

Saite uz prezentācijām: <http://www.zzdats.lv/zinas/seminari/forums/>.

Agita Kaupuža,
LPS Pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Dalīšanās ekonomikas negatīvā ietekme uz pašvaldību budžetiem nav izvērtēta

28. un 29. septembrī Gelzenkirhenē (Vācijā) **Reģionu komitejas Ekonomikas politikas komisijas (ECON) sanāksmē** apstiprināja vairākus Latvijas delegācijas Reģionu komitejā iesniegtos priekšlikumus atzinumam par dalīšanās ekonomikas vietējo un reģionālo aspektu. Tajos Latvijas delegācija galvenokārt vērsa uzmanību uz šīs jaunās ekonomikas formas iespējamo negatīvo ietekmi uz pašvaldību budžetiem.

Dalīšanās ekonomika ir uzņēmējdarbības veids, kas balstās uz kopīgu resursu izmantošanu, ļaujot klientiem piekļūt precēm un pakalpojumiem, tos neiegūstot īpašumā. Šādu uzņēmējdarbības modeli izmanto arī Kalifornijā bāzētā transporta tīkla kompānija "Uber", kura uztur "Uber" mobilo aplikāciju, kas ļauj patērētājiem ar viedtālruna palīdzību nosūtīt brauciena pieprasījumu, kurš tālāk tiek nodots "Uber" autovadītājiem, kas nodrošina pakalpojumu ar savu automobili. Šis pakalpojums pieejams gandrīz 60 valstīs un 300 pilsētās visā pasaulē, taču daudzviet vērtēts pretrunīgi. Tā, piemēram, Briseles Tirdzniecības tiesa 24. septembrī atzinusi aplikāciju "Uberpop" par nelegālu un pieprasījusi "Uber" uzņēmumam to apturēt. Aplikācija "Uberpop", kas ļauj izmantot neprofesionālu autovadītāju pakalpojumus par zemāku samaksu, ir aizliegta arī Francijā jau kopš šāgada sākuma.

Latvijas delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis** sanāksmes dalībniekiem norādīja, ka uzņēmumi, kuru mērķis ir gūt peļņu, dažkārt nekorekti izmanto dalīšanās ekonomikas platformu, nenodrošinot darbiniekiem sociālā nodrošinājuma garantijas un tādējādi negatīvi ietekmējot gan iedzīvotāju labklājību, gan arī valsts un pašvaldību budžetus. *"Nodokļu apiešana un nodokļu nemaksāšana ir cēlonis Eiropas Savienības dalībvalstu un to vietējo un reģionālo pašvaldību poten-*

ciālo nodokļu ieņēmumu zaudējumiem, kas īpaši kritiski vērtējams laikā, kad daudzās dalībvalstīs joprojām tiek īstenota taupības politika," uzsvēra A. Jaunsleinis. Viņš arī aicināja turpmāk sekot, kādās jomās dalīšanās ekonomika attīstās un kā tā ietekmē makroekonomiskos rādītājus, lai dalīšanās ekonomika neattīstītos kā nodokļu optimizācijas shēma.

Reģionu komitejas ECON sanāksmē Latvijas delegāciju pārstāvēja delegācijas vadītājs Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks pilsētas attīstības un sadarbības jautājumos **Gunārs Ansiņš** un Jēkabpils pilsētas domes priekšsēdētājs **Leonīds Salcevičs**.

Pašvaldības labākā reģionālās attīstības scenārija meklējumos

1. un 2. oktobrī Tbilisi (Gruzijā) **starptautiskajā konferencē CORD 2015** par reģionālo atšķirību pārvarēšanu Latvijas delegācijas Reģionu komitejā vadītājs un Austrumu partnerības valstu un Eiropas Savienības valstu reģionālo un vietējo pašvaldību konferencē (CORLEAP) pārstāvis **Andris Jaunsleinis** dalībniekus no Eiropas Savienības, Balkānu un Austrumu partnerības valstīm iepazīstināja ar Latvijas pašvaldību pieredzi, īstenojot attiecīgajai vietai pielāgotu (*place based approach*) pašvaldību attīstības stratēģiju.

Par attiecīgajai vietai pielāgotas politikas īstenošanu arvien vairāk tiek runāts pēdējā desmitgadē, jo īpaši diskusijām aktualizējoties pirms pašreizējā Eiropas Savienības fondu plānošanas perioda, apspriežot ES kohēzijas politikas reformēšanu. Konkrētajai vietai pielāgota politika, pretēji nozaru politikai, ir cieši saistīta ar daudzlīmeņu pārvaldību un ciešu vietējo un reģionālo pašvaldību iesaisti lēmumu pieņemšanā nacionālajā līmenī. Lai gan, no vienas puses, šīs politikas ieviešana saistās ar lielām gaidām, no otras puses, tās ieviešana radījusi arī ne mazums šķēršļu un problēmu, un Eiropas Savienības dalībvalstis

joprojām meklē labākos veidus augšupējas politikas realizēšanā.

A. Jaunsleinis iepazīstināja klātesošos pašvaldību un valsts pārvaldes iestāžu pārstāvjus un akademiķus no Eiropas Savienības, Balkānu valstīm un Austrumu partnerības valstīm ar 2011. gadā Latvijas pašvaldību pieņemto rezolūciju "Par attīstības vadības principu maiņu" un šo principu ieviešanu pēdējo gadu laikā, jo īpaši, iesaistoties pašreizējā ES fondu plānošanas perioda likumdošanas aktu izstrādē. Latvijas delegācijas pārstāvis uzsvēra nepieciešamību papildināt nozaru vadības principu ar teritoriālo pieeju un sniegt vietējām pašvaldībām lielāku rīcības brīvību prioritāšu izvēlē, īstenojot Eiropas Savienības fondu finansētas aktivitātes. Tādējādi aktivitātes atbilstu pašvaldībā veicamo darbu prioritātēm un nodrošinātu vietējo iedzīvotāju atbalstu.

CORD 2015 konferencē piedalījās augsta līmeņa politiķi un profesionāļi, kuri ikdienā nodarbojas ar reģionālās attīstības jautājumiem. Konference šogad notika jau piekto reizi. Iepriekšējās sanāksmes rīkotas Maķedonijā, Serbijā, Melnkalnē un Moldovā, un šogad, atsaucoties Gruzijas Reģionālās attīstības un infrastruktūras ministrijas aicinājumam, konference pirmo reizi notika Dienvidkaukāzā. Dalībnieki pulcējās, lai dalītos pieredzē un gūtu jaunas idejas reģionālās attīstības veicināšanai savās pārstāvētajās valstīs un pašvaldībās.

Rīgas domes pieredze nedeklarētā darba novēršanā RK seminārā Itālijā

1. oktobrī Lečē (Itālijā) Reģionu komitejas Sociālās politikas, izglītības, nodarbinātības, pētniecības un

kultūras komisijas organizētajā seminārā "**Darba ņēmēju aizsardzība jaunajā Eiropas kontekstā**" Latvijas delegācijas pārstāvis Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Dainis Turlais** iepazīstināja semināra dalībniekus ar sava sagatavotā atzinuma par nedeklarētā darba jautājumiem galvenajiem secinājumiem un Rīgas domes pieredzi nedeklarētā darba problēmas novēršanā.

D. Turlais uzrunā uzsvēra, ka Eiropas platformas izveidei cīņā pret nedeklarētu darbu pašreizējos sociālekonomiskajos apstākļos ir izšķirīga nozīme, lai koordinēti un vienoti apkarotu šo parādību, tā Eiropas Savienībā nodrošinot augstus nodarbinātības standartus, izvairoties no smagām sociālām un ekonomiskām sekām, risinot ar darba ņēmēju mobilitāti saistītās problēmas, kā arī efektīvāk izmantojot cilvēkkapitālu.

Latvijas delegācijas pārstāvis iepazīstināja ar Rīgas pašvaldības sniegto sociālo palīdzību un līdzdarības pasākumiem jeb iesaisti algotajos pagaidu darbos un atbalsta pasākumos, lai identificētu personu nodarbinātību un novērstu iespējamās sociālo pabalstu izkrāpšanas gadījumus. Viņš uzsvēra, ka būtiski arī izprast iemeslus, kādēļ cilvēki izvēlas nedeklarētu darbu, un risināt šīs problēmas, tāpēc Rīgas domes Labklājības departaments regulāri sadarbojas ar Valsts darba inspekciju, Nodarbinātības valsts aģentūru, kā arī iesaistās Eiropas Sociālā fonda projektos. Īpaša uzmanība tiek pievērsta jauniešiem, veicot dažādus preventīvos pasākumus, kas veicina reģistrēto nodarbinātību.

Daiņa Turlā sagatavoto atzinumu "Eiropas platforma cīņai pret nedeklarētu darbu" Reģionu komiteja pieņēma 2014. gada oktobrī. Tas balstīts uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas platformas izveidi sadarbības uzlabošanai nedeklarētā darba novēršanā un atturēšanā no tā. Atzinuma sagatavošanas laikā un pēc tā pieņemšanas Latvijas delegācijas pārstāvis sadarbojies ar Latvijas Republikas Pastāvīgo pārstāvniecību Eiropas Savienībā un Eiropas Parlamenta ziņotāju Georgiju Pirinski, un Eiropas Parlamenta sagatavotajā ziņojumā ietverti vairāki D. Turlā priekšlikumi.

Brisele atvērusi savas durvis pašvaldībām

No 12. līdz 15. oktobrim Briselē norisinājās *Atvērto dienu semināri*, kas šoreiz bija veltīti tēmai "Eiropas reģioni un pilsētas: partneri investīcijām un izaugsmei".

Atvērto dienu semināri Eiropas reģionu un pilsētu nedēļas ietvaros notika jau 13. reizi, un tos, kā ierasts, rīkoja Reģionu komiteja sadarbībā ar Eiropas Komisiju. Interesentiem bija iespēja izvēlēties sev saistošākos no vairāk nekā 100 piedāvātajiem semināriem, kuros piedalījās pārstāvji no 177 reģioniem un pilsētām. Ar gandarījumu jāuzsver, ka šī bija pirmā reize, kad *Atvērto dienu* semināros tik plaši bija pārstāvēta Latvija. Šogad no Latvijas *Atvērtajās dienās* piedalījās Rīgas pilsēta, Vidzemes plānošanas reģions un pašvaldību uzņēmums SIA "ZAAO".

Ilggadējais *Atvērto dienu* dalībnieks – Vidzemes plānošanas reģions šoreiz piedalījās seminārā "Nostājoties uz pareizā ceļa: pieejams transports gados vecākiem cilvēkiem", kurā auditorijai bija iespēja iepazīties ar labās prakses piemēriem inovatīvos risinājumos pieejama transporta nodrošināšanā vecāka gadagājuma cilvēkiem.

Vidzemes plānošanas reģiona pārstāve **Lelde Ābele** klausītājus iepazīstināja ar pagājušajā gadā iesāktu pilotprojekta ieceri piedāvāt jaunu, inovatīvu pakalpojumu – "transports pēc pieprasījuma". Šis pakalpojums būs jo īpaši nozīmīgs vecāka gadagājuma iedzīvotājiem teritorijās, kur sabiedriskais transports nav regulāri pieejams vai netiek nodrošināts vispār. Piezvanot uz zvanu centru vai piesakot pakalpojumu elektroniski, iedzīvotāji varēs pieteikt transportu sev vēlamā laikā un vietā un nokļūt līdz tuvākajam reģionālajam centram, lai saņemtu ikdienā svarīgus pakalpojumus, piemēram, apmeklēt ārstu, iepirkties vai izmantot pašvaldības nodrošinātos pakalpojumus.

Seminārā ar savu pieredzi dalījās arī Flandrijas-Eiropas sadarbības aģentūra, Katalonija, Arnemas Neimegenas pilsētoreģions, Eindhovenas pilsēta, Liverpūles pilsēta, Flandrija, Sautendonsi pašvaldība, AGE Platform Europe un POLIS tīkls.

Savukārt SIA "ZAAO" piedalījās seminārā "Nākotnes ilgtspējīga enerģijas nodrošināšana ar inovatīvu partnerību starpniecību – biometāna un SDG piemērs". Viens no runātājiem šajā seminārā bija arī ZAAO pārstāvis **Mārtiņš Niklass**, kurš klātesošos iepazīstināja ar organisko atkritumu pārveidi biometānā, kas ir otrās paaudzes biodegviela un rada ne tikai uzlabojumus enerģijas drošībā un emisiju samazinājumā, bet arī jaunas darbavietas un ekonomisko izaugsmi. Semināru organizēja "Inovatīvā partnerība ilgtspējīgai enerģijai 2020".

Rīgas pilsēta tika pārstāvēta divos *Atvērto dienu* semināros. Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra direktors **Ēriks Zēgelis** piedalījās seminārā "Ietverot "e" e-pārvaldē: vai IKT risinājumi var veicināt labu pārvaldību?", kurā viņš iepazīstināja ar elektroniskās

pārvaldes sistēmu Rīgas pašvaldībā. Viedokli par e-pārvaldes sniegto iespēju veicināt iedzīvotāju un dažādu pārvaldes līmeņu sadarbību dalījās arī Eiropas Savienības komisāra digitālā vienotā tirgus jautājumos Andrusa Ansipa kabineta pārstāvis Maksimilāns Štrotnis un Beļģijas Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju federālā dienesta pārstāvis Franks Leimans.

Savukārt Rīgas domes Mājokļu un vides komitejas priekšsēdētājs **Vjačeslavs Stepaņenko** piedalījās seminārā "Ceļā uz elastīgu, ilgtspējīgu un resursu efektīvu Enerģētikas savienību – Eiropas galvaspilsētu un reģionu loma". Tajā vairākas Eiropas Savienības dalībvalstu galvaspilsētas iepazīstināja ar savām stratēģijām un aktivitātēm enerģijas drošības, elektroenerģijas un gāzes monitoringa un efektīvu siltumapgādes tīklu jomā, kā arī energoefektīviem projektiem sabiedriskā transporta sektorā.

CORLEAP sanāksmē Armēnijā par ieguvumiem no Austrumu partnerības

Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** 18. septembrī piedalījās CORLEAP jeb Austrumu partnerības reģionālo un vietējo pašvaldību konferences biroja sanāksmē Erevānā (Armēnijā), kā arī vietējai demokrātijai veltītā konferencē.

A. Jaunsleinis šajā pasākumā teica uzrunu, kurā norādīja uz nepieciešamību sadarbību ar Austrumu partnerības valstīm stiprināt konkrētās jomās – transporta nozarē, izglītībā, jaunatnes apmaiņas programmās un enerģētikas jomā. Valstu iedzīvotājiem šis iniciatīvas būtu kā labs piemērs, kas demonstrētu reālus un praktiskus ieguvumus no sadarbības Austrumu partnerības tīklā.

Latvijas Pašvaldību savienība jau daudzus gadus sadarbojas ar pašvaldību organizācijām Austrumu partnerības valstīs. *“Nemot vērā mūsu valstu kopīgo vēsturi, mēs izprotam savu partneru problēmas un spējam dalīties ar pieredzi, kā attīstīt pašvaldību piedāvātos pakalpojumus, piemēram, ūdens un siltumapgādi, sociālos un citus pakalpojumus,”* puda Andris Jaunsleinis.

Vienlaikus LPS priekšsēdis aicināja sadarbības partnerus akli nekopēt svešu pieredzi, bet pašiem izvērtēt, kas vērtīgs, noderīgs un atbilstošs vietējiem apstākļiem.

CORLEAP sanāksme Armēnijā notika pirmo reizi, un konferencē iesaistītie pārstāvji apstiprināja rīcības plānu 2016.–2017. gadam, kā arī atskatījās uz maijā notikušo Austrumu partnerības samitu Rīgā. CORLEAP rīcības paredz turpmākas aktivitātes decentralizācijas virzienā, pašvaldību kapacitātes celšanā, vietējo un reģionālo pašvaldību finansiālā atbalstā.

CORLEAP jeb Austrumu partnerības reģionālo un vietējo pašvaldību konference izveidota 2011. gada

septembrī, atsaucoties Eiropas Komisijas aicinājumam nodibināt platformu dialogam starp Austrumu partnerības (Armēnija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Gruzija, Moldova un Ukraina) un Eiropas Savienības valstu pašvaldībām un veicināt to sadarbību. LPS priekšsēdis Andris Jaunsleinis kopš 2012. gada ir viens no CORLEAP 36 pārstāvjiem un arī CORLEAP biroja loceklis.

Eiropas gada attīstībai Labas gribas vēstniece un Latvijas pašvaldību vadītāji pie Moldovas kolēģiem

Ārlietu ministrija ik gadu piešķir grantus attīstības sadarbības projektu īstenošanai Austrumu partnerības valstīs. Šogad Ārlietu ministrija ir piešķirusi grantu 20 572 eiro apmērā Latvijas Pašvaldību savienībai projekta “Administratīvi teritoriālās reformas un finanšu decentralizācijas sinerģija labas pārvaldības stiprināšanai Moldovā” īstenošanai.

Šā projekta mērķis ir veicināt Moldovas vietējo pašvaldību reformas, iepazīstinot ar Latvijas administratīvi teritoriālās reformas pieredzi un tās piemērošanu Moldovā, kā arī ar Latvijas finanšu sistēmu.

Šajā projektā **no 21. līdz 25. septembrim** Eiropas gada attīstībai Labas gribas vēstniece LPS ģenerālsēkretāre **Mudīte Priede**, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere**, Kandavas novada domes priekšsēdētājs **Normunds Štoferts**, Engures novada domes priekšsēdētājs **Gundars Važa** un Ventspils novada domes priekšsēdētājs **Aivars Mucenieks** piedalījās ekspertu vizītē Moldovā.

Vizītes pirmajā dienā Kišiņevā notika tikšanās ar Moldovas Pašvaldību asociācijas CALM kolēģiem. Latvijas delegācija viesojās daudzās Moldovas pašvaldībās un Gagauzijas reģionā, lai pārrunātu turpmākās sadarbības virzienus starp abu valstu pašvaldībām.

Sagatavojušas **Maija Pētermāne** un **Elita Kresse**

SOCIĀLĀ DARBA UN VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANAS TĪKLS

Zane Dūze,
projekta sabiedrisko
attiecību eksperte

Kopš 2013. gada nogales Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) īsteno Norvēģijas Finanšu instrumenta atbalstītu projektu **“Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”**. Projekta ietvaros izveidoti četri pašvaldību tematiskie sadarbības tīkli, kas ir diskusiju platforma pašvaldību savstarpējai pieredzes apmaiņai, datu analīzei un katrai pašvaldībai piemērotākā risinājuma meklēšanai.

Viens no sadarbības tīkliem veltīts pašvaldību **sociālajam darbam un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanai**. Tā kā šajā jomā aktuālo un diskutējamo jautājumu ir daudz, izveidoti divi apakštīkli: T2-1 apakštīkls “Inovācijas sociālajā darbā, sociālo pakalpojumu jomā, veselības aprūpes veicināšanā pašvaldības konkurētspējas uzlabošanai” un T2-2 apakštīkls “Vai pašvaldībai nepieciešama sociālā uzņēmējdarbība un kā to labāk attīstīt”. Sadarbības, salīdzināšanas un mācīšanās procesā iesaistīti politiķi un speciālisti no 21 pašvaldības – tas nozīmē, ka tīkla ietvaros rīkotas sanāksmes, diskusijas un praktiskais darbs ir aktīvs un interesants.

Katrā no četriem projekta ietvaros izveidotajiem sadarbības tīkliem ir savs koordinators, vadītājs un padomdevējs vienā personā. Pašvaldību sociālā darba un veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanas tīklā tā ir LPS padomniece veselības un sociālajos jautājumos **Ilze Rudzīte**. Tīkla koordinators ir tā persona, kurai skaidri jāredz projekta mērķis un savs tīkls jeb, kā sarunās bieži saukts – “tīkliņš”, un tas mērķtiecīgi jāvirza. Dalībnieku debatēs jāsaklausa jautājumi, kas ir īpaši aktuāli un interesanti visiem. Jājūt, kādi dati un informācija varētu būt nepieciešama pašvaldību politikas veidošanā.

Projekts paredzēts galvenokārt pieredzes un zināšanu iegūšanai, lai pašvaldības tās tālāk izmantotu savu iedzīvotāju labā. Tomēr iesaistīšanās sadarbības tīklos ir abpusēji un savstarpēji noderīgs un bagātināošs pro-

cess. Vērtīgu informāciju un jaunas idejas savam darbam iegūst arī tīkla koordinators – gan praktisku informāciju un “sazemējumu” ar realitāti, gan paplašina un nostiprina kontaktus ar pašvaldībām. Savā atbalsta un sadarbības lokā var iekļaut jaunus dalībniekus ar, iespējams, svaigāku skatu uz problēmām un aktualitātēm. Tā ir informācija, ko tālāk izmantot, cīnoties par pašvaldībām svarīgiem jautājumiem.

Šajā gadā tīkla dalībnieki tikusies gan Rīgā, Pašvaldību savienībā, gan iesaistītajās pašvaldībās – Jelgavā, Daugavpilī, kā arī Daugavpils, Skrundas, Ogres, Iecavas, Raunas, Gulbenes un Tukuma novados. Tieši ārpus LPS telpām notikušās projekta aktivitātes projekta partneri novērtējuši visaugstāk, atzīmējot, ka, viesojoties pie kolēģiem citās pašvaldībās, iegūstama visvērtīgākā pieredze un noderīgākās idejas. Šogad sanāksmēs diskutēts par pašvaldības pienākumiem sociālo pakalpojumu sniegšanā un veselības veicināšanas nodrošināšanā, pašvaldības lomu veselības infrastruktūras attīstībā lauku vidē, pašvaldības un valsts institūciju sadarbību, apgūta pieredze inovatīvu pakalpojumu ieviešanā. Tāpat runāts arī par sociālo darbu un veselības aprūpi stratēģiskās vadības procesā, mārketinga izmantošanu sociālajā darbā un tematu, kurā ir gan daudz iespēju, gan neskaidrā – sociālo uzņēmējdarbību.

Kā viens no praktiskajiem uzdevumiem izvēlēta sociālo darbinieku noslodzes mērīšana. Lai to paveiktu,

vispirms nepieciešams rūpīgi un detalizēti vienoties par kritērijiem – kuru profesionāļu darbs tiek mērīts, kā klasificēti gadījumi, cik ilgā laikposmā veicami mērījumi un pats galvenais – kādēļ un ar kādu mērķi tas tiek darīts.

Projekta dalībnieki – sadarbības tīklos iesaistītie speciālisti un politiķi atzīst, ka ļoti vērtīgu pieredzi un iedvesmu savam darbam var iegūt, sanāksmju ietvaros apmeklējot citu pašvaldību sociālās aprūpes iestādes un izmantojot iespēju izjautāt to vadītājus un darbiniekus. Tā sanāksmju ietvaros apmeklēti Tukuma novadā esošie dienas centri “Saime” un “Saimīte” un kopienas centrs “Mūsmājas”, Higiēnas centrs, dienas centrs “Integra” personām ar intelektuālās attīstības traucējumiem, dienas centrs “Atbalsts” personām ar psihiskām saslimšanām, Atkarību profilakses punkts un Krīzes centrs Jelgavā, krīzes centrs vardarbībā cietušiem bērniem “Laipas”, Ģimenes atbalsta dienas centrs, dienas centrs “Saime” un HIV/AIDS profilakses punkts Ogrē, Gatartas pansionāts Raunā un Gulbenes sociālās aprūpes centrs “Siltais”. To, kādā veidā iespējama veiksmīga pašvaldības un valsts institūciju sadarbības iespēju izmantošana personām ar garīgās attīstības traucējumiem sociālo pakalpojumu sniegšanā, sanāksmes dalībnieki varēja vērot valsts sociālās aprūpes centra “Latgale” filiālē “Kalkūni”.

Projekta partneris – Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija – dalās savās zināšanās ne tikai mācību braucienā laikā, bet arī piedaloties projekta aktivitātēs Latvijā. Vienā no sociālo un veselības jautājumu tīkla sanāksmēm ar savu pieredzes stāstu piedalījās Norvēģijas Darba un labklājības pārvaldes (NAV) vadītājs **Steinars Hansens**. Pārvalde, kas nesen

reorganizēta un piedzīvojusi pārmaiņas, savā darbībā balstās uz principu, ka galvenais atbildīgais par savu dzīvi ir klients pats; tikai gadījumos, kad nepieciešams, palīgā nāk Labklājības pārvalde. Lai sociālās palīdzības sistēma darbotos, palīdzības saņēmēji jāuztver kā “eksperti”, kuri paši spēj lemt un darboties, turklāt līdzdalība no klienta puses savas situācijas uzlabošanā ir obligāts priekšnosacījums palīdzības saņemšanai.

Norvēģija pazīstama ar relatīvi augsto nodokļu ieņēmumu finansēto dāsno Ziemeļvalstu labklājības modeli, kura ideāls ir sociālā solidaritāte un drošība visiem, vienāda pieejamība veselības un sociālajiem pakalpojumiem, augsta līmeņa labklājības nodrošinājums, aprūpe sociāli atstumtajām un viegli aizsāramajām sabiedrības grupām un savstarpēja uzticēšanās starp sabiedrību un pārvaldi. Tomēr arī Norvēģija nav leģendāri, un tuvākajos gados paredzami lieli izaicinājumi. Celsies bezdarba līmenis, jau tagad šajā valstī ir augstākais slimības pabalstu saņēmēju skaits un augstākais invaliditātes pabalsta līmenis starp Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) valstīm, un tāpat kā citur Eiropā darbaspēks noveco un uz katru pensionāru paliek arvien mazāk strādājošo. Tāpat sociālās palīdzības sistēmas darbiniekiem galvu lauzīt liek jauni cilvēki bez pabeigtas izglītības, imigranti ar vājām valodas zināšanām un ilgstoši slimojošie.

Viens no projekta galarezultātiem būs salīdzināmo datu bāzes izveide pašvaldību veikspējas analizēšanai, novērtēšanai un uzlabošanai. Datubāzē būs apkopoti sākotnējie dati par pašvaldību darbību tīklā izvēlētajās tēmās, indikatori iesaistīto pašvaldību veikspējas savstarpējai salīdzināšanai, kā arī pieredzes apraksti. Lai projekts būtu dzīvotspējīgs, tīkla koordinators jāturpina strādāt arī pēc tā noslēguma, izmantojot izveidoto un piepildīto datubāzi, kas pastāvīgi jāatjauno un jāpapildina ar aktuālu informāciju.

Projekts ilgs līdz 2016. gada 30. aprīlim. Projekta partneri ir arī Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (*Kommunesektorens organisasjon* – KS) un Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA). Projekta aktualitātēm, tajā skaitā tīkla sanāksmju atklāto daļu norisei varat sekot līdzi arī projekta mājaslapā: <http://ms.lps.lv/>.

Projekts “Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana” tiek īstenots, izmantojot 2,12 miljonu EUR piešķirumu no Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas “Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm”. Projekta mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālā līmenī, izveidojot ilgtspējīgu “mācīties salīdzinot” sistēmu, kas balstīta uz salīdzināmās bāzes metodes principiem un izmanto salīdzināmo datu bāzi pašvaldību veikspējas uzlabošanai. Lai nostiprinātu pašvaldību lietpratīgu pārvaldību, “mācīties salīdzinot” sistēmas ietvaros tiks iekļauta arī pašvaldību stratēģiskās vadīšanas ieviešana, par pamatu izvēloties pašvaldību mārketingu kā vienu no stratēģiskās vadīšanas formām.

KURŠ PASNIEGS ROKU...

Daina Oliņa

4. septembrī, braucot uz **Latvijas Pašvaldību izpild-direktoru asociācijas** (LPIA) ikmēneša sanāksmi, kas šoreiz notika Vecpiebalgā, droši vien daudziem atmiņā uzausa kāds divus gadus sens, Latvijas vēsturē nepieredzēts gadījums. Ločmeļu ģimenes desmitgadīgā atvase Loreta uzrakstīja vēstuli toreizējam Ministru prezidentam Valdim Dombrovskim ar konkrētu vaicājumu, kad beidzot tiks salabots autoceļš P30 Cēsis–Vecpiebalga, pa kura grambām tēvs meiteni vadājis uz mūzikas skolu Dzērbenē. Uz Loretas jautājumu, kāpēc ceļš ir tik slikts, tēvs atteicis, lai jautā Dombrovskim. Meitene tā arī izdarīja. Šis nebija vienīgais vecpiebaldzēnu protests – aktīvi reaģēja novada dome; vadība devās audiencē pie ministriem; tika vākti iedzīvotāju paraksti; 2013. gadā notika pikets pie valdības nama. Neturpināšu atskatu pagātnē, jo šoreiz pierādījās, ka, pretēji ierastajam uzskatam, iedzīvotāju aktivitātei tomēr ir nozīme. Protams, kādreiz jau arī šis ceļš būtu ticis labots, bet vai nu gluži pēc diviem gadiem? Braucējiem no Bērzkroga puses todien ripojumu gan bremzēja vairāki satiksmi regulējoši luksofori, bet ertoties par tiem nebūtu solidi. Lai top!

Vecpiebalgā pavadītajā dienā ne reizi nācās domāt par cilvēku aktivitāti un gatavību pārmaiņām – vai vienmēr tā trāpa tikpat mērķtiecīgi kā Loretas vēstule?

... bēgļiem?

Sanāksmes galvenais temats bija patvēruma meklētāju jeb, runājot tautas valodā – bēgļu problēma, kas nu jau vairākus mēnešus ir gan varasvīru un sievu, gan ierindas iedzīvotāju domu un diskusiju centrā, šķietami atbīdot otrajā plānā daudz svarīgākus Latvijas notikumus. Galveno ziņojumu bija sagatavojis Iekšlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks un Nozares politikas departamenta direktors **Dimitrijs Trofimovs**. (Šo un citas sanāksmes prezentācijas skatiet LPS mājaslapā: http://www.lps.lv/lzpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1542).

Zinot, ka katra diena bēgļu un Latvijas sasaistē nesusi, nes un turpinās nest arvien jaunas, nereti pilnīgi atšķirīgas idejas un faktus (piemēram, uzņemamo bēgļu skaits ir gan pieaudzis, gan samazinājies; tas pats noticis ar viņiem domāto pabalstu apmēru), rakstā nav jēgas detalizēti pakavēties pie 4. septembra “status quo” situācijas. Notikumu izsekotāji to izdarīs LPS interneta vietnes prezentācijā, kur atgādināts 2015. gada 22. jūlija rīkojums par darba grupas izveidi, lai radītu Latvijas apstākļiem piemērotu sistēmu bēgļu uzņemšanai, kā arī bēgļu un alternatīvo statusu ieguvušo personu integrācijai, par institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, kurām šie jautājumi risināmi; par patvēruma piešķiršanas kārtību, Latvijas normatīvajiem aktiem, kas saistīti ar šo problēmu un Eiropas Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (PMIF) plānotajiem līdzekļiem.

Šeit pārdomām citēšu tikai statistikas datus, jo tie nemainīsies.

- No 1998. gada līdz 2015. gada 1. septembrim Latvijā starptautisko aizsardzību ir lūgusi **1641** per-

sona (2014. gadā – 364 personas, kas ir visu gadu lielākais skaits).

- **Bēgļa statuss** piešķirts kopumā 65 personām, savu kārt alternatīvais statuss – 137 personām.

- **2015. gadā līdz 1. septembrim** aizsardzību Latvijā lūgusi 201 persona; alternatīvais statuss piešķirts 12 personām, bēgļa statuss šajā laikposmā nav piešķirts.

- **Līdz 2015. gada 1. janvārim Latvijas pilsonību** ieguvuši pieci bēgļi un divas alternatīvā statusu saņēmušās personas.

Informāciju par patvēruma meklētājiem un atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem meklējiet šeit: <http://www.mk.gov.lv/lv/content/patveruma-mekletaji>.

Biedrības “Patvērums “Drošā māja”” jurists un projektu vadītājs **Alvis Šķenders** izpilddirektorus iepazīstināja ar daudz konkrētāku informāciju, jo 2007. gadā dibinātā biedrība daudzus Latvijai nākotnē risināmus jautājumus jau īstenojusi dzīves ikdienā. Viņu rūpju lokā ir cilvēku

tirdzniecībā cietušās personas, legālie imigranti, tajā skaitā patvēruma meklētāji, bēgļi un personas, kam piešķirts alternatīvais statuss. Tiem, kas vēlas sekot šīs problēmas jaunākajām atziņām Latvijā un pasaulē, vērts ielūkoties biedrības mājaslapā: <http://www.patverums-dm.lv/>. A. Šķendera uzstāšanās klātesošos saistīja ar konkrētajiem piemēriem, kas pēdējo mēnešu laikā beidzot guvuši gana plašu publicitāti, reaģējot uz satraukumu sabiedrībā. “Drošās mājas” darbinieki palīdz svešiniekiem integrēties Latvijā – atrast mājokli, nodarbošanos, ģimenes ārstu, skolu bērniem, gādā par latviešu valodas apguvi. Jurists “soli pa soli” izklāstīja, kā notiek pirmā tikšanās, kādi jautājumi tiek noskaidroti, cik reāli ir iespējams pārbaudīt personas identitāti u.c.

Runātājs necentās slēpt problēmas, kas kavē viņu darbu – daļa atbraukušo nemaz nevēlas strādāt! Sekmīgi darbu atrod tie, kas pārzina IT jomu. Dažiem vīra cilvēkiem centušies ierādīt apdares darbu iemaņas, kur var iztikt bez valodu prasmes, ar praktisko piemēru vien. Tas izdevies, taču strādāt nav vēlējies; turpretim sievietes izmācījušās un strādā par frizierēm un manikīrēm. Atsevišķs problēmu bloks skar veselību, ko jūtami ietekmē atšķirīgais klimats; vīriešiem nereti ir slims kuņģis, sievietēm – ginekoloģiskas problēmas; taču, meklējot ģimenes ārstu, nereti nācies sastapties ar diskriminējošu attieksmi.

Referents uzsvēra arī izglītības sfēras problēmas. Nu jau plaši izskanējis satraukums par to, ka nereti patvēruma meklētājiem Muceniekos mācīta nevis latviešu, bet krievu valoda, tomēr “Drošās mājas” ļaudis domā citādi. Arī dzīvē centušies sarunāties ar ieceļotājiem

latviski. Valodu ātri apgūst bērni, kas bieži darbojas kā tulki saviem vecākiem. Saskarsmē jāievēro arī kultūras atšķirības, kas liek piedomāt par apgērību pasniegšanām utt. Atbildot uz izpilddirektoru jautājumiem, interesants bija stāsts par to, ka ieobraucēji sākumā nevarējuši pieņemt to, ka biedrības “Drošā māja” vadītāja ir sieviete. Lēni, bet tomēr pieņēmuši, jo pamazām viņiem radusies atskārsmē – **nedrīkst cerēt uz to, ka mainīsies kārtība un tikumi jauniegūtajā mītnes zemē; jāmainās pašiem!** Precīzi pateikt, cik no “integrētajiem” izvēlas palikt Latvijā, A. Šķenders nevarēja, vienīgi atgādināt visiem zināmo, ka “šo cilvēku sapņu zeme Latvija gan nav”.

Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vadītāja **Anita Kleinberga** turpināja iepriekšējos stāstījumus, raksturojot gan ministrijas redzeslokā esošos integrācijas pamatuzdevumus – pilsoniska

sabiedrība, nacionālā identitāte, saliedēta sociālā atmiņa, gan konkrētu patvēruma meklētāju dzīvestāstus (*sīkāk – prezentācijā*). Cerīgā vēsts – ministrija pauda gatavību pašvaldībām piešķirt materiālus, kuros apkopota konkrētā pieredze. Bet vielu pārdomām deva A. Kleinbergas atzišanās, cik liels prieks bijis sanāksmes dēļ izbraukt ārpus Rīgas. Kopš valstī tika likvidēts Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts, darbība vairāk risinājās galvaspilsētā. Varbūt tas ļauj skaidrot ministrijas pārstāves pārstiegumu, uzzinot, ka vietvaru pārstāvji nav zinoši par to, ka katrā reģionā darbojas nevalstisko organizāciju (NVO) centrs, ar kuru nepieciešams sadarboties arī integrācijas jautājumos.

LPS padomniece **Elita Kresse** informēja, kā Pašvaldību savienība jau laikus sākusi apjaust situāciju bēgļu uzņemšanas jomā un iepazīsies ar viņu dzīvi Ropažu novada Muceniekos un Somijā. Beidzot izdevies panākt, ka septembrī arī LPS un Ropažu novada pārstāvji iekļauti valdības izveidotajā darba grupā, rodot iespēju “turēt roku uz jaunāko lēmumu pulsa”. Savukārt LPS padomniece **Ilze Rudzīte** atgādināja, ka gaida atbildes no visām pašvaldībām, lai sekmīgāk apkopotu domas par pabalstiem, apmācību iespējām u. tml.

Varētu domāt, ka patvēruma meklētāju liktenī maz ko var mainīt individuāls cilvēks. Kaut gan... Oktobra sākumā Latvijas Radio raidījumam “Krustpunktā” piezvanīja kundze no tālas Latgales ar pavisam konkrētu vajadzību. Sirmgalve palikusi viena, tuvinieku viņai nav, tāpēc labprāt aicinātu un izmitinātu pie sevis kādu bēgļu ģimeni. Viņa tad nebūtu vientuļa, būtu

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

palīgi saimniecībā un sadzīvē. Kur viņai griezties? Protams, līdz konkrētam risinājumam ejams tāls ceļš, kur nu vēl valodas barjera. Un tomēr – cepuri nost, ka cilvēks nekalkulē miljonu sadali, nestudē likumus un normas, bet pavisam konkrēti – ar sirdi domā par to, ka viņai **ir iespēja pasniegt roku**. Lai viņai veicas!

... tautiešiem emigrācijā?

Veiksmi gribas vēlēt arī cēsniekiem, kuri pirmie Latvijā sāka ne tikai runāt par pēdējā desmitgadē emigrējušo tautiešu atgriešanu dzimtenē, bet uzsāka konkrētas aktivitātes. Tās izpilddirektoriem izklāstīja Cēsu novada pašvaldības Attīstības nodaļas vadītāja **Laine Madelāne** (prezentācija pielikumā). Prezentācijā

nav slēpti nelabvēlīgie dati – novada iedzīvotāju skaits pēdējā piecgadē sarucis par aptuveni 5,5 procentiem (1264 cilvēki izbraukuši). Ideja par darbošanos ar diasporu radusies un sākusies pēkšņi – ar vienu toreizējā speciālo uzdevumu vēstnieka diasporas jautājumos Rolanda Lappuķes teikumu: *“Kādam jābūt pirmajam, kas pasniegs roku!”*

Cēsnieki izlēma rīkoties un vispirms meklēja savējos saziņas portālos (*Draugiem.lv* un *Facebook*). Diskusiju lapās iepazīna viņu domas par Latviju un iespējamo atgriešanos. Pēc tam Cēsu novada pašvaldības pārstāvji ar gados jauno un aktīvo vadītāju Jāni Rozenbergu priekšgalā devās pie savējiem uz Lielbritāniju un Īriju. Ne visur gāja gludi, piemēram, uz tikšanās Latvijas vēstniecībā Londonā neieradās neviens bijušais cēsnieks. Tas vis nelika nolaist rokas, bet apjaust, ka tikšanās jāorganizē neformāli. Novada pārstāvji plāno doties arī uz Vāciju, Norvēģiju, Dāniju, savējo apciemojumu sekmīgi integrējot visdažādākajos projektos.

Sevišķi plašu skanējumu Latvijā ieguva 2014. gada jūlijā rīkotā konference **“Cēsis pasaulē”**. Žēl, ka to apmeklēja maz citu pašvaldību pārstāvju, jo vispusīga situācijas analīze der visiem un visur. L. Madelāne minēja konferencē sakrātās atziņas: aizbraukušie, kas vēlas atgriezties, palīdzību nemeklē caur valsti, bet caur savu pašvaldību; grūti aizbraukt, bet vēl grūtāk atgriezties, jāpalīdz; nevajag aicināt atgriezties tos, kas aizbrauca, bēgot no kaut kā!

Cēsnieki aktīvi informē tautiešus par biznesa iespējām Cēsu novadā, sadarbības iespējām biznesā, meklējot jaunas nišas; par īpašumiem uzņēmējdarbībai un individuālajai apbūvei; par grantiem uzņēmējdarbības uzsākšanai; arī par tīri sadzīviskām lietām, jo aizbraukušie var nezināt iespējamās izmaiņas. Kaut arī L. Madelāne atturējās minēt “veiksmes

stāstu” apliecināšos skaitļos, jo esot grūti precīzi noteikt, cik tautiešu atgriezās pēc savas iniciatīvas un cik – pašvaldības aktivitāšu mudināti. Tomēr prezentācijas lappuse **“Pēdējā gada veiksmes stāsti”** rāda gan veikalus, gan kafejnīcas, gan sadzīves pakalpojumu sfēras jaunumus, kurus uzdrīkstējušies atvērt atbraukušie.

“Aiciniet braukt uz savu novadu un veidot turpmāko dzīvi! Gaidāmā Latvijas simtgade ir labs iemesls ielūgt savējos uz svinībām un diskusijām,” rosināja cēsnieku pārstāve.

Vēl cita vidzemniece – Gulbenes novada izpilddirektore **Guna Švika** dalījās labajā pieredzē par novada organizētajām bērnu nometnēm, kur kopā dzīvo diasporas un vietējie bērni. Šovasar tāda notika Rankā. Interese bija tik liela, ka plānotā proporcija 15+15 pārvērtās par 17+13 emigrācijā dzīvojošo bērnu labā.

... uzņēmīgajiem?

Vecpiebalgas novada pašvaldības vadītāja **Ella Frīdvalde-Andersone** sveica visus vēsturiskajā Latviešu biedrības namā, kuru 19. gadsimta beigās nepilnos piecos mēnešos uzbūvēja par vecpiebaldzēnu saziņotajiem līdzekļiem. Viedi izskanēja priekšsēdētājas vārdi, ka tagad dažam būvobjektam pat iepirkumu tik ātri neizdodas īstenot. Savukārt Vecpiebalgas novadu likumdevējs trijās naktīs izplānojis veidot no pieciem – Dzērbenes, Inešu, Kaives, Tauresnes un Vecpiebalgas pagastiem.

Izpilddirektoriem tika solīta iespēja redzēt ne tikai slavenās ūdensrozes, bet arī novada **“balto zeltu”** – porcelānu. Atmiņai no šīs dienas katrs saņēma simbolisku porcelāna minikrūzīti, ko rotā Vecpiebalgas vārds un ģerbonī iemūžinātais vērpjamais ratiņš. 23 gramu tilpuma dēļ to devē par “krīzes laika čarku”, jo senlaikos piebaldzēns par “čarku” uzskatīja 125 g atbilstošu tilpuma trauku. *“Kad atkal atgriezīsimies pie senču mērvienībām, krīze būs beigusies,”* savu uzrunu zīmīgi noslēdza Ella Frīdvalde-Andersone. Vēl tikai piebilda, ka viņu izpilddirektora loģiskais prāts un platie pleci palīdz priekšsēdētājai grūtajā darbā saglabāt sievišķību: *“Lai maniem kolēģiem vienmēr zinoši un lojāli izpilddirektori! Tagad aplaudēji paši sev!”*

Jāņa Lūsēna dziesma ar Kārļa Skalbes romantisma caurstrāvētiem vārdiem "Vecpiebalga atver durvis" sanāksmes dienai, klātesošajiem to vēl nenojaušot, ievadīja literatūrā populāro "gredzena principu", jo dienas noslēgumā viesojāmies Kārļa Skalbes mājās "Saulrietī".

Mājas tēvs izpilddirektors **Hugo Duksis**, kurš pēc 30 šeit nodzīvotajiem gadiem beidzot drīkstot justies kā vietējais, savu uzrunu bija piebārstījis ar spriganām "slāviešu" asprātībām. Lai skaidrotu daudziem īsti neizprotamo divu Piebalgu novietojumu, viņš citēja slavenos "Mēriņu laikus": *"Vecpiebalga ir Slāvas galvaspilsēta, bet Jaunpiebalga ir Čangaliene jeb Vecpiebalgas priekšpilsēta no Gulbenes puses."* Pats gan uzreiz atzina, ka kaimiņiem viss rādās otrādi, taču abu Piebalgu attiecības esot gana labas. Īso sveicienu kolēģiem viņš pabeidza ar svarīgu tēzi: *"Mums ir tāpat kā visur citur – neviens labs darbs nesodīts nepalikis!"*

Noskaņām bagātais videostāsts palīdzēja iepazīt Vecpiebalgas novadu, kura baltie, likumotie lielceļi pārsteidz, gleznainā daba iedvesmo un viesmīļie ļaudis aicina ciemos. Todien viesos atbraukušos izpilddirektorus autobusi aizvīzināja pie ļaudīm, kuru rosība bijusi tik aktīva, ka Hugo Duksis viņus pamatoti piepulcēja novada veiksmes stāstiem.

Rīdīnieki **Vija un Aigars Mētras** Inešu pagastā sākumā sev noskatīja vietu vasaras mītnei, pamazām krūmiem aizaugušo teritoriju sakopa, iekopa un pārveidoja tā, ka p/s "Mētras" tagad atrodami Latvijas Aitu audzētāju asociācijas biedru pulkā. Abi uzņēmēji atzina, ka pašvaldība esot gana pretimnākoša. Kur

tikai skaties, pakalnos un nogāzēs lekno zāli tiesā lieli aitu ganāmpulki, radot asociācijas ar Īrijā redzētajām ainām. Aigars nesūdza par noieta tirgu un grūtībām, pat cienastu sabraukušajiem viesiem – Piebalgas pusei tradicionālo jēra zupu vārījuši bez pašvaldības piedāvātajiem izpalīgiem. Vija klātesošo aplausus izpelnījās ar skaidrojumu: *"Ir tāds ticējums, ka svešu saimnieci pie sava pavarda nedrīkst laist!"*

Kopš kaimiņi lietuvieši Rīgā ieguva tiesības zemesgabalā pie Slāvu tilta būvēt savu kārtējo dižveikalu "Akropole", vairs tikai atmiņas, vecākās paaudzes atstātais mantojums un muzeju vitrīnas liecina par senlaikos izdaudzināto Kuzņecova fabrikas porcelānu un tās padomju laiku mantinieces – Rīgas porcelāna fabrikas filigrānajiem izstrādājumiem. Piebalga apņēmies neļaut vārdam "porcelāns" pazust no Latvijas iedzīvotāju ikdienas, jo Inešos skaistajā Vecpiebalgas muižā zem viena jumta ar novada domi atrodas arī Porcelāna muzejs jeb galerija, kurā skatāma (un arī nopērkama) dažnedažāda mantība ar zīmolu – **Piebalgas Porcelāna fabrika**, kas top Vecpiebalgā.

Šīs valstības galvenais saimnieks **Jānis Ronis** ir vēl viens "ieceļotājs", kurš porcelāna stāstu vispirms

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

uzbūris Rīgas Porcelāna muzejā un galerijā, bet pirms astoņiem gadiem atgriezies mammas un vecāsmātes dzimtenē, lai Vecpiebalgā dzimtu vēl viens “veiksmes stāsts”. Jānis stāstīja un izrādīja dažādu lielumu un formu, apgleznotas un vienkrāsainas krūzes un sīkrūzītes, zvaniņus un figūriņas, porcelāna kurpi ieskaitot. Piebalgas porcelāns necenšas mēroties ar saviem priekštečiem sienīņu plānumā, to apzināti gatavo biezāku, lai porcelāna izstrādājumus varētu lietot sadzīvē, nevis turēt vitrīnās.

Ella Frīdvalde-Andersone ikdienā ir domes priekšsēdētāja, taču viņas sievišķīgi spilgtajam tēlam teicami pietāv pilskundzes gods. Latvijas izpilddirektoriem viņa izrādīja domei atvēlēto muižas “spārnu” – zāli un savu kabinetu. 18. gadsimtā celtā muiža uzskatāma par Vecpiebalgas vēsturisko centru.

Ceļojumu pa Vecpiebalgas novadu noslēdzām romantiskākajā latviešu rakstnieku mājā – **Kārļa Skalbes “Saulrietos”**, kur 18 vasaras vadījusi rakstnieka ģimene. Mājas tapšanas laikā piebaldzēni apšaubīja Skalbes ieceri – būvēt māju Incēnu kalna galā, pakļautu visām vēja pūsmām, tomēr ēka stāv sveika un vesela kopš 1926. gada. Tā nav nedz pārbūvēta, nedz uzlabota, tikai uzspodrināta. Kaut arī saulrietu tovar aizsedza debesu pelēkums, tomēr brīnišķīgo

skatu pāri mirdzošajam Alaukstam katrs ieslēdza savā atmiņu tīnē.

Aivara Ošiņa un Guntas Klismetes foto

TĒRVETNIEKI NEBAIDĀS BŪVĒT "GAISA PILIS"

Daina Oliņa

Laikam gan mežiniekiem ir "tiešais vads" saziņai ar Dabas māti, jo oktobra pirmā piektdiena pirms negaidīti agrīnā sala "uzbrukuma" dažas dienas vēlāk bija spožas saules apmirdzēta uz žilbinoši zilās debesu bļodas fona. Tieši kā radīta tam, lai **Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas** (LPIA) biedri – rekordkuplā 140 dalībnieku pulkā! – **2. oktobra seminārā Tērvetes novadā** varētu ne tikai krāt jaunas zināšanas par pašvaldību aktuālajām problēmām – šoreiz par grants ceļiem, bet no sirds izbaudīt pasākuma "alternatīvo saimnieku" – **VAS "Latvijas Valsts meži"** sarūpētos pārstāvējumus vienā no viņu atbalsta krāšņākajiem objektiem – Tērvetes Dabas parkā.

Laikam pirmoreiz izpilddirektori sanāksmi sāka, bez īpaša uzaicinājuma piecēlušies kājās. Kā gan citādi, ja tika pieteikta **Tērvetes himna**.

"mazuma" klātbūtni, kā arī dos iespēju katram aizvest līdzīgu dzirdēto atziņu vai redzēto dabas ainavu.

Izpilddirektors **Māris Berlands**, priecīgi pārstēgts par uzstādīto apmeklētības rekordu, Tērvetes novada koptēla radīšanu bija uzticējies domes Attīstības nodaļas vadītājai **Lindai Mierlaukai**. Jāpiekrīt viņas teiktajam, ka katram no ciemiņiem tā vai citādi būs zināms Tērvetes vārds, kaut asociācijas varētu būt ļoti dažādas, jo vienlīdz slavens ir Tērvetes Dabas parks vai alus

un zirgi, bet varbūt senvēsture, Anna Brigadere un Sprīdītis. Pat Tērvetes novada mājaslapa apliecina ciešo saistību ar Dabas parku un Annas Brigaderes pasaku varoņiem. Skatiet paši – vispirms jūs sastapsit Sprīdīti, sparīgi soļojam uz novada kartes fona. Netradicionāls ir pat pašvaldības avīzes nosaukums "Laikam līdzī!".

"Tas, ka mūsu vārdu zina katrs, uzliek pašvaldībai papildpienākumus – gādāt par to, lai vārds arī nākotnē būtu tikpat skanīgs. Tāds tas bija mūsu sensenčiem, kad Tērvetes pilskalnā slējās koka pils un atradās senās Zemgales vēsturiskais centrs," sacīja L. Mierlauka.

Tērvetes novads bija starp teritoriālās reformas pirmrindniekiem – jau 2002. gadā Lietuvas pierobežā tajā kopdzīvi uzsāka Augstkalnes, Bukaišu un Tērvetes pagasta iedzīvotāji. Iedzīvotāju skaits, tāpat kā visās lauku pašvaldībās šajos gados sarucis no 4,5 līdz 3,7 tūkstošiem. 77% teritorijas aizņem lauksaimniecības zemes, no kurām vairāk nekā 80% ir augstvērtīgas un meliorētas. Tērvete atrodas valsts reģionālo autoceļu (Bauska–Dobele un Jelgava–Žagare) krustpunktā, to (ne)kvalitāti varēja izbaudīt arī visi tāsdienu braucēji, tāpēc tērvetniekiem aktuāla ir semināra tēma par pašvaldību grants ceļiem.

Jau vairākus gadus visus novada skolēnus (arī tos, kas mācās citās skolās) ēdina par budžeta naudu. 2014. gadā noslēdzās pārdomāta skolu reforma, četru agrāko izglītības iestāžu vietā tagad novadā ir divas skolas – Annas Brigaderes pamatskola Kroņaucē (2013. gadā pie tās uzcēla sporta halli, kur laiku pavada ne tikai jaunie ļaudis vien) un Augstkalnes vidusskola ar filiāli (līdz 6. klasei) Bukaišos. Nopietni tika lemts par agrākās Tērvetes pamatskolas likteni, kur kādreiz mācījusies Anna Brigadere. Tās liktenis vieš optimistiskas cerības, jo ēku iegādājies uzņēmējs, kurš te ierīkos viesu namu ar akcentu uz laulību reģistrāciju, izmantojot ēkas Balto zāli.

Pašvaldības attīstības pamats ir uzņēmējdarbība. Tērvetes novada trīs pamati ir **lauksaimniecība** (ne

tikai lieli individuālie saimnieki, bet arī juku un pārmaiņu laikus pārdzīvojuši agrofirma "Tērvete"; tās alus darītavā pašlaik rit vērienīga rekonstrukcija), **tūrisms** (Dabas parks gaida gājēju tiltu, tajā top novada pirmā "pilsēta" – Rūķu pilsēta 0,6 ha platībā, kur plānotas 50 nelielas rūķu mājas, no kurām pagaidām ciemiņus var uzņemt tikai viena; nākotnē pie Tērvetes ūdenskrātuves taps kempings ar mājiņām kokos, zem zemes un pie ūdens; tūrismā iesaistījušies arī mazie "spēlētāji", kas piedāvā novērtēt smiltsērķšķu plantācijas, tulpju dārzus un senvēstures muzeju) un **veselības rehabilitācijas pakalpojumi** (sanatorija "Tērvete" ne tikai sniedz ārstnieciskos pakalpojumus, bet tās ēka ir arhitektūras piemineklis, to apsaimnieko pašvaldības kapitālsabiedrība, un sociālās aprūpes centrs "Tērvete", kurā ir gan bērnu, gan veco ļaužu nodaļa).

Pēdējos gados pašvaldības investīcijas ieguldītas ne tikai sporta hallē, bet arī 70. gadu sākumā celtās pirmsskolas izglītības iestādes pārbūvē – uzbūvēts otrais stāvs, un tagad atjaunotajā ēkā atrodas arī Tērvetes pagasta pārvalde. Mainot prezentācijas attēlus, Linda Mierlauka uzskaitīja vēl citus labos darbus – Augstkalnes vidusskolas internāta siltināšana, visos ciematos atjaunots ielu apgaismojums, atbalstīti sabiedrisko organizāciju projekti, pašvaldības finansējums palīdzējis atjaunot arī gājēju tiltu pie Annas Brigaderes muzeja "Sprīdīši", Augstkalnes Mežmuižas baznīcas fasādi u.c. Stāstam par darbu sekoja stāsti par novada svētkiem un citām kopāsanāšanas dienām. Tērvetes novada prezentāciju viņa noslēdza iedvesmojoši: *"Lai cik lieli vai mazi mēs katrs esam, nebaidīsimies sapņot un būvēt gaisa pili!"*

Par labiem ceļiem!

Semināru par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtību pasākumā "Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos" atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā (pašvaldību grants ceļi) ievadīja LPIA valdes priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš**. Viņš

atgādināja, ka LPS organizēto videokonferenci par grants ceļiem var skatīt LPS mājaslapā, arī prezentāciju visi saņēmuši. Diemžēl programma neparedz ceļu atjaunošanu, bet tikai būvi vai pārbūvi. Nav izdevies panākt piekrišanu šīm būvēm iztikt bez tehniskā projekta, tāpēc G. Kalniņš skumīgi secināja, ka pašvaldībām pieejamā nauda "tāds čiks vien ir". Tomēr svarīgi šo pašu mazumiņu izlietot ar lielāko efektu, tāpēc seminārā bija uzaicināti vieslektori, kuri palīdzēja saprast, kā tālāk rīkoties ar grants ceļiem.

VAS "Latvijas Valsts ceļi" (LVC) Tehniskās pārvaldes direktors **Valdis Laukšteins** izklāstīja ceļinieku skatījumu uz gaidāmo pašvaldību ceļu būvi un pārbūvi, aicinot neskaidros jautājumus viņam droši taujāt e-pastā: valdis@lvceli.lv. Kaut arī LVC viņš strādā kopš 1992. gada, varot gadīties arī kāds pašam nezināms

jautājums; tad atbildē iesaistīšot kolēģus. (Prezentāciju skatiet: http://www.lps.lv/lzpilddirektoru_asociacija/?task=sessions&committee_id=1543.)

Vispirms V. Laukšteins atgādināja pamatnoteikumus, kas jāievēro saistībā ar ES fondu apguvi, tad detalizētāk akcentēja svarīgākās tehnisko projektu prasības un iespējamās nepilnības, kas kavētu paredzēto 126 miljonu eiro apguvi. Pieredze uzkrāta jau kopš 2006. gada, būvējot ap 300 km valsts galveno autoceļu un pārbūvējot vairāk nekā 400 km valsts reģionālo autoceļu. Nākamajā plānošanas periodā Latvijas galvenie ceļinieki apgūs ap 500 miljoniem eiro, turpinot būvēt gan valsts galvenos, gan reģionālos autoceļus. LVC pārstāvis pakavējās arī pie pašvaldību ceļu pārraudzības, kas viņiem uzticēta. Tomēr pamatinformāciju studējiet interneta vietnē! Atreferējumā vairāk par izpilddirektoru uzdotajiem jautājumiem un akcentētajām problēmām.

Runātājs atzina, ka ceļu pārraudzības jomā viņi cītīgi sadarbojas ar pašvaldībām, tomēr piebilda, ka savai darbībai necenšoties piešķirt tādu publicitāti kā Valsts kontrole, tāpēc, no malas raugoties, tā nelielas tik pamanāma. Pēc tehniskās revīzijas viņi tikai konkrētajai pašvaldībai nosūtot ziņojumu par nepieciešamajiem uzlabojumiem. Tā drīzāk jāuzlūko kā palīdzība, jo nekādas sankcijas LVC nepieņem.

MK 173. noteikumos noteiktais mērķdotācijas sadales koeficients daudzus neapmierina, bet par proporciju izmaiņām LPS jāvienojas ar pašvaldībām. Satiksmes ministrija neiebilstu.

Izprotot iebildumus par mazo finansējumu, kas paliks pēc tehnisko projektu izstrādes, V. Laukšteins tomēr uzsvēra, ka grants ceļiem faktiski nekas nav darīts pēdējos 20 gadus, tāpēc nepieciešama pamatīgāka pārbūve vismaz 10 km, nevis kaut kas... Jālūkojas pēc iespējami lielākā labuma, tad izvēli būs viegli pamatot

jebkurai kontrolei. **Labu projekta sagatavošanu un īstenošanu raksturo:** kompetents pasūtītājs (pasūtītāja projekta vadītājs); kvalitatīvs būvprojekts; atklāts būvdarbu konkurss un trešās puses būvuzraudzība.

Valdis Laukšteins atgādināja, ka viņi nav speciāli ieinteresēti nodot pašvaldību pārziņā valsts ceļus, tomēr katru gadu divus, piecus vai desmit kilometrus nodod. Minot konkrētu piemēru par Saldus novada Pampāļiem, runātājs teica: *"Ja jūs savā teritorijā atrodat kādu valstij piederoša ceļa gabaliņu, ko varētu sakārtot kā grants ceļu, bet nākotnē to asfaltētu, pārņemiet to!"* Tā, piemēram, Ogres novadā šādi problēmeļi ir Lauberē un Meņģelē. Tos varētu savest normālā kārtībā ar grants ceļiem domāto finansējumu, bet pēc diviem trim gadiem, kas zina, atrastos pašu vai, politiķu prātiem mainoties, valsts nauda. Tomēr īpaši aizrauties ar pārņemšanu nav ieteicams līdz brīdim, kad tam sekotu arī atbilstošs finansējums.

Pirms jautājumu un atbilžu daļas ziņotājs izpilddirektoriem novēlēja veiksmi, par spīti lielajam papīru kalnam, kas būs jākārt. Šo pārbaudījumu viņš ieteica uztvert kā treniņu vērienīgākiem darbiem nākotnē.

– *Pēc cik ilga laika no pašvaldības pieteikuma pārņemt ceļu tas notiks?*

– Pēc trim četriem mēnešiem. Pašlaik kopā ar ceļu nekādu finansējumu nesaņems, toties pavērsies iespēja tur ielikt Eiropas naudu.

– *Vērtējot projekta pieteikumu, LAD izvērtēs pašvaldību iepirkuma procedūru un izvērtēs arī pieņemtā lēmuma cenu salīdzinājumā ar reģiona vidējām izmaksām. Realitātē pašvaldības divi vai trīs kilometri vienmēr būs dārgāki nekā lielie iepirkumi.*

– Šāda pieeja nav pareiza, pašvaldībām pret to jācinās. LVC mājaslapā regulāri tiek atspoguļotas vidējās cenas, kas tiek piedāvātas konkursos. To nosaka tirgus konjunktūra. Šobrīd cenas pieaugušas par 20%, jo ir pieejama Eiropas nauda. Ap 2018. gadu cenas kritīsies, jo valstij Eiropas nauda būs beigusies. LAD kontrole par vidējo cenu ir nepareiza, jo cenas nav prognozējamās. Tikai konkurss visu parāda – jābūt labai dokumentācijai un konkursam.

– *Pašvaldību ceļu posmi, kas iemērīti privātīpašumā, jāsakārto līdz 2020. gadam. Kas notiks, ja līdz šim laikam attiecības nebūs sakārtotas?*

– Ja pašvaldību šis ceļš interesē, jo tas vajadzīgs vairākiem iedzīvotājiem, jānodibina servitūts, un tad visu noteiks tiesa. Tas ir juridisks jautājums. LVC tuvāko gadu laikā iztērēs 50 miljonus eiro, lai visus valsts ceļus ierakstītu zemesgrāmatā. Ilgi centāmie pārliecināt politiķus un Valsts zemes dienestu, ka tas nav jādara. Tas izskatās pēc "sociālās politikas", lai zemes ierīkotājiem ir darbs.

G. Kalniņš: – *Servitūti ir, bet pa virsu pašvaldības būve – ceļš, kurā gulda naudu pašvaldība, saņemot Valsts kontroles pārmetumus.*

– *LVC ir labākā situācijā, jo jūsu ceļiem ir nodalījuma joslas, bet pašvaldību ceļiem nav – tikai brauktuves pla-*

tums 4, 5 vai 6 metri. Kur ņemt zemes novadgrāvjiem, ja iedzīvotāji iebilst?

– Pašvaldība ceļu taisa iedzīvotājiem. Vienmēr atradīsies kāds, kurš nepiekrīt. Netaisiet tam, kurš nepiekrīt! Uztaisiet ceļu no abām pusēm līdz viņa robežai un redzēsiet, ka šī metode darbojas. Arī mums jāstopas ar šo problēmu, jo vietām zemes komisijas neievēro LVC nodalījuma joslas.

Meža ceļu trīs ienaidnieki

Semināra turpinājumā savu pieredzi ceļu būvniecībā un sakārtošanā izklāstīja otra lielā ceļu "turētāja" – VAS "Latvijas Valsts meži" pārstāvji. "LVM Mežsaimniecības"

Meža infrastruktūras direktors **Indris Stulpāns** atzina, ka nav ceļu profesionālis kā Laukšteina kungs, bet gan mežinieks, kura pārziņā ir meža autoceļi. Salīdzinājumā ar Vāciju, kur meža ceļu kopgarums uz 100 ha meža ir 3,6 km, Latvijā šis skaitlis ir vairāk nekā uz pusi mazāks (ap 1,4 km), tomēr Krievijas Eiropas daļā tas ir tikai 0,2

km. LVM saimniecībā ceļi nav vienādi, pēdējā laikā uzbūvētie ir ievērojami kvalitatīvāki. I. Stulpāns raksturoja meža ceļu atšķirību no autoceļiem, galvenā no tām – tie projektēti zemai vidējās kustības intensitātei, taču lielai islaicīgai noslodzei. Drošs braukšanas ātrums tur ir tikai 30 km/h, tāpēc viņu pieredzi nevar viens pret vienu pārņemt vispārējās lietošanas ceļiem.

Detalizētāk meža autoceļu izbūvi ieteicams iepazīt bagātajā **prezentācijā**, jo izpratni pat seminārā nebijušajiem atvieglos daudzās ilustrācijas. Citēšu tikai I. Stulpāna teikto, ka meža ceļiem ir trīs ienaidnieki – ūdens no augšas (lietus), no apakšas (gruntsūdens) un no sāniem (sāngāzes). Prezentācijā atradīsiet projektēšanas, uzraudzības un būvniecības izmaksas, kā arī izmaksu pieauguma iemeslus (objektīvos un subjektīvos), ieskaitot "sabiezīnātos" projektus. Izmaksu amplitūda meža autoceļiem atkarībā no objekta sarežģītības 2014. gadā bijusi no 48 000 EUR/km līdz 159 EUR/km!

– *Vai ir normatīvie akti meža ceļu ikdienas uzturēšanai? Iedzīvotāju māja atrodas mežā pāris kilometru attālumā, viņi pieprasa pašvaldībai to tīrīt.*

– Aktuāla tēma – sadarbības līgumi ar pašvaldībām. Tie ir divu veidu: vienu slēdzam, lai nodrošinātu tehnikas pārvietošanos pa pašvaldības ceļiem rudenos un pavasarī ar smago tehniku, otru pašvaldības noslēdz par atļauju tīrīt LVM ceļā sniegu tur, kur nepieciešams iedzīvotājiem, jo LVM tīra ceļu tikai savai ražošanai.

– *Kāda pieredze projektēšanai un būvniecībai vienā iepirkumā? Vai ir tāda pieredze? LAD prezentācija videokonferencē lika saprast, ka tas ir vienkārši un tā varētu darīt. Bet process ļoti sarežģīts.*

– Tādas pieredzes nav, LVM nošķir šos procesus, jo tas ir ne tikai sarežģīti, bet arī riskanti.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

G. Kalniņš: – *Tas noteikti sadārdzina projektu, jo projektētājs var būt uz vienu roku ar būvnieku. Labāk nošķirt un algot labus juristus.*

– *Kā noteikt smilts atbilstību sertifikātam? Vai uzsākt būvniecību, pirms pārbaude beigusies?*

– Būvnieki zina par prasību kontroli, atved materiālus un paši mudina noņemt paraugu, sagaidīt operatīvu pārbaudi un tikai tad uzsākt ceļa būvniecību.

– *Kur attiecina pārbauci izmaksas?*

– Laboratorijas testēšanas izmaksas ietilpst projektā kopā ar būvniecību.

G. Kalniņš: – *Būvnieki sākumā piedāvā smilti un granti, kas veda no 20 līdz 30 kilometru attāluma. Pēc uzvaras iepirkumā nereti sāk vietējā teritorijā zondēt vietas, kur paņemt būvmateriālus. Pašiem jākontrolē!*

– *Vai vajadzības gadījumā LVM pārdos granti un smilti no saviem karjeriem?*

– Jā, LVM ir ieinteresēti to darīt, visa informācija atrodama mājaslapā.

Kas ir SNV?

“LVM Mežkopības” izpilddirektors **Edmunds Linde** analizēja sadarbību ar pašvaldībām jaunu rekreācijas objektu ierīkošanā (*skat. prezentāciju!*). Daudzi klātesošie uzzināja jaunu, ļoti vērtīgu saistījumu: **SNV – sabiedrībai nozīmīga vieta**. Par SNV var kļūt labiekārtotas vietas un objekti, kas tiek izmantoti rekreācijas vajadzībām (sportam, atpūtai un rehabilitācijai), kā arī vides, vēstures liecību, kultūrvēsturisko vērtību izzināšanai un saglabāšanai.

LPIA saruna nebija par komercobjektiem, bet tikai par objektiem, kas sabiedrībai pieejami bez maksas teju vai 24 stundas diennaktī. Kritēriji vietas izvēlei: objekta popularitāte; nepieciešamība aizsargāt dabas vērtības; nepieciešamība aizsargāt un saglabāt unikālus objektus; ja vietējā sabiedrība ierosina atzīt kādu vietu par SNV, to atbalsta, vienojoties par sadarbību uzturēšanā. SNV izveidošana un kapitālais remonts ir LVM uzdevums; bet pašvaldības ziņā paliek SNV uzturēšana un uzraudzība. Ar vairākām pašvaldībām šādi līgumi jau noslēgti. Interesanti, ka sadarbībā ar pašvaldībām apsaimniekoto SNV infrastruktūras vērtība uz 2015. gada 1. septembri dažādos Latvijas reģionos jūtami atšķiras – Ziemeļlatgales un Zemgales reģionu teritorijā tā ir daudzkārt lielāka nekā Ziemeļkurzemē un Dienvidkurzemē, taču tam izskaidrojums ir nesen veiktās prāvās investīcijas.

Kā lai neizjūt bezgalīgu pateicību “Latvijas Valsts mežiem”, kas vairāk nekā jebkurš cits mūsu valstī

domā par mums, iedzīvotājiem. Sevišķi tiem, kuriem nav savas vasarnīcas vai lauku mītnes, bet šie sakārtotie un atpūtai atvērtie SNV ir teju vai vienīgā iespēja. 2015. gadā LVM apsaimnieko **363 sabiedrībai nozīmīgas bezmaksas vietas** – 302 atpūtas vietas, kurās ir tikai soli, galdi un nojumes; 32 kultūrvēsturiskus vai vides izzināšanai nozīmīgus objektus; 29 takas gājēju un riteņbraucēju maršrutos! Investīcijas un uzturēšana kopā šogad prasījusi 369,5 tūkstošus eiro.

Diemžēl Latvijas Jaužu pateicība LVM nereti izpaužas gluži pretēji, turpinām dzīvot “cūkmeniski”. Diagramma liecina, ka laikā no 2010. līdz 2014. gadam jūtami pieaudzis mežos savākto atkritumu apjoms, kas vis nenokrīt no debesīm, pamatā tos atved ar autotransportu. Tā nu mežinieki pārtop atkritumu apsaimniekotājos. Mežos 95% ir sadzīves atkritumi, tikai 5% – būvniecības atkritumi. Sabiedrības apziņas līmenis nav uzlabojies. Pašvaldībām būtu jāuzrauga mājāsaimniecības, lai visi noslēgtu līgumus par atkritumu izvešanu. Kad atrod atkritumus, administratīvajā protokolā LVM tiek formāli uzrādīti kā atkritumu radītāji. Skumji, taču citu vaininieku atrast ne vienmēr izdodas. LVM lūdz aktīvāk iesaistīties vainīgo meklēšanā. Reizēm palīdz mežā uzstādītās kameras, aktīvu iedzīvotāju iekļaušanās.

– *Priekšlikums LVM uzstādīt barjeras uz meža ceļiem, lai neved atkritumus.*

– LVM filozofija paredz to, ka īpašums ir visiem pieejams. Aizsākta diskusija par to, vai neierobežot pieejamību autobraucējiem, dodot priekšroku kājniekiem. Diemžēl barjeras neatrisina problēmu, jo tās demolē. Dažreiz slēdz ceļu, bet tas ir sarežģīti.

– *Pašvaldības interesētu sadarbība novada teritorijā ar atkritumu izvešējiem – lūgums sakoordinēt rīcību tā, lai LVM teritorijā apkalpojošais atkritumu savācējs ir novada teritorijā izvēlētais un atkritumi aiziet uz to vietu, kā paredzēts likumā.*

– LVM labprāt sadarbotos ar to pašu atkritumu savācēju, bet dažu pašvaldību izvēlētie apsaimniekotāji neuzņemas veikt arī šo darbu, jo ir citas izmaksas, ja iepirkumu organizē LVM. Visi atkritumi nonāk poligonos, jo tas paredzēts līgumā. Atkritumi nonāk pēc pierības. Ja tas tā nav un ir zināmi fakti par to, lūdzam informēt LVM.

Seminārā bija sarūpēts īpašs “saldēdiens” – SIA “Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts” (MeKA) direktors **Andrejs Domkins** iepazīstināja ar koka tiltu būvniecības iespējām. Šis nu ir gadījums, kad vārdos neiespējami aprakstīt pasaulē jau uzcelto, taču Latvijā tikko aizsākto tiltu būv-

niecību nevis no metāla, betona, stikla vai dažādiem jaunmateriāliem, bet no Latvijas “zelta” – koka. Kāds

teiks – kas tur jauns, Latvija pilna ar koka tiltiņiem. Tiesa, pēc Otrā pasaules kara Latvijā koka tiltiņu kopgarums sasniedza ap 30 km, bet tiem bija cita koncepcija un tehnoloģijas, un tagad jau liela daļa no šiem tiltiem ir dzīvībai bīstami. **Ja vēlaties līdzīgi zālē sēdošajiem izpilddirektoriem sajūsmināties par iespējām, kādas koka tiltu būvniecībā paver mūsdienu tehnoloģijas, noteikti ieskatieties A. Domkina prezentācijā!** Latvijā pagaidām nav atbilstošu koka konstrukciju projektētāju, tos vēl tikai audzina.

Diemžēl todien neizdevās ieplānotais paraugdemonstrējums gājēju tiltam pāri autoceļam pie Tērvetes Dabas parka, lai tūristiem (īpaši skolēniem, kas ierodas klašu grupās) būtu drošs gājiens no stāvlaukuma uz infocentru, kafejnīcu un ieeju parkā. Redzējām tikai topošās uzejas apmēram 40 metru garumā. Lai atvestu no Jelgavā atvērtās eksperimentālās rūpnīcas vidējo posmu, tā augstuma dēļ būtu nepieciešami vairāki elektrības atslēgumi. Tomēr prezentācijas pēdējā attēlā varat ielūkoties drīzā nākotnē, aplūkojot oriģinālo un Latvijas dabas videi tik piemēroto koka tiltu. Varam pievienoties Andrejam Domkinam, kurš izteica prieku par “Latvijas Valsts mežu” ieinteresētību sadarbīties koka tiltu būvniecībā. Cerams, ka, jauno tiltu Tērvetē ieraugot, ne viens vien autobraucējs pārsteigumā apstāsies. Nākotnē ne tikai uz Tērvetes Dabas parku, bet vēl citiem SNV soļosim pa neparastiem koka tiltiņiem.

Pārsteigumā apstāties nācās tiem semināra dalībniekiem, kuri sen nebija ciemojušies kādā no “sabiedrībai īpaši nozīmīgām atpūtas vietām” – Tērvetes Dabas parkā, ko jau sen asociē ar Annu Brigaderi un “Sprīdīšiem”. Šie vārdi ir svēti joprojām, bet teritorija un objektu dažādība arvien paplašinās. Šoreiz vēl pāri ceļam nācās iet pie luksofora, lai uzklusētu ģimenēm ar bērniem draudzīgākās atpūtas vietas – parka direktora **Normunda Namnieka** stāstījumu, novērtētu atklājumus pārsteigumiem bagātajā pastaigā, aplūkojot parka jaunumus, un noslēgumā baudot īpašo Tērvetes zupu. Iespējams, ka attēli rosinās apciemot Tērveti, jo tur ir ļoti jebkurā gadalaikā.

* * *

Reizēm nosāp sirds, dzirdot izskanām negatīvu viedokli par Latvijas valstij piederošo mežu apsaimniekotājiem. Bieži viņiem tiek piedēvēti izcirtumi, kuru īpašnieki īstenībā ir privātie saimnieki. Varbūt LVM koncepcijā ietilpst ne tikai pieejamība, bet arī cerība, ka labos darbus iedzīvotāji agri vai vēlu pamanīs un novērtēs. Vismaz sabiedrībai nozīmīgajās vietās (SNV) pievērsīs uzmanību uzrakstam, kas šo atpūtas vietu sarūpējis, un kaut vai domās pateiks paldies.

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas semināra dalībnieku rekordlielais pulks saka vienbalsīgu paldies visiem organizētājiem, tomēr lielākā pateicība par atmiņā paliekošo dienu pienākas LPS senajiem un atsaucīgajiem sadarbības partneriem – VAS “Latvijas Valsts meži” un valdes loceklim **Edvīnam Zakovicam**, kurš ir biežs un ieinteresēts viesis LPIA sanāksmēs! Par šo semināru pat nerunājos.

Dainas Oliņas un Ivitas Peipiņas foto

VASARAS "RAŽA"

Aizgājusi vasara ar sauli, skolasbērnu brīvlaiku un atvaļinājumiem, un pienācis rudens. Aiz muguras arī daudzie pilsētu, novadu, pagastu, ciemu, ielu, pagalmu, ezeru un citi svētki. Par tiem, vasaru un vasaras mēnešos paveikto atgādinās ne tikai fotogalerijas un videomateriāli, bet arī citas paliekošas vērtības.

Pieminekļi, piemiņas zīmes un vietas un piederības apliecinājumi

Piemineklis represētajiem pagasta iedzīvotājiem Engures novada Slampē

14. jūnijā, Komunistiskā genocīda upuru piemiņas dienā, Engures novada Slampē tika atklāts **piemineklis represētajiem pagasta iedzīvotājiem "Zelta josta"**. Piemineklis un piemiņas vieta izveidota pēc biedrības "Savaļi Slampeļi" iniciatīvas. Ideja par piemiņas vietas izveidi pieder novadniecei rakstniecei **Mārai Zālītei**, bet autori ir arhitekts **Edvīns Vecumnieks** un tēlnieks **Čirts Burvis**.

Piemiņas vieta atrodas Slampes pagasta centrā blakus sociālajam centram "Rīti". Tā veidota kā komplekss, kas sastāv no diviem aplveida celiņiem, kas ieskauj akmeni. Savukārt akmens vidusdaļu kā sargājošs gaismas aplis aptver zeltā tonēta nerūsējošā tērauda josta, kurā iestrādāti 100 Slampes iedzīvotāju vārdi, kuri 1941. un 1949. gadā tika izsūtīti vai citādi represēti. "Zelta josta" ir latviešu folkloras tēls, kas simbolizē sargāšanu.

Piemiņas vieta tapusi ar Tukuma novada domes finansiālu atbalstu, kā arī pateicoties privātpersonu un vietējo uzņēmēju ziedojumiem. Tomēr vislielākais nopelns ir pašu slampenieku ieguldītajam darbam.

Cēsīs piemiņas plāksnes padomju represijās cietušajiem

Latvijas Republikas okupācijas dienā 17. jūnijā Cēsīs, Pils ielā 12, atklāja vairākas **piemiņas plāksnes padomju represijās cietušajiem** bijušā Cēsu apriņķa

iedzīvotājiem. Spilgti melnajās plāksnēs ar koši baltiem burtiem ierakstīti to 643 cilvēku vārdi un uzvārdi, kuri līdz nāvei nomocīti ceļā uz Sibīriju, izsūtījumā vai mežabrāļu gaitās.

Sienas tapšanas iniciatori ir **Pēteris Ozols** un **Alvis Jansons** no Latvijas Politiski represēto apvienības (LPRA) Cēsu biedrības. Mākslinieka **Daiņa Andersona** veidotās plāksnes plešas 15 metru garumā, un starp uzvārdiem ievietota arī bijušā apriņķa karte, ilustrējot represijās bojāgājušo skaitu katrā pagastā.

Svinīgajā atklāšanas pasākumā Cēsu novada domes priekšsēdētājs **Jānis Rozenbergs** akcentēja piemiņas vietas nozīmi kā atgādinājumu vēsturiskajām netaisnībām un pauda cerību, ka Cēsu un Latvijas iedzīvotājiem nekad vairs nebūs jāpiedzīvo tās šausmas, kas plosīja dzīves, ģimenes un valsti pagājušā gadsimta četrdesmitajos gados.

LPRA valdes priekšsēdētājs **Gunārs Resnais** un Cēsu biedrības priekšsēdētāja **Dace Jurciņa** pateicās Pēterim Ozolam, Alvim Jansonam un Jānim Rozenbergam par ieguldījumu sienas tapšanā, tā veidojot vietu, kas neuzbāzīgā veidā aicina aizdomāties par tautas vēsturi. Saeimas deputāts **Aleksandrs Kiršteins** nosauca Pētera Ozola ideju par apbrīnojamu un aizkustinošu darbu, savukārt partijas "No sirds Latvijai" pārstāvis **Valdis Lauskis** to nodēvēja par ļoti personisku ansambli, kas vajadzīgs gan pilsētai, gan novadam, gan valstij. Vēsturnieks **Zigmārs Turčinskis** atgādināja par aizvesto un partizānu ikdienu un sapņiem pēc brīvības un pateicās Pēterim Ozolam un viņa komandai, bet Cēsu novada domes deputāts **Māris Niklass** plāksnes nosauca par vēstures lieciniecēm un teica paldies arī citām bijušā Cēsu apriņķa pašvaldībām par atbalstu to tapšanā.

Pieminot *Lāčplēšus* Beverīnas novada Trikātā

Beverīnas novada Trikātas pagasta biedrība "Šodien, rīt" ar pašvaldības un Valmieras novada fonda finansīšu atbalstu šogad īstenojusi divus projektus – "Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera Nikolaja Ziediņa kapavietas labiekārtošana Trikātas kapos" un "Informatīvā stenda "Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri" izgatavošana un uzstādīšana Trikātas vecajā kapsētā".

Nikolaja Ziediņa piemiņas plāksnes pasūtīšanas darbus uzņēmās Ziediņu dzimtas piederīgais **Aigars Ziediņš**, pasūtot to Cēsis pie akmens apstrādes meistara **Aivara Kerliņa**.

Savukārt **informatīvā stenda** izgatavošanā piedalījās Beverīnas novada sabiedrisko attiecību speciāliste **Ilze Ulmane**, veicot pieminēkļu un piemiņas plāksņu fotografēšanu, bet pašu stendu gatavoja **Gundars Kaminskis**. Pirms Līgodienas piemiņas plāksne tika novietota Ziediņu dzimtas kapos un informatīvais stends uzstādīts pie vecās kapsētas galvenās ieejas. Trikātas kapos apglabāti astoņi Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri, un viņiem visiem ir uzlikti pieminēkļi vai piemiņas plāksnes. Ikviens interesents pēc izveidotās un uzstādītās shēmas var atrast *Lāčplēšu* atdusas vietas Trikātas vecajos kapos.

Kureliešu piemiņas akmens Skrīveros

25. jūlijā Skrīveros, pie Dīvajas ielas Mucenieku ceļa, kas ved uz vēsturisko nometnes vietu pie Robežu mājām, tika atklāts **piemiņas akmens kureliešiem**. Tas tapis pēc Skrīveru pensionāru biedrības ierosinājuma un pateicoties daudzu ziedotāju atbalstam. Akmeni sagādāja Skrīveru novada pašvaldības darbinieks **Guntis Bokalders**, bet apstrādāja un tekstu iecirta akmeņkalis no Kokneses **Modris Stiliņš**. Piemiņas vietu iekārtojusi Skrīveru novada pašvaldība. Robežu mājās 1944. gada vasarā atradās ģenerāļa Jāņa Kureļa un kapteiņa Kristapa Upelnieka štābs, kurā uzsāka Kureļa grupas formēšanu. Šai grupai bija noteikts uzdevums palīdzēt gan vācu karaspēkam aizkavēt PSRS karaspēku, gan pēc tam izvērst partizānu kustību. Paši kureliešu vienības veidotāji tomēr

cerēja, ka tā izdosies radīt atjaunojamās neatkarīgās Latvijas armijas kodolu, kas atkal izcīnīs valstiskumu. Septembrī, kad vācieši atkāpās no Vidzemes uz Kurzemi un kurelieši līdz ar viņiem, tā sauktajā Skrīveru bataljonā bija ap 600 vīru.

Likteņdārzā Koknesē piemiņas vieta strēlniekiem un jauni ozoliņi Ozolu godasardzē

Likteņdārzā 8. augustā netālu no Skatu terases sirsnīgā gaisotnē tika atklāta tēlnieka **Ojāra Feldberga** izveidotā **piemiņas vieta** – veltījums **latviešu strēlnieku pulku dibināšanas 100. gadadienai**.

Atklāšanas brīdī piedalījās aizsardzības ministrs **Raimonds Bergmanis**, NBS Apvienotā štāba priekšnieks ģenerālmajors **Juris Zeibārts**, Kara muzeja un "Kokneses fonda" pārstāvji un tā dibinātājs **Vilis Vītols**, vairāku pašvaldību vadītāji un politiski represēto nodaļu biedri. Piemiņas vietas atklāšanu vadīja "Kokneses fonda" valdes priekšsēdētāja **Valda Auziņa**.

Latvija ir spēkozolu zeme – to apliecina arī Likteņdārza sirdī – amfiteātrī Latvijas pašvaldību iestādītā **Ozolu godasardze**. 8. augusta pievakarē vēl astoņas pašvaldības, iemūžinot politiski represēto piemiņu, iestādīja sešus ozoliņus.

"Zaļojošajā Ozolu godasardzē no 39 paredzētajiem tagad būs iestādīti 37 ozoliņi. Paldies visām pašvaldībām un īpaši politiski represēto nodaļām par atbalstu šīs skaistās idejas īstenošanā! Darbosimies tikpat vienoti, lai 2018. gadā mēs ar lepnumu svinētu Latvijas simtgadi!" sacīja Kokneses novada domes priekšsēdētājs **Dainis Vingris**. Savu pateicību Ozolu godasardzes stādītājiem izteica arī Latvijas Politiski represēto apvienības priekšsēdētājs **Gunārs Resnais**.

Likteņdārzā un Kokneses novada pašvaldība sirsnīgi sveica ozoliņu stādītājus – Kuldīgas, Ķekavas, Limbažu, Rojas, Salaspils, Stopiņu un Talsu pašvaldības un politiski represēto nodaļas. Skatot dziesmām un laba vēlējumiem, atbraukušie ciemiņi – pašvaldību pārstāvji un politiski represētie iestādīja ozoliņus kopīgi izlolotajā Ozolu godasardzē. Ikviens gribēja pielikt roku pie kociņu stādīšanas un izteikt savus spēka vārdus. *"Lai Latviju un Likteņdārzu mums palīdz mīlēt ozoli, kas izaugs par spēka devējiem mūsu jaunajai paaudzei!"* – novēlēja tie, kuru mūžs ieausts Latvijas likteņa metos.

Piemiņas vieta Ogres novada Taurupes pamatskolas parkā – 20. gadsimta vēstures vētru skartajiem taurupiešiem

Augusta pēdējā sestdienā norisinājās Taurupes pagasta svētki – pirmie pagasta vēsturē, kas vietējiem iedzīvotājiem paliks atmiņā ar **piemiņas obelisku** atklāšanu **pagājušā gadsimta traģiskajos laikmeta griežos cietušajiem taurupiešiem**.

Piemiņas vietu iekārtojusi SIA “Eiro Dex”, bet piemiņas akmeni no granīta veidojis akmeņkalis **Aivars Neško**. Pieminekļa četras skaldnes simboliski attēlo lielāko satricinājumu un notikumu gadus: 1905.; 1918.; 1940.; 1949.

1905. gads – revolūcijas laikā Taurupes zemnieki nodedzināja Taurupes muižu un nogalināja baronu fon Tranzē. Akmens pamata daļā iegravēts gadskaitlis 1905; virs pamata no trim plāksnēm veidots simbolisks muižas siluets ar liesmām; fonā redzama rekonstruētā Taurupes skola.

1918. gadā nodibināto Latvijas brīvvalsti Brīvības cīņās aizstāvēja septiņi taurupieši – Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri: ģenerāļi Rūdolfs Bangerskis un Eduards Kalniņš, virsleitnants Jānis Tauriņš un kareivji Blauu ģimenes pārstāvji – Roberts, Jānis, Eduards un Leopolds. Akmens pamata daļā iegravēts gadskaitlis 1918; no vienas plāksnes veidots simbolisks vairogs ar imitētu zobena cirtieni tajā.

1940. gadā Padomju Savienība okupēja Latviju, un 1941. gada represijās cieta daudzi mūsu valsts iedzīvotāji, bet no Taurupes pagasta, pateicoties toreizējā izpildkomitejas priekšsēdētāja Roberta Ozoliņa varonīgajai nostājai, netika izvests nevienš cilvēks. Akmenī iegravēts gadskaitlis 1940; veidots simbolisks viena cilvēka stāvs – šī akmens daļa veltīta R. Ozoliņam.

1949. gadā padomju vara no Taurupes uz Sibīrijas tālēm izsūtīja 101 taurupieti. Piemiņas akmenī iegravēts gadskaitlis 1949; virs pamata no trim plāksnēm veidots skaitlis 101. Daļas ir atdalītas. Vidējā daļā, kas attēlo nulli, iegravēta sāpju un asaru izgrauzta vāga. Pie pieminekļa pamata uz bruģa izbērti oļi, kas simbolizē asaras.

Bijušais Satversmes aizsardzības biroja vadītājs, šobrīd aizsardzības ministra padomnieks **Jānis Kažociņš**, piedaloties pieminekļa atklāšanā, īpaši atcerējās sava vectēva komponista Kārļa Kažociņa, kā arī ģenerāļu Rūdolfa Bangerska un Eduarda Kalniņa dzīves un kara gaitas. Taurupe un netālā Līčupe ir arī bijušā Latvijas ārlietu un aizsardzības ministra, pašreizējā

Eiropas Parlamenta deputāta **Arta Pabrika** senču dzimtā puse. A. Pabriks aicināja taurupiešus saglabāt saikni ar savu varonīgo pagātni.

Vēstures liecinieki nav tikai pieminekļi, apraksti un grāmatas. Katrā pilsētā un pagastā ir dzīvie vēstures liecinieki. Tāds ir arī Taurupes pagasta “Speltēs” dzīvojošais **Jānis Kalniņš** – viens no 1949. gadā izsūtītajiem taurupiešiem, kuru no 4. klases sola izveda uz Sibīriju “bīstama noziedznieka” statusā. Viņam astoņi trimdas gadi pagāja Tomskas apgabalā un pēc atgriešanās vēl trīs nācās pavadīt Krievzemē padomju armijas rindās.

Piemiņas plāksne un vēsturisko cīņu vietu taka Tīrelpurvā

Atzīmējot simtgadi, kopš dibināti latviešu strēlnieku bataljoni, 9. septembrī Jelgavas novada Valgundes Jaunajos kapos notika **atceres brīdis pie pirmā Latvijas brīvprātīgā strēlnieka Roberta Pogas tēva Jāņa kapa**. Valgundnieks R. Poga dzimis un audzis Valgundē, kritis Ziemassvētku kaujās Ložmetējkalnā un atdusas Brāļu kapos, bet viņa tēvs Jānis apglabāts Valgundē. Par godu dēla Roberta varonībai tēva kapavietā uzstādīts īpašs piemineklis.

Pēc atceres brīža visi tika aicināti uz Latvijas Kara muzeja filiāles “Ziemassvētku kauju muzejs” (Tīrelpurvā) Mangaļu mājām, kur iekārtotā **brīvdabas fotoizstāde “Strēlnieku bataljoniem 100”** piedāvā ieskatīties spilgtākajos latviešu strēlnieku kauju un ikdienas mirkļos.

Todien pie Mangaļu mājām atklāja arī granīta **piemiņas plāksni**, kas vēsta par **latviešu strēlnieku bataljonu simtgadi** un pirmo brīvprātīgo strēlnieku valgundnieku **Robertu Pogū**.

Reizē ar izstādi tika atklāts vēl kāds jauns objekts – sadarbībā ar AS “Latvijas Valsts meži” izveidotā 7,2 kilometrus garā **vēsturisko cīņu vietu izzinošā taka** pa mežiem, kas ved pa 1. latviešu strēlnieku brigādes uzbrukuma ceļu 1917. gada 5. janvārī. Takas maršrutā uzstādītas 13 informatīvas planšetes par vēstures liecībām – fortifikācijas būvju paliekām, vēsturiskām inženiertehniskām būvēm un precīzi identificējamām vēsturisku notikumu vietām.

Piemineklis nacionālajiem partizāniem un viņu atbalstītājiem Dobeles novada Īlē

11. septembrī pie Īles nacionālo partizānu bunkura Dobeles novada Zebrenes pagastā tika atklāts **piemi-**

neklis Īles bunkura nacionālajiem partizāniem un viņu atbalstītājiem. Pieminekļa autors un mākslinieks ir **Voldemārs Kandevics**, bet idejas autore un projekta koordinatore – bijusī partizānu sakarniece **Biruta Rodoviča**.

Pasākumu organizēja Latvijas Nacionālo partizānu apvienība sadarbībā ar Dobeles novada domi un Liepājas muzeju, un tajā piedalījās Saeimas priekšsēdētāja **Ināra Mūrniece**, Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs **Andrejs Panteļejevs**, Latvijas Nacionālo partizānu apvienības priekšsēdētājs **Ojārs Stefans**, Latvijas Nacionālo karavīru apvienības priekšsēdētājs **Edgars Skreja**, Dobeles novada domes priekšsēdētājs **Andrejs Spridzāns**, VAS "Latvijas Valsts meži" Zemgales reģiona izpilddirektors **Juris Jumītis**, Nacionālo bruņoto spēku, Zemessardzes un Lietuvas Nacionālo partizānu apvienības pārstāvji, pēdējais dzīvais Īles nacionālo partizānu grupas dalībnieks – Liepājas dzejnieks un publicists **Modris Zihmanis**, partizānu sakarniece **Biruta Rodoviča**, nacionāli patriotisko organizāciju dalībnieki, jaunsargi, skolu jaunatne un citi interesenti.

Baltijas valstīs lielāko bunkuru 1948. gadā Īles mežos izbūvēja apvienotās latviešu un lietuviešu grupas partizāni, lai turpinātu cīnīties pret padomju varu. 27 cilvēku lielo grupu vadīja gados jaunais komandieris Kārlis Krauja. 1949. gada 17. martā 24 partizāni, kuri tobrīd atradās bunkurā, trīs stundu nevienlīdzīgā cīņā izcīnīja savu pēdējo kauju pret 760 vīru lielo čekas karaspēku. 15 partizāni gāja bojā, bet deviņus sagūstīja un kopā ar atbalstītājiem izsūtīja uz Sibīriju.

Jāpiebilst, ka atjaunotais bunkurs un jaunatklātais piemineklis ir ne tikai simbols un cieņas apliecinājums nacionālajiem partizāniem, bet arī viens no populārākajiem apskates objektiem novadā. To bieži apmeklē skolēnu grupas no visas Latvijas, un katru gadu 17. martā pie bunkura notiek piemiņas pasākums un pēdējās kaujas rekonstrukcija, ko veic biedrība "Latviešu karavīrs".

Nesen klajā nācis Dobeles novada tūrisma informācijas centra sagatavotais **tūrisma buklets "Īles nacionālo partizānu bunkurs"**. Tas pieejams arī elektroniskā veidā Dobeles novada mājaslapas tūrisma sadaļā: www.dobele.lv/turisms.

Piemineklis ebreju kopienai Preiļos

9. augustā Preiļos pie ieejas ebreju kapsētā no Cēsu ielas puses svinīgi tika atklāta arka ar vārtiem, kas turpmāk kalpos kā **piemineklis ebreju kopienai Preiļos**. Baltā arka ar metāla vārtiem tagad veido vienotu kompleksu Preiļu holokausta memoriālā.

Idejas autors un finansētājs ir Ņujorkā dzīvojošais tehnisko zinātņu profesors, Preiļu novada Goda

arhitektūras augšuptiecīgās formas, tā veidota kā atsauce uz stāstu par pravieti Mozu, kurš ebreju tautu izveda no verdzības Ēģiptē. Uz arkas metāla vārtiem ierakstīti lūgšanas vārdi "Lai viņu dvēseles tiktu iesietas dzīvības tīstoklī".

Svinīgo lenti pārgriezja Preiļu novada domes priekšsēdētāja **Maruta Plivda** un Goda pilsonis **Dāvids Zilbermans**. Pēc tam sekoja vārtu aizslēgšana, simboliski liecinot, ka šeit nav tikai kapsēta, bet piemiņas vieta, kurā aicināts ikviens, lai nodotos pārdomām par pagātni un nākotni. Vārtu atslēgta tika nodota glabāšanā Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā.

Piemiņas plāksne Daugavpilī ebreju geto bojāgājušajiem

Daugavpilī netālu no Daugavgrīvas cieta 6. septembrī uzstādītā **piemiņas plāksne** vēsta par to, ka šajā vietā bija **ebreju geto**. Fašistu okupācijas laikā tika iznīcināti gandrīz visi Daugavpils ebreji – cilvēkus sita, šāva, nomocīja bada nāvē, nežēlojot ne sirmgalvjus, ne bērnus. Tagad par šo traģēdiju pirms 73 gadiem atgādina piemiņas zīme. Apliecinot cieņu ebrejiem visā pasaulē, uzraksts geto ieslodzīto piemiņai iegravēts četrās valodās: latviešu, krievu, angļu un ivritā.

Plāksnes atklāšanas ceremonijā piedalījās visu Daugavpils nacionālo kultūras biedrību pārstāvji. Ebreju kopienas vadītājs **Honons Šperlings** pateicās visiem, kas palīdzēja šajā darbā – Daugavpils pašvaldībai, pilsētas galvenajam māksliniekam **Jurim Punduram**, skices autorei **Līgai Čiblei**, uzņēmējai **Aļonai Boginičai** un plāksnes veidotājam **Igoram Manžosam**.

Latvijā geto bija izveidoti trīs pilsētās: Rīgā, Liepājā un Daugavpilī. Geto ieslodzītajiem veltītās piemiņas

plāksnes atklāšana ir ne tikai nozīmīgs notikums Daugavpils pilsētas kultūras dzīvē, bet arī liels solis pretī tam, lai ikkatra ebreju ģimene rūpētos par savu vecvecāku atmiņu stāstu saglabāšanu un nodotu jaunākajām paaudzēm arī tās liecības, kas vēsta par ebreju traģisko likteni.

Vācijas karavīri atjauno brāļu kapus Ķekavas novada Daugmales pagastā

15. jūlijā ar svinīgu ziedu nolikšanu tika atklāti **brāļu kapi pie Silu mājām** Ķekavas novada Daugmales pagastā, kur atjaunošanas darbus nedēļas garumā veica karavīri no Vācijas Bundesvēra.

Svinīgā pasākuma dalībniekus uzrunāja toreizējais Ķekavas novada domes priekšsēdētājs **Valts Variks** un Vācijas militārais atašejis Latvijā **Tomass Hakens**. Pasākuma izskaņā V. Variks pasniedza Vācijas atašejam simbolisku piemiņas dāvanu – pērn izdoto Jāņa Hartmaņa grāmatu “Latviešu strēlnieki Nāves salā 1916”, kurā apkopoti vēstures materiāli par Pirmā pasaules kara kaujām Daugmales apkaimē.

Ķekavas novada teritorijā ir daudz kauju piemiņas vietu un kritušo karavīru brāļu kapu – kopskaitā 24 karā kritušo latviešu strēlnieku, vācu un krievu karavīru apbedījumu vietas, kā arī Otrā pasaules karā kritušo Sarkanās armijas karavīru kapuvietas. Līdz šim labiekārtošanas darbi Ķekavas novadā veikti Trušeļu kapos un brāļu kapos pie Miķelsonu un Celtnieku mājām.

Kapos pie Silu mājām atrodas 1917. gadā kritušo vācu karavīru piemiņas vieta, kur 1940. gadā uzstādīts piemineklis. Šovasar karavīru atdusas vietu atjaunošanā piedalījās deviņi karavīri no Vācijas Bundesvēra un **Jānis Raciņš** no Latvijas, kurš pārstāv organizāciju “Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V.”. Talcinieki attīrīja pieminekļus no sūnām, atjaunoja cementa krustus un padarīja redzamus pieminekļu tekstus, kas gadu gaitā kļuvuši grūti salasāmi. Kopš 2008. gada Vācijas Bundesvēra karavīri Ķekavā viesojas ik vasaru, lai ar speciāla aprīkojuma palīdzību atjaunotu, notīrītu un restaurētu pieminekļus un izlīdzinātu kapu apmalītes.

Atjaunoti Pirmajā pasaules karā kritušo karavīru kapi Jaunjelgavas novada Staburaga pagastā

Augusta sākumā Jaunjelgavas novadā viesojās Vācu kara kapu aprūpes tautas savienības (*Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e.V.*) brīvprātīgo grupa,

kas atjaunoja **Mākuļu kapos** Staburaga pagastā, kur atdusas Pirmajā pasaules karā kritušie – 124 vācu un divi krievu karavīri.

Mākuļu kapi Staburaga pagasta nomalē ilgu gadu bija aizmirsti, ieauguši grūti caurejamos krūmos mitrā ielejā, līdz tos atrada vietējie iedzīvotāji. Pirms diviem gadiem Zemessardzes (ZS) 55. kājnieku bataljona karavīri, kuri ik rudenī piedalās karavīru kapu sakopšanas talkās, uzņēmās iniciatīvu un uzsāka arī Mākuļu kapu kopšanu, tomēr šeit bija nepieciešama lielāka restaurācija.

Tāpēc šovasar Vācu kara kapu aprūpes tautas savienības pārstāvji izvēlējās sakopt vissliktāk saglabājušos kapos novadā – “Mākuļus”. Lai to paveiktu, 2. augustā Staburagā pie darba ķērās 34 cilvēku grupa, pārsvarā pensijas vecuma ļaudis no Vācijas, kas bija paņēmuši līdzi daļu nepieciešamo materiālu un darbarīkus. Uz vietas pieejamos materiālus (granti, smilti, melnzemi, cementu u.c.) nodrošināja novada pašvaldība. Nepilnu divu nedēļu laikā karavīru pēdējā atdusas vieta tika pilnībā atjaunota – nolīdzināts laukums un iesēts zālājs, atjaunoti un uzstādīti piemiņas krusti, ierīkota sēta ap kapsētu, uzstādīts krusts.

14. augustā atjaunotos kapos Vācu kara kapu aprūpes tautas savienības pārstāvji svinīgi nodeva Jaunjelgavas novada un ZS 55. kājnieku bataljona pārziņā turpmākai uzturēšanai un kopšanai.

Ciblā pēc labiekārtošanas atklāti padomju karavīru kapi

Līdzīgi kā daudzviet Latvijā, arī Ciblā Otrās pasaules karš ir atstājis bojāgājušo padomju karavīru apbedījumu vietas. Pateicoties Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas (KF) starpvalstu līgumam, kas paredz, ka Latvijas pusei padomju karavīru atdusas vietas jāuztur par saviem līdzekļiem, savukārt kapsētu rekonstrukci-

jas izmaksas sedz Krievijas Federācija, daudzas karavīru kapuvietas Latvijā ir atjaunotas, arī Ciblas novada Pušmucovā un Zvirgzdenē, kur kapus atjaunoja pirms trim gadiem.

Šogad labiekārtošana un remontdarbi tika veikti padomju karavīru apbedījumu vietā Ciblā. Darbus pasūtīja un apmaksāja KF vēstniecība, bet izpildīja SIA "Lagron" no Daugavpils. Pie atjaunotajiem kapiem uzlikts jauns uzraksts – "**Padomju karavīru kapi "Cibla"**".

Ciblā apbedīti 386 karavīri, kuru uzvārdi iegravēti uz atjaunotajām plāksnēm. Lielākā daļa šo karavīru gāja bojā 1944. gada jūlijā, kad Ciblas apkārtnē notika sīvas cīņas.

17. septembrī uz atjaunoto kapu svinīgo atklāšanu bija ieradies KF ģenerālkonsuls Daugavpilī **Oļegs Rībakovs**, kā arī piedalījās Ciblas novada pašvaldības un Ciblas pagasta vadība, ciemata iedzīvotāji, skolotāji un skolēni.

Piemiņas zīme pirmās Saeimas priekšsēdētājam Fridriham Vesmanim Rundāles novada Sudmalu kapos

Foto: **Reinis Inkēns**, Saeimas Kanceleja

Par vasaras ieskaņā Sudmalu kapos atklātās **piemiņas zīmes** uzstādīšanu Latvijas pirmās Saeimas priekšsēdētājam, juristam un diplomātam **Fridriham Vesmanim** un viņa sievai **Emīlijai Bertai Vesmanei** gādājuši Vesmaņu dzimtas piederīgie ar Rundāles novada pašvaldības atbalstu.

Atklājot pasākumu, Rundāles novada domes priekšsēdētājs **Aivars Okmanis** uzsvēra, ka, tuvojoties Latvijas neatkarības simts gadu jubilejai, vairāk uzmanības jāpievērš to cilvēku likteņu stāstiem, kas cīnījās par valsts neatkarību. Muzikālo pavadījumu pasākumā nodrošināja koris "Runda", izpildot valsts un Rundāles novada himnu.

Atklāšanas pasākumā piedalījās gan ģimenes pārstāvji no ārzemēm un Latvijas, gan valsts un novadu amatpersonas – 12. Saeimas priekšsēdētāja **Ināra Mūrniece**, Eiropas Savienības Tiesas tiesnesis **Egils Levits**, Bauskas novada domes priekšsēdētājs **Raitis Ābelnieks**, Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks **Jurijs Strods**, Latvijas Valsts vēstures arhīva direktores vietniece **Valda Pētersone**, Ārlietu ministrijas Ārlietu dienesta vēstures un diplomātisko doku-

mentu nodaļas vadītāja **Iveta Šķiņķe** un Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja direktores vietniece **Marija Kaupere**.

Saldū atklāts Māra Čaklā skvērs

Jūnijā pašā Saldus centrā atklāts Māra Čaklā skvērs. Tā vidū atrodas Kārļa Īles veidotā strūklaka "Medus piliens", kas tapusi, iedvesmojoties no M. Čaklā dzejas. Līdz šim šai teritorijai nebija oficiāla nosaukuma, tā tika dēvēta par Līgo skvēru vai Strūklakas laukumu. Māra Čaklā skvēra atklāšanas pasākums notika dzejnieka un publicista dzimšanas dienā – 16. jūnijā. Pie skvēra uzstādīta **Māra Čaklā skvēra norāde**, ko svinīgajā pasākumā simboliski atklāja Saldus novada domes priekšsēdētāja **Indra Rassa**. Pasākuma iniciatori bija Saldus Rotari kluba pārstāvji, un tajā piedalījās arī Māra Čaklā skvēra norādes autors **Egils Mednis**, dzejnieka radnieki un citi interesenti. Latviešu dzejnieks un publicists Māris Čaklais dzimis 1940. gada 16. jūnijā Saldū. Ar viņa dzeju tapuši neskaitāmi daudz skaņdarbu. Visvairāk dziesmu ar Māra Čaklā vārdiem komponējis Imants Kalniņš, bet arī citus uzrunājusī viņa dzeja, to vidū – Pēteris Vasks, Raimonds Pauls, Imants Zemzaris, Valdis Zilveris, Ēriks Kiģelis, Uldis Stabulnieks un citi.

Baldones sanatorijas parku atkal rotā skulptūra "Māra"

Ceriņu parks Baldonē kļūst aizvien skaistāks! Pagājušajā gadā sākās parka rekonstrukcija, bet šogad Baldones

novada svētku laikā 30. jūlijā parkā tika atklāta skulptūra "Māra". To veidojis tēlnieks **Valtis Barkāns** no Iecavas novadā atrasta akmens. Atjaunotā skulptūra "Māra" ir precīza kopija tai, ko pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu beigās darinājis Voldemārs Jākobsons. Lielu darbu skulptūras tapšanā ieguldījusi Baldones novadpētniecības fonda glabātāja **Māra Skuja**. No

PAŠVALDĪBĀS

arhīviem vācot materiālus, fotogrāfijas un pierakstus, viņa palīdzējusi tēlniekam saprast, kāda "Māra" bijusi. Ievērojamu naudas summu šim projektam atvēlējusi Nacionālā apvienība, kā arī Baldones novada iedzīvotāji un pašvaldība.

Cerīņu parku pie kādreiz tik slavenās sanatorijas savu laik rotājušas trīs skulptūras – "Vāverīte", "Ķirzaciņa" un "Māra", taču līdz ar gadiem tās pazudušas. Baldoniešu mērķis ir atjaunot arī abas pārejās skulptūras.

Piemiņas vieta izcilajam fotomāksliniekam Jānim Gleizdam Rēzeknes novada Ilzeskalna pagastā

Maija nogalē trīs dienu garumā Rēzeknes novada Nautrēnu, Ilzeskalna, Lendžu un Bērzgales pagastā norisinājās unikāls fotoplenērs par godu fotogrāfijas klasiķim – Rēzeknes novadā dzimušajam fotogrāfam Jānim Gleizdam. Ap 60 fotogrāfiem no visas Latvijas tā bija lieliska iespēja apliecināt savu talantu, iemūžinot vietējos cilvēkus, ēkas, latgaliskās tradīcijas, dabas bagātības un notikumus. Fotoplenēru organizēja Latgales fotogrāfu biedrība Igora Pliča vadībā un Rēzeknes novada pašvaldība.

Pasākumu cikls noslēdzās ar piemiņas vietas atklāšanu Jāņa Gleizda dzimto māju vietā Ilzeskalna pagasta Vecgailumos. **Piemiņas akmens** iemūžināti viedi vārdi, ko par savu dzīvesbiedru teikusi **Annele Gleizda** – "Cilvēks daudz ko var, ja ir stipra griba un liela dūša." Tik tiešām, Jānis Gleizds (1924–2010) ir viens no pasaulē pazīstamākajiem Latvijas fotogrāfiem, kurš fotomākslai veltījis lielāko daļu sava mūža. 24 gadu vecumā pēc nelaimes gadījuma viņam tika amputētas abas plaukstas, taču, spītējot skarbajam liktenim, J. Gleizds prata saglabāt dzīvessparu, apgūt fotografēšanu un kļūt par šīs jomas leģendu, radot fotogrāfijas, kas vēl tagad apbur skatītājus ar savu smalkumu un poēziju. Piemiņas akmeni iesvētīja Nautrēnu Romas katoļu draudzes prāvests **Juris Kravalis**. Jāņa Gleizda tēva stādītās liepas paēnā blakus atjaunotajam krucifiksam (autors **Arnīs Začests**) ar Ilzeskalna pagasta Jaužu pūliņiem izveidota brīnišķīga piemiņas vieta, kas garāmgājējiem tiks apstāties un padomāt par Latgales Jaužu sīkstumu, talantu un spēku.

Piemiņas akmens dizainu, iedvesmojoties no Jāņa Gleizda darbiem, veidojis **Andris Misāns**, savukārt

akmenī to iedzīvinājis akmeņkalis **Arturs Zeiļa** no SIA "Dzirkaji-Z".

Piemiņas akmens par godu Jēkabpils novada Brodu ciema 220. jubilejai

19. septembrī Brodu ciems Jēkabpils novada Ābeļu pagastā svinēja savas pastāvēšanas 220. gadadienu. Svētki tika atklāti laukumā pie pagasta pārvaldes ar koncertu "Satikšanās prieks", kur dejoja un dziedāja Ābeļu pamatskolas un pagasta pašdarbnieki – tautas deju kolektīvi, folkloras kopa "Mikālēni" un senioru deju kopa.

Tālāk viesi pa vimpeliem krāšņi izdekorētajām ielām devās uz ciema centra pusi, kur Aldaunes un Ozolu ielas krustojumā notika **piemiņas akmens** svinīgā atklāšana. Uzrakstam "BRODI ANNO 1795" saulē spīdot, tika dziedātas dziesmas, stāstīta ciema un piemiņas akmens tapšanas vēsture un vēlēta laba turpmākā nākotne.

Piemiņas akmens ņemts netālu no Lapsu mājām, saimnieka **Andersona** zemē, un ar zemnieka **Artūra Akmens** palīdzību nogādāts Brodu ciemā.

Paldies par ciemam sarūpēto piemiņas zīmi jāteic Ābeļu pagasta pārvaldei, par godam noorganizēto jubilejas pasākumu – Ābeļu tautas namam, par iniciatīvu – **Arnoldam Jakubovskim** un par ieguldījumu ciema attīstībā un apkārtnes labiekārtošanā – visiem Brodu un Ābeļu iedzīvotājiem.

Svētās Marijas piemineklis Rēzeknē

Rēzeknes Jēzus Sirds katedrāles dārzā iepretī Katoļu vidusskolai ar Rēzeknes pilsētas domes atbalstu vasaras sākumā atklāts un iesvētīts **Svētās Jaunavas Marijas piemineklis**.

1830. gadā klostermāsaī Katrīnai Laburē Parīzes klosterī parādījusies Jaunava Marija un pavēstījusi par gaidāmajiem notikumiem – ticības apkarošanu Francijā, un aicinājusi lūgties. Dievmāte klostermāsaī uzticējusi misiju izgatavot īpašu medaljonu un apsolījusi savu aizbildniecību un lielu žēlastību visiem,

kas to nēsās. Arī Jaunavas Marijas tēls veidots medaļona formā, kādus nēsā miljoniem kristiešu visā pasaulē. Svinīgajā pasākumā piedalījās Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Bartaševičs**, domes un Saeimas deputāti, pieminēkļa uzstādīšanas iniciators **Pēteris Keihs**, Rēzeknes Katoļu vidusskolas skolēni un skolotāji un citi interesenti.

Rēzeknes luterāņu baznīcai jauns altāris

Vasarsvētkos **Rēzeknes Svētās Trīsvienības evaņģēliski luteriskajā baznīcā** norisinājās brīnišķīgs notikums – tika iesvētīts **jaunais altāris**, ko kā diplomdarbu gatavojuši Rīgas Amatniecības vidusskolas Koka mākslinieciskās apstrādes nodaļas studenti **Kaspars Kalnieks, Andris Bicūzis, Toms Černovskis, Māris Račko, Kristaps Bulāns** un **Guntis Gultauris**.

Altāra noformēšanā izmantots gan koks, gan metāls, un jaunais altāris izveidots izsmalcināts, ļoti viegls un ideāli iederas baznīcas interjerā. Altāra centrā ir altāra glezna, kas saglabājusies no pagājušā gadsimta 30. gadu beigām.

Svinīgo dievkalpojumu un jaunā altāra iesvētīšanu veica Daugavpils diecēzes bīskaps **Einārs Alpe**. Pasākumu par godu jaunā altāra iesvētīšanai apmeklēja arī Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Bartaševičs**. *“Altāris ir jebkuras baznīcas sirds. Šī ir dāvana ne vien draudzei, bet arī visiem rēzekniešiem un pilsētas viesiem, jo nu interjers vienā no pilsētas pirmskara ēkām kļuvis vēl krāšņāks,”* teica Rēzeknes mērs.

Karaļa Mindauga un karalienes Martas pieminēklis Aglonā

20. septembrī Aglonas bazilikas sakrālajā laukumā norisinājās **karaļa Mindauga un karalienes Martas pieminēkļa atklāšanas ceremonija**. Svinīgo dievkalpojumu un misi

noturēja apustuliskais sūtnis Baltijas valstīs arhibīskaps **V. E. Pedro Lopess Kintana**, kā arī Latvijas un Lietuvas bīskapi. Tālāk seko-

ja pieminēkļa atklāšana un iesvētīšana un Latvijas un Lietuvas valdības pārstāvju un Saeimas deputātu uzrunas.

1253. gada 6. jūlijā Romas pāvesta vārdā Lietuvā tika kronēts pirmais un pēdējais īstais Lietuvas karalis Mindaugs. Viņš ne tikai bija apvienojis lietuviešu zemes, bet arī cīnījies ar Livonijas ordeni, lai pieņemtu katoļticību un nodibinātu savu valsti. Tieši šā notikuma dēļ Lietuvā 6. jūlijs ir brīvdiens, kad svin valstiskuma dienu. Reizē ar Mindaugu kronēta arī karaliene Marta, kura cēlusies no Latgales ķēniņu dzimtas un bijusi Madalānu pilskunga meita. Marta tika kronēta par Lietuvas karalieni atbilstoši tālaika tradīcijām – ar pāvesta svētību.

Trīsfigūru kompozīcijā Karaļa un Karalienes tēli simbolizē Lietuvas un Latvijas tautu radniecību un vienību, mazais puisēns – Princis ir kā cerības zīme mūsu zemju un tautu nākotnei. Pieminēkļa autors ir lietuviešu skulptors **Vidmants Giliķis**, to bronzā atlējuši meistari Viļņā.

Leģenda par Mindaugu un Martu jau sen saistoša šķitusi Latvijas Mākslas akadēmijas Latgales filiāles profesoram **Osvaldam Zvejsalniekam**, un pirms pieciem gadiem viņš kopā ar lietuviešu kolēģiem noorganizēja ja pieminēkļa veidošanas iniciatīvas grupu.

Valmieras Sīmaņa baznīcas smailē atgriezies atjaunotais gailis un lode

Valmieras Sv. Sīmaņa baznīcas tornī uzstādīts **atjaunotais baznīcas gailis un lode** – līdz ar to noslēdzies viens liels baznīcas atjaunošanas darbu posms.

Šogad, pateicoties Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un ziedotāju atbalstam, renovēts baznīcas tornis. Un nu pēc atjaunošanas un apzeltīšanas darbiem baznīcas torņa smailē atgriezies arī gailis un lode. Tajā ievietots vēstījums nākamajām paaudzēm, bet iepriekšējais vēstījums nodots Valmieras muzeja rīcībā.

Lai varētu veikt baznīcas gaiļa un lodes atjaunošanu, draudze pieteicās nodibinājuma “Rietumu Bankas labdarības fonds” izsludinātajā projektu konkursā par Latvijas sakrālo mantojumu un guva atbalstu. Pārējās projekta izmaksas draudze sedza no saņemtajiem līdzekļiem.

Sv. Sīmaņa baznīcas gaiļa un lodes atjaunošanu veica SIA “Fenikss Ko”, bet apzeltīšanu – SIA “Pinecone”.

Pabeigti būvdarbi Lielvārdes luterāņu baznīcā

Šovasar 1747. gadā celtajai **Lielvārdes evaņģēliski luteriskajai baznīcai** atjaunota fasāde un jumts un nomainīti logi lūgšanu zālē. Nu dievnams atvērts gan draudzes locekļiem un baznīcas apmeklētājiem, gan visiem lielvārdiešiem un viesiem, jo te bieži iegriežas arī tūristi – baznīca atrodas Daugavas krastā līdzās tā dēvētajai Lāčplēša gultai, Andreja Pumpura muzejam un senajām pilsdrupām.

Būvdarbi veikti ERAF līdzfinansētā projekta “Lielvārdes luterāņu baznīcas saglabāšana un sociālekonomiskā potenciāla efektivitātes uzlabošana” ietvaros. Būvdarbus vadīja restaurators **Guntis Kurmis**, savukārt izpildi kontrolēja būvuzraugs **Dzintars Gailītis**.

Iesvētīts Jaunpils baznīcas altāris

6. septembrī **Jaunpils evaņģēliski luteriskajā baznīcā** tika iesvētīts atjaunotais altāris – izcils ziemeļu renesanses jeb manierisma meistardarbs.

Iesvētīšanas dievkalpojumā kalpoja Liepājas diecēzes bīskaps **Pāvils Brūvers** un draudzes mācītājs **Jānis Saulīte**, dziedāja Jaunpils vokālais ansamblis “Vocalica”, bet pēc dievkalpojuma draudze pateicās restauratoriem un pieminēja arī ziedotājus un finansiālā atbalsta sniedzējus – Valsts Kultūrkapitāla fondu, kādreizējo Jaunpils baronu pēcteču Reku ģimenes biedrību, ko pārstāvēja **Tomass fon der Reke**, Jaunpils novada domi, vietējos uzņēmējus un iedzīvotājus, kuri ar savu ziedojumu vai darbu piedalījušies altāra atjaunošanā. Sveicienus un ziedojumu ērģeļu atjaunošanai no Vībi māsu draudzes Zviedrijā bija atvedis mācītājs **Benjamins Lundkvists**, kurš Jaunpili ciemojās jau otro reizi.

Jaunpils baznīcas altāra restaurācija norisa kopš 2009. gada polihromijas un zeltījuma meistarē **Ilgas Galviņas** darbnīcā. Tajā piedalījās kokgriezēji – vecmeistars **Vilnis Līdaka** ar mācekļiem **Edvīnu** un **Jāni Baložiem** un gleznotāja **Laura Matilde Ikerte**. Altārgleznu kopijas gleznoja **Anita Markeviča** un **Andris Začests**, bet altārgaldus veidoja mākslinieks **Kaspars Brikulis**.

Restaurācija gan vēl nav beigusies. Liels darbs un finansiālie līdzekļi jāiegulda, lai atjaunotu otru šā interjera ansambļa detaļu – kanceli, kas padomju laikā zaudējusi 12 apustuļu figūras, kuras rotāja kanceles jumtiņu, uzejas kāpnes un pašu kanceli. Trīs no figūrām jau ir atrastas. Pašlaik ar Rietumu bankas atbalstu tiek restaurēts baznīcas draudzes telpas lielais kroņlukturis un uzsākta arī ērģeļu atjaunošana, ko atbalsta ziedotāji un Jaunpils novada dome.

Jaunpils baznīcas altāris un kancele ir viens no greznākajiem baznīcu iekārtojuma ansambļiem Kurzemes luterāņu baznīcās. Unikāls ir 1760. gadā lietais Jaunpils baznīcas zvans, uz kura izveidots neparasts rotājums – kailas sievietes figūra, kas atspiedusies pret miroņgalvu. Baznīcā apskatāma arī Kārļa Leviņa altārglezna.

Restaurēti Tukuma luterāņu baznīcas logi un durvis

Tukumā noslēdzies projekts “**Tukuma evaņģēliski luteriskās baznīcas** saglabāšana un sociālekonomiskā potenciāla efektivitātes uzlabošana – vēsturisko koka logu un durvju restaurācija”, kurā restaurēti 13 vēsturiskie koka logi un to metālkalumi, četras koka durvis un to metālkalumi, kā arī veikta vides pieejamības pielāgošana, nodrošinot iespēju caur sakristejas durvīm iekļūt cilvēkiem

ar kustību traucējumiem un ģimenēm ar bērnu ratiņiem.

Rekonstrukcijā ieguldīts liels darbs, ko veicēji darījuši ar lielu cieņu un pietāti, lai viena no Tukuma senākajām ēkām atgūtu agrāko pievilcību.

Tukuma novada domes priekšsēdētājs **Ēriks Lukmans** atzīst, ka baznīcas logu un durvju rekonstrukcija, iespējams, būs kā aicinājums tukumniekiem padomāt par vecpilsētas saglabāšanu un, veicot remontdarbus savos īpašumos, iedzīvotāji vairāk centīsies saglabāt to senatnīgo izskatu kā vēstures liecību un acīm tīkamu baudījumu nākamajām paaudzēm. Baznīcas mācītājs **Mārcis Zeiferts** cer, ka tas ir tikai sākums, kam sekos vēl citi darbi, lai baznīcu atjaunotu un sniegtu nozīmīgu ieguldījumu šā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā.

Logu un durvju restaurāciju veica SIA “KI KOKS”. Būvuzraudzību nodrošināja SIA “Jurēvičs un partneri”, bet autoruzraudzību – SIA “Arhitektoniskās izpētes grupa”.

Atjaunota Dundagas pils koka galerija

Iecere atjaunot **Dundagas pils koka galeriju** virtojusi jau kopš 2003. gada, kad tika izstrādāts tās renovācijas tehniskais projekts, jo bija saglabājusies

daļa oriģinālo konstrukciju, pēc kuru parauga varēja izgatavot jaunas trūkstošās detaļas.

2005. gadā ar Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas finansējumu kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmā tehniskais projekts tika daļēji īstenots, līdz 2014. gadā Dundagas novada dome piešķīra līdzekļus galerijas pilnīgai atjaunošanai un uzstādīšanai.

Koka detaļām izmantots Dundagas pilij raksturīgais ozolkoks. Darbus veica SIA "Kāpiens" no Talsiem.

Naukšēnu muižai pēc vēsturiskām fotogrāfijām izgatavota jauna vitrāža

Augustā vizuālas pārmaiņas piedzīvojsi **Naukšēnu muižas kungu mājas** ēka, kur terases kreisajā pusē uzstādīta **vitrāža**. Tā veidota pēc senajām fotogrāfijām,

kas pieejamas Naukšēnu Cilvēkmuzejā. Fotoattēli ir melnbalti, tādēļ nav iespējams noskaidrot precīzas krāsas. Vēsturiski vitrāža bija uzstādīta tikai vienā pusē, un tā tas būs arī tagad.

Sociālās korekcijas izglītības iestādes "Naukšēni" saimniecības vadītājs **Ralfs Tomsons** uzsver, ka pārmaiņas notikušas salīdzinoši garā laikposmā, jo muiža ir valsts nozīmes kultūras piemineklis. Vitrāžas skices un stikla daļu izstrādājuši mākslinieki **Rita** un **Zigurds Bormaņi**, bet koka daļu – vietējais uzņēmums SIA "Wega".

Rīgas centrā uzstāda ielu nosaukumus skaidrojošas plāksnes

Rīgas Austrumu izpilddirekcija pilsētas centra ielās pie ēkām sākusi izvietot informatīvi skaidrojošas plāksnes par tām personām, kuru vārdos nodēvētas ielas.

Rīgas vietvārdu un pilsētvides objektu nosaukumu komisija apstiprinājusi šādus skaidrojuma tekstus: **Krišjāņa Barona iela** – nosaukta folklorista, dēvēta par Dainu tēvu, rakstnieka, jaunlatviešu kustības aizsācēja vārdā (1835–1923); **Krišjāņa Valdemāra iela** – nosaukta publicista, tautsaimnieka, nacionālās jūrniecības veicinātāja, jaunlatviešu kustības aizsācēja vārdā (1825–1891); **Aleksandra Čaka iela** – nosaukta

dzejnieka Aleksandra Čaka (Aleksandra Čadaraiņa) vārdā (1901–1950); **Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris** – nosaukts valstsvīra, pirmā Latvijas Republikas ārlietu ministra vārdā (1887–1925); **Raiņa bulvāris** – nosaukts dzejnieka, dramaturga, valstsvīra Raiņa (Jāņa Pliekšāna) vārdā (1865–1929); **Aspazijas bulvāris** – nosaukts dzejnieces, sabiedriskās darbinieces Aspazijas (Elzas Pliekšānes) vārdā (1865–1943); **Oskara Kalpaka bulvāris** – nosaukts pirmā Latvijas valdības karaspēka komandiera pulkveža Oskara Kalpaka vārdā (1882–1919); **Pulkveža Brieža iela** – nosaukta latviešu strēlnieka, pulkveža, I, II un III šķiras Lāčplēša Kara ordeņa kavaliera Fridriha Brieža vārdā (1888–1918); **Jura Alunāna iela** – nosaukta dzejnieka, latviešu nacionālās valodniecības pamatlicēja, jaunlatviešu kustības aizsācēja vārdā (1832–1864); **Andreja Pumpura iela** – nosaukta dzejnieka, latviešu tautas eposa "Lāčplēsis" autora vārdā (1841–1902); **Ausekļa iela** – nosaukta dzejnieka, publicista, skolotāja, jaunlatviešu kustības dalībnieka Ausekļa (Miķeļa Krogzemja) vārdā (1850–1879); **Latviešu strēlnieku laukums** – nosaukts latviešu strēlnieku nacionālo vienību dalībnieku vārdā, kas Krievijas armijas sastāvā 1915.–1918. gadā piedalījās Pirmajā pasaules karā. Informatīvi skaidrojošu plāksņu izvietošana turpināsies arī citās Rīgas apkaimēs atbilstoši Eiropas valstu praksei, kad pilsētas publiskajā ārtelpā tiek skaidrota kultūrvēsturiski nozīmīgu personu un notikumu nozīme.

Kārsavā ielu norādes – latgaliešu un latviešu literārajā valodā

Kārsava rudenī iegūs jaunus infrastruktūras uzlabojumus – pilsētā tiks uzstādītas **195 ielu norādes**, izņemot Vienības ielu, kas ar norādes zīmēm jau tika aprīkota, veicot rekonstrukcijas darbus. Ielu nosaukumi būs gan latviešu, gan latgaliešu literārajā valodā, kas akcentē novada latgaliskās tradīcijas un valodas bagātību.

Finansējums ielu norāžu uzstādīšanai gūts no projekta "saREDZI latgališu volūdu 2", ko atbalstīja šāgada Latgales kultūras programmā, un Kārsavas novada pašvaldības līdzfinansējuma. Pirmajā "saREDZI latgališu volūdu" projektā ielu zīmes tika uzstādītas Kārsavas novada pagastu centros, un tas radījis daudz pozitīvu atsauksmju gan no iedzīvotājiem, gan novada viesiem.

Ogre – pirmā pilsēta ar monumentālu Latvijas valsts karogu

Daudzus ogrēniešus un viesus Ogres pilsētas svētkos pārsteidza monumentālais Latvijas valsts karogs, ko varēja redzēt 31. jūlija vakarā pie gājēju tilta. Biedrības “Latvijas karogs” valdes priekšsēdētājs un ilgtermiņa projekta idejas autors – 12. Saeimas deputāts, Ārlietu komisijas priekšsēdētāja vietnieks **Rihards Kols** atklāja, ka šī akcija notika projekta “Latvijas karogs” ietvaros.

Pilsētas svētku atklāšanā R. Kols pateicās Ogrēi kādā valstiska mēroga notikumā: *“Šodien vēlos teikt vislielākās uzslavas par Ogres iniciatīvu. Projekta “Latvijas karogs” mērķis ir Rīgā un citās Latvijas pilsētās izvietot monumentālus Latvijas karogus, kas slietos vairāku desmitu metru augstumā. Ar šo projektu tā idejas autori un virzītāji vēlas aizsākt nacionālo simbolu godināšanu ne tikai svētkos, bet arī ikdienā, tā vairojot mūsu iedzīvotāju patriotismu un lepnumu par Latviju.”*

Lai gan projekta ietvaros organizētā balsošana un projekta īstenošana aizsākās Rīgā, ogrēnieši aizsteigušies priekšā valsts galvaspilsētai. R. Kols oficiāli paziņoja, ka Ogrē tiks uzstādīts pirmais monumentālais Latvijas karogs šā projekta ietvaros – jau 11. novembrī. *“Ar savu iniciatīvu un uzņēmību Ogri var pamatoti uzskatīt par izcilu piemēru citām Latvijas pilsētām, valstij un sabiedrībai kopumā. Varu tikai cerēt, ka arī pārējās Latvijas pilsētas sekos jūsu paraugam un parādīs savu lepnumu par valsti, kurā dzīvojam, uzstādot tādus lielizmēra karogus, kādu redzēsim plīvojam Ogrē jau drīzumā,”* ar lepnumu atzina R. Kols.

Ogres novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Egils Helmanis** atgādina, ka Ogrē bija pirmā pilsēta Atmodas laikā, kas pacēla sarkanbaltsarkano karogu virs Ogres tautas nama, un domā, ka, atbalstot biedrības “Latvijas karogs” iecerī, šī būtu lieliska iespēja pieņemt šo vēsturisko notikumu un reizē arī iepriecināt iedzīvotājus, gatavojoties valsts simtgades svētkiem.

Pie Siguldas novada pašvaldības izglītības iestādēm ik dienas plīvo novada karogs

Kopš septembra **pie visām Siguldas novada pašvaldības izglītības iestādēm – skolām un bērnudārziem** ikdienā plīvo ne tikai Latvijas valsts, bet arī **Siguldas novada karogs**. Šo aktivitāti jau atzinīgi novērtējuši vairāku izglītības iestāžu vadītāji un bērnu vecāki.

“Svarīgi apzināties, kur ir mūsu saknes – no kurienes mēs nākam, kur dzīvojam, kur rit mūsu ceļš. Siguldas novadam ir sava identitāte, ko šeit radījuši un turpina radīt mūsu cilvēki, kas piepildīti ar aizrautību. Lai Siguldas novada karogs blakus Latvijas karogam pie mūsu ēkām ir kā zīme, atgādinājums mūsu piederībai un spēkam,” vēlot veiksmīgu jauno mācību gadu skolēniem un pedagogiem, teica Siguldas novada domes priekšsēdētājs **Uģis Mitrevics**, norādot, ka iniciatīva tiks turpināta un novada karogs drīzumā plīvos arī pie citām pašvaldības iestādēm.

Uzsākot jauno mācību gadu, visiem izglītības iestāžu pedagogiem tika pasniegtas piespraudes ar Siguldas novada aizrautības zīmi – novada logo. Siguldas novada pašvaldība mērķtiecīgi strādā, lai veicinātu iedzīvotāju piederības izjūtu Siguldas novadam – gan ieviešot ID karšu projektu, gan suminot jaundzimušos novadniekus un viņu ģimenes, gan rīkojot dažādus pasākumus.

Dāvana Bauskas novada sakoptākajiem īpašumiem – novada karogs

Bauskas novada pašvaldības organizētā **konkursa “Bauskas novada rota 2015”** noslēguma pasākumu Bauskas Rātsnamā 16. septembrī atklāja novada domes priekšsēdētājs **Raitis Ābelnieks**.

Konkursa ietvaros šī ir pēdējā aktivitāte, kad visus dalībniekus aicina uz svinīgu pasākumu, kurā rezumē šajā gadā redzēto konkursa dalībnieku skaistajās sētās un pasniedz pašvaldības sarūpētas dāvanas. Šogad pašvaldība dāvāja konkursantiem **novada karogu** un simbolisku latviešu folkloras rotas zīmi, kas vairo īpašuma labklājību.

Konkursa organizatori saka lielu paldies visiem dalībniekiem un Vecsaules pagasta pārvaldes vadītājam **Līgai Vasiļauskai**, Brunavas pagasta pārvaldes vadītājam **Baibai Marčenkovai** un Ceraukstes pagasta pārvaldes vadītājam **Viesturam Janševskim**, kuri bija īpaši mudinājuši un motivējuši sava pagasta skaisto sētu saimniekus dalībai konkursā.

Grāmatas, fotoalbumi un informatīvie materiāli

Izdevumam par Kuldīgas arhitektūru un pilsētībūvniecību – apbalvojums

Zinātniski pētnieciskais darbs – grāmata “Kuldīga. Arhitektūra un pilsētībūvniecība” ieguvis apbalvojumu Kultūras mantojuma gada balvu pasniegšanas pasākumā nominācijā “Kultūras mantojuma izpēte”.

Pētījuma zinātniskais redaktors un darba sastādītājs ir RTU profesors un Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis **Jānis Krastiņš**, bet paša darba autori – Kuldīgas novada pašvaldības Būvniecības nodaļas vadītāja un pilsētas arhitekte **Jana Jākobsone**, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Rīgas reģionālās nodaļas vadītājs **Jānis Asaris**, arheologs **Mārtiņš Lūsēns**, arhitekti **Jānis Zilgalvis**, **Ilmārs Dirveiks** un **Agate Eniņa**, vēsturnieks **Andris Biedriņš**, Kuldīgas novada muzeja galvenā krājuma glabātāja **Daina Antoniška** un Latvijas Mākslas akadēmijas un Zinātņu akadēmijas prezidents profesors **Ojārs Spārītis**, kā arī Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**.

Pēc Kuldīgas novada pašvaldības iniciatīvas divu gadu garumā veikts pamatīgs izpētes darbs, kas slāni pa slāni atklāj Kuldīgas vecpilsētas vērtības arheoloģijā, arhitektūrā un pilsētībūvniecībā. Grāmata ir ne tikai pamatīgs zinātnisks pētījums, bet arī saistošs materiāls ikvienam iedzīvotājam, kuram rūp kultūras mantojuma saglabāšana, balstot to uz vides kvalitātes vērtībām.

Arī otrs Kuldīgas novada pašvaldībā īstenotais projekts – pilsētas spēle “Kuldīgas vēsturiskais mantojums” – saņēma Atzinības rakstu par ieguldījumu kultūras mantojuma jomā nominācijā “Kultūras mantojuma popularizēšana”.

Spēle, kas šogad norisinājās jau septīto reizi, ir pašvaldības organizēts sabiedrības izglītošanas un iesaistes pasākums skolu jauniešiem un ģimenēm ar bērniem. Dalībnieki, izmantojot karti un pārvietojoties pa rīkotāju noteiktu maršrutu, veic dažādus uzdevumus. Pilsētas spēles saturu ik gadu dažādo, akcentējot jaunas tēmas vai virzienus, kuros ikdienā ierasti Kuldīgas vides aspekti atklājas neparastā rakursā. Tā īpaša uzmanība tikusi pievērsta tradicionālo un izzūdošo amatu popularizēšanai, kas ļauj labāk izprast arī Kuldīgas arhitektūras vērtības.

Grāmatā apkopota Kuldīgas slimnīcas vēsture

3. jūlijā Kuldīgas Mākslas namā ikviens interesents bija aicināts uz ilgi gaidītās grāmatas “Kuldīgas slim-

nīcas stāsti” atvēršanas svētkiem. Rakstniece **Dace Zvirbule** apkopojusi materiālus un liecības par dažādiem slimnīcas vēstures posmiem, ko vairāk nekā 50 gadus vākuši muzeji, ārsti un citi aktīvisti.

Lielāko daļu materiālu krāt un glabāt uzņēmusies Kuldīgas slimnīcas daktare **Zigrīda Smilga**. Viņas rīcībā nonākušas dažādu muzeju un ārstu aptaujas, fotogrāfijas, anketas, profesoru vēstures liecības. Vēlāk pēc **Ivara Eglīša**, tolaik slimnīcas vecākā ārsta,

tagad – SIA “Kuldīgas slimnīca” valdes locekļa, ierosinājuma daktare sākusi nopietnu vēstures pētīšanas un informācijas apkopošanas ceļu. Valsts vēstures arhīvā iegūta informācija par pirmo slimnieku, kurš stacionēts Kuldīgas slimnīcā – tas bijis tālajā 1827. gadā. Tajā laikā ēka Liepājas ielā 37 bijusi militārā lazarete. Šis uzskatāms par slimnīcas dibināšanas gadu.

Kad 2002. gadā tika ielikts jaunās slimnīcas pamatakmens, sākusies īstā vēstures pētīšana – no Medicīnas vēstures muzeja iegūti dati par pirmskara slimnīcu, bet par pēckara laiku informāciju meklējuši paši un piesaistījuši palīgos Kuldīgas novada muzeju. Turpmāk fiksēti visi slimnīcas notikumi, par katru gadu izveidojot biezu notikumu mapi. Apkopot apjomīgos Kuldīgas slimnīcas materiālus uzņēmusies Dace Zvirbule.

Pētera Jaunzema fotogrāfiju grāmata par Kuršu krasta ļaudīm

10. jūlijā Liepājas muzejā notika starptautiskā fotomākslinieka un Liepājas Tautas fotostudijas ilggadējā dalībnieka **Pētera Jaunzema** (EFIAP) fotogrāfiju grāmatas “Piemares īste-

nieki” atvēršana. Grezno izdevumu lieliski papildina septiņas brīnumjaukas rakstnieka **Ērika Kūļa** epifānijas. “Esmu pateicīgs, ka sadarboties ar mani grāmatas veidošanā piekrita projekta vadītāja **Ieva Leimane**, rakstnieks **Ēriks Kūlis**, datormāksliniece **Maruta Bože**, pieredzējušais kapteinis **Ziedonis Balčus**, zivju pētnieks **Ēvalds Urtāns**, kā arī fotomeistari **Varis Sants** un **Valdis Brauns**. Tagad, kad darbs ir galā, varam vērtēt, kas no tā visa mums ir sanācis,” teica fotomākslinieks.

“Piemares īstenieki” ir poētisks vēstījums par Kuršu krasta zvejnieku, zivju krājumu pavairotāju un zivju audzētāju darbību periodā no aizvadītā gadsimteņa

70. gadu sākuma līdz Latvijas iestājam Eiropas Savienībā. Tas bija skarbs, pretrunīgs, spilgtiem notikumiem un atgadījumiem piesātināts laikposms, kas tieši un jēgpilni atspoguļojas grāmatā iekļautajās fotogrāfijās. Fotogrāfiju grāmata ir autoru veltījums mīļajai Dievzemītei, Liepājai un visiem Kuršu krasta ļaudīm. Tās izdošanu atbalstījis Zivju fonds, Liepājas pilsētas pašvaldības iestāde "Kultūras pārvalde", Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas pārvalde, AS "Kursa" un biedrība "Latvijas Zvejas produktu ražotāju grupa", SIA "LATIO" un "Edo Consult", kā arī Pāvilostas, Grobiņas, Rucavas un Nīcas novadu domes.

Norvēģu autors Liepājai dāvina savas grāmatas eksemplārus

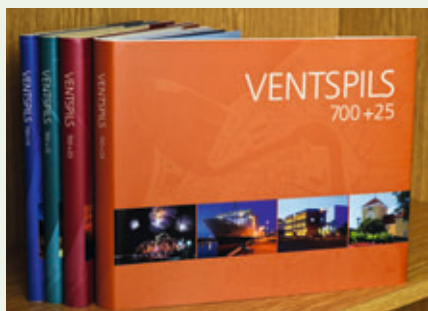

Septembra vidū Liepājā viesojās latviešu izcelsmes norvēģu sociologs un rakstnieks **Terje Binders**, lai ar autonomas "Hertz" atbalstu Liepājas skolām, bibliotēkām, Veco Jaužu dzīvojamajai mājai un Pensionāru dienas centram uzdāvinātu savu pirmā sarakstītā romāna "**Kur piedzimst vējš**" 40 eksemplārus.

16. septembrī autors tikās ar Liepājas domes priekšsēdētāja vietnieku **Gunāru Ansiņu** un Sociālā dienesta direktori **Ivetu Bartkeviču** un nodeva savu grāmatu Veco Jaužu dzīvojamās mājas iemītniekiem un Pensionāru dienas centra apmeklētājiem.

Grāmata "**Kur piedzimst vējš**" vēsta par autora pūlīņiem noskaidrot, kāpēc viņa vecvecāki Jānis un Anna Binderi 1905. gada revolūcijas laikā kopā ar bērniem pēkšņi nolēma pamest dzimto Kurzemes apkaimi un Latviju, lai pārceltos uz dzīvi Norvēģijā. Terje Binders spējis smalki un reizē objektīvi palūkoties uz Latviju un latviešiem gan 1905. gada revolūcijas un Pirmā pasaules kara kontekstā, gan uz latviešiem mūsdienās.

Jauns fotoalbums par Ventspili

Ventspilī iedibināta tradīcija reizi piecos gados veidot fotoalbumu, kurā atspoguļota pilsētas attīstība laikā kopš Latvijas valsts neatka-

ribas atgūšanas, īpaši akcentējot izaugsmi pēdējos piecos gados.

Fotoalbums "Ventspils 700 + 25" ir jau ceturrtā šīs sērijas grāmata. Tajā vairāk nekā 200 lapaspusēs iekļauti fotoattēli un informācija latviešu, krievu, angļu un arī ķīniešu valodā par teju 200 dažādiem pilsētas objektiem un nozīmīgiem pasākumiem. Informācija fotoalbumā sakārtota vairākās tematiskās nodaļās – *Valsts valstī, Ienāc pilsētā, Pilsētas sirds ir osta, Urbānās ainavas skaistums, Tuvāk Eiropai, Mūsu pilsētas bērni, Pilsētas dārgumi, Elpojam dziļi*, ko papildina Latvijā un pasaulē pazīstamu personību vai uzņēmumu citāti par Ventspili – pasaules reklāmas autoritātes brita Stīva Henrija, žurnāla "Forbes", Maestro Raimonda Paula, Latvijas Mākslas akadēmijas rektora profesora Alekseja Naumova, trenera Sanda Prūša u.c. izteikumi.

Ventspilī izvietoti interaktīvi ekrāni jeb e-kioski

Lai uzlabotu informācijas pieejamību iedzīvotājiem un pilsētas viesiem par Ventspils pilsētas pašvaldības pakalpojumiem, apskates objektiem un gaidāmajiem kultūras un sporta pasākumiem, **pie Piedzīvojumu parka, Ostas ielas promenādē** pie kuģīša "**Hercogs Jēkabs**" piestātnes un **Piejūras kempingā** izvietoti interaktīvi ekrāni jeb e-kioski.

Atšķirībā no līdzšinējiem pilsētā izvietotajiem informatīvajiem ekrāniem jaunie ekrāni ir interaktīvi – līdzīgi kā strādājot ar planšetdatoru, lietotājs pats var izvēlēties, kādu informāciju aplūkot. Ap katru no interaktīvajiem kioskiem izveidota arī bezvadu interneta tīkla zona, kas visu diennakti bez maksas ir pieejama jebkuram iedzīvotājam vai pilsētas viesim. Šie trīs e-kioski ir pirmie šāda veida ekrāni Ventspilī, kas izvietoti ārā un izmantojami gan vasaras svaļmē, gan ziemas aukstumā. Visi kioski ir pieslēgti Ventspils pilsētas optiskajam datu pārraides tīklam, tāpēc tajos pieejamā informācija tiek regulāri atjaunota.

Projekts "Interaktīvu e-pakalpojumu izveide un pieejamība" īstenots, sadarbojoties Ventspils pilsētas pašvaldības iestādei "Ventspils Digitālais centrs" ar Klaipēdas pilsētas pašvaldības administrāciju, finansējumam izmantojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda Latvijas-Lietuvas pārrobežu programmas atbalstu.

Izdota grāmata par Zlēku vēsturi

6. jūnijā Zlēku evaņģēliski luteriskajā baznīcā, kas svinēja 370 gadus, kopš likts dievnama pamatakmens, tika atvērts Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidenta Dr. habil. art. **Ojāra Spāriša ceļvedis par Zlēku baznīcu**.

12. septembrī daudz interesentu pulcējās Ventspils novada Zlēku Kultūras namā uz rakstnieces **Laimdotas Sēles** grāmatas **“Zlēkas. Laiki un likteņi”** atvēršanu. Pasākumā uzstājās ne tikai izdevuma autore, bet arī vēsturniece **Ingrīda Štrumfa** un mācītājs **Jānis Kalniņš**.

L. Sēles grāmata tapusi četru gadu laikā, un apjomīgajā pētījumā iekļauti fakti no seniem

laikiem līdz mūsdienām – šim pavasarim. Autore tikusies ar daudziem Zlēku pagasta iedzīvotājiem un pētījusi arhīva materiālus, tādēļ viņas sarakstītā grāmata ir vairāk nekā 700 lappušu bieza.

Izdevuma iznākšanu atbalstījusi Ventspils novada pašvaldība un ziedotāji, kuru vidū ir **Anris Bože** un **Zinta un Ģirts Štekerhofi**, kuri kopā ar vietējo luterāņu draudzi un Zlēku attīstības fondu ierosināja apkopot Zlēku ciema attīstības vēsturi.

“Ir vērts rakstīt nākamo grāmatu,” teic Kolkas patriote **Baiba Šuvcāne**

5. septembra pēcpusdienā Kolkas tautas namā uz savas sestās grāmatas **“Sauc par Vaidi mūsu ciemu”** atklāšanas svētkiem aicināja lībiešu kultūrvēsturniece un tāspuses patriote **Baiba Šuvcāne**.

Atsaucība bija aizkustinoši liela – zāle cilvēku piepildīta līdz malām, un jauno grāmatu izpirka ātri jo ātri.

Tas apliecina to, ka viņas

darbiem piemīt ne tikai kultūrvēsturiska vērtība, bet tie arī interesē lasītājus.

Zīmīgi, ka savā uzrunā Kolkas pagasta pārvaldnieks **Aldis Pinkens** “Sauc par Vaidi mūsu ciemu” nodēvēja jau par Baibas Šuvcānes septīto grāmatu... Kad kultūrvēsturniece atgādināja, ka tā ir sestā, pagasta vadītājs sacīja: *“Nu tad septītā grāmata būs pēc diviem gadiem.”*

Grāmata par Imantu Ziedoni un Tukumu

Klajā nākusi **Arņa Šablovskā** sastādītā grāmata **“Ziedošais ķiršu dārzs. Tukuma Imants”**. Tās tapšanā izmantotas Tukuma muzeja krājumā esošās dzejnieka Imanta Ziedoņa vēstules klasesbiedram **Visvaldim Zelmāram Cīcim**. No 1948. līdz 1952. gadam viņi kopā mācījās Tukuma vidusskolā (tagad Tukuma E. Birnieka-Upīša 1. pamatskola). Vēstules rakstītas laikposmā no 1952. līdz 1962. gadam.

Grāmata “Ziedošais ķiršu dārzs. Tukuma Imants” atklāj Imanta Ziedoņa personības tapšanu, pirms dzejnieku Ziedoni iepazīna pasaule. Te lasāmas iepriekš npublicētas vēstules klasesbiedriem, draugiem, skolotājiem un Tukuma pilsētas vadībai. Tukums ir Ziedoņa mīlestība, un grāmatu var uzskatīt par mīlestības stāstu, kas vieno pilsētu un Imantu Ziedoni.

Grāmata par Jūrmalas sirdi atmiņu lokos

10. jūlijā Jūrmalas pilsētas muzejā notika apgāda “Jumava” izdotās rakstnieka **Pētera Struberga** jaunās grāmatas **“Jūrmalas sirds atmiņu lokos”** prezentācija. Pazīstamais pasaules apceļotājs un dēkainis Pasaules latviešu klaidoņu brālības kluba prezidents **Pēteris Strubergs** paspējis pabūt 80 valstīs un apgūt visus pasaules kontinentus. Šajā grāmatā viņš

pievērsies dzimtajai Jūrmalai un konkrētāk – Majoriem un Dzintariem, kas kā Jūrmalas sirds atspoguļoja toreiz Jūrmalā dzīvojušā zēna emocionālā atmiņu stāstījumā. Autors veltījis grāmatu savai ģimenei, radiem, kaimiņiem, draugiem, kā arī visiem Jūrmalas ļaudīm, kam rūp pilsētas vēsture. Grāmatas pamatā ir autora redzētais, dzirdētais un piedzīvotais līdz 1965. gadam. Atsevišķās sadaļās organiski iekļautas arī Pētera Struberga vecmāmiņas brāļa **Kārļa Priedes** atmiņas, kas tēlaini atspoguļo jūrmalnieku sadzīvi Krievijas impērijas un pirmās Latvijas brīvvalsts laikā. Autors interesanti dokumentējis konkrētu ēku vēsturiskās un arhitektoniskās pārmaiņas laiku lokos.

Nozīmīga vieta grāmatā ierādīta fotoattēliem – unikāliem vēstures materiāliem, kas ņemti no autora personīgā arhīva, kā arī Jūrmalas pilsētas muzeja un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Jūrmalas brigādes krājuma.

Par vērtīgu informācijas papildinājumu uzskatāma grāmatā iekļautā informācija par slaveniem kultūras darbiniekiem, kuri dzīvojuši un strādājuši Majoros pirmās Latvijas brīvvalsts laikā – dzejnieku Raini, kino režisoru Aleksandru Rusteīki un gleznotāju, grafiķi un dekoratīvās mākslas meistaru Ansi Cīruli.

Rīga sporto – arī grāmatā

25. septembrī Latvijas Sporta muzejā notika grāmatas **“Rīga sporto gadsimtu griežos”** atvēršanas svētki.

Grāmata ir Rīgas domes Izglītības un sporta departamenta un apgāda "Jumava" kopdarbs, kurā grāmatas autori stāsta par tiem, kas vairāk nekā pusotra gadsimta garumā veidojuši, uzturējuši un stiprinājuši Rīgas sportisko garu un tradīcijas. Stāstījums ved cauri rīdzinieku sporta piedzīvojumiem, faktiem, to interpretācijām, notikumiem un atgadījumiem.

Tajā atrodams arī vēstījums par spilgtām sporta personībām, kuras zināmas ne tikai Rīgā, bet visā plašajā pasaulē.

Grāmatas atvēršanas pasākumā bija tikšanās ar grāmatas autoriem – **Gunti Keiselu, Ritu Apini, Daini Āzenu**, kā arī apgāda "Jumava" vadītāju **Juri Visocki** un Rīgas pašvaldības pārstāvjiem.

"Impulsu šādas grāmatas veidošanai deva rīdzinieki, kas pulcējas un piedalās tautas sporta pasākumos jau vairākās paaudzēs. Redzot, ka vecvecāki kopā ar mazbērniem aktīvi sporto skriešanas seriālos un daudzās citās fiziskās aktivitātēs, radās vēlme aprunāties un izzināt šo senioru aktīvā dzīvesveida motivāciju, pirmsākumus un vēsturi, kā tas sācies. Manuprāt, grāmata būs vērtīgs materiāls ikvienam ar sportu saistītam cilvēkam, tajā skaitā sporta veterāniem, viņu ģimeņu locekļiem, sporta jomas studentiem un sporta federācijām," raksturojot jauno izdevumu, saka Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Sporta un jaunatnes pārvaldes priekšniece **Dina Viksna**.

Izdots trešais Jelgavas skolēnu dzejas krājums

16. septembrī Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā, klātesot autoriem, viņu ģimenēm un pedagogiem, tika atklāts trešais Jelgavas skolēnu dzejas krājums **"Jelgava laiku lokos"**. Tajā publicēti 64 pilsētas skolu audzēkņu

darbi, kas ir kā veltījums Jelgavai 750. jubilejā.

"Jelgavas 750. dzimšanas dienas pasākumi ir stiprinājuši iedzīvotāju piederības izjūtu pilsētai. Jūsu, skolēnu, apliecinājums tam ir šī grāmata. Esmu pārliecināta, ka šis ir svarīgs notikums ne tikai jūsu, bet arī pilsētas dzīvē," klātesošos uzrunāja Jelgavas domes priekšsēdētāja vietniece **Rita Vectirāne**, sakot paldies autoriem, viņu vecākiem, pedagogiem un šā projekta galvenajiem īstenotājiem – Jelgavas Latviešu biedrības pārstāvei **Vijai Zelmenei** un **Jelgavas Izglītības pārvaldei**.

Literāro darbu konkursam pavisam tika saņemti 256 skolēnu darbi, kurus izvērtēja septiņu ekspertu komisija. Dzejas krājumā "Jelgava laiku lokos" iekļauti 64 darbi par tēmu "Jelgavai 750" un "Jelgava laiku lokos".

Ilustrācijas dzejoļu krājumam veidojuši Jelgavas Mākslas skolas audzēkņi skolotājas **Ilzes Emses-Grinbergas** vadībā.

Izveidoti prezentācijas materiāli par Bauskas novadu

Bauskas novada pašvaldība bagātinājusi prezentācijas materiālu klāstu ar jauniem un vērtīgiem materiāliem. Šajā gadā tapis buklets par Bauskas novadu, krāsainām un interesantām fotogrāfijām bagāts fotoalbums un izveidota īsfilma, kurā Bauskas novads aplūkojams no putna lidojuma.

Bukletā sniegta aktuāla informācija par pašvaldības darbu, uzņēmējdarbību novadā, norisēm izglītībā, kultūrā, tūrismā. Tāpat tas satur informāciju par sociālajiem pakalpojumiem, sporta un jaunatnes aktivitātēm. Bukletā sumināti Bauskas novada pašvaldības apbalvojumus saņēmušie novadnieki un stāstīts par konkursu "Bauskas novada rota".

Tieši novada svētkos, kas notika jūlijā un augusta mijā, dienasgaismu ieraudzīja vēl viens vērtīgs un reprezentatīvs materiāls – 96 lapaspušu biezis **fotoalbums** par Bauskas novadu **"Bauskas novads aicina"**. Tajā iekļautajās fotogrāfijās Bauskas novads aicina iepazīt, izmantot, nobaudīt, apmeklēt, priecāties par, piedalīties un svinēt. Fotoalbumā izmantoto fotogrāfiju autori lielākoties ir novada iedzīvotāji.

7. septembrī Bauskas novada pašvaldībā notika fotoalbuma "Bauskas novads aicina" reprezentācijas un pateicības svētki albuma veidošanā iesaistītajiem eseju un fotogrāfiju autoriem. Svētku dalībniekus uzrunāja novada domes priekšsēdētājs **Raitis Ābelnieks**, sakot paldies par ieguldījumu. Novada pašvaldībai šis ir pirmais reprezentācijas albums, un uzteicami, ka laba ideja īstenota līdz rezultātam, kas sagādā prieku gan pašiem veidotājiem, gan dāvanas saņēmējiem.

Sadarbībā ar **Rihardu Zviedri** un **Bauskas Bērnu un jauniešu centru** Bauskas novadu tagad var aplūkot no putna lidojuma – tapusi savijņojoša nedaudz vairāk nekā piecas minūtes gara **filmiņa**. To paredzēts izmantot kā prezentācijas materiālu, uzņemot ciemiņus, šādā veidā iepazīstinot viņus ar Bauskas novadu no pavisam cita, nepierasta skatupunkta. Filma noteikti būs interesanta arī novadniekiem, jo ne jau daudziem bijusi iespēja palūkoties uz savu novadu no tādiem augstumiem.

Iznākusi grāmata par Salas novadu

Nule klajā nākusi **Ligita Ābolniece** grāmata **“Laika saknes vērojot”** par Salas novada vēsturi un ne tik senām dienām. Vēstījums ietilpis gandrīz 400 lappusēs ar neskaitāmiem fotouzņēmumiem.

Grāmatas atklāšanas svētkos, kas notika 11. septembrī Biržu Tautas namā, interesentiem bija iespēja tikties

ar grāmatas autori un iepazīties ar nelielu prezentāciju par Salas novadu.

Grāmatu “Laika saknes vērojot” (gan mīksto vākos, gan cietos vākos) var iegādāties Salas novada domē.

Izdota krāsojamā grāmata mazajiem jēkabpiliešiem

Sagaidot vasaru, Jēkabpils pilsētas pašvaldība izdevusi **krāsojamo grāmatu** mazajiem jēkabpiliešiem **“Izkrāso Jēkabpili”**. To pilsētas dome dāvi-

nāja pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem, kuri šopavasār beidza bērnudārza gaitas.

Krāsojamajā grāmatiņā izvietoti mākslinieces **Dainas Eglītes** radīti melnbalti zīmējumi. Teksta autore ir Jēkabpils pilsētas pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste **Aiga Sleže**.

Grāmatas ilustrācijas sniedz iespēju paraudzīties uz mūsdienu Jēkabpili no vēsturiskā skatupunkta. Katrā lappusē esošais zīmējums papildināts ar īsu tekstu, kas ļauj bērniem uzzināt nedaudz vairāk par pilsētu vai arī pārbaudīt savas zināšanas. Pārlapojot grāmatiņas lapas, bērni sastopas gan ar Jēkabpils simbolu – lūsi, gan pilsētas dibinātāju hercogu Jēkabu, kā arī var pēc saviem ieskatiem piešķirt krāsas pilsētas ievērojamākajām vietām – Vecpilsētas laukumam, Krustpils pilij, Krustpils saliņai un daudzām citām. Grāmatas beigās pieejama arī karte, kurā norādīta krāsojamo objektu atrašanās vieta pilsētā.

Jauka dāvana Daugavpils pirmklasniekiem

“Pilsēta, kur visi ir savējie” – tāds nosaukums dots **krāsojamajai grāmatai**, ko 1. septembrī saņēma katrs Daugavpils pirmklasnieks. Šo

projektu īstenojusi firma **“DIA Media”** ar Daugavpils uzņēmēju palīdzību.

Grāmatā stāstīts par lidojošo pelēnu Šmuku, kurš izlido no cietokšņa kazemāta un apmaldās. Bet pilsētā, kur visi ir savējie, pelēnu nepamet nelaimē. Viņš pabūs Baznīckalnā, Dubrovina parkā, kā arī citās vietās un pēc ceļojuma pa pilsētu atgriezies mājās. Grāmatiņā katru lappusi var izkrāsot, ir vieta arī saviem zīmējumiem.

“Mīlestība pret dzimto vietu sākas ar tradīcijām ģimenē un bērnības atmiņām,” saka projekta autore **Žanna Romanovska**. Iespējams, kādam interese par dzimtās pilsētas vēsturi sāksies tieši ar šo pasaku.

Jaunais albums “Veļ viņus Daugavpils” un grāmatu skapis Saules ielā

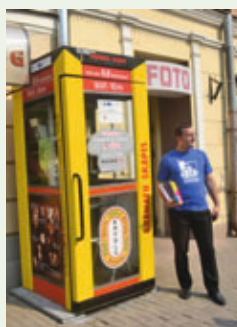

Daugavpils dome šovasar izdevusi jaunu pilsētas albumu **“Veļ viņus Daugavpils”**. Tā tekstu veidojis **Dainis Īvāns**. Fotogrāfiju autori ir dažādi fotogrāfi, bet

to atlasī veicis **Māris Kundziņš**.

Albums ir trīs valodās: latviešu, krievu un angļu.

Daugavpils dome jauno albumu izmantos reprezentācijas vajadzībām. Pirmie, kas šo izdevumu saņēma, bija Somijas vēstnieks un viesi no sadraudzības pilsētām, kuri jūnijā sākumā ieradās svinēt Daugavpils pilsētas 740. jubileju.

Saules ielā 38 pie biedrības **“Erfolg”** ēkas “uzradies” **grāmatu skapis**. Atklāšanas pasākums 12. augustā raisīja garāmgājēju interesi un sākotnēji neizpratni par to, kāpēc telefona būdiņa ir piepildīta ar grāmatām. **Biedrības “Erfolg”** projekta mērķis ir popularizēt lasīšanu. Ikviens aicināts apmainīt izlasīto grāmatu pret citu turpat uz ielas.

Pasākuma organizatori atgādināja, ka labākā dāvana ir grāmata, tāpēc daudzās no tām var atrast dāvinājuma uzrakstu. Daugavpils domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks **Jānis Dukšinskis** papildināja sabiedriskās bibliotēkas krājumu ar Latvijas iedzīvotāju atmiņu grāmatu par Otro pasaules karu. Savukārt domes priekšsēdētājs **Jānis Lāčplēsis** nodotās grāmatas parakstīja ar interesantu frāzi: *“Cilvēkam, kas mīl lasīt, nekur un nekad nav garlaicīgi. Par to esmu pārliecinājies pats.”*

Daugavpilī prezentētas vietējo autoru grāmatas

Dzejas dienās 8. septembrī Latgales Centrālajā bibliotēkā Daugavpilī tika rīkots pasākums “Literātu dāvana

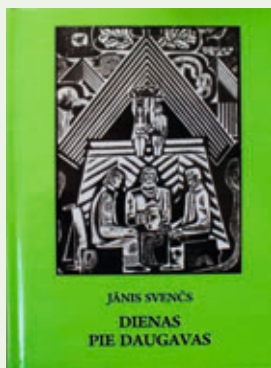
Daugavpils pilsētai 740 gadu jubilejā, kurā pilsētas literāti un nacionālo kultūras biedrību pārstāvji iepazīstināja ar viņu izdotajām grāmatām.

Izdevējdarbība ir darbietilpīga un prasa radošu pieeju un lielus naudas līdzekļus. Radošums daugavpīliešiem ir augstā līmenī, taču finansiālais jautājums bieži rada grūtības. Šo situāciju palīdz risināt Daugavpils pilsētas domes Sabiedrisko organizāciju atbalsta fonds.

Pasākumā savus jaunus izdevumus prezentēja Daugavpils Latgaliešu biedrība, vietējās krievu rakstnieku organizācijas, ebreju kopiena, Latvijas-Baltkrievijas sadraudzības biedrība un citas. Grāmatu dažādība priecē: dzejas izlases un almanahi, eseju krājumi un publicistika, dziesmu grāmatas un bērnu dzeja. Tā, piemēram, biedrība "DINA-ART" iepazīstināja uzreiz ar diviem krājumiem – Lidijas Vasaraudzes dzejoļiem "Sudrabots rudens" un Jevgeņija Golubeva bērnu grāmatu "Mur un mjaū".

Tradicionālās Dzejas dienas Daugavpilī kļuva zīmīgas arī ar īpašu dzejoļu krājumu "**Daugavpils dzejā**", kas veltīts Daugavpils 740. gadadienai un kurā apkopoti 20. un 21. gadsimta dzejnieku darbi, kuru galvenā tēma ir Daugavpils. Todien muzikāli literārā pasākumā "...par Daugavpili, mīlestību un Raini" Marka Rotko Mākslas centrā tika prezentēts gan šis izdevums, gan ikgadējā Daugavpils pilsētas un novada dzejnieku darbu izlase "**Dzejas dienas 2015**", kas šogad izdota jau 25. reizi.

Svētki Kazimiram Skrindam un grāmatai par Daugavu

18. septembra pēcpusdienā visi vaboliēši un citi intereenti tika aicināti uz Skrindu dzimtas muzeja rīkoto pasākumu Daugavpils novada Vaboles kultūras namā, kur notika izcilā Latgales atmodas darbinieka, priesteru un publicista **Kazimira Skrindas 140 gadu jubilejas pasākums** un novadnieka un mākslinieka **Jāņa Svenča**

grāmatas "**Dienas pie Daugavas**" atvēršanas svētki. Kazimirs Skrinda Latgales kultūras vēsturē ir pazīstams arī kā literāts un publicists, tāpēc par godu viņa piemiņai un Jāņa Svenča grāmatas atvēršanas svētkiem sadarbībā ar Vaboles vidusskolu tika izsludināts

skolēnu radošo darbu konkurss "**Par ko es rakstītu, ja būtu grāmatas autors...**". Skrindu dzimtas muzejā tika iesniegti visu 5.-10. klašu skolēnu radošie darbi, ko vērtēja muzeja speciālisti kopā ar Vaboles amatieteātra režisori Vaboles pagasta pārvaldes vadītāju **Ainu Pabērzi**. Svinīgajā pasākumā apbalvoja labākos Vaboles vidusskolas autorus – **Mārtiņu Bruņenieku** (6. klase), **Viktoriju Skrindu** (5. klase) un **Antru Bruņinieci** (10. klase).

Pasākumā Jāni Svenču pārstāvēja krustdēls **Vitālijs Svenčs**, kurš sirsnīgi pateicās mākslinieka vārdā un nolasīja J. Svenča veltījumu pasākuma dalībniekiem.

Rēzekniešu kārtējais dzejas almanahs uzsācis ceļu pie lasītājiem

Gadskārtējās Dzejas dienās, tieši Tautas dzejnieka Raiņa 150. dzimšanas dienā, Rēzeknes novada pašvaldībā notika tradicionālā **dzejas almanaha "Rēzekne 2015"** prezentācija, kas, kā parasti, pulcēja noteiktu un visai lielu klausītāju un dzejas rakstītāju loku.

Dzejas almanahs Rēzeknē iznāk jau astoņpadsmito gadu un savu pilngadību sagaidīja varen kupls, jo autoru skaits arvien pieaug, kas liecina par almanaha sastādītāju, dzejnieču, vispirms jau **Olgas Afanasjevas** (Olga Orsa), kā arī **Līvijas Liepdruvietes** milzu uzņēmību un neatlaidību, jaunus un ne tik jaunus autorus meklējot.

Kā jau Raiņa dzimšanas dienā, tika lasītas arī Tautas dzejnieka vārsmas gan oriģinālvalodā, gan krieviski, baltkrieviski un ukraiņiski, apliecinot Raiņa dzejas multikulturālo dabu. Dzejotājus sveica grāmatas atbalstītāji, Rēzeknes novada domes priekšsēdētāja vietniece **Elvīra Pizāne**, Saeimas deputāts **Ivans Ribakovs** un daudzi citi. Savu dzeju lasīja arī paši autori.

Vienlaikus tika prezentēts arī **albums "Latgales sirdspuksti"**, kurā publicētas ap 150 izcilu Latgales foto-mākslinieku fotogrāfijas, kā arī vārsmas, kas apdzied dzimto Latgali. Grāmatu izdevusi biedrība "Balvu olūts", un tās autore – **Zanda Arnicāne**.

Grāmata un filma par Lielvārdi

"**Mana un tava Lielvārde**" – tāds ir nosaukums **grāmatai**, kuras ievadā lasāmi Jura Reihlera vārdi: "*Lielvārde, tāpat kā viņas simbols – Lielvārdes josta, austa cauri gadsimtiem, tajā ieausts vēstures gājums un cilvēku likteņi. Grāmatas fotoattēlos iemūžināta neliela Lielvārdes*

vēstures daļa – viena lappuse no biezs dzīves grāmatas. Fotogrāfijās redzam, kā Lielvārde mainījies vien nepilna gadsimta laikā – no pagājušā gadsimta sākuma līdz mūsdienām.”

Lielvārdes novada kultūras darba vadītāja **Dace Jansone** saka paldies daudziem lielvārdiešiem par personīgo ieguldījumu grāmatas tapšanā – idejas un teksta autoram **Jurim Reihleram**, mūsdienu fotogrāfiju autoram **Aivaram Troskam**, redaktorei un fotogrāfiju autorei **Beatai Kempelei**, vēstures konsultantei **Zanei Nemmei**, **Ilzei Kreišmanei** un **Vitai Volontei** par tulkojumu angļu un krievu valodā, māksliniecei **Inesei Ciprusai**, **Andreja Pumpura Lielvārdes muzeja darbiniecēm** par ļoti noderīgo informāciju un precizējumiem. Lai no kādas mākoņu maliņas vissirsnīgākos pateicības vārdus sadzird arī skolotāja **Ērika Virse**, jo viņa ir autore Lielvārdes senatnes fotogrāfijām.

Tāpat divus gadus ilgušā projekta vadītāja D. Jansone lielu paldies teic TV “Spektrs” komandai – **Velgai Galviņai**, **Jānim Galviņam** un **Didzim Pučam**, kuri uzņēmuši īsfilmu “**Lielvārdes novads 2013–2014**”. Pateicība arī **Andrejam Asaram** par dāvātajiem braucieniem ar lidmašīnu, **Jurim Reihleram** par uzrakstīto tekstu, **Tālim Salam**, **Venerandai Trumekalnei** un vēl daudziem novadniekiem par ieguldījumu vēsturiskās filmas tapšanā.

Filmas finansētājs un īpašnieks ir Lielvārdes novada pašvaldība, bet tās tapšanu personīgi atbalstījuši lielvārdieši **Juris Reihlers** un **Andrejs Asars**.

Īsfilmu var noskatīties Lielvārdes novada mājaslapā: www.lielvarde.lv.

Ogres Vēstures un mākslas muzejs izdevis pirmo rakstu krājumu

Ogres pilsētas svētku laikā 1. augustā Ogres Vēstures un mākslas muzejs (OVMM) pilsētas iedzīvotājiem un viesiem bija sagatavojis kādu pārsteigumu – notika **populārzinātnisko rakstu krājuma “Ogres muzeja raksti”** atvēršanas svētki.

Pasākuma mājvieta bija pie jaunās muzeja ēkas Brīvības ielā 36, kur varēja aplūkot arī fotoizstādi “Cita Ogre”. OVMM direktore **Iveta Ruskule** pateicās Valsts Kultūrkapitāla fondam un Ogres novada pašvaldībai par finansējumu grāmatas tapšanai un izdošanai. Grāmatas autoriem un veidotājiem paldies

teica arī Ogres novada domes priekšsēdētājs **Artūrs Mangulis**.

OVMM rakstu krājumā apkopoti deviņu autoru – Ogres Vēstures un mākslas muzeja speciālistu un Latvijā pazīstamu vēsturnieku pētījumi. Grāmatas māksliniece ir **Inese Ciprusa**.

2015. – Ikšķiles 830. jubilejas gads

Par godu Ikšķiles 830. jubilejai uzņemta **filma par Ikšķili** no putna lidojuma. Tajā iekļauti svarīgākie novada objekti un gleznainākie skati – Meinarda sala, skolas, bērnudārzi, estrāde, skeitparks, baznīca, Skolas iela, Zilie kalni un citi. Filmu var noskatīties pašvaldības mājaslapā: www.ikskile.lv.

Šajā interneta vietnē var aplūkot arī **filmu** par Ikšķiles novadu “**Pasaules centrs**”, kā arī “**Virtuālajā tūrē**” neklātienē apceļot novadu.

Savukārt vēstures cienītāji aicināti iepazīties ar jaunā “**Ikšķiles almanaha 5. laidieni**”, kam atvēršana bija Ikšķiles novada svētkos. Krājumā apkopoti pētījumi par Ikšķili dažādos vēstures periodos.

“Zied zemes” iedvesmas stāsti

28. augustā Ogres Mākslas skolā tika atklāta publiskās un privātās partnerības (PPP) biedrības “**Zied zeme**” **iedvesmas stāstu grāmata**. Tajā apkopoti stāsti par cilvēkiem, kuri no 2009. līdz 2014. gadam īstenojuši LEADER programmas projektus Ikšķiles, Ogres, Ķeguma un Lielvārdes novados.

“Vēlamies, lai šie cilvēki un viņu stāsti būtu iedvesmas avots citiem. Lai viņu paveiktie darbi būtu par piemēru un mudinātu pārējos teritorijas iedzīvotājus uzņemties iniciatīvu, jo kopīgas sadarbības rezultātā mēs mainām

vidi, kurā dzīvojam,” saka PPP biedrības “Zied zeme” vadītāja **Linda Cīrule**.

Grāmata lasāma arī elektroniskā formātā: http://ziedzeme.lv/uploads/prezentācijas/ziedzeme_gramata_small.pdf.

Savukārt 15. septembrī Ikšķiles Veselības veicināšanas centrā atklāja “Zied zemes” iedvesmas stāstu **autoru portretu ceļojošo izstādi**, kas visu šo un nākamo gadu ceļos pa “Zied zemes” teritoriju – Ikšķiles, Ogres, Ķeguma un Lielvārdes novadiem.

Ulda Siliņa grāmatas atvēršanas svētki Carnikavas novadā

7. augusta novakarē Carnikavas novada tautas namā “Ozolaine” uz savas jaunākās grāmatas **“Atcerēties, pasmaidīt...”** atvēršanas svētkiem aicināja carnika-vietis **Uldis Siliņš**, kuru dzīves likloči ir aizveduši līdz pat tālās Austrālijas krastiem. Tomēr gan domās, gan dzīvē, gan arī savās atmiņās latviešu dramaturgs, aktieris, humorists, žurnālists, kultūrvēsturnieks, publicists un Tēvzemes ordeņa virsnieks bieži atgriežas dzimtajā pusē, viegli un ar smaīdu uzlūkojot savas dzīves gājumu.

Grāmatas atvēršanas svētki pulcēja gan carnikaviešus, gan tuvus un tālus autora draugus un domubiedrus. Carnikavas novada domes Izglītības un kultūras nodaļas vadītāja **Elita Terentjeva** kopā ar Carnikavas bibliotēkas vadītāju **Ilzi Ezermali** iepazīstināja ar grāmatas spīgtākajām lapaspusēm, bet pats autors dalījās savās atmiņās, kas vienmēr ir gaiša humora un bagātīgas dzīves pieredzes piesātinātas – līdzīgi kā viņa nupat iznākusi grāmata.

Atmiņu krājums “Atskatīties, pasmaidīt...” aptver laikposmu no 1930. līdz 1945. gadam un vēsta par autora bērnību Carnikavā, skolas gaitām, pirmo mīlestību, krievu un vācu okupācijas laikiem, bēgšanu uz Vāciju

un piedzīvojumiem piefrontes joslā, kur viņš bija norīkots nocietināšanas darbos.

Grāmata “Atskatīties, pasmaidīt...”, kas izdota ar Carnikavas novada domes finansiālu atbalstu, ir pirmais no trim Ulda Siliņa atmiņu krājumiem. Izdošanu gaida arī atmiņu grāmatas “Reiz UNRRAS laikos, reiz IRO dienās” par pēckara posmu bēgļu nometnēs Vācijā un “Zem Dienvidu krusta” par latviešu emigrantu dzīvi Austrālijā.

Izdota brošūra par seno Kokmuižas alus darītavu

Kokmuižas svētku ietvaros, kas Kocēnu novadā norisinājās 12. septembrī, tika prezentēts jaunums – **brošūra par seno Kokmuižas alus darītavu**. To izdevusi Kocēnu novada dome, balstoties uz vēsturnieka **Uģa Niedres** veikto pētījumu un sadarbībā ar vēstures skolotāju **Inetu Amoliņu**. Brošūrā izmantota arī informācija un vēsturiskie attēli no Valmieras muzeja un Kocēnu pamatskolas novadpētniecības materiāliem. Brošūrā ietverta informācija gan par alus darīšanas tradīcijām Kokmuižā un alus darītavas sasniegumiem Baltijas mērogā, gan degvīna dedzināšanas tradīcijām, kā arī publicēta īsa Kokmuižas alus darītavas hronika. Brošūra papildināta ar vizuāliem uzskates materiāliem – senām fotogrāfijām, kas pāspīlgtina tekstuālo daļu. Vēsturiskie fakti liecina, ka pirmās ziņas par alus darīšanu Kokmuižā zināmas no 1688. gada 7. jūlija. Savukārt pēdējie dati par darītavu izskan 1944. gada rudenī, kad, vācu karaspēkam atkāpjoties, alus brūža teritorija tika sagrauta.

Reprezentatīvā brošūras atvēršana notika Kokmuižas svētku atklāšanā, kas sākās pie senā Kokmuižas alus darītavas pagraba, kad plašākai publikai simboliski atvērās durvis uz vēsturiskajām pagraba telpām.

Brošūra publicēta arī interneta vidē – pašvaldības mājaslapā: www.kocenunovads.lv.

Raunai – sava grāmata!

2. jūlija vakarā Raunā ikviens interesents tika sagaidīts topošās bibliotēkas telpās Rīgas ielā 2, kur notika grāmatas **“Tur kur Rauna...”** atvēršanas svētki.

Grāmata stāsta par Raunas vēsturi, vietām un cilvēkiem.

Atvēršanas svētkos paldies

saņēma visi, kas piedalījās grāmatas tapšanā, bet jo īpaši – skolotāja **Ērika Sarkane** par apjomīgo darbu un personisko devumu.

Siguldietis dabas sargs Mitrevics izdevis jaunu grāmatu

30. jūlijā Siguldā notika **Māra Anša Mitrevica grāmatas “Lašu stāsti”** atvēršana. Grāmatā apkopoti Gaujas Nacionālā parka (GNP) dabas aizsardzības inspektoru piedzīvojumi, dokumentāli notikumi un fotogrāfijas no pirmajiem Nacionālā parka pastāvēšanas gadiem. Grāmatas atvēršanas svētki pulcēja lielu pulku bijušo Gaujas Nacionālā parka vides inspektoru, kuri klātesošajiem stāstīja aizraujošus stāstus par GNP izveidi un dabas aizstāvju interesantajiem piedzīvojumiem. Šī nav pirmā grāmata, kuras autors ir Māris Ansis Mitrevics. Viņš jau izdevis padomu krājumu sēriju

“99 Minhauzena padomi iesācējiem lašu duršanā”, “111 Minhauzena padomi jaunajiem medniekiem” un “Minhauzens un boļševiku partija. 100 padomi politiķiem un deputātiem”. Tāpat viņa pūrā ir grāmata par plostniekiem “Aiz nākošā līkuma”.

Vides un mākslas objekti

Dubultu stacijā Jūrmalā atklāta Eiropā unikāla laikmetīgās mākslas telpa

Vasaras sākumā pēc rekonstrukcijas Dubultu dzelzceļa stacija Jūrmalā ieguvusi jaunu funkciju – līdztekus vilcienu pasažieru apkalpošanai ikvienam apmeklētājam bez maksas pieejama **laikmetīgās mākslas izstāžu zāle “Mākslas stacija “Dubulti”**”. Šī ir Eiropā vienīgā laikmetīgās mākslas telpa, kas darbojas joprojām funkcionējošā dzelzceļa stacijā.

“Mākslas stacija “Dubulti” ir izcils piemērs, kā apvienot transporta, kultūras un publiskās pārvaldes resursus, lai radītu unikālu un ikvienam pieejamu mākslas platformu. Līdztekus restaurētajiem pilsētas enkurobjektiem – Dzintaru koncertzālei, Aspazijas mājai, kā arī vairākiem pilsētas muzejiem šis ir būtisks papildinājums mākslas daudzveidībai,” uzsver Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētājs **Gatis Truksnis**.

VAS “Latvijas Dzelzceļš”, kura pārziņā ir dzelzceļa un arī stacijas infrastruktūra, veicis kapitālo remontu Dubultu stacijas ēkā. Tā uz 12 gadiem nodota Jūrmalas pašvaldībai, kas nodrošinās ēkas apsaimniekošanu un mākslas funkcijas īstenošanu.

Saules pulkstenis Jūrmalas centrā – Dzintaros

Dzintaros, pašā Jūrmalas centrā, dzīvojamā kompleksa “Sun Terraces” (“Saules terases”) teritorijā uzstādīts **unikāla dizaina saules pulkstenis**. Spilgts, saules staros

vizuļojošs metāla gnomons (laika rādītājs) padara to labi saskatāmu no apkārtnējam ielām.

Horizontālā saules pulksteņa izmērs pārsniedz divus metrus diametrā. Pulkstenim ir divas ciparnīcas: viena rāda faktisko vietējo laiku, otra – Latvijas laika joslas oficiālo vasaras laiku. Uz lielākās granīta plāksnes attēloti debespušu virzieni un pazīstamais latīņu teiciens “*Tempus volat hora fugit*” (“Laiks lido, stunda skrien”), kas atspoguļo laika vērtību. Granīta diska ziemeļu virzienu rotā dzīvojamā kompleksa “Sun Terraces” projekta attīstītāja – **uzņēmuma “ORDO Group”** logotips.

Saules pulksteņa gnomons izgatavots no nerūsējošā tērauda, ietver izgrieztu kompleksa “Sun Terraces” logotipu, kā arī iegravētas ģeogrāfiskās koordinātes un uzstādīšanas vietas nosaukumu. Uz metāla gredzena, kas apjož ciparnīcas granīta plāksnes, attēloti virzieni un attālumi līdz 15 dažādiem pasaules punktiem, sākot ar Latvijas galvaspilsētu Rīgu līdz attālam elitāram kūrortam Bora Bora, tostarp arī Sanktpēterburgai, Londonai, Ņujorkai, Riodežaneiro un pat Zanzibaras salai.

Koncepcijas autors un attīstītājs ir **Mārtiņš Gills** – Lielbritānijas Saules pulksteņu biedrības loceklis, kolekcionārs un saules pulksteņu izpētes eksperts Latvijā.

Talsos radīts “Baložu pasts” un tapušas divas *maxi* puzzles

3. jūlijā Talsos, Kalna ielā 4, atklāta **brīvās mākslas telpa “Baložu pasts”**. Tās tapšanā bija iesaistīts daudz

PAŠVALDĪBĀS

cilvēku – sākot no biedrības “Ciparnīca” kodola un līdzīgi domājošo brīvprātīgā darba līdz Talsu novada pašvaldības atbalstam. Nojauktas sienas, iznesti būvgruži un izpucētas grīdas – tagad ēkas pirmais stāvs izskatās gluži citādi un ir radoša gara atmosfēras piepildīts.

“Baložu pasta” nākotni biedrības “Ciparnīca” dibinātāja **Diāna Dzelme** saredz brīvās mākslas telpas izveidē, kur būtu aplūkojamas dažādas izstādes ne tikai no Talsu, bet arī citiem novadiem un varbūt pat no ārvalstīm. “Baložu pasta” plānots ierīkot radošās darbnīcas, tā attaisnojot brīvās mākslas telpas statusu un ļaujot izpausties gan amatniekiem, gan māksliniekiem.

Sociāls projekts – tā brīvās mākslas telpas rašanos apzīmē Talsu novada domes priekšsēdētājs **Aivars Lācarus**. *“Baložu pasta” atrodas līdz šim nedaudz piemirstā vietā, kam pietāvs jaunas inovācijas,* viņš bilda. “Baložu pasta” ideja un amatiermākslas izstāžu zāles iekārtošana tika pieteikta Talsu novada pašvaldības 2015. gada otrā pusgada kultūras projektu konkursā. Vērtēšanas komisijas priekšsēdētāja **Olga Blumbaha** atzīmē, ka iecere izpelnījiesies gandrīz vienbalsīgu komisijas atbalstu. *“Šī mākslas telpa domāta plašam apmeklētāju lokam – izstādes varēs baudīt ikviens, kam patīk netradicionāla māksla un kas nerauc degunu par šeit neesošo eiromontu. Šī vide ir viena no svarīgākajām veiksmes atslēgām. Brīvās mākslas telpa ir ieguvums visai pilsētai un arī tūristiem,”* ir pārliecināta O. Blumbaha.

Savukārt, lai veicinātu pilsētas iedzīvotāju un viesu atraktīvu darbošanos, ilgstošāku intereses uzturēšanu par vizuālās mākslas procesiem novadā, kā arī sekmētu radošu līdzdalību dažādu sabiedrisku pasākumu laikā, talsenieki šovasar sadarbībā ar Talsu Krūmu mākslas grupu rīkoja visai neparastu mākslas akciju – divu lielfomāta gleznu veidošanu un pēc tam to sadalīšanu kvadrātos, kas kļūst par puzzle, turpmāk kustīgiem un pielietojamiem vides objektiem.

Talsu pilsētas svētkos 4. jūlijā Radošajā sētā tika izveidota pirmā puzzle – **Andra Biezbārža “Pilsētas motīvs”**, kurai izmērs ļoti iespaidīgs – 3,75 x 5 metri. Dižmāras

gadatirgus laikā 15. augustā tapa otra puzzle – **Gunas Millersones diptihs “Vilku ezers”** – Talsu Vilkmuižas ezera ainavas interpretācija rītos un vakaros (1,875 x 5 metri). Puzzle tapšanā piedalījās gan gleznu autori un Talsu Krūmu mākslas grupas mākslinieki, gan pilsētas skolēni un pedagogi, bērnudārza “Pīlādītis” bērni un skolotāji, Talsu novada muzeja un tūrisma informācijas centra darbinieki un brīvprātīgie.

Šis projekts atbalstīts Talsu novada fonda konkursā “Savu vidi veidojam paši”.

Roja – par vairākiem mākslas objektiem bagātāka

Divas jūlija nedēļas Rojā norisinājās mākslas laboratorija “ROJAL”, kurā piedalījās mākslinieki un mākslinieku grupas no Latvijas, Lietuvas, Polijas un Šveices. Daudzi rojenieki joprojām atceras 2005. gadā tapušo pirmās balvas “Cits Purvītis” ieguvējas **Izoldes Cēsnieces** “Rojas Nīki” uz tagadējās “Maximas” jumta. Šoreiz skatītāju un īpaši bērnu interesi izraisīja projekts “Detektīva zīmējumi”, kurā viņa aicināja cilvēkus dalīties ar tēliem, kas parādījušies sapņos vai nomodā, un visi zīmējumi veidoti, rūpīgi sekojot stāstītāju norādēm.

Otrs mākslinieces I. Cēsnieces projekts – **vides objekts “Mainīgs noskaņojums”** redzams Upes ielas sākumā, tornī. Tas ir vēja ķērājs, kas radīts pēc Leonardo da Vinči gleznas motīviem, kurā attēlota Dieva roka.

Mākslinieku grupa **L.S.** no Šveices radīja cerību monumantu, kas izvietots birzī aiz Rojas novada domes ēkas. Tēlniece **Eva Vesolovska** no Polijas savu veikumu novietoja Miera ielas mežīņā pie

skolas kāpas. Izcilais lietuviešu mākslinieks, Lietuvas Mākslas akadēmijas Keramikas nodaļas vadītājs Kauņā **Remigijs Sederevičs** arī pabija Rojā otro reizi. 2004. gadā uz gaisa tiltiņa tika uzstādīts viens no pirmajiem publiskās mākslas darbiem Rojā – “Teleportācija”, kas apskatāms vēl joprojām. Šogad R. Sederevičs uz slavenajiem Rojas avotiņiem uzmontēja laboratorijā radītās akmens masas lašu galvas, kas simboliski sasauca ar zivs galvām Rojas novada ģerbonī un karogā. Vēl viens no lietuviešu meistara darbiem – spuras turpina riņķot upē netālu no avotiņa. **Andris Landaus** un **Gundega Evelone** radījuši, iespējams, lielāko darbu Latvijas mākslas vēsturē – mākslinieku pāris piedāvā pieredzēt vīziju, kā Rojā pietājis pasaulē lielākais tūristu prāmis – fiktīvais “Ocean Hill 3”, kas ir gulbja baltais sapnis par labāku eksistenci un paradīzi zemes (jūras) virsū. Pasākuma organizators mākslinieks **Māris Grosbahs** iezīmējis Upes ielā vietu, no kurienes Krišjānis Valdemārs, esot Rojā, pirmo reizi ieraudzījis jūru.

Mākslas simpoziji Rojā notiek jau 15 gadus, un to laikā radītie mākslas darbi paliek pilsētvidē, veidojot Roju kā unikālu vietu. Simpozija organizatori ir pateicīgi par atbalstu Valsts Kultūrkapitāla fondam, Rojas novada domei, Rojas ostas pārvaldei, SIA "Krāsu serviss" un "Krasts-R", Aldim Alksbīrzem, SIA "Būvserviss Roja" un "Ķipītis", Grosbahu ģimenei un daudziem citiem.

Ventspils jaunie mākslinieki un pedagogi apgleznojuši bērnu dārzu un Dienvidu molu

Jūnija sākumā Ventspils Mākslas skolas audzēkņu prakses ietvaros sadarbībā ar **Ventspils pirmsskolas izglītības iestādi (PII) "Varavīksne"** īstenoja unikālu **sienu gleznojumu** bērnu dārza telpās.

Izvērtējot skiču projektā iesniegtos jauno mākslinieku piedāvājumus, tika nolemts realizēt Studiju kursa audzēknes **Annas Smirnovas** sienu gleznojuma idejas koncepciju, kuras kompozīcijā apvienoti visi bērnu dārza grupiņu vadmotīva tēli – ežuki, zaķēni, rūķīši, cālēni, taurenīši, bizbizmārites, kaķēni, pelēni un bitītes – krāsainos siluetos, no kuriem katrs veidots septiņos varavīksnes toņos. Par savu virsuzdevumu autore izvirzīja radīt mājīgu un pozitīvu noskaņu bērnu dārza gaitenī, lai gleznojums ikdienas gaitās iepriecinātu "Varavīksnes" mazos audzēkņus un darbiniekus.

Sienas gleznojums tapa Ventspils Mākslas skolas pasniedzējas **Elīnas Ēces** vadībā, un tajā piedalījās Studiju kursa un 3. kursa audzēkņi ar pedagogi **Evu Kaufmani-Lausu**.

Savukārt pirms vairākiem gadiem Mākslas skolas audzēkņu un pedagogu radītais **sienas gleznojums uz Dienvidu mola**, kur attēloti jūras iemītnieki, gadu gaitā bija mainījis savu izskatu, tāpēc radās nepiecie-

šamība veidot jaunu, estētiski baudāmu gleznojumu, kas priecētu gan ventspilniekus, gan viesus. Un tā šovasar Dienvidu mols tika apgleznots ar Ventspils pilsētas ainavām, kas veidotas kopējai kompozīcijai no skolas audzēkņu zīmējumiem.

Pirmās divas jūnija nedēļas mola sienu apgleznoja 3. un 4. kursu audzēkņi pedagogu **Sandas Jaunbelzējas**, **Evas Kaufmanes-Lauss**, **Santas Dalbes**, **Jāņa Kupča** un **Initas Dzalbes** vadībā, bet pēc tam – tikai pedagogi.

Kuldīgai – Identitātes pilārs

Pavasara beigās Kuldīgas Rātslaukumā, blakus viesnīcai "Metropole", tika atklāts unikāls, interaktīvs apskates objekts – **Kuldīgas Identitātes pilārs**. Konceptuālās idejas autori ir uzņēmuma **"ROYAL KEY" radošā komanda**, kas to realizējusi sadarbībā ar Kuldīgas novada domi.

Kuldīgas Identitātes pilāra lokālā misija – stiprināt katra kuldīdznieka ķēnišķi garīgo un kultūrvēsturisko identitāti, tādā veidā atklājot un atraisot skaistumu un spēku, ko katrs nes sevī, lai dotu ne tikai sev un savai pilsētai, bet arī citiem. Identitātes pilāra starptautiskā misija – pilsētas viesiem iepazīt Kuldīgas Identitātes pilāru kā interaktīvu dzīvu apskates objektu, kas reprezentē vietējā iedzīvotāja sirdi, garīgās vērtības un sapņus un liek arī viesiem saņemt spēcīgu iedvesmu un garīgu pieredzi savai dzīvei, savas personīgās identitātes stiprināšanai.

Kuldīgas Identitātes pilāra uzdevums ir iezīmēt vēsturiskajā mantojumā sakņotas vērtības, kas balsta šodien un atver durvis nākamībai. "ROYAL KEY" komandas skatījumā identitāte ietver mantojumu, apziņu par to, kas esam, un nākotnes redzējumu. Tāpēc objektā attēlotas trīs identitātes šķautnes – pagātne, tagadne un nākotne.

Identitātes pilārs diennakts tumšajā laikā raida gaismas staru debesīs. Šādam risinājumam komanda iedvesmu saņēmusi no Bībeles: *"Tu ej viņu priekšā mākoņa stabā dienā, bet uguns stabā naktī."* /4. Mozus 14:14b/.

"Līvu" dziesmu iela Kuldīgas novada Kabilē

26. septembrī Kuldīgas novada Kabilē pagastā, atpūtas un mācību parkā "Ozolu biotops", tika atklāta parka saimnieka Kabilē mežsarga **Aivara Bergmaņa** veidotā **"Līvu" dziesmu iela**.

Pasākumā piedalījās Kables pamatskolas bērnu vokālais ansamblis – jaunie kabilnieki pasākumam bija īpaši sagatavojuši programmu ar “Līvu” dziesmām. Viesu vidū bija arī “Līvu” dibinātājs **Juris Pavītols**, grupas dalībnieks **Ainars Virga**, grupas kādreizējā vadītāja Ērika Ķīgeļa dēls mūziķis **Fēlikss Ķīgelis** un vairāku “Līvu” dziesmu tekstu autors **Guntars Račs**.

“Līvu” dziesmu ielā attēlotas desmit leģendārās grupas “Līvi” dziesmas, kā arī informācija par grupu un līviem kā tautu, dziesmu vārdi un “Līvu” dalībnieku citāti. Kables mežsargs Aivars Bergmanis atpūtas un mācību parku “Ozolu biotops” iekārtojis savā mežā, kas bagāts ozoliem. Parkā aplūkojamas A. Bergmaņa un viņa domubiedru darinātas koka skulptūras, iespējams izziņāt dabā notiekošos procesus, izstaigāt dažādu garumu meža takas, aplūkot bebru veikumus, izmēģināt gan meža minigolfu un boulingu, gan vēl vismaz 15 atrakcijas, kā arī neseidzīgi atpūsties pie ugunsкура.

Liepāju rotā Interneta ziedu vilnis un “Skaņu vīrs”

Pateicoties uzņēmuma “Lattelecom” atbalstam, Liepājā Jūras ielas sadalošo joslu rotā 160 metru garš **Interneta ziedu vilnis**. Tas ir unikāls mākslinieka **Kristapa Štoba** radīts vides mākslas objekts, kur līdztekus masīvām metāla konstrukcijām lieliski iederas dzīvo ziedu kompozīcijas.

“Lattelecom” atbalstītais Interneta ziedu vilnis ir viens no pirmajiem, bet ne vienīgais pozitīvais piemērs, kā uzņēmēji var un vēlas iesaistīties pilsētas vides sakārtošanā un uzlabošanā. Šovasar šai iniciatīvai atsaukušies pieci uzņēmumi, ar kuru atbalstu Liepājā izvietotas dažādas ziedu kompozīcijas.

“Šis ir pirmais gads, kad pašvaldība aicinājusi uzņēmējus iesaistīties pilsētas apzaļumošanā. Šāda sadarbība vērtējama ļoti pozitīvi, jo ieguvēji esam mēs visi – gan

pašvaldība, kas ir ieguvusi jaunas sakārtotas vietas pilsētā, gan uzņēmums, kas atraktīvā veidā var reklamēt savu preci vai pakalpojumu. Liepāja tagad būs slavēta ne tikai ar savu bagāto kultūras, mākslas un mūzikas dzīvi, bet arī ar interesantām ziedu kompozīcijām,” uzskata Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks **Gunārs Anšņs**.

Pilsētas galvenā māksliniece **Agita Ansule** uzsver, ka šis vides objekts kalpo par labu piemēru tam, kā reklāma organiski iekļaujas pilsētvidē. Šāds risinājums apvieno uzreiz trīs komponentus – elegantu vides objektu, reklāmu, kas tiek pasniegta kā mākslas priekšmets, savukārt ziedu kompozīcija šādā vides objektā papildina kopējo pilsētas apzaļumošanas koncepciju.

Jaunās koncertzāles “Lielais dzintars” atklāšanas gaidās augustā notikušā mākslas foruma “Atklāj savu dzintaru!” laikā Liepājā atklāts laikmetīgās mākslas objekts pilsētvidē – **sienas gleznojums “Skaņu vīrs”**, kas rotā namu Krišjāņa Valdemāra un Peldu ielas stūrī. Tā autori ir jaunie talantīgie mākslinieki **Dainis Rudens** un **Ēriks Caune**. Tā kā koncertzāle “Lielais dzintars”, autoruprāt, skanēs tālu ārpus Liepājas robežām, “Skaņu vīrs”, no kura strāvo mūzika, simboliski ataino koncertzāles varenumu.

Pilsētvides mākslas darbu atklāšanā piedalījās daļa mākslinieku un kurators, mākslinieks un Latvijas Mākslas akadēmijas Glezniecības katedras vadītājs **Andris Vītolis**, kurš pastāstīja, kā staigājis pa pilsētu un rūpīgi pētījis, kurā vietā mākslas darbs iedētos, ņemot vērā vēstures kontekstu. Tā “Skaņu vīrs” nonācis uz sienas, ko ilgu gadus rotāja fabrikas “Lauma” reklāma ar balerīnu.

Mākslas foruma rīkotāji sola, ka citus gadus šeit piepulcēsies jauni sienu gleznojumi un arī objekti pilsētvidē.

Nīcas novada abos pagastos – pa laimes lācim

Katrā Nīcas novada pagastā garāmbraucēju skatu pie-saista skaists, no salmiem darināts milzu lācis.

Otaņķniece **Zane Sileniece** līdzīgu lāci ieraudzījusi internetā un ierosinājusi savai ģimenei – z/s “Gudriķi” īpašniekiem – arī tādu izgatavot. Lielāko darbu paveicis tētis un brālis ar tehniku, un pēc pāris stundām milzis bijis gatavs.

Silenieku lācim drīz radās brālītis Nīcā pie Toseles.

Aelita Dima ļoti priecājās par redzēto milzi "Gudriķu" laukā, un vīrs piekritis uzslīet pašiem savējo. Sarullējuši ruloņus savā saimniecībā un divatā ķērušies pie darba.

Abas ģimenes saņēmušas sajūsmas un pateicības vārdus par lāčiem,

un daudzi brauc uz **Otaņķiem** un **Toseli** speciāli fotografēties. Lāču mūža ilgums gan nav zināms. Ja sāksies lietus periods, milži varētu "novecot".

Kandavas mākslas plenēra noslēgumā – mozaīkas siena

19. jūlijā ar mozaīkas sienas atklāšanu Kandavā, Lielajā ielā 25, noslēdzās mākslas plenērs "Radošais mākslas mirklis". Tā organizatore **Linda Romanovska** saka: *"Mēs bijām vairāk nekā piecdesmit cilvēku, kas pielika šeit roku, lai mozaīkas siena taptu. Galarezultāts mūs visus gandarī!"*

Mozaīkas sienu atklāja Kandavas novada domes priekšsēdētājs **Normunds Štoferts**. Darba idejas autore un īstenotāja ir **Jeļena Kažoka**.

Pēc mozaīkas sienas atklāšanas teatralizētais gājiens cauri Promenādei devās uz novada muzeju, kur notika svinīgs plenēra noslēgums un tajā radīto darbu izstādes atklāšana.

Katrs plenērs Kandavā tiek gaidīts, jo ik gadu tajā top kāds darbs, kas ievieļ jaunu interesantu vaibstu Kandavas sejā, darot to skaistāku un savdabīgāku.

Lielu paldies par palīdzību un atbalstu Kandavas novada Kultūras pārvaldes vadītāja Ziedīte Začeste un Linda Romanovska teic Kandavas novada domei un Normundam Štofertam, "Kandavas ceļiem" un īpaši Eināram Griķim un Modrim Smukkalnam, "Kandavas komunālajiem pakalpojumiem", veikaliem "Vejmars" un "Jumis" un daudzajiem palīgiem – Kitijai Švīgerei, Aivai Valdmanei, Ingai Labeckai, Jānim Priedniekam, Agritai Rožkalnei un citiem.

Aucē nu laiku skaita pēc saules

Iestājoties vasarai, Aucē tika pabeigti darbi projektā "Dabas un apstādījumu teritorijas labiekārtošana Bēnes ielā 2 Auces pilsētā". Labiekārtojot šo teritoriju, izvei-

dots īpašs **saules pulkstenis** Auces novada ģerbonī attēlotā pasta raga veidolā, kā pamatnē iestrādāti Auces novada sadarbības partneru pašvaldību ģerboņi.

Saules pulksteņa svinīgā atklāšana notika XX Auces novada svētkos jūlija beigās, un tajā piedalījās arī Auces novada sadarbības partneru pašvaldību pārstāvji no Jaunakmenes un Jonišķu rajoniem Lietuvā, Ungeni pilsētas Moldovā, Jozefovas pie Vislas Polijā, Elfusas pašvaldības Islandē un Ņasvižas rajona Baltkrievijā.

Projekts tika īstenots Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Lauku attīstības programmas pasākumā "Lauku ekonomikas dažādošana un dzīves kvalitātes veicināšana vietējo attīstības stratēģiju īstenošanai teritorijā", kur 90% no attiecināmajām izmaksām sedz ELFLA.

Saules pulksteņa idejas autors ir Dr. sc. comp. **Mārtiņš Gills**, metālmākslinieks – **Aivars Oleksāns**, darbus veica SIA "Akmens stils".

Svētbirzs ar latvju zīmēm Dobeles novada Pokaiņos

Dobeles novada Pokaiņos iepretim Skaņajam kalnam izveidotā svētbirzs ar latvju zīmēm aicina Pokaiņu meža apmeklētājus nodoties meditācijai uz **Zodiaka apli** izvietotajiem **soliem** vai vien-

kārši izbaudīt skaisto dabas ainavu.

Kad 90. gados talcinieki no visas Latvijas sāka attīrīt Pokaiņus, sakopa arī šo pakalnu. Vieta, pēc ezotēriķu domām, ir ļoti spēcīga. Gadiem ejot, uzkalniņš aizauga, mazie bērziņi izstiepās garumā un sakuploja par skaistiem bērziem. *"Acimredzot bija pienācis laiks, lai bērzu birzs priecētu cilvēkus un sniegtu viņiem daudz pozitīvu emociju, jo, kā mēdz teikt, nekas nenotiek tāpat vien, it sevišķi Pokaiņos,"* ir pārliecināta Pokaiņu meža vides tūrisma speciāliste **Aina Veidemane**.

Tāpēc radās doma sakopt birzi un tajā izvietot saules gadskārtas astoņas zīmes. Tas arī veiksmīgi izdarīts, un nu meža apmeklētāji var izstaigāt **latvju zīmju apli**.

Sakopjot birzi, tuvumā atklājušās vēl dažas īpašas vietas, tāpēc rudenī attīrīšanas un sakopšanas darbi turpināsies.

Jelgavā brīvdabas mākslas grāmata un jaunas koka skulptūras bērnodārzos

30. augustā Jelgavas Zinātniskā bibliotēka un mākslas studija "Mansards" aicināja uz **Brīvdabas mākslas grāmatas** atvēršanas svētkiem pie Zinātniskās bibliotēkas. Tā ir pirmā "grāmata", kas izvietota uz sienām drūmajā ejā starp Jelgavas Zinātnisko bibliotēku un dzīvojamo māju Akadēmijas ielā 28. Nu māksla uzrunā ikvienu un pieejama jebkurā laikā un jebkādos laikapstākļos.

No 6. līdz 15. septembrim Jelgavā norisinājās jau 4. Starptautiskais koka skulptūru simpozijš "Balti", ko organizēja Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde "Kultūra" sadarbībā ar Jelgavas Izglītības pārvaldi un pirmsskolas izglītības iestādēm. Šāgada simpozija tēma, turpinot aizsākto tradīciju, bija baltu tautu pasaku tēli.

Mazie jelgavnieki skulptūru tapšanas procesam varēja sekot līdzi ik dienu, jo skulptūras tika grieztas, grebtas un veidotas klātienē – bērnodārzu teritorijās. Simpozijam par pamatu ņemta "otrās elpas" ideja – Lielupes krastu, Raiņa ielas rekonstrukcijas, Pasta salas renovācijas un pilsētas infrastruktūras uzlabošanas laikā nozāģētie koki ar tēlnieku meistarīgajām rokām iegūst "otro elpu" un atgriežas pilsētas bērnodārzos kā unikālas koka skulptūras. Pēc skulptūru pabeigšanas tās visas funkcionāli izmantojamas, jo bērnodārza audzēkņi uz tām var apsēties, pakāpties un dažādi izmantot savās rotaļās.

Pērn 3. Starptautiskā koka skulptūru simpozijā tapušie darbi rotā piecu bērnodārzu iestāžu teritorijas, un šāgada simpozijā veidotie pasaku tēli 15. septembrī tika atklāti vēl četrās Jelgavas pirmsskolas izglītības iestādēs. **Zigmunds Bielis** iedzīvinājis pasakas "Vecīša

cimdiņš" tēmu koka skulptūrā **PII "Zīļuks"**. **Māris Gailis** izveidojis skulptūru "Pūce un zvirbulis", kas kalpos kā rāpekļis **SIA "Evons"** **PII "Zvaigņīte"** paspārnē. Viens no Latvijas titulētākajiem tēlniekiem – **Kārlis Īle** – **PII "Kāpēcīši"** teritorijā "uzbūris" "Lidojošo kuģi", bet pasakas "Divas kaziņas" motīvus savā skulptūrā izmantojis lietuviešu mākslinieks **Tautvils Povilions**, un šis darbs tagad iepriecinās **PII "SIA Rūķu māja"** audzēkņus.

Mārupes laiku novada 90. jubilejas gadā tālāk skaita jauns laikrādis

Novada 90 gadi Mārupē tiek atzīmēti visa šāgada garumā, taču svētku kulminācija bija 8. augustā, kad ar plašu kultūras un aktīvās atpūtas programmu norisinājās novada svētki "Mārupe – manas mājas". Galvenā svinību vieta bija Jaunmārupes ciems, kur svētki pie ūdenskrātuves "Ūdensrozes" ar ūdens un gaismu izrādi "Mirkli pirms..." tika ieskandināti jau 7. augusta pusnaktī.

Svētku dienas rītā biedrība "Mārupes uzņēmēji" novadam dāvāja laika skaitītāju – **pulksteni** ar iespēju ielūkoties arī Mārupes vēsturē, ko nu var aplūkot **Konrādu ielas skvērā**.

Monumentālās glezniecības darbi uz Rīgas bērnodārzu fasādēm

Šogad vairākās Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs veikta siltināšana ar Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansētā projekta palīdzību, un uz ēku fasādēm īstenoti Rīgas domes Īpašuma departamenta izstrādātie mākslinieciski dekoratīvās apdares risinājumi, kam nav analoģu, jo katram ir savs stāsts un tie ir stilistiski atšķirīgi.

Tā Rīgas 148. pirmsskolas izglītības iestādē **Tomsona ielā 18** Rīgas domes Īpašuma departamenta Būvniecības pārvaldes arhitekta projektu vadītāja **Dace Baidekalne** radījusi stāstu "Mana pilsēta". "Uz ēkas fasādes stilizētos zīmējumos, krāsainos pasteltoņos attēlota Rīgas pilsēta – atpazīstamas celtnes, pilsētas identitātes zīmes un pilsētas ikonas vienkopus. Zīmējumi ir radīti bērnam saprotamā lielumā, kas kopumā rada personisko bērnodārziņa pasaulīti," par savu darbu saka D. Baidekalne.

Rīgas 252. pirmsskolas izglītības iestādes ēkas fasādē **Purvcima ielā 32** tagad "apdzīvo" krāsaini putniņi un putnu būriši, kas arhitektes skatījumā simbolizē saulaino bērnību.

Arī pārējo Rīgas bērnodārzu ēkas rotā mākslinieciska un neatkārtojama apdare. Uz **PII "Avotiņš"** fasādes (**Vienības gatvē 186**) radīts "Zoostāsts" jeb spēle ar neregulāriem ģeometrisku formu laukumiem, kas

Foto: Alise Šulca, F64

vijas ap fasādi – ik aiz stūra paslēpies kāds eksotisks dzīvnieks. Stilizācija apzināti veidota tā, lai bērniem tā asociētos ar saliekamiem klucīšiem vai mozaīkas gabaliņiem, no kā var veidot savu zooloģisko dārzu, zvēriņiem piešķirot dažādas krāsas un raksturus.

Rīgas 139. pirmsskolas izglītības iestādes (**Lidoņu ielā 8**) vizuālā stāsta nosaukums ir “Namiņi” – rotaļu elements, kur ištās durvis un logi kļuvuši par zīmētā namiņa durvīm.

Savukārt bērnudārza “Eglīte” ēka **Biķernieku ielā 45a** pārtapusi par birtaliņu, kurā stilizētie koki ļauj vaļu bērna fantāzijai un rosina domās klejot pār tāltāliem ziliem kalniem un sudraba birtaliņām.

Salaspilī izdaiļots siltummezgls un Botāniskā dārza žogs un atklāts radošuma dārzs

Maijā un jūnijā Salaspils Mūzikas un mākslas skolas audzēkņi ar SIA “Salaspils siltums” dāvātām krāsām skolotāju **Evijas Mitkus**, **Antras Ivdras** un **Natālijas Laminskas** vadībā, iedvesmojoties no franču postimpresionisma mākslinieka Anrī Ruso daiļrades, apgleznoja siltumsadales mezgla ēku un Botāniskā dārza žogu.

“Mēs jau trešo reizi sadarbojamies ar jauko un atsaucīgo Mūzikas un mākslas skolas kolektīvu un talantīgajiem, čaklajiem bērniem. Pirmoreiz sastrādājāmies pirms kāda laika šai pašā vietā, kad mēģinājām “atdzīvīnāt” Botāniskā dārza sētu, otro reizi – kad bērni apgleznoja ēku Rīgas ielā pie dīķiem,” atzinīgus vārdus jaunajiem māksliniekiem velta “Salaspils siltuma” valdes locekle **Ina Bērziņa-Veita**.

Gandarīts par bērnu veikumu ir arī Botāniskā dārza direktors **Andrejs Svilāns**: “Man ir prieks, ka vēl viens “tukšums” Salaspils ainavā kļuvis par jaunu mākslas galeriju, defekts pārvērsts par efektu un mēs visi kopā esam ieguvuši jauku, dzīvespriecīgu vides objektu. Es ļoti atzinīgi vērtēju pašvaldības uzņēmuma “Salaspils siltums” iniciatīvu un atbalstu, kā arī Salaspils Mūzikas un mākslas skolas pasniedzēju un audzēkņu pēdējo gadu ieguldījumu pilsētvides sakārtošanā, ļaujot mākslai no

mācību klasēm un gleznu rāmjiem izlauzties publiskajā ārtelpā.”

Neilgi pirms Jāņiem Salaspilī tika atklāts Dienvidu parks, kurā var pulcēties sporta entuziasti, darbojoties parkūra laukumā un spēlējot petanku. Nu savs parks ir arī mākslas baudītājiem, jo 28. augusta vakarā svinīgi vārtus apmeklētājiem vērā **Rīgas mūzikas un mākslas dārzs**.

Jau izsenis bijusi ideja, ka noslēgtajā teritorijā aiz kultūras nama “Rīgava” jāievieš dzīvība. Tā kā parku ieskauj divas mākslinieciskas iestādes – kultūras nams un Mūzikas un mākslas skola, nosaukums radies pats no sevis. Līdzās iekoptajam zālienam un sastādītajām puķēm parkā uzstādīti brīvdabas mūzikas instrumenti, skaisti soliņi, interesants apgaismojums un, protams, skatuve, kur notiks dažādi pasākumi un koncerti. Par vizuālu un skaņas norobežojumu no blakusesošajiem īpašumiem kalpo tematiski apgleznotā siena, par kuras tapšanu paldies pienākas māksliniekiem **Aldim Reicim** un **Antrai Ivdrai**.

Jaunizveidoto dārzu atklāja Salaspils novada domes priekšsēdētājs **Raimonds Čudars**, aicinot svinīgo lenti pārgriezt tiem cilvēkiem, kuri dārza tapšanā ieguldījuši savu talantu, darbu un enerģiju – dārza autori un radītāju ainavu arhitekti **Daigu Veinbergu** un SIA “Asfaltbūve” darbu vadītāju **Aināru Lūkinu**. Simboliskajā lentes griešanā piedalījās arī dārza saimnieks – kultūras nama “Rīgava” direktors **Ēriks Miķelsons** un Salaspils Mūzikas un mākslas skolas direktors **Vilnis Borovskis**, kuriem uzticēts rūpēties par dārza kultūras dzīvi.

Ogres Zilajos kalnos jauni iemītnieki – meža dzīvnieku koka skulptūras

PAŠVALDĪBĀS

Dabas parka "Ogres Zilie kalni" bērnu rotaļu laukumā 11. augustā tika atklātas **astoņas meža dzīvnieku koka skulptūras**. To atklāšanas pasākumā piedalījās Ogres novada pašvaldības priekšsēdētāja vietnieks tautsaimniecības, sporta un tūrisma lietu jautājumos **Egils Helmanis**, Ikšķiles novada pašvaldības priekšsēdētāja vietniece **Dace Kļaviņa**, abu pašvaldību speciālisti, Ogres un Ikšķiles novadu pašvaldību aģentūras "Tūrisma, sporta un atpūtas kompleksa "Zilie kalni" attīstības aģentūra" vadītāja **Ieva Kraukle** un tēlnieks ogrēnietis **Valtis Barkāns** ar saviem audzēkņiem no Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA), kuri veidoja meža dzīvnieku koka skulptūras.

Ogrēnieši un pilsētas viesi ar koka skulptūrām iepazīnās jau Ogres pilsētas svētkos. Pie Kūrmājas svētku viesus sveicināja vāvere, pūce, lapsa, čūska, tārpiņš, lācītis, stirna un bebbri. Tagad šīs skulptūras iespējams satikt dabas parka "Ogres Zilie kalni" bērnu rotaļu laukumā. Ogrēnietis tēlnieks un LMA docents V. Barkāns kopā ar saviem audzēkņiem **Marku Rožencovu, Elzu Timermani, Madaru Zepu, Ievu Birģeli, Svetlanu Saveljovu, Justīni Zepu, Haraldgu Gertu un Ingu Frišfeldi** radījis skaistu un paliekošu dāvanu dabas parkam "Ogres Zilie kalni".

Egils Helmanis, kurš ir koka skulptūru idejas autors, izteica pateicību Ikšķiles novada pašvaldībai un tās priekšsēdētājam **Indulim Trapiņam**: *"Ideju realizēšanā ļoti nozīmīgas ir dzirdīgas ausis, kas ideju sadzird. Starp Ogres un Ikšķiles novadu pašvaldībām ir ļoti skaists dabas parks "Ogres Zilie kalni", ko abas pašvaldības veiksmīgi apsaimnieko. Lieliski, ka sadarbojoties varam veidot brīnišķīgas lietas un priecēt bērnus un viņu vecākus."*

Jāatgādina, ka sadarbība ar Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem un docentu tēlnieku Valti Barkānu Ogres novada pašvaldībai aizsākās 2012. gadā, kad pēc E. Helmaņa iniciatīvas pilsētas vide tika bagātināta ar granīta skulptūrām.

Pirmais Goda krēsls Lielvārdē

Lielvārdes novada svētkos tika atklāts Lielvārdes novada pašvaldības atbalstītais projekts kultūras jomā – mākslinieka – metālkalēja **Alda Lamberga** diždarbs – **Goda krēsls** Latvijas virsdiriģentam lielvārdietim **Paulam Kveldem**.

Projekta ideja bija veidot mākslas darbu "Goda krēsls" kā kultūras tūrisma objektu, šoreiz godinot vienu no

Lielvārdes personībām – diriģentu, Latvijas Dziesmu un deju svētku virsdiriģentu, pedagogu un profesoru, lielvārdieti kopš 1951. gada – Paulu Kveldi, kurš 1997. gadā par nopelniem Latvijas labā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Lielvārdes lielākā bagātība ir cilvēki, un lielvārdieši uzskata par savu pienākumu viņus godināt, par viņiem rakstīt, krāt un saglabāt stāstus kā vērtīgu kultūras mantojumu. Projekta ideju turpinot, nākotnē "Goda krēslu" varētu veidot arī citām personībām, piemēram, slavenās kopsaimniecības "Lāčplēsis" izveidotājam un valdes priekšsēdētājam Edgaram Kauliņam, Nopelniem bagātajam skolotājam Staņislavam Gribustam, dramaturgam Gunāram Priedem, dzejniekam Andrejam Pumpuram, izcilajai kultūras darbiniecei Hedvigai Virsnītei, Latvijas Dziesmu un deju svētku virsvadītājam horeogrāfam Uldim Žagatam, Lielvārdes jostu audējām un citiem.

Projekta īstenošanā, atbalstot vietējo uzņēmējdarbību, projekta vadītājai **Dacei Jansonei** bija tā laime sadarboties ar īstenu Lielvārdes patriotu un izcilu sava aroda pratēju Aldi Lambergu. Viņa personīgais ieguldījums skaistā mākslas darba veidošanā ir nenovērtējams! Un vēl būtu jāizveido plāksnīte ar uzrakstiem – koris "Kamene", Arvīds Platpers, koris "Absolventi", Niko Opdams, Ilze Kreišmane, Mareks Indriksons un Lielvārdes novada Uzņēmēju biedrība.

Jēkabpilī – īpaša dizaina velosipēdu statīvi, soliņš sadraudzības pilsētai, Strūvem veltīts gleznojums uz ugunsurmā un Saules terase

Maija pēdējā nedēļā Jēkabpils pilsētas pašvaldība papildināja Vecpilsētas laukumu ar jauniem funkcionāliem vides elementiem. Pie Jēkabpils pilsētas bibliotēkas tika uzstādīti pirmie **pieci īpaša dizaina velosipēdu statīvi**, kuru dizaina autortiesības pieder Jēkabpils pilsētas pašvaldībai. Tie izgatavoti, par paraugu ņemot Jēkabpils pilsētas simbolu – lūsi. Statīvus izgatavoja un uzstādīja SIA "Gravānu darbnīca". Arī turpmāk plānots ik gadu Jēkabpils pilsētā pie sabiedriski nozīmīgiem objektiem uzstādīt vienota dizaina velosipēdu statīvus. Laukumā pretī Jēkabpils Tautas namam pie atpūtas soliņiem uzstādīti arī četri kājmināmie treniņi.

Jēkabpils pilsētas svētkos 8. augustā uz Daugavas aizsargdambja svinīgi tika atklāts **īpaša dizaina soliņš Jēkabpils sadraudzības pilsētai Sokolovai Podlaskai Polijā**. Atklāšanā piedalījās Jēkabpils pilsētas un Sokolovas Podlaskas pašvaldības vadība, Jēkabpils poļu biedrības “Rodacy” pārstāvji, kā arī viesi no citām Jēkabpils sadraudzības pilsētām.

Turpinot gājēju promenādes attīstību gar Daugavas krastu, Jēkabpils pilsētas pašvaldība ar biedrības “Daugavas savienība” atbalstu ieplānojusi ik gadu uzstādīt īpaša dizaina soliņus katrai no septiņām Jēkabpils pilsētas sadraudzības pašvaldībām ārvalstīs – Rokišķiem Lietuvā, Červjonkai-Leščiniem Polijā, Lidai Baltkrievijā, Surahani Azerbaidžānā un Mārdū Igaunijā. Divām sadraudzības pilsētām tie jau ir uzstādīti – Mellei Vācijā pērn un Sokolovai Podlaskai Polijā – šovasar.

Jaunā soliņa dizains veidots līdzīgi pagājušajā gadā uzstādītajam Melles soliņam. Uz tā atzveltnes iegravēts vārds “draudzība” latviešu un poļu valodā. Soliņa novietošanai izveidota bruģēta platforma, kā arī izvietoti cinkoti metāla konstrukcijas stabi ar Sokolovas Podlaskas fotogrāfiju apdruku. Informatīvā daļa satur informāciju par sadraudzības pilsētu četrās valodās – latviešu, krievu, angļu un poļu. Savukārt uz asfalta seguma attēlots kompass, kas norāda Sokolovas Podlaskas atrašanās virzienu.

Augustā uz **ugunsmūra** Brīvības ielā 157 tapis **gleznojums**, kas **vēlīts Frīdriham Georgam Vilhelmam Strūvem** un viņa zinātniskajam veikumam – Strūves ģeodēziskā loka mērījumiem.

Strūves ģeodēziskais loks ir unikāls objekts astronomijas un ģeodēzijas zinātnes attīstībā – tas apstiprināja Ņūtona hipotēzi, ka mūsu planēta ir saplacināta starp poliem, un precizēja tās izmērus. Strūves loks tika mērīts no 1816. līdz 1855. gadam. Arī Jēkabpilī, Strūves parkā, atrodas viens no vairāk nekā 30 autentiskajiem ģeodēziskā loka punktiem – “Jēkabpils”.

Šovasar apritēja jau desmit gadu, kopš Strūves ģeodēziskais loks iekļauts UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma sarakstā. Atzīmējot šo gadadienu, Jēkabpils Vēstures muzejs sagatavoja ceļojošo izstādi “Strūves ģeodēziskā loka punkts “Jēkabpils”” un ar Kultūras ministrijas finansiālo atbalstu veido pastāvīgo ekspozīciju. 17. un 18. septembrī Jelgavā un Jēkabpilī notika starptautiska konference “Strūves ģeodēziskajam lokam UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā – 10”. Arī ugunsmūra apgleznošana ir viens no pasākumiem, kas veltīts nozīmīgajai gadadienai. Apgleznošanu veica **Līvānu Mākslinieku biedrība**.

Jēkabpils Mežaparkā pilsētas pašvaldība izveidojusi **Saules terasi**, kuras uzdevums ir iepazīstināt interesentus ar Saules gada kalendāru, iemācīties noteikt laiku pēc saules pulksteņa, kā arī izzināt saules enerģijas nozīmi. Zemkopības ministrijas budžeta programmas “Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” apakšprogrammas “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē” noteikto prasību un Meža attīstības fonda iedalīto līdzekļu ietvaros izgatavoti un uzstādīti pieci koka zvīņņi, divas koka atkritumu urnas un informatīvais stends.

Viesītes jaunieši dzirnakmeņiem izvēlas skaistāko Ormaņkalna virsotni

Viesītes novadā, pateicoties vietējo iedzīvotāju iniciatīvai, **Līgo kalniņā** (Trumpes kalns) mājvietu atraduši divi milzīgi dzirnakmeņi no vējdzirnavām, kas 20. gadsimtā dižojās Ormaņkalnā un piederēja Valeniekiem – tēvam un diviem dēliem. Valenieku vārdu vairs glabā tikai grava, bet par dzimtas likteni stāsta apdegusi trompete, ko Elkšņu skolas skolēni atnesa novadpētniecības stūrītim, un Visvalža Lazdiņa

uzņemtā brāļu Valenieku fotogrāfija. Tagad šīs liecības skatāmas Atmiņu istabā Elkšņu pagastmājā. Bet kur palika vējdzirnavu akmeņi? Izrādās, skatu torņa celtniecības laikā 1983. gadā melioratori tos aizvilkuši uz Ormaņu mājām, kur tie vairāk nekā 30 gadus mierīgi gulējuši dārza stūrī. Šovasar Ormaņu jaunieši – **Aleksandrs Belinskis, Reinis Geršebeks un Dace, Santa un Jānis Sirmoviči** nolēma, ka akmeņiem jāuztic jauns uzdevums – vēstīt pasaulei par laikiem un notikumiem, ko tie pieredzējuši. To pārvietošanai smago tehniku iedeva viesīties **Vigonts Kuklis**. Pēc kaismīgiem strīdiem nolēma Valenieku dzirnakmeņus novietot Līgo kalniņā. Tā ir skaistākā Ormaņkalna virsotne, no kuras paveras plašs skats uz Saukas ezeru, apkārtnes pilskalniem un zilganā dūmakā tīto leišmali. Tas ir ainaviski izcils skatpunkts, ko Ormaņu māju iedzīvotāji daudzās paaudzēs nepārtraukti kopuši. Te vienmēr dzīvojis kāds Jānis, kuram svēts pienākums Līgovakarā virsotnē kurt ugunskuru. Pēdējos simts gadus par Līgo kalnu rūpējas un tradīcijas uztur **Sirmoviču dzimta**.

Līvānos atklāta "Brīvdabas viesistaba"

Pateicoties LMT piešķirtajam finansējumam un Līvānu novada domes līdzfinansējumam, Līvānu pilsētas augstākajā vietā – uzkalniņā pie gājēju tilta un Līvānu 1. vidusskolas tapis jauns vides objekts – **solīņu grupa "Brīvdabas viesistaba"**, ko jau novērtējuši un iemīlojuši daudzi Līvānu iedzīvotāji, īpaši jaunieši un romantiski pāriši.

Brīvdabas viesistaba ir monolītās formās atlieta iedzīvotāju atpūtai domāta "viesistabas garnitūra" brīvā dabā. To veido galds, dīvāns, krēslis, stāvlampa un "televizora" rāmis (kalpo kā ietvars – skatam uz Dubnas upi). Dizains veidots minimālisma stilā, taču izmantojot inovatīvas tehnoloģijas – betonā iestrādāta optiskā šķiedra kā gaismu vadošs elements, tā atgādinot, ka Līvānos darbojas divi uzņēmumi, kas ražo gaismas vadus – SIA "Biolitec" un "Z-light". Pamatni veido eko-brūģis, kas ar laiku veidos noturīgu zālienu.

Līvānu novada dome, atbalstot šo projektu, turpina iniciatīvu tematisko solīņu uzstādīšanā. Šis ir jau trešais tematiskais solīņš. Pirmais – "Izlīgšanas solīņš" – uzstādīts pie Līvānu novada Centrālās bibliotēkas, otrs – "Spararats" – Raiņa un Rīgas ielas krustojumā, nu tapusi arī trešā solīņu grupa – "Brīvdabas viesistaba". Jaunos tematiskos solīņus plānots uzstādīt arī turpmāk, tādējādi veidojot gan vietējiem iedzīvotājiem, gan tūristiem pievilcīgus atpūtas objektus pilsētā un vairojot pilsētas atpazīstamību.

"Brīvdabas viesistabas" izveidē piedalījās SIA "Jēkabpils PMK" un SIA "Zefīrs".

Daugavpils novada Līksnas Muižas parkā "izaudzis" jauns Milestības koks

Biedrība "Līksnas jauniešu kopiena" aicināja 18. septembrī Līksnas Muižas parkā apmeklēt SIA "Latvijas Mobilais telefons" (LMT) atbalstītā projekta "Milestības koks – vieta, kur satiekas laimes mirkli!" objekta atklāšanas pasākumu.

Pateicoties LMT atbalstam, Līksnas parkā nu ir jauns dizaina objekts – **Milestības koks**, kurā kāzu dienā jaunlaulātie

var iekārt savu atslēdziņu, tādā veidā simboliski uz mūžu saslēdzot kopā savas sirdis. Milestības koku sviņīgi atklāt palīdzēja un savas sirdis uz mūžu saslēdza četri pāri – divi pāri, kuri nupat bija mijuši gredzenus, un zelta un sudraba kāzu gavilnieki.

Objektu veidojis metālmākslinieks **Valērijs Konstantinovs**. Milestības kokā izveidots vairāk nekā tūkstošs vietu, kur iekārt atslēdziņas.

Slutišķu sādžā atjaunota vecticībnieku mājas vēsturiskā apbūve

Daugavpils novada Kultūras pārvaldes realizētā projekta "Vecticībnieku vēsturiskās apbūves atjaunošana un lauksaimniecības kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana Slutišķu sādžā" laikā jaunā veidolā atdzimusi unikālā vecticībnieku sādža Naujenes pagastā. Projekts īstenots ELFLA Lauku attīstības programmas pasākumā "Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana". To atbalstīja Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests, kā arī Daugavpils novada dome.

Slutišķu vecticībnieku lauku sēta ir vienīgais šāda veida muzeja objekts Latvijā, kas atrodas autentiskā apdzīvotā sādžā un kur apmeklētāji var iepazīties ar unikāliem Latgales vecticībnieku garīgās un sadzīves kultūras materiāliem. Ekspozīcijas ēkas ir tautas būvniecības paraugi ar daudzām dekoratīvām koka detaļām, logu apmaļu un slēgu rotājumiem, ārdurvju vērtīgu veidojumiem. Slutišķu sādžas ģeogrāfiskā atrašanās vieta ir unikāla pati par sevi – dabas, kultūras un arhitektūras sinerģija projektu padara īpašu. Sādža, kas vēsturiski ir bijusi tik nozīmīga vecticībnieku kopienai, tagad veic kultūrvēsturisko misiju.

Kultūras pārvaldes vadītāja **Ināra Mukāne**: *“Daugavpils novada domei šis patiešām bija liels izaicinājums. Kaut gan projekts paredzēja būvniecību, te vislielākajā mērā izmantotas restaurācijas metodes, un arī mūsu būvnieki to ļoti respektēja.”*

Arhitekts **Laimonis Šmits** īpaši uzsver Slutišķu sādžas kultūrvēsturiskā mantojuma klātbūtnes nozīmi projekta izstrādes procesā: *“Strādāt bija viegli, jo mēs visi darījām ļoti nozīmīgu un svētīgu darbu. Šajā objektā īpaši jāizceļ darbs ar koku. Šeit strādāja meistari, kuru attieksme bija brīnīšķīga – pozitīva un ar domu, kā izdarīt nevis vienkāršāk, bet labāk. Gan tie, kas veidoja autentiskās sienas, guļbaļķu materiālu, gan kā strādāja logu, slēgu un ieejas durvju restauratori – tepat daugavpīlieši. Brīnīšķīga darbnīca!”*

Projekta rezultātā izveidota sēta ar žogu un saimniecības ēkām, kuru agrāk nebija. Mājas plānojums saglabāts – ieejot tajā, uzreiz nokļūstam priekšnamā jeb *sinčēs*, vienā pusē dzīvojamā istaba, otrā – divas istabas, viena izmantota kā maltuve, otra – pieliekamais jeb aukstā istaba. Protams, jebkuras vecticībnieku mājas centrā ir krievu krāsns. Ekspozīcijā apskatāmi vecticībniekiem raksturīgie sadzīves priekšmeti – *rukomojņiks* (roku mazgājamais trauks), iekārtots sarkanais stūris ar ikonu, lūgšanu grāmatu, *ļestavku* jeb vecticībnieku lūgšanu krellēm. Apskatāms arī melnais jeb sievu kaks, ko mūsdienās saprotam ar virtuvi.

Pielietojot tautas celtniecības prasmes un tradicionālos materiālus, siltumizolācijai izmantotas sūnas, savukārt mitruma izolācijai – bērza tāss. Dzīvojamajā mājā, kas bija vislabāk saglabājusies, veikti nozīmīgi būvniecības un restaurācijas darbi – jumta seguma, logu, grīdu un guļbūves vainagu nomaiņa, durvju, logu apmaļu un mājas dekoratīvo elementu atjaunošana un pagriba remonts.

Uzņēmuma “VANPRO” vadītājs **Andrejs Sergejevs** ir pārliecināts, ka Slutišķu māja būs izcils vecticībnieku mājas paraugs vēl vismaz 100 gadus. *“Šis projekts patiesi bija īsts izaicinājums. Nācās strādāt pēc senajām tehnoloģijām, kad veikalos neko nevarēja iegādāties. Nekādi ekskavatori vai roboti mums nelīdzēja. Visu nācās darīt ar rokām, meklēt materiālus dabā. Mājas pamati atjaunoti ar bērzu tāsīm. Tas nebija vienkārši – izpētīt, kā to darīja sendienās, kādā laikā tas bija jādara. Tas pats ar žogu, kas apvīts klūgām tieši tā, kā to darīja sendienās. Šādu objektu Latvijā citviet praktiski nav,”* pauž A. Sergejevs.

Jaunās ekspozīcijas iekārtošanai tika veikta 16 muzeja priekšmetu restaurācija un 12 jaunu priekšmetu izgatavošana, kā arī izvietoti informācijas stendi.

Naujenes Novadpētniecības muzeja vadītāja **Evita Kusīņa-Koļesņika**: *“Mēs vienmēr teicām, ka Slutišķu vecticībnieku māja bija kādreiz pati turīgākā ciemā. Beidzot jūtam, ka pēc šiem renovācijas darbiem šī māja tiešām ir pati turīgākā, par ko liecina ne tikai sētas iekārtojums, bet arī mūsu galvenais jauninājums – esam atjaunojuši saimniecības ēkas un ierīkojuši pilnīgi jaunu ekspozīciju, kas veltīta zirgvilkmes barbarīkiem Daugavpils novadā. Ar to arī sāksies mūsu jaunā tūrisma sezona Slutišķos.”*

Atjaunotā Slutišķu vecticībnieku sēta apmeklētājus sāka uzņemt 16. septembrī, kad arī notika tās svinīgā atklāšana.

Daugavpili jauns vides objekts un mākslas akcija

Pavasārī I Starptautiskā tēlniecības simpozija “R” laikā, kas tika organizēts Daugavpils Marka Rotko mākslas centra rezidenču programmas ietvaros, tika radīts vides objekts “ROTHKO” un novietots uz Daugavpils cietokšņa vaļņa. Tā ir Rotko mākslas centra un tēlniecības simpozija dalībnieku dāvana Daugavpils pilsētai 740 gadu jubilejā.

Vides objekts “ROTHKO” kalpo par mākslinieka identitātes zīmi vidē, apzīmējot mākslinieka Marka Rotko piederību Daugavpils pilsētai. Uzrakstā lasāms Daugavpili dzimušā pasauleslavenā latviešu un amerikāņu mākslinieka Marka Rotko vārds (angļu valodā – *Mark Rothko*).

Starptautiskajā tēlniecības simpozijā piedalījās seši mākslinieki – **Edgars Vronskis** un **Māris Šaršūns** no Daugavpils, **Kristaps Strauts** un **Matīss Jansons** no Latvijas, **Sašo Sazdovskis** no Maķedonijas un **Rumens Dimitrovs** no Bulgārijas – katrs no tēlniekiem izveidoja vienu burtu, kopīgi veidojot unikālu mākslas objektu Daugavpils cietoksnī.

Jau vairāk nekā desmit gadus Daugavpils pilsētas vēsturiskā centra asi – Saules ielas sateku ar Daugavas aizsargdambi – Daugavas ielu “grezno” bijušā uzņēmuma

“Dailrade” drupas – trīsstāvu būvapjoms pie ielu krustojuma un vienstāvu ēkas gar Daugavas ielu. Visa šī apbūve ir avārijas stāvoklī, ēkas vairākreiz degušas. Drupas kontrastē ar smalko Daugavpils vēsturiskā centra arhitektūru – gan ielas pretējā pusē esošo bijušo Daugavpils Skolotāju institūta ēku, gan renovēto Saules skolas vēsturisko ēku.

Kad Daugavpils pašvaldība ieguva savā īpašumā zemesgabalu ar visām uz tā esošajām ēkām, Saules skola aktīvi iesaistījās šīs teritorijas sakopšanā. Lielajā talkā tika sakārtots ēkas priekšlaukums. Tā kā atrasties drupās ir bīstami, to nojaukšanai un teritorijas sakārtošanai nepieciešama kvalificētu speciālistu palīdzība. Toties trīsstāvu ēkas fasādes pret Saules un Daugavas ielu krustojumu un to tukšās logu ailes tā vien aicināja meklēt risinājumus ēkas vizuālai sakārtošanai.

PAŠVALDĪBĀS

Skola vērsās domē ar priekšlikumu – organizēt **akciju “Ieskaties pilsētas logos!”**. Māksliniece un Saules skolas gleznošanas skolotāja **Dace Abricka** izstrādāja skices “Pilsētas dzīves ainām”, pašvaldība palīdzēja atrisināt jautājumu par materiālu iegādi un iespējām apgleznotos laukumus ievietot logos, bet Saules skolas audzēkņi D. Abrickas vadībā ķērās pie darba, lai skices īstenotu.

Krāslavas pils kompleksu rotā “Mīlas kariete”

Martā Krāslavas novadā noslēdzās ideju konkurss “Jauns vides objekts kāziniekiem Krāslavas pils kompleksā”. Apkopojot un izvērtējot novada iedzīvotāju un viesu idejas, šāds konkurss tika organizēts ar mērķi palielināt Krāslavas pils kompleksa pievilcību.

Konkursā tika saņemtas sešas idejas unikāla vides objekta izveidei Krāslavas pils kompleksa teritorijā. Konkursa komisija vienojās pirmo vietu piešķirt biedrībai “Pilādzitis klubs” par ideju **“Mīlas kariete”**, 2. vietu – tēlniekiem Ivo un Mairitai Folkmaņiem un viņu idejām “Godavārti” un “Ligzda”, bet 3. vietu – biedrībai “Latgales jauniešu sadarbības tīkls” par ideju “Saki- JĀ!”.

Krāslavas pilsētas svētku priekšvakarā 14. jūlijā pie Krāslavas pils tika uzstādīta metāla kariete, kas būs vēl viens pievilcīgs objekts grāfu Plāteru pils kompleksā.

Atjaunotā Lūznavas muiža Rēzeknes novadā – mākslai, mūzikai un radošiem pasākumiem

Latgales jūgendstila pērle – šogad pilnībā atjaunotā un restaurētā **Lūznavas muiža** ir atguvusi sava kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību. 20. gadsimta sākumā poļu izcelsmes muižkungu Kerbedzu dzimta pulcēja muižā slavenus māksliniekus, mūziķus un literātus. Atgūstot senatnes spožumu un savu klusināti rado-

šo auru, Lūznavas muiža septembrī aicināja viesus izbaudīt mākslas, mūzikas un atpūtas telpu.

11. septembrī jaunatklātajā Lūznavas muižā norisinājās Eiropas kultūras mantojuma dienas pasākums “Atklāj mazo Eiropu Lūznavas muižā!”. Vairākiem desmitiem apmeklētāju bija iespēja ne vien aplūkot piecas īpaši sagatavotas izstādes un noklausīties arhitektes **Ināras Caunītes** aizraujošo stāstījumu par muižas atjaunošanu, bet arī kā pirmajiem pēc muižas atjaunošanas dzirdēt tajā muzikālus priekšnesumus – senās mūzikas koncertu “Mediterranio”. Aizkustinošs brīdis bija muižas pārvaldnieka svinīgā solījuma nolasīšana – šo dokumentu **Ivetai Balčūnei** dāvināja Ināra Caunīte, kurai ir liela pieredze vēsturisko muižu atjaunošanā un pārvaldīšanā.

Liela interese bija par atvērto durvju dienu Lūznavas muižā, kas notika 12. septembrī – todien muižu apmeklēja vairāk nekā 400 interesentu, kas piedalījās ekskursijās gan ēkas iekštelpās, gan muižas parkā, radošajās darbnīcās, kā arī nobaudīja uz ugunsкура vārīto muižas parka Melnā diķa zivju zupu. Pasākuma finansētāji bija Lūznavas pagasta pārvalde, Rēzeknes novada pašvaldība, Valsts Kultūrkapitāla fonds un Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

Rēzeknes novadā skaistāka top arī Ozolmuiža

Ozolmuižas pagastā dzīvo talantīgi un radoši cilvēki, kuri māk no ceļa malā atrasta nolūzuša ozola radīt skaistas lietas. Īpaši prasmīgas rokas un mākslinieciska pieeja ir Ozolmuižas pagasta iedzīvotājam **Valentīnam Beļajevam**.

Viņa radītie darbi tagad rotā pagasta centru – tur ir gan zaķis, taurenis un pūce, gan galds rotaļu laukumā, gan vairāki soli un norāde. Čaklais meistars uzlabojis arī betona apmali dzīvojamo māju pagalmā.

Ludzānieši sagaida saules lēktu pēc Ludzas laika

7. augustā Ludzas pilsētas laukumā svinīgi tika atklāts jauns vides un mākslas objekts – **saules pulkstenis “Sagaidīsim saullēktu Ludzā!”**. Šā unikālā mākslas darba dizaina autors ir **Valdis Majevskis**.

Pulkstenis sastāv no vairākiem simboliskiem elementiem, vēju rozes, cipariem, lieliem laukakmeņiem un Ludzas novada devīzes “Sagaidīsim saullēktu Ludzā!”. Horizontālā saules pulksteņa detaļa – gnomons – nodrošina atbilstošas ēnas veidošanos, un pēc tās var noteikt laiku. Gnomonu veido liela lāde ar atslēgu.

Lai laikrādis būtu precīzs, tika izdarīti speciāli ģeometriski aprēķini, ko veica **Mārtiņš Gills**.

Projekta vadītāja **Viola Andrušenko** pastāstīja, ka šā vides un mākslas objekta izbūves izmaksas veido 114 548 eiro. Patīkami apzināties, ka lielu atbalstu pulksteņa izveidei sniedza arī ludzānieši. Novadnieks, uzņēmējs, sporta funkcionārs un mecenāts **Juris Savickis** ziedoja šim projektam 30 000 eiro, bet Antona Masaļska darbnīcas ieguldījums bija gravēšanas darbi. Tos ar īpašu precizitāti, lielu atbildības izjūtu un entuziasmu veica **Nikolajs Sprukts**.

Pulkstenis ir kultūrvēsturiski nozīmīgs un reizē izglītojošs dizaina objekts, tādēļ tā atklāšanas pasākumā piedalījās arī vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Kaspars Gerhards**.

Baltinavā izveidots *Ontona i Annes* Tematiskais parks

Par spīti draudīgajiem negaisa mākoņiem un lietus brāzmām Baltinavā 11. jūlijs tika pavadīts pozitīvā un satraukuma pilnā gaisotnē – savu atklāšanu piedzīvoja ***Ontona i Annes* Tematiskais parks**.

Ideja par parka izveidi radās biedrībai “Jaunieši Baltinavai”, kas vēlējās sakopt dzimtā novada kultūrvēsturiskās vietas, kam senču atmiņās ir liela vērtība. Viena no šādām vietām ir Baltinavas Vecais parks, kas gadu gaitā zaudējis agrāko spožumu, slēpjot to aiz aizaugušiem upes krastiem. Pateicoties Borisa un Ināras Teterevu fonda sniegtajam atbalstam, biedrībai “Jaunieši Baltinavai” bija iespēja īstenot savas ieceres. Parka atklāšanas pasākums neiztika bez svinīgās lentes pārgriešanas, kas bija vēstnesis par smagā darba

augļiem. Lentes pārgriešana tika uzticēta Ontona un Annes lomas atveidotājiem **Imantam Slišanam** un **Anitai Ločmelei**, kā arī Baltinavas novada domes priekšsēdētājam **Lidijai Siliņai**.

Biedrības “Jaunieši Baltinavai” pārstāvji bija sagatavojuši īpašus pateicības vārdus, sakot “*Paļdis nu sirds*” galvenajiem atbalstītājiem un čaklākajiem palīgiem par sniegto finansiālo atbalstu un nesavtīgi ieguldīto darbu. Padarīts tiešām daudz – pāri upei slienais jauns tilts, uz kura ierīkoti soliņi dabas baudītājiem. Izveidots bruģa celiņš un *Ontona i Annes* siluete, pie kuriem var nofotografēties, iejūtoties lugas varoņu tēlos. Uzbūvēta lapene, uzstādītas šūpoles un fotorāmīši dabā, kā arī izgatavoti soli un iekārtota ugunsgrābekļa vieta.

Klātesošajos sajūsmu radija Imanta Slišana pasniegtā dāvana – Latgales karogs, kas tika nodots biedrības “Jaunieši Baltinavai” priekšsēdētājam **Ilgvaram Keišam**. Nu arī atjaunotā parka teritorija izstaro novada patriotisma dzirksti, ļaujot karogam brīvi plīvot mastā.

Alūksnē restaurēts Aleksandra paviljons un pilsētas ainavu var vērot no skatu torņa Templakalnā

11. jūnijā Alūksnes muižas parkā notika **Aleksandra paviljona atklāšanas** pasākums projekta “Divas ainavu parku pērles Austrumeiropā/Ainavu pērles” ietvaros. To Alūksnes novada pašvaldība un Alūksnes muzejs īstenoja kopā ar sadarbības partneri – Pavlovskas muzejrezervātu Sanktpēterburgā. Projekta nozīmīgākais veikums Pavlovskas muzejrezervātā ir Lielās kaskādes restaurācija, savukārt Alūksnē – valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa – Aleksandra paviljona restaurācija.

Aleksandra paviljons Alūksnes muižas parkā tapis 18. gadsimta beigās par godu Krievijas caram Aleksandram I, kurš 1822. gadā, Vidzemei cauri braucot, iegriezies Alūksnē. Taču tiek pieļauts arī, ka paviljons uzcelts vēlāk par godu šā notikuma atcelei. Alūksnieši paviljonu dēvē arī par tējas vai kafijas paviljonu, jo nostāsti vēsta, ka baroniem te patīcis dzert rīta kafiju un istabenei nācies mērot tālo ceļu no Jaunās pils līdz paviljonam vairākas reizes, līdz izdevies atnest pietiekami karstu kafiju.

Savukārt **tornis Templakalnā** ainavā atgriezās pagājušajā gadā. Alūksnes novada pašvaldībai vienojoties ar Valsts meža dienestu par ugunsdzēsības novērošanas skatu torņa izmantošanu izglītojošiem un informējošiem mērķiem, šogad tas kļuvis pieejams arī apkārtnes vērošanai.

Alūksnes novada Veclaicenē uzbūvēts Kornetu skatu tornis

26. septembrī Alūksnes novada Veclaicenes pagasta Kornetos tika atklāts **Kornetu skatu tornis**. Tas tapis ar ES Kohēzijas fonda finansējumu projektā “Antropogēno slodži samazinošās un informatīvās infrastruktūras izveide *Natura 2000* teritorijās. II kārtā”.

Skatu tornis dabas liegumā “Korneti – Peļļi” ir 27 metrus augsts, un Drusku pilskalna dabas takas apmeklētājiem būs iespēja izbaudīt skaisto skatu gan uz Alūksnes, gan Hanjas augstieni Igaunijā un pat redzēt Munameģi. Jāpiebilst, ka gleznainajā apkārtnē ir četras dabas takas, kas ļauj apskatīt iespaidīgo “Kornetu – Peļļu” gravu, ielejas, ezerus un pakalnus.

Pasākuma laikā klātesošos uzrunāja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji, Dabas aizsardzības pārvaldes ģenerāldirektore **Sandra Bērziņa**, Alūksnes novada pašvaldības vadītājs **Arturs Dukulis**, tūrisma speciālisti, kā arī objekta būvnieki.

Ar Eiropas Savienības Kohēzijas fonda atbalstu Dabas aizsardzības pārvalde šogad teju visā Latvijā ierīko un atjauno dabas tūrisma infrastruktūru. Dažādās īpaši aizsargājamās dabas teritorijās tiek veidotas laipas, tiltiņi, gājēju takas, norobežojumi un veikta arī skatu torņu un platformu būvniecība. Tāpat top informācijas stendi un norāžu zīmes, veido stāvlaukumus un sakārto piebraucamos ceļus.

Vides objekti Gulbenes novada Lejasciemā

4. jūlijā Lejasciemā notika piektie Gulbenes novada svētki “Mežu zieds – Lejasciems”, kam par godu tika radīti īpaši **vides objekti** un **kompozīcijas dabā** “**Ziedu un cilvēku likteņi**” pēc Annas Sakses “Pasakas par ziediem” motīviem.

Lejasciema pagasta pārvalde jau laikus bija sagādājusi materiālu, un mēnesi iepriekš sākās darbs pie vides objektu un pirmām kārtām karkasu gatavošanas lielo dzīvnieku veidošanai – par to paldies sakāms **Mārim Kramiņam**. Bet vēl agrāk – martā Lejasciema kultūras namā notika novada pagastu floristikas meistarību un interesentu praktiskās nodarbības, kurās 30 darbīgas meitenes un darba vadītāja **Inga Nagle** no dabas materiāla izgatavoja 31 putnu, kas priecēja novada svētku dalībniekus.

Pašā vasaras plaukumā Lejasciems sagaidīja savus viesus ar viesmīlību: “Nāc – uz mana sola apsēdies! Nāc – caur manu logu paveries!”, ar fantastiskiem vides objektiem un kompozīcijām dabā pēc novadnieces Annas Sakses “Pasakas par ziediem” motīviem. Katrs no 13 Gulbenes novada pagastiem bija izvēlējis savu pasaku un izveidojis atbilstošu kompozīciju. Svētku dalībnieki satikās ar Cūkausi, Naktsvijolēm un Mežaveci, Magonēm, Vijolītēm, Lauzto sirdi, Mežarozi un Rītavēju, Peonijām, Ūdensrozēm, kāds bija pazaudējis Zilās karpītes, pie Sudalīņas un Tīzras satekas savus viesus sagaidīja gan dzērves, gan staltbriedis, kā arī bebru un mežacūku ģimenes.

Vasaru Valkas novadā iekrāso strūklaka un jaunais skatu tornis Zvārtavā

Vasara Valkas pusē sākās ar Valkas – Valgas pilsētu svētkiem un ilgi gaidīto notikumu – **strūklakas** atklāšanu diķī iepretim tirdzniecības centram “Walk”. Strūklakas būvniecības darbus veica SIA “Alvita strūklakas”.

18. septembrī Zvārtavas pagastā tika atklāts **Cirgaļu skatu tornis**. Tas tapis ar ES Kohēzijas fonda finansējumu. Cirgaļu skatu tornis atrodas aizsargājamā ainavu apvidū “Ziemeļgauja” un ir 27 metrus augsts.

Valkas novada domes priekšsēdētājs **Vents Armands Krauklis**: *"Mums ir prieks, ka Valkas novadā šā projekta rezultātā ir radīts vēl viens interesants tūrisma objekts. Vieta izvēlēta pareizi, jo šeit ir ārkārtīgi skaistas Gaujas palieņu pļavas ar ozoliem vidū. Ne velti šajā apkārtnē uzņemtas vairākas kinofilmas, tajā skaitā Igaunijas kulta filma "Pēdējā relikvija". Tas noteikti ir ļoti labs pienesums tūrisma jomas attīstībā."*

Valmieras vārtus veido Tūkstošgades skulptūra, bet centru rotā apgleznotas klavieres

Attīstot ideju par Valmieras pilsētas simbolisko "vārtu" veidošanu, jūnijā Rīgas ielas rotācijas aplī pie Vidzemes Olimpiskā centra pārvietota skulptūra **"Dāvana nākamajai tūkstošgadei"**, kas nu simboliski sveicina un pavada Valmieras iedzīvotājus un viesus, kuri ierodas no Rīgas puses. Skulptūra Valmierā tika uzstādīta 2001. gadā

Eiropas kultūras mantojuma dienās. Tās autors ir Valmierā dzimušais mākslinieks **Ginters Krumholcs**. Līdz šim skulptūra atradās Vienības laukumā.

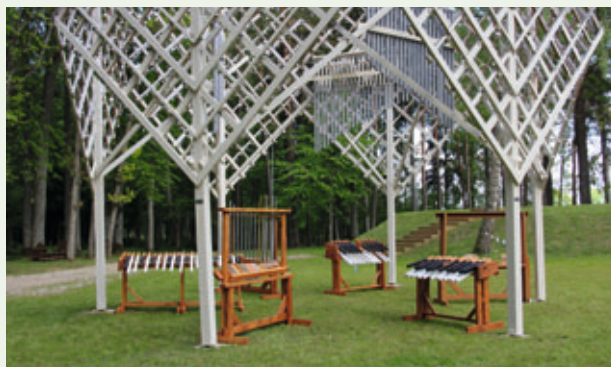

25. un 26. jūlijā ar "24 stundu klavierespēles maratonu" Valmieras novada fonds (VNF) atklāja **trīs publiskās klavieres** – pie Vidzemes Augstskolas (ViA), Valmieras Mūzikas skolas un Dzirnāvu ezeriņa netālu no Valmieras Veselības centra, lai valmierieši varētu radīt skaņdarbus brīvā dabā.

Mākslinieki šīm klavierēm piešķīruši jaunu izskatu – pie ViA esošās klavieres apgleznoja **Edvīns Lazdiņš**, bet pārējās divas – Valmieras Mākslas skolas skolotājas **Inese Andersone** un **Silvija Melnūdre**. Viņas publisko klavieru atklāšanā izteica gandarījumu, ka Valmiera nu kļuvusi par vienu no tām pasaules pilsētām, kur mūzika ir ikdienišķa pilsētvides sastāvdaļa. Apgleznotās klavieres pilsētā atradīsies līdz pat rudenim, bet vēlāk tās tiks pārceltas uz iekštelpām. Ieceres "Publiskās klavieres Valmierā" domubiedri atbalstīja šo ideju kolektīvajā ieguldījumu platformā "Projektu banka", kā arī atbalstu sniedza Rīgas

krāsu un laku rūpnīca, SIA "Delve 2" un "Agroserviss Valmiera". Īpašs paldies pienākas idejas autoram **Mārcim Bogdanovam**.

Dikļos priecē Neikenkalna dabas koncertzāles vides objekts "Skaņu birzs"

Pērņ Kocēnu novada dome īstenoja Neikenkalna dabas koncertzāles izveides projektu, un tā rezultātā Dziesmu svētku šūpulī – Dikļos tapa Latvijā vēl nebijusi, unikāla dabas koncertzāle. Šogad 20. jūnijā īsu brīdi pirms Vidzemes Dziesmu dienas dižkoncerta pie Neikenkalna dabas koncertzāles esošajā Sidraba birzī notika mākslinieka **Ivara Mailiša** vides objekta **"Skaņu birzs"** atklāšanas pasākums.

Vides objekts tapa, pateicoties Kocēnu novada biedrības "Dikālieši" īstenotajam projektam, ko finansēja Latvijas Vides aizsardzības fonds. Projekta ietvaros izgatavots un Neikenkalnā uzstādīts mākslinieka I. Mailiša autordarbs – **Sidraba birzs Skaņu ainavas komplekts**, kurā ietilpst ksilofons, metalofons, pūšamie instrumenti un zvaniņi. Nacionālie skaņu un ritma instrumenti veido skaņu birzi, kurā iespējams izglītojošā veidā iepazīt skaņu ābeci saistošā un radošā noskaņā, balstoties uz dabaszinātnes atklājumiem. Neikenkalnā uzstādītie skaņu instrumenti pieejami ikvienam gan darbībai un izzināšanai, gan muzicēšanai.

Projekta mērķis bija izveidot vienotu vides, mākslas un rekreācijas kompleksu nacionālas nozīmes vēsturiska notikuma – pirmo Dziesmu svētku – norises vietā Kocēnu novada Dikļu pagasta Dikļos, Neikenkalnā un tā apkārtnē. Projekta rezultātā izbūvētas arī 40 cm augstas terases (110 m), uzstādītas pārvietojamas koka virsmas – soli skatītāju vietām terasēs un izvietoti četri koka atpūtas soli. Būvniecības darbus veica SIA "Ekers".

Kocēnos pie Kokmuižas diķa "ganās" krāsains sapņu zirgs

Gaidot Kokmuižas svētkus un rudenī, Kocēnos pie Kokmuižas diķa tapis **krāsains sapņu zirgs**, kas 12. septembrī, gaišu zvaigžņu uguntiņu apmirdzēts, sagaidīja svētku viesus. Šo tēlu izveidojuši Valmieras Mākslas vidusskolas audzēkņi **no 250 krāsainiem ķieģeļiem**, ko dāvināja vadošais keramisko būvmateriālu ražotājs Baltijā – uzņēmums "Lode".

Ideja veidot tieši zirgu radusies Valmieras Mākslas vidusskolas pasniedzējam **Aivaram Benužam**, kurš to

raksturo ne tikai kā darba simbolu – zirgs nozīmē ātrumu un izturību, dzīvesprieku, optimismu un līdzī nes labvēlīgas pārmaiņas. Un tāds ir arī Kocēnu novads – strādīgs, darbīgs un vērstis uz spēcīgiem nākotnes mērķiem.

Kokmuižas svētku dienas pievakarē zirgs tika ieskaits dažādos zvaigznājos, kas izgaismoja izveidoto darbu, radot iedvesmojošu noskaņu.

Krāsaino zirgu veidoja 21 audzēknis no Valmieras Mākslas vidusskolas 1. kursa – no interjera dizaina, reklāmas dizaina, metāla izstrādājumu dizaina un tekstilizstrādājumu un apģērba dizaina nodaļas.

Priekuļu novadā – jau trīs saules pulksteņi

Priekuļu novadā kopš 13. augusta saules laiku rāda trīs saules pulksteņi – jau izveidotajiem laikrāžiem Priekuļos un Mārsnēnos pievienojies arī **saules pulkstenis Liepā**. Tas atrodas stāvlaukumā pie Lielās Ellītes. Pulksten divos dienā, saulei spīdot caur liepu lapā iegrieztu romiešu divnieku, uz skalas ēna rāda precīzu laiku.

13. augustā visi interesenti tika aicināti uz saules pulksteņa atklāšanu pie Lielās Ellītes, bet pēc tam apmeklēt Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra (LSNO) pūtēju kvarteta koncertu. Plānots, ka arī nākamgad saules pulksteņa dzimšanas dienā koncerts būs!

Cēsis rotā vēl viena apgleznota katlumāja

Radošo ideju konkursa “Cēsis – pēc 50 gadiem” uzvarētājas – Cēsu Valsts ģimnāzijas 11.a klases skolnieces **Baibas Teteres** darbs uzgleznots uz SIA “Cēsu siltumtīkli” katlumājas fasādes **Turaidas ielā 7**, padarot ievērojami pievilcīgāku tuvējo apkaimi. Ar to arī noslēdzies konkurss, ko šāgada pavasarī rīkoja SIA “Energijas risinājumi” sadarbībā ar Cēsu novada pašvaldību un SIA “Cēsu siltumtīkli”. Glezniecības

darbus izpildījušas mākslinieces **Elīna Mekša** un **Elīna Balode**. Baibas Teteres darbs iekomponēts attēlā, kas piemērots gandrīz 100 m² lielajai katlumājas sienai un sasaucas ar apkārtējo vidi.

Māksliniece E. Mekša darbu sauc par monumentālās glezniecības paraugu, kas nav ne grafiti, ne ielu māksla, kaut arī izpildījums veikts ar aerosolkrašu uz sienas. Pati zīmējuma autore B. Tetera savu ideju apraksta šādi: “*Cēsis pēc 50 gadiem būs moderni laukumā bērniem, koki ar gaisa attīrītājiem, debesskrāpji. Taču būs saglabāties arī veclaicīgais – baznīca, gulbji, vecā laika laternas. Tas viss ir manā galvā, tāpēc attēloju šīs domas uz meitenes galvas.*”

Konkursa rezultātu pozitīvi vērtē Cēsu novada pašvaldības arhitekts **Jānis Zlaugotnis**: “*Man prieks, ka SIA “Energijas risinājumi” un “Cēsu siltumtīkli” turpina aizsāktu programmu – Cēsu katlumāju apgleznošanu un tik industriāls objekts ir ieguvis pavisam jaunas, mūsdienīgas nokrāsas. Tāpat man prieks, ka konkursa uzvarētājas Baibas Teteres ideja, akcentējot pilsētas pamatvērtības, sasaucas ar Cēsu novada pašvaldības nostāju, ka visas attīstības pamatā ir cilvēks ar viņa pasaules redzējumu, zināšanām, attieksmi, emocijām un rīcību. Mākslinieču realizētais sienas gleznojums lieliski papildina apkārtējo pilsētvidi un rosina turpināt šīs teritorijas labiekārtošanas darbus.*”

Šī jau ir otrā apgleznotā SIA “Cēsu siltumtīkli” katlumāja. Vairāk nekā divus gadus katlumāju Rūpniecības ielā 13 rotā skolnieces Annas Vīndedzes zīmējums ar nosaukumu “Grigers”, ko viņa konkursam iesniedza, kad mācījās Cēsu pilsētas pamatskolas 2.b klasē.

Inčukalnā grafiti festivāls – jau ceturto gadu

1. septembrī, spītējot lietum, jau ceturto reizi Inčukalna novada **Vangažos** notika **grafiti festivāls**.

Viss aizsākās pirms četriem gadiem, kad toreizējais Vangažu pilsētas pārvaldes vadītājs Aivars Nalivaiko laužija galvu, ko īsti iesākt ar garāžu sienu, kas labi redzama garāmbraucējiem, tātad liecina par pilsētas ainavu. Ideja par sienas krāsošanu kā mākslas pasākumu virmoja jau sen – pat Vangažu pilsētas domes laikā. “*Radās ideja rīkot grafiti festivālu. Šī ideja ne tikai atrisināja sienas pielietojumu, bet arī ļāva jaunajiem māksliniekiem, kuri aizraujas ar šo mākslas veidu, izpausties, parādīt, ka grafiti nav tikai sienu ķēpāšana, bet vesels mākslas un dzīves stila virziens,*” uzsver Inčukalna novada domes priekšsēdētājs **Aivars Nalivaiko**.

Šogad festivālā piedalījās 12 dalībnieku no Vangažiem, Rīgas, Jūrmalas, Bergiem un Inčukalna. *Grand prix* ieguva dalībnieks ar pavārdu **Hawk** no Rīgas.

Izglītības iestādes, jauniešu un interešu centri

Mārupē jauna piebūve pamatskolai un otra māja bērnudārzam "Lienīte"

2015./2016. mācību gadā skolas gaitas Mārupes pašvaldības izglītības iestādēs no 1. līdz 12. klasei uzsākuši kopumā 1882 skolēni, kas ir par 15% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Atverot 13 pirmās klases, kas, salīdzinot ar pērnā gadu, ir par divām vairāk, pašvaldības skolas šogad uzņem 328 pirmklasniekus. 78 no tiem mācības uzsāka rekonstruētajā Mārupes pamatskolā.

31. augustā Tirainē tika atklāta **Mārupes pamatskolas jaunā piebūve**. Rekonstrukcijas gaitā skola paplašināta, piebūvējot jaunu korpusu, tādējādi nodrošinot iespēju skolā jauno mācību gadu uzsākt 315 skolēniem.

Jaunajā divstāvu piebūvē 4328 m² platībā, kas būvēta, nojaucot skolas veco ēku, izvietota aktu zāle ar skatuvi, jaunas mācību klases sākumskolas skolēniem, vairāki mācību kabineti pamatskolēniem, kā arī telpas skolas administrācijai.

Mārupes pamatskolas jaunās piebūves celtniecība tika uzsākta pagājušā gada augustā. Rekonstrukcijas būvdarbus veica atklātā iepirkumu konkursā uzvarējusi pilnsabiedrība "AZ-INTER un PARTNERI", bet projektētāji bija SIA "Arhitektu birojs Krasts". Būves kopējās izmaksas 2 668 725 eiro apmērā segtas no pašvaldības budžeta, kā arī ņemot aizņēmumu Valsts kasē.

Svinīgo atklāšanas lenti pārgriezta Mārupes novada domes priekšsēdētājs **Mārtiņš Bojārs** un PS "AZ-INTER un PARTNERI" pārstāvis – atbildīgais būvdarbu vadītājs **Vilnis Janpaulis**.

Savukārt pirmsskolas izglītības programmu Mārupes pašvaldības izglītības iestādēs šajā mācību gadā apgūst 847 mazie mārupieši, bet 719 bērni apmeklē privātos bērnudārzus. 165 pirmsskolas vecuma bērni saņem privāto aukļu pakalpojumus.

5. septembrī Mārupē, Pērses ielā 16a, svinīgi tika atklāta pašvaldības **pirmsskolas izglītības iestādes "Lienīte" otrā māja**, kuras gaišajās un mūsdienīgajās telpās mācīsies bērni vecumā no pusotra līdz trim gadiem. Tas ir jau trešais pašvaldības uzbūvētais bērnudārzs pēdējo piecu gadu laikā.

Jaunā divstāvu ēka atrodas skaistā vietā – pašā Mārupītes krastā, simtgadīga ozola paēnā. Tā celta no ekoloģiskiem materiāliem, izmantojot modernas tehnoloģijas un interesantus arhitektoniskus risinājumus. Bērnudārza iekšpagalms labiekārtots, izmantojot oriģinālu, Latvijā neredzētu reljefa segumu, radot maziem interesantu vidi, kur attīstīties un pilnveidoties, apvienojot atpūtu ar bērnu vecumam atbilstošām aktivitātēm svaigā gaisā.

Bērnudārza ēka tika uzbūvēta sešos mēnešos, pārbūvējot pērn iegādāto jaunbūvi Pērses ielā 16a. Jaunajā ēkā ir sešas grupiņas, kopumā nodrošinot iespēju bērnudārzu apmeklēt 108 novada bērniem. Būvniecības kopējās izmaksas 1 119 712,23 eiro apmērā segtas no pašvaldības budžeta un ar valsts aizņēmuma palīdzību. Atklāšanas pasākumā pulcējās bērnudārza audzētāji ar vecākiem, pašvaldības vadība un speciālisti, uzņēmēji, kas ēku projektēja, būvēja un labiekārtoja tās apkārtni, kā arī citu pašvaldības izglītības iestāžu pārstāvji. Svētku viesus ar muzikālu sveicienu priecēja bērnudārza "Lienīte" audzētāji un skanīgs visu audzinātāju kopkoris. Lenti svinīgi pārgriezta Mārupes novada domes priekšsēdētājs **Mārtiņš Bojārs** un pilnsabiedrības "JPG 2B" vadītājs **Aleksandrs Kreicers**.

Mārupes novada pašvaldības vadītājs M. Bojārs, atklājot māju pašiem mazākajiem mārupiešiem, teica: *"Mārupes novadā bērnu skaits arvien pieaug, un esam priecīgi, ka vecāki vēlas savus bērnus skolot mūsu pašvaldības izglītības iestādēs. Paldies visiem iesaistītajiem par ieguldīto darbu un enerģiju, lai kopīgiem spēkiem tik īsā laikā mūsu sapnis pārvērstos par īstenību!"* Domes priekšsēdētāja vietniece **Līga Kadiģe** pateicās arhitektiem **Andrim Vitolam** un **Ingai Sprinģei** par veiksmīgu sadarbību un radošu pieeju, veidojot bērniem skaistu un videi draudzīgu vietu, kurā padomāts par visu, kas nepieciešams pirmsskolas iestādes darbā un tās iemītnieku ērtībām. Paldies tika teikts

PAŠVALDĪBĀS

arī būvkompanijas "JPG 2B" vadītājam **Aleksandram Kreiceram**, būvuzraugam **Kristapam Priedem**, būvvaldes vadītājam **Aidai Lismanei**, pašvaldības nekustamo īpašumu pārvaldniekam **Artim Dreimanim**, AS "Mārupes komunālie pakalpojumi" vadītājam **Jurim Ivanovam** un SIA "Mārupes celiniekis" vadītājam **Uldim Sisenim**.

Jauna bērnudārza piebūve arī Babītē

Ar svinīgu pasākumu 28. augustā tika atklāta Babītes novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes (PII) "**Saimīte**" piebūve, kas savās mājīgajās telpās 1. septembrī uzņēma 40 Babītes novada divgadniekus.

PII "**Saimīte**" jaunā piebūve ir atsevišķa māja divu grupu bērniem. Kopumā jauno mācību gadu "**Saimītē**" uzsāka 296 bērni 14 grupās.

Abas pārējās Babītes novada pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes – Babītes PII un Salas sākumskolu – apmeklē attiecīgi 63 un 50 bērnu. Babītes novadā ir vēl trīs privātās pirmsskolas izglītības iestādes, kas uzņem 172 novada bērnus, un mācību maksu šajās iestādēs pilnībā nosedz novada pašvaldības un valsts dotācijas. Savukārt 129 novada bērni apmeklē privātos bērnudārzus Rīgā, Jūrmalā un citos novados, arī saņemot Babītes novada pašvaldības un valsts budžeta līdzfinansējumu. 48 novada bērni mācās citu pašvaldību pirmsskolas izglītības iestādēs.

Palielinoties sākumskolas izglītojamo skaitam, pilnībā noslogotas arī Babītes vidusskolas telpas, tāpēc pašvaldība izsludinājusi iepirkumu par skolas piebūves projektēšanu, kurā aptuveni 1000 kvadrātmetru platībā paredzēts izvietot visas sākumskolas klases. Šogad Babītes vidusskolā mācības uzsāka 835 skolēni, un pir-

mās klases jaunajā mācību gadā ir piecas. Savukārt Salas sākumskolā 1. septembrī mācības uzsāka 29 bērni. Privātās sākumskolas (gan Babītē, gan citos novados) apmeklē 27 novada bērni, saņemot pašvaldības līdzfinansējumu atbilstoši viena skolēna vidējām izmaksām Babītes vidusskolā. Citu pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs mācās 500 Babītes novadā dzīvojošu bērnu.

Jūrmalas mākslas skola – jaunā ēkā

22. maijā Dubultos, Strēlnieku prospektā 30, Jūrmalas mākslas skolas direktore **Taiga Vaišļa** un Jūrmalas pilsētas domes priekšsēdētājs **Gatis Truksnis** svinīgi atklāja **Jūrmalas mākslas skolas jauno ēku**.

"Jūrmala ir viena no retajām pilsētām Latvijā, kur pēdējo gadu laikā atklāta jauna mākslas skola. Veicot 1970. gadā būvētās kādreizējās Murjāņu sporta skolas ēkas rekonstrukciju, telpas ir pilnībā pārbūvētas, ēka ieguvusi jaunu, mūsdienīgu izskatu," uzsvēra G. Truksnis.

Līdz šim Jūrmalas mākslas skola atradās Bulduros, Muižas ielā 7, kur telpas skolas vajadzībām un arvien pieaugošajam audzēkņu skaitam bija kļuvušas par šauru. Tāpēc topošie mākslinieki 1. septembrī ar prieku devās uz jauno ēku Dubultos.

"Līdz ar jauno ēku ir piepildījies skolas pedagogu, audzēkņu un vecāku vairākus gadus lolotais sapnis par mūsdienīgām nodarbību telpām un izstāžu zāli," saka Jūrmalas mākslas skolas direktore Taiga Vaišļa. *"Telpas ir gaišas, plašas un modernas, un mana vēlēšanās ir, lai skola vienmēr būtu piepildīta ar bērniem, lai šeit var atnākt bērnu vecāki un visi, kas mīl mākslu, lai skolā valda prieks un mīlestība pret mākslu!"*

Jaunās ēkas svinīgajā atklāšanā klātesošos sveica arī Latvijas Nacionālā kultūras centra direktore **Signe Pujāte** un direktores vietniece kultūrizglītības jautājumos **Dace Ziemeļe**, Latvijas Mākslas akadēmijas rektors **Aleksejs Naumovs** un Taipejas misijas Latvijas Republikā vadītājs, vēstnieks **KO Kuang Yueh**. A. Naumovs izteica atzinību par Jūrmalas pašvaldības ieguldījumu, radot iespējas mākslas skolā attīstīt talantus, un aicināja audzēkņus pēc skolas absolvēšanas turpināt mācības Mākslas akadēmijā. Taipejas misijas Latvijā vadītājs atzīmēja, ka Taivānas pasaules skolēnu zīmējumu konkursā, kas tiek rīkots jau 45 gadus, plaši pārstāvēta ir Latvija un tajā vienmēr piedalās arī Jūrmalas mākslas skolas audzēkņi, gūstot izcilus panākumus un zelta medaļas.

Jūrmalas mākslas skolas direktore pateicās projekta izstrādātājiem – “Skonto būvei”, būvuzņēmējam – “Balsts-R” un būvuzraugam – “Formai 2” par kvalitatīvi veikto darbu un veiksmīgo sadarbību, īstenojot ēkas pārbūves projektu. Jūrmalas mākslas skolas rekonstrukcijas izmaksas ir 2,22 miljoni eiro.

Līdzās mākslas skolai plānots uzbūvēt arī mūzikas skolu un rekonstruēt otru blakusesošo kādreizējo Murjāņu sporta ģimnāzijas ēku, pārbūvējot to par bibliotēku. Līdz ar to Dubultos tiks izveidots mūsdienīgs kultūras un izglītības centrs, kur vienā ēku kompleksā būs apvienota Jūrmalas mākslas skola, Jūrmalas mūzikas skola un pilsētas centrālā bibliotēka.

Tukuma novadā pārvērtības Zemgales vidusskolas aktu zālē

Ar katru gadu Tukuma novada izglītības iestādes kļūst arvien skaistākas un modernākas. Gatavojoties jaunajam mācību gadam, tajās veikti gan lielāki, gan mazāki remontdarbi, iegādāti mācību līdzekļi un mācību grāmatas, jauns inventārs, mēbeles un citas lietas kvalitatīvāka darba nodrošināšanai.

Tukuma novada Slampes pagastā par pašvaldības budžeta līdzekļiem **rekonstruēta Zemgales vidusskolas aktu zāle**, kas kļuvusi par vienu no skaistākajām un akustiskajā ziņā skanīgākajām zālēm Tukuma novadā.

Zemgales vidusskolas zālē izbūvēta jauna skatuve, izveidota akustiskā apdare, griesti un ieklāta ozolkoka parketa grīda. Tā piemērota piekļūšanai arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Aktu zālei izveidots jauns interjers ar krēsliem un gaismām, ierīkota ventilācijas sistēma un elektrība, izremontētas palīgtelpas un uzstādītas ugunsdrošas durvis. Ēkas ārpusē izbūvēta lietusūdens kanalizācija un uzstādītas lietusūdens novadišanas sistēmas.

Tehnisko projektu Zemgales vidusskolas aktu zāles rekonstrukcijai izstrādāja SIA “BM Projekts”, bet pašu rekonstrukciju veica pilnsabiedrības “Delpro” SIA “Telms”.

Slampes pagasts iezīmējas kā Tukuma novada kultūras centrs, kurā atrodas Slampes Kultūras pils ar ērti pieejamu, akustisku un labi pārredzamu skatītāju zāli, un pēc rekonstrukcijas arī Zemgales vidusskolas aktu zālei izveidots košs interjers un lieliska akustika.

Atklāts jaunais Ventspils Tehnikuma komplekss

20. augustā tika atklāts **jaunais Ventspils Tehnikuma komplekss** – pilnībā rekonstruēta vēsturiskā tehnikuma ēka un jaunas praktisko mācību telpas, kur septembrī mācības uzsāka vairāk nekā 800 audzēkņi, un jauna dienesta viesnīca.

Ventspils Tehnikums jauno mācību gadu uzsāka profesionālās izglītības kompetences centra statusam atbilstošās telpās, tādējādi pilnvērtīgi spējot konkurēt ar citu Eiropas Savienības valstu profesionālās izglītības iestādēm.

Foto: **Juris Presņikovs**

Vērienīgu būvdarbu rezultātā atjaunota un pārbūvēta vēsturiskā ēka, kurā notiks vispārīgizglītojošo priekšmetu apguve; uzceltas jaunas praktisko mācību telpas – mācību laboratorijas un darbnīcas mašīnbūves, ēku inženiertīklu, būvgaldniecības, ēdināšanas pakalpojumu, viesmīlības un metālapstrādes izglītības programmu apguvei. Nodrošināts moderns, darba tirgum atbilstošs aprīkojums, tādējādi, sākot ar šo mācību gadu, audzēkņi saņem kvalitatīvāku un pilnvērtīgāku profesionālo izglītību, būtiski mazinot atšķirību starp mācību un darba vidi. Nozīmīga investīciju daļa tika

PAŠVALDĪBĀS

paredzēta jaunas un komfortablas dienesta viesnīcas celtniecībai un aprīkošanai, paaugstinot Ventspils Tehnikuma iespējas piedāvāt profesionālo izglītību jauniešiem un pieaugušajiem no citiem novadiem un pilsētām.

Svinīgajā pasākumā piedalījās Saeimas priekšsēdētājs biedrs **Gundars Daudze**, izglītības un zinātnes ministre **Mārite Seile**, ekonomikas ministre **Dana Reizniece-Ozola**, Ventspils pilsētas domes priekšsēdētājs **Aivars Lembergs**, Finanšu ministrijas, Valsts izglītības attīstības aģentūras un citi ar šā projekta ieviešanu saistīti viesi.

Liepājas Raiņa 6. vidusskolā iekārtota skaņu studija

Turpinot attīstīt mūsdienīgas skolas pieeju mācību procesam ar skolēniem, kas aktīvi piedalās dažādos Latvijas, Eiropas un pasaules līmeņa projektos, mācību gaitā radot jaunas zināšanas un izstrādājot jaunus produktus, 10. jūnijā Liepājas Raiņa 6. vidusskolā atklāja **skaņu ierakstu studiju**, kas ir pirmais šāda tipa projekts vispārizglītojošajās skolās Latvijā.

Studija būs izmantojama mācību procesā, svešvalodu zināšanas pārvēršot praksē – dublējot dokumentālas un mākslas filmas, kā arī latviskojot kādu datorprogrammu un tulkojot mācību materiālus.

Jaunās skaņu studijas iespējas pārbaudīja arī Liepājas domes priekšsēdētājs **Uldis Sesks**.

Grobiņas skolas zem viena jumta

Grobiņas ģimnāzijai jaunais mācību gads sākas īpaši – 1. septembrī notika jaunā ēku savienojošā korpusa atklāšana, bet 28. augustā te viesojās gan vietējā vadība – Grobiņas novada pašvaldības priekšsēdētājs **Aivars Priedols**, gan Valsts prezidents **Raimonds Vējonis ar kundzi**.

Grobiņas novada dome, īstenojot projektu “Grobiņas pilsētas izglītības iestāžu funkcionalitātes uzlabošana”, izbūvējusi **savienojosu korpusu starp Grobiņas ģimnāzijas ēku un Grobiņas sākumskolas ēku**, kurā izveidotas un pilnībā iekārtotas jaunas telpas sešām mācību klasēm – dabaszinību klase, datorklase, mūzikas klase un trīs sākumskolas klases, kā arī mūsdienīgam virtuves blokam un ēdamzālei un Grobiņas pilsētas bibliotēkai. Līdz ar to šajā mācību gadā Grobiņas ģimnāzijas un Grobiņas sākumskolas audzēkņi atsevišķas mācību stundas varēs pavadīt pavisam jaunās, košās un specializētās telpās.

Foto: **Toms Kalniņš**, Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

Grobiņas pilsētas bibliotēkas izvietošana jaunajā korpusā būtiski uzlabos bibliotēkas sniegtos pakalpojumus un to pieejamību iedzīvotājiem – bibliotēka izvietota savienojošā korpusa pirmajā stāvā, kas ir būtiski vecāka gadagājuma iedzīvotājiem un cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.

Savienojošā korpusa būvdarbus atbilstoši SIA “IK Projekts” izstrādātajam būvprojektam veica SIA “Būvfirma Vītols”, bet to kvalitāti un atbilstību būvprojektam uzraudzīja SIA “BaltLine Globe”. Projekts īstenots ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu – ERAF sedz 40,02% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām.

Mazajiem jalgavniekiem vēl vienas jaunas “mājas” – “Zīluks”

1. jūlijā Jelgavā darbu sāka jaunā pašvaldības **pirmskolas izglītības iestāde “Zīluks”** Skautu ielā 1a. Rekonstruētajā ēkā pirmsskolas izglītības programmu apgūs 152 bērni. Šis ir jau 11. Jelgavas pašvaldības bērnu dārzs, un tajā uzņemtas sešas grupas ar bērniem

vecumā no pusotra līdz četriem gadiem. Bērnodārzā pastiprinātu uzmanību pievērsīs videi un dabai draudzīgām aktivitātēm.

PII "Zīļuks" ēka ir rekonstruēta, nosiltināta, tai izbūvēts divslīpju jumts, atjaunotas visas inženierkomunikācijas, izbūvēts jauns ieejas mezgls. Galvenā ieeja iestādē ir no Skautu ielas, taču iekļūt teritorijā var arī no Kalnciema ceļa. Skautu ielas pusē vecāku ērtībām izbūvēts autostāvlaukums ar 20 vietām.

Šī ir vienīgā pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāde, kurai izveidota atsevišķa vingrošanas zāle, āra sporta laukums ar dažādiem vingrošanas rīkiem un blakus uzbūrti divi kalniņi. Katra "Zīļuka" grupa ieguvusi arī atbilstoši bērnu vecumam aprīkotu rotaļu laukumu, kas izklāts ar īpašu gumijas segumu, un lapenīti. Līdzās sporta laukumam jau nākamgad paredzēts uzbūvēt siltumnīcu un ierīkot mazdārziņu, kurā bērni paši varēs sēt un stādīt, sekot stādu augšanai. Tāpat nākamgad plānots pagalmu papildināt ar sajūtu taku, kas palīdzēs attīstīt bērniem pēdu muskulatūru un stiprināt imūnsistēmu. Uz takas tiks klāti oliši, salmi, kūdra un citi materiāli.

Baldonē beidzot gatavs vidusskolas jaunais korpuss

Viss sākās jau sen, jo **Baldones vidusskolas** rekonstrukcija tika uzsākta 1994. gadā. Tā bija kā valsts kompensācija par radioaktīvo atkritumu glabātavas "Radons" septītās tvertnes izbūvi. Valsts savu solījumu neturēja, un projektu pašvaldībai nācās pabeigt ar sava budžeta un kredīta palīdzību.

2007. gadā no valsts budžeta tika piešķirti 100 000 latu – nulles ciklam, bet tā bija tikai puse no vajadzīgās summas. Tā kā budžeta līdzekļu netika piešķirts pietiekami, pašvaldība bija spiesta ņemt kredītu Valsts kasē 800 000 latu apmērā un turpināt tik ļoti nepieciešamās sākumskolas korpusa celtniecību. Bez šā kredīta no pašvaldības budžeta tika ieguldīti vēl 500 000 latu. Kā pirmo ekspluatācijā nodeva pirmo stāvu – ēdināšanas korpusu, kas būtiski uzlaboja skolā ēdināšanas apstākļus. Bijušās ēdnīcas telpās veica kapitālo remontu un izveidoja ērtu garderobi. Nākamajā – 2013. gadā pabeidza un nodeva ekspluatācijā trīs klases otrajā stāvā un 2014. gadā – vēl trīs klases un bērnu pēcpusdienas centra telpas.

Šogad beidzot ir **pabeigts viss jaunais korpuss**, un

visas sākumskolas klases izvietotas vienā skolas daļā. Tas jāva atbrīvot vecās – vēsturiskās skolas korpusu, lai tajā varētu veikt kapitālo remontu un tur izvietotu mākslas skolu.

Baldonieši ir lepni par paveikto, un galvenais – šis mācību gads sācies ērtās, mūsdienīgās telpās.

Krustpils novadā uzcelta piebūve Variešu sākumskolai

21. augustā Krustpils novada Variešos tika pielikts punkts projektam "Krustpils novada **Variešu sākumskolas piebūve – sporta zāle un mācību telpas**".

Variešu sākumskolas piebūvi ekspluatācijā pieņēma Būvniecības valsts kontroles birojs (BVKB), kam šis bija pirmais ekspluatācijā pieņemtais objekts Latvijā. No BVKB bija ieradušies būvinspektori **Jānis Pelēķis**, **Inga Janeliukšte** un **Almants Krišāns**. Krustpils novada pašvaldību pārstāvēja domes priekšsēdētājs **Kārlis Pabērzs**, projektu vadītājs **Kārlis Stars**, Variešu pagasta pārvaldes vadītājs **Aivars Jaksons** un Variešu sākumskolas direktore **Dace Stroža**. Būvdarbu veicējus – SIA "LC būve" pārstāvēja projektu vadītājs **Aldis Darbots** un būvdarbu vadītājs **Valdis Kuzminovs**. Būves pieņemšanā piedalījās arī atbildīgais būvuzraugs **Normunds Eglītis** un projektu vadītāja **Jekaterina Šavikina** no SIA "Būvkonsultants", kas veica būvniecības uzraudzību.

Skolas piebūves celtniecība sākās pagājušā gada oktobrī, un jaunās piebūves pamatu izliešanas darbi ar svinīgu vēstījuma kapsulas iemūrēšanu tika pabeigti 2014. gada 26. novembrī. Skolas svinīgā atklāšana notika šāgada 1. septembrī.

Jaunajā Variešu sākumskolas piebūvē ietilpst sporta zāle un trenāžieru zāle, kā arī vairākas mācību telpas. Jaunā piebūve izmaksāja vairāk nekā vienu miljonu eiro, ko Krustpils novada pašvaldība ņēma kā aizņēmumu Valsts kasē. Nelielajai lauku skoliņai tas ir ļoti vērienīgs projekts, kas tagad dod iespēju pilnvērtīgi sportot gan skolas audzēkņiem, gan citiem novada iedzīvotājiem.

Skolas direktore Dace Stroža atzīst, ka telpām būs liels pieprasījums: "Mēs paredzam, ka gan sporta zāles, gan trenāžieru zāles noslodze būs pietiekami liela, jo līdz šim ne skolā, ne arī pagastā šādas iespējas nebija."

Daugavpils novadā sirsnīgi noslēdzies Naujenes bērnnunama renovācijas projekts

23. jūlijā Daugavpils novadā noslēdzās divus mēnešus ilga civilmilitārās sadarbības projekts **“Naujenes bērnnunama vidējās grupas vienkāršota renovācija”**, ko realizēja ASV Bruņoto spēku virspavēlniecība Eiropā sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā un Daugavpils novada domi. Rokrokā ar Latvijas Bruņoto spēku militārajiem inženieriem un SIA “Ditton Būve” tika veikti renovācijas darbi ēkā, kur tagad mitinās 20 Naujenes bērnnunama pusaudžu.

Tā kā renovācijas laikā ēkā netika ielaista nedz direktore, nedz arī bērni, atklāšanas pasākums bija neviltošu emociju pilns. Bērni ar patiesu pārsteigumu un sajūsmu aplūkoja telpas, atminoties, kādas istabas izskatījās iepriekš, un brīnoties, kā viss ir pārvērties. Divu mēnešu laikā tika atjaunota ēkas fasāde, nomainītas vecās grīdas, ierīkota jauna elektroinstalācija, pārveidotas dušas telpas, izbūvētas sienas, ierīkots spēļu laukums, veikta apzaļumošana. Šos darbus paveica ASV Gaisa spēku Nacionālās gvardes karavīru trīs rotācijas no Kanzasas, Pensilvānijas un Misūri. Novada domes izvēlētajam civilmilitārās sadarbības projektam finansiālu atbalstu 183 000 ASV dolāru apmērā piešķīra ASV Bruņoto spēku virspavēlniecība Eiropā.

Naujenes bērnnunama direktore **Lilita Gasjaņeca** atzina, ka ir sajūsmā par ēkas jauno izskatu: *“Pārsteigums izdevies! Viņi izpildīja ne tikai to, kas bija paredzēts projektā, bet pēc pašu iniciatīvas ieguldīja arī papildu līdzekļus rotaļu laukuma izbūvē.”* Direktore neslēpa, ka projekta laikā gan viņa, gan bērni paspējuši cieši sadraudzēties ar ASV pārstāvjiem un visiem bijis skumīgi šķirties. Arī projekta vadītājs ASV Gaisa spēku augstākais virsseržants **Ēriks Montgomerijs** sacīja, ka savas 24 gadu ilgās karjeras laikā šis projekts viņam sniedzis vislielāko gandarījumu.

Svinīgajā noslēguma ceremonijā Daugavpils novada domes priekšsēdētāja **Janīna Jalinska** ar Pateicības rakstiem teica paldies projekta īstenotājiem. Bērnnunama teritorijā tika atklāts arī mākslinieka **Ivo Folkmaņa** veidotais gliemezis kā māju simbols.

Lielo pārmaiņu gads Smiltenes tehnikumā Kalnamuižā

27. augustā Smiltenes novadā būvvalde pieņēma **Smiltenes tehnikuma mācību korpusu** Kalnamuižā

10 – līdz ar to 8 722 487 eiro vērtais Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētais projekts **“Smiltenes tehnikuma infrastruktūras un mācību aprīkojuma modernizācija profesionālās izglītības pilnveidei”** tikpat kā noslēdzies.

Kalnamuižā 10 no jauna uzbūvēta galvenās ēkas piebūve, kurā iekārtotas divas ar vismodernāko aprīkojumu nodrošinātas mācību virtuves, mācību restorāns, jauna konferenču zāle un mācību auditorija, kā arī plaša aktu zāle. Šajā projektā Smiltenes tehnikuma galvenajā mācību korpusā audzēkņiem sarūpēta ar profesionālām veļasmašīnām, veļas žāvētājiem un gludināmajām ierīcēm aprīkota veļas mazgājamā telpa, ērtas un kvalitatīvas mēbeles, mācību materiāli fizikas un ķīmijas kabinetiem un viesnīcas numuriņš, kur apgūt aroda pamatprasmes jauniešiem viesnīcu pakalpojumu speciālistiem. Kopā tas izmaksājis aptuveni pusotru miljonu eiro.

“Tik lielu būvniecību Smiltenes tehnikums nav piedzīvojis kopš aizvadītā gadsimta sešdesmitajiem gadiem, kad tika uzcelta mācību ēka Kalnamuižā 10 un dienesta viesnīca,” atzīst skolas direktors **Andris Miežītis**. *“2012. gadā nodevām ekspluatācijā jauno sporta halli, un pēc gada sākās darbs pie šā projekta. Paveiktais apliecina, ka darbs labā komandā dara brīnumus. Mums ir izcila projektu vadītāja – **Zigeta Viķele** un **Rudīte Grabovska**, tāpat jānoliec galva SIA “SB projekts” galvenās arhitektes **Sarmītes Pāvilaite**s priekšā, kura trīs mēnešu laikā izveidoja tehnisko projektu. Milzīgs paldies par labo iznākumu SIA “Latvijas energoceltnieks” vīriem!”*

“Novada domes priekšsēdētājs aktīvo būvniecību skolai piederošajās ēkās salīdzina ar firsta Līvena laikiem. Manas izjūtas ir līdzīgas – tehnikums patiesi piedzīvo atdzimšanu!” saka skolas direktors. Arī uzņemšanas rezultāti liecina, ka skola iemantojusi atpazīstamību gan Smiltenes novadā, gan aiz tā robežām. Neraugoties uz demogrāfiskajiem rādītājiem, šogad mācības techni-

kumā uzsāka septiņi pirmie kursi, kuros mācās nākamie ēdināšanas un viesnīcu pakalpojumu speciālisti, veterinārārsta asistenti, automehāniķi, celtniecības un ceļu būves mašīnu mehāniķi un ceļu būvtehniķi.

Nedēļu pirms mācību gada sākuma Smiltenes tehnikuma ceļinieku skolotāji pulcējās nesen rekonstruētajā mācību korpusā Pils ielā 8, lai zviedru inženiera Stefana Petersona un SIA "Swecon" tehnikas pārdevēja Kārļa Zeberiņa vadībā apgūtu jaunos greidera, buldozera, ekskavatora un frontālā iekrāvēja **simulatorus**.

"Simulatoru klase ir ne tikai skaists Smiltenes tehnikuma skolotāju sapņu piepildījums, bet arī liels jaunums un ieguvums visiem Latvijas ceļiniekiem. Pagaidām tai līdzīgas nav nevienā citā mūsu valsts profesionāli izglītojošajā skolā," lepojas Smiltenes tehnikuma Celtniecības un ceļu būves mašīnu mehāniķu mācību bāzes vadītājs **Zigurds Pūrmalis**.

Par Smiltenes tehnikuma jauno mācību bāzi sajūsmīnāts arī zviedru inženieris **Stefans Petersons**: *"Darba pienākumi man devuši iespēju būt daudzu valstu profesionāli izglītojošās skolās, bet tik sakārtotu mācību vietu un tik plašas iespējas jauniešu izglītībā redzu pirmoreiz. Apgūstākais standarts!"*

Cēsīs divas jaunas mācību iestādes

1. septembrī mācību gadu Cēsīs uzsāka divas jaunas mācību iestādes – **Cēsu Pilsētas vidusskola**, kas atrodas bijušajās Cēsu pilsētas pamatskolas telpās un apvieno skolēnus un mācībspēkus no bijušās Cēsu 2. vidusskolas un Cēsu pilsētas pamatskolas, un **Cēsu Profesionālā vidusskola**, kas iemājojusi bijušajās Cēsu 2. vidusskolas telpās un jaunbūvētajā mācību un ražošanas korpusā.

Uzrunā skolēniem un vecākiem **Cēsu Pilsētas vidusskolas** direktore **Aija Šimane** uzsvēra, ka *"tas ir liels pagodinājums, laime un prieks būt par direktori šiem lieliskajiem bērniem un mācībspēku kolektīvam"*. Vislielākos sveicienus viņa veltīja visiem 84 pirmās klases skolēniem un izteica vislielāko pateicību Mārim Šķēlem, kurš 14 gadus bija Cēsu pilsētas pamatskolas direktors.

Savukārt **Cēsu Profesionālajā vidusskolā** 1. septembris izvērtās īpašs, jo skola ne tikai vēra jauno, moderno un labiekārtoto telpu durvis, bet arī tādēļ, ka audzēkņus un mācībspēkus īpaši apsveikt bija ieradusies Ministru prezidente **Laimdota Straujuma**.

Direktore **Maira Apsīte** pauda prieku, ka mācības sāks 64 jauni audzēkņi, un piebilda: *"Kad Augusts Julla pirms 95 gadiem dibināja mūsu skolu, viņš aicināja cēsniekus ziedot grāmatas, materiālus, iekārtas, jo skolai vēl nekā nebija. Tagad mums ir viss – mūsdienīga vide, lielisks aprīkojums, zinoši pasniedzēji. Cēsu novada pašvaldībai lēmums par skolas pārņemšanu un līdzdalību tās modernizācijas projektā nebija viegls. Bet nu šis darbs ir paveikts, un sākam jaunu posmu Cēsu Profesionālās vidusskolas vēsturē."*

Cēsu Profesionālajā vidusskolā mūsdienīgi aprīkotajās telpās jaunieši var apgūt mēbeļu galdnieka, namdara, elektrotehniķa, mēbeļu dizaina speciālista un restauratora asistenta profesiju.

Renovēta bērnu dārza ēka Alojās novada Vilzēnos

31. augustā, ievadot jauno mācību gadu, Alojās novadā tika atklāta **pirmsskolas izglītības iestādes (PII) "Auseklītis" Vilzēnu struktūrvienības ēka**, kurā atrodas arī Braslavas pagasta pārvalde un Vilzēnu bibliotēka, turklāt savus pienākumus veic sociālā darbiniece. Bērņus, viņu vecākus, pedagogus, pašvaldības darbiniekus un citus viesus sagaidīja Karlsons (Zane Neļķe) un Pepija Garzeķe (Santa Lemberga). Visi pulcējās bērnu dārza zālē, kur ar nelielu koncertu iepriecināja esošie un kādreizējie audzēkņi.

Sanākušos uzrunāja PII "Auseklītis" direktore **Maija Šembeļe**, kura pateicās struktūrvienības pārvaldniecei **Rudītei Karlsonai** un iestādes kolektīvam par darbu iepriekšējā mācību gadā un sveica, jaunajam sākoties. Tāpat paldies viņa teica Alojās novada domes priekšsēdētājam **Valdim Bārdam** un izpild-direktoram **Mārtiņam Kļaviņam** par atbalstu, sapratni un izpalīdzību. Paldies saņēma arī Brīvēznieku pagasta pārvaldes vadītājs **Arvīds Bērziņš**, Braslavas

pagasta pārvaldes vadītājs **Arvīds Ozols** un Izglītības, kultūras un sporta jautājumu komitejas priekšsēdētāja **Inga Mauriņa-Kalva**.

Jauno telpu iemītņieku sveicēju vidū bija ne vien domes pārstāvji, bet arī kaimiņu pagastu pārvalžu darbinieki, kolēģi no "Auseklīša" Alojā un pansionāta "Urga" vadība.

Jāatgādina, ka vasaras saulgriežu laikā, piedaloties Alojā novada domes darbiniekiem, būvniekiem un atbildīgajiem speciālistiem, svinīgi tika atzīmēts rekonstrukcijas darbu noslēgums. Veikta arī bērnu dārza teritorijas labiekārtošana – ietvju un ēkai pieguļošo laukumu bruģēšana, automašīnu novietņu izbūve, apgaismojuma ierīkošana, kā arī soliņu un velosipēdu statīvu uzstādīšana. Tāpat izveidots celiņš caur aleju uz Vilzēnu tautas namu.

Ādažu vidusskolā izveidota āra klase, un nosvinēti spāru svētki Ādažu Brīvās Valdorfa skolas piebūvei

Ādažu vidusskolā šovasar ne tikai veikti ievērojami remontdarbi, bet arī starp diviem skolas korpusiem izveidota bruģēta **āra klase**, kur iespējams pavadīt patīkamus mācību brīžus svaigā gaisā. Projektu "Āra klase" īstenojusi Ādažu vidusskolas atbalsta biedrība sadarbībā ar Ādažu vidusskolu un Ādažu novada domi konkursa "Sabiedrība ar dvēseli" ietvaros.

Savukārt septembra otrajā nedēļā Ādažos svinēja **spāru svētkus Brīvās Valdorfa skolas piebūvei**. Skolas jaunās piebūves celtniecība uzsākta jūlijā, un to plānots pabeigt līdz gada beigām. Ēkas būvniecības ģenerāluzņēmējs ir UPB holdingā ietilpstošais uzņēmums SIA "UPB Nams".

Saskaņā ar izstrādāto projektu jaunajā piebūvē paredzēts izvietot četras klašu telpas, kur katrā no tām varēs mācīties 25 bērni. Jaunajā ēkā būs arī telpa individuālām nodarbībām, kā arī skolotāju istaba un citas palīgtelpas. Kopumā piebūvē varēs mācīties ap 115 bērnu.

Ādažu Brīvās Valdorfa skolas valdes priekšsēdētāja **Kerola Dāvidsone** atzīst, ka jaunās skolas telpas tiek ļoti gaidītas: *"Mūsu skola Ādažos darbojas jau 23. gadu, un šajā laikā esam ieguldījuši daudz spēka, laika un pūļu, lai iegūtu telpas, kas atbilst valdorfpedagoģijas principiem. Pastāvēšanas laikā skola no mazas sākumskoliņas izaugusi līdz 350 skolēnu vidusskolai."*

Ropažos jaunas, modernas telpas ieguvis bērnudārzs "Annele"

26. augustā Ropažu novada pašvaldības **pirmsskolas izglītības iestādē "Annele"** tika parakstīts PII "Annele" veikto rekonstrukcijas darbu pieņemšanas un nodošanas akts, kas apliecina, ka rekonstrukcijas un būvniecības darbi iestādē ir pabeigti. Jauno mācību gadu "Annele" uzsākusi jaunās, rekonstruētās telpās un ar prieku ver durvis mazajiem ropāžniekiem.

Pirms akta parakstīšanas rekonstruēto ēku izstaigāja un veiktos darbus vēlreiz pārbaudīja Ropažu novada pašvaldības pārstāvji – domes priekšsēdētājs **Zigurds Blaus**, vietnieks izglītības, kultūras un sporta jautājumos **Antons Cibulskis** un vietnieks infrastruktūras jautājumos **Indulis Līdācis**, izpilddirektors **Jānis Baklāns**, Administrācijas vadītāja **Signe Grūbe**, Būvvaldes vadītāja p.i. **Ainārs Linde** un būvinspektors **Aigars Hralovskis**, vides pārvaldības speciālists **Jānis Blaus**, PII "Annele" vadītāja **Vēsma Eglīte** un saimniecības daļas vadītāja **Iveta Gundare**, kā arī būvdarbu veicējs **Igors Tarkovs**, būvdarbu vadītājs **Dmitrijs Tarkovs** un būvuzraugs **Česlavs Zarakovskis**.

Līdz ar rekonstrukcijas darbu pabeigšanu "Annele" ieguvusi daudz plašākas telpas un iespēju turpmāk

strādāt mūsdienīgos un ērtos apstākļos, turklāt visas "Anneles" grupas tagad atrodas vienuviet. Projekta laikā papildus esošajām telpām "Annele" paplašināta ar jaunu grupu telpām, mūzikas un svētku zāli, tehnoloģiju telpu, kurā, izmantojot interaktīvas mācību metodes, varēs darboties vecāko grupu audzēkņi, aktiermākslas studiju, kurā bērniem tiks dota iespēja izkopt un attīstīt runas un uzstāšanās prasmes, mākslu telpu, jaunu, daudz ērtāku un ietilpīgāku ēdamzāli un tehniskās darbošanās telpu. Piebūvē izvietoti arī darbinieku kabineti.

Aizputes Ideju māja radoši izpaudīsies divos stāvos

29. maijā Aizputē pēc septiņu mēnešu rekonstrukcijas darbiem Katoļu ielas 5. nama otrajā stāvā ekspluatācijā tika nodota **jauniešu Ideju māja**. Uz svinīgo atklāšanas pasākumu pulcējās Aizputes novada domes darbinieki un pašvaldības vadītājs **Aivars Šilis**, pārstāvji no SIA "TAP", Latvijas un Šveices sadarbības programmas un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras, kā arī Ideju mājas jaunieši un citi interešenti.

Ideju mājas durvis vēra namamāte **Paula Āboliņa-Ābola**, kura pauda prieku, ka jauniešu māja nu kļuvusi bagātāka ar konferenču zāli, otrā stāva terasi un guļamtelpu. Arī paši Ideju mājas jaunieši aktīvi iesaistījušies telpu atjaunošanā – viņi izremontējuši pirmā stāva galvenās telpas, tādā veidā māja ieguvusi ne tikai jaunizbūvētu otro, bet arī atjaunotu pirmo stāvu.

Projektu finansējusi Šveices Konfederācija no Latvijas un Šveices sadarbības programmas līdzekļiem paplašinātajai Eiropas Savienībai, tā apgūstamā summa – nedaudz vairāk par 100 000 eiro.

Rēzeknes novada Rogovkā atklāts multifunkcionāls jaunatnes iniciatīvu centrs

Kopš 18. jūnija, kad notika centra svinīgā atklāšana, Rēzeknes novada **Rogovkas** jauniešu centrs ieguvusi jaunu statusu – **multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs**. Sanākušos rogovkiešus un ciemiņus ar uzrunām sveica Rēzeknes novada domes priekšsēdētājs **Monvīds Švarcs**, Izglītības pārvaldes vadītāja

Lilija Žukovska, Izglītības, kultūras un sporta komitejas vadītāja **Anita Žogota**, kā arī Nautrēnu pagasta pārvaldes vadītāja **Līvija Plavinska**.

Pēc svinīgās lentes griešanas un durvju atvēršanas Rogovkas jauniešu centra dalībnieki sniedza koncertu, prezentējot iegādātā aprīkojuma un inventāra iespējas. Dienas gaitā apmeklētāji labprāt arī darbojās radošajās darbnīcās.

Tāpat kā Aizputē, arī šo projektu finansējusi Šveices Konfederācija no Latvijas un Šveices sadarbības programmas līdzekļiem paplašinātajai Eiropas Savienībai. Projekta kopējā summa ir 87 373 eiro, tajā skaitā pašvaldības līdzfinansējums – 5200 eiro. Finansējums izlietots ēkas renovācijas darbiem un jauniešiem nepieciešamā inventāra un aprīkojuma iegādei. Tagad Rogovkas jaunieši ne tikai priecājas, bet aktīvi izmanto iegādāto sporta inventāru, audio, video un datoraprīkojumu, skaņas un gaisma aprīkojumu, kā arī sadzīves iekārtas dažādu prasmju apgūšanai un pilnveidošanai.

Siguldas jaunieši tiekas arī "Ligzdā"

Augusta sākumā **Siguldā** tika atklāta **jauniešu iniciatīvu centra "Mērķis" vasaras virtuve "Ligzda"**. Jaunatklātajā objektā ikviens var piedalīties radošās aktivitātēs, izmēģināt veiklību lentošanā (*slackline*),

kā arī labi pavadīt laiku kopā ar talantīgajiem Siguldas novada jauniešiem.

Projekts "Ligzda" ir jauniešu izveidota atpūtas vieta Siguldas novada Jaunrades centra teritorijā. Popularizējot videi draudzīgu dzīvesveidu un lietderīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, siguldieši labiekārtojuši vienu no teritorijā esošajām nojumēm, kurā iespējams piedalīties dažādās aktivitātēs, jogas nodarbībās, radošajās darbnīcās, attīstīt veiklību un atjautību spēļu vakaros, iegūt jaunas zināšanas un draugus un dalīties ar savām idejām un prasmēm.

Pie savām telpām tikuši jaunsargi Jelgavas novada Lielplatonē

24. augustā Jelgavas novadā bijušajā Lielplatones pagasta pārvaldes ēkā svinīgi tika atklātas telpas, kas

līdzās ar pagastā esošo Tīsu bāzi turpmāk kalpos kā **mācību punkts jaunsargiem**. Paredzēts, ka ikdienā šajās telpās darbosies jaunsargi no Elejas, Lielplatones, Sesavas un tuvējās apkārtnes un tās būs norises vieta gan teorētiskām nodarbībām, gan kalpos kā jaunsargu bāzes punkts.

Atklāšanas pasākumā klātesošos uzrunāja Jelgavas novada domes priekšsēdētāja vietniece **Ilze Vītola**, Elejas vidusskolas direktore **Sarmīte Balode** un Rekrutēšanas un jaunsardzes centra direktors **Druvis Kleins**.

Jauniešiem sava mājvieta arī Jaunjelgavā

26. augustā **Jaunjelgavā**, Oškalna ielā 6, ar svinīgām Jaunjelgavas novada domes priekšsēdētāja **Gunta Libeka**, Šveices Konfederācijas vēstniecības Latvijā, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras un Zemgales plānošanas reģiona pārstāvju uzrunām tika atklāts **Jaunatnes iniciatīvu centrs**.

Ēka Oškalna ielā 6 izremontēta un sakārtota, iegādāts arī inventārs un aprīkojums dažādām jauniešu aktivitātēm. Projekta, ko finansējusi Šveices Konfederācija no Latvijas un Šveices sadarbības programmas līdzekļiem paplašinātajai Eiropas Savienībai un līdzfinansējusi Jaunjelgavas pašvaldība, mērķis ir izveidot Jaunjelgavā vietu, kur jauniešiem ar dažādām interesēm un dzīves pieredzi pieejama draudzīga, atvērta un atbalstoša vide.

Viesītē svinīgi atklāts Jaunatnes iniciatīvu centrs

11. septembrī ar sarkanās lentes pārgriešanu Viesītes Kultūras pils 3. stāvā atvērts **Viesītes Jaunatnes iniciatīvu centrs**. Mājīgās telpas aprīkotas ar košām mēbelēm, galda tenisu un hokeju, novusu un galda spēlēm gan pašiem mazākajiem, gan jauniešiem dažādās vecuma grupās. Centrs ir atvērts katru darbdienu no pulksten 13:30 līdz 17:30.

Viesītes novada pašvaldība šogad jauniešu rīcībā nodeva divas plašas telpas Kultūras pils trešajā stāvā. Pāris mēnešus vēlāk tika apstiprināts Viesītes Jaunatnes iniciatīvu centrs kā pašvaldības struktūrvienība, kam sekoja jaunatnes darbinieka amata vietas izveide. Vien

četrus mēnešus laikā ar pašvaldības atbalstu uzbūvēta pamatplatforma šā centra esamībai. Jaunatnes iniciatīvu centra atvēršana piedzīvota, pateicoties labvēļiem no Somijas – labdarības organizācija palīdzējusi sarūpēt mēbeles, spēles, plašu kancelejas piederumu klāstu un rotaļlietas. Ne mazums darba ieguldījuši arī paši jaunieši, lai telpas jau kopš pirmās dienas būtu mājīgas un krāsainas.

Preiļu jauniešiem jaunas brīvā laika pavadīšanas telpas – PAKAC un JC4

11. septembris daudzziem Preiļu jauniešiem un ne tikai viņiem bija ilgi gaidīts datums – tieši šajā dienā biedrība **“PAKAC”** (**“Preiļu alternatīvās kultūras atbalsta centrs”**) un **JC4 (Jauniešu centrs 4)** oficiāli atklāja savas **jaunās telpas** Kārsavas ielā 4.

Jau no pulksten 17 pie ieejas par muzikālo noformējumu rūpējās DJ Ervin Main, tādējādi piesaistot un priecējot garāmgājējus. Pulksten 19, kad pie jaunajām telpām jau bija sapulcējušies ciemiņi, interesenti un atbalstītāji, ar 12. Saeimas deputāta **Alda Adamoviča** un Preiļu novada domes priekšsēdētājas **Marutas Plivdas** runām, kam sekoja lentes pārgriešana, nu varēja sākties oficiālā jauno telpu atklāšanas daļa. Ciemiņus sveica Jauniešu centra 4 vadītāja **Santa Ancāne** un viens no PAKAC idejas autoriem un dibinātājiem – **Uģis Vilcāns**, kā arī PAKAC muzikālā apvienība.

Jauniešu pateicība Preiļu novada domei, SIA “Preiļu celtnieks”, “Olūts”, “Emandme” un “Axel”, tirdzniecības centram “Oga”, “Express Pizza”, SIA “Arka Preiļi”, “Celmeņi” un “Kontakts Preiļi”, Latgales partijai, Preiļu novada kultūras centram un Preiļu NVO centram. Biedrības PAKAC jaunieši teic lielu paldies PAKAC valdes loceklim **Justam Ribinickim**, bez kura apņē-

mības un aktīvās darbības nekas tamlīdzīgs nemaz nebūtu noticis.

Daugavpilī durvis vēris zinātkāres centrs “Zili brīnumi”

1. jūlijā Daugavpilī bijušā kinoteātra “Renesanse” telpās tika atklāts **bērnu zinātkāres centrs “Zili brīnumi”**, ko ar Daugavpils pilsētas domes līdzdalību un finansiālu atbalstu veido biedrība “V.I.U.C”. Zilo atklāšanas lenti kopā ar centra veidotājiem pārgrieza Daugavpils domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks **Jānis Dukšinskis** un izpilddirektore **Inga Goldberga**. Zinātkāres centrs “Zili brīnumi” piedāvā uz zinātnes principiem balstītu interaktīvu ekspozīciju un iespējas pašiem izmēģināt dažādas tehnoloģijas un pārbaudīt dabas likumus. Centra apmeklējums interesants būs gan lieliem, gan maziem, bet īpaši šeit tiek gaidīti bērnu nodarzu vecāko grupu un 1.–7. klašu audzēkņi. Biedrībai “V.I.U.C.” ir daudzu gadu pieredze šādu centru izveidē un uzturēšanā. “Zili brīnumi” Daugavpilī ir ceturtais biedrības izveidotais bērnu zinātnes centrs Latvijā.

Rundāles novada Bērsteles skolā iekārtotas telpas radošajām darbnīcām

Rundāles novada **Viesturu pagasta Bērsteles skolā** izremontētajās telpās 3. septembrī ar laba vēlējumiem un muzikālu folkloras kopas “Svitene” sveicienu tika atklātas **radošās darbnīcas “Veidojam ar prieku”**. Telpas paredzētas ēst gatavošanai un šūšanas un adīšanas nodarbībām, bet iedzīvotāji aicināti iesaistīties interesēm atbilstošu piedāvājumu izveidē.

“Ar remontdarbu pabeigšanu un aprīkojuma iegādi ir sagatavota tikai pamata bāze. Īsto piepildījumu radīs cilvēki, kas būs gatavi tur darboties,” atzīmē Rundāles

novada Uzņēmējdarbības un kompetenču attīstības centra vadītāja **Ludmila Knoka**.

Pašlaik izstrādāts piedāvājums šūšanas, dažādu rokdarbu tehnikas un kulinārijas meistarklases darbnīcām, kur paredzētas gan meistarklases, gan demonstrējumi un pieredzes apmaiņa.

Ikšķiles “Iks Parks” – atpūtai un izglītībai

5. septembrī Ikšķilē tika atvērts **atpūtas un izglītības parks “Iks Parks”**, kurā apvienots augu dārzs un atpūtas zona. Šajā parkā, kas atrodas Ezera ielā pretī dzelzceļa stacijai, apmeklētāji var iepazīties ar plašu **ārstniecības augu kolekciju**, un tā veidota pēc augu ietekmes uz cilvēka organismu. Pie katras augu grupas izvietots informatīvais stends.

Projekta ietvaros izveidota **“Dabas klase”** ar zinātnes rotaļlaikumu un interaktīviem modeļiem. Skolas vecuma bērniem šeit iespējams ne tikai interesanti pavadīt brīvo laiku, bet arī eksperimentējot apgūt dabaszinību ciklā mācītās likumsakarības.

Projekts “Iks Parks” tapis sadarbībā ar publisko un privāto partnerattiecību biedrību “Zied zeme”. Projekta vadītāja ir **Anna Roddate**.

Pie Alojās Ausekļa vidusskolas ierīkots dambretes galds

Ievadot jauno mācību gadu, **parkā pie Alojās Ausekļa vidusskolas** jeb tagad sauktajos “Vītolos” atklāts **gobas koka dambretes galds**. Tas tapis biedrības “Atbalsts Alojās Ausekļa vidusskolai” projektā, ko novada dome atbalstīja mazo projektu konkursā, un

PAŠVALDĪBĀS

šis ir pirmais solis ceļā uz idejas īstenošanu par Zaļās klases izveidi.

Svinīgajā atklāšanas pasākumā skolas direktore **Inese Mētriņa** atzina, ka ļoti lepojas ar biedrības paveikto. Viņa skolas vārdā pateicās biedrības valdes priekšsēdētājai **Inetai Miežītei** un dāvāja figūriņu – zelta rokas un ābolus tajās, novēlot aktīvistei arī turpmāk ar darbīgumu un radošumu īstenot savas idejas. Pateicība tika izteikta arī SIA "Draugu dārzs" pārstāvjiem **Mārim Siktāram** un **Alvim Bondaram** par dambretes galda darināšanu, nogādāšanu "Vītolos" un uzstādīšanu. Kad vidusskolas vadība un audzēkņi bija pateikušies saviem labdariem, notika pirmais turnīrs "Ar dambreti uz skolu", kurā piedalījās 36 visdažādāko vecumu dalībnieki, tostarp Alojās novada domes priekšsēdētājs **Valdis Bārda**. Turnīra norisi uzraudzīja galvenais tiesnesis **Elmārs Muķelis**.

Rēzeknē savas telpas nodibinājumam LEARN

10. jūlijā Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 95c, starp Rēzeknes novada pašvaldības un teātra – studijas "Joriks" ēkām atklāja Rēzeknes novada pašvaldības **nodibinājuma "Lauku ekonomikas attīstībai Rēzeknes novadā" (LEARN) jaunās telpas**. Svētku moto bija: "Izvēlies zaļo!", un arī pats pasākums bija tērpts zaļas krāsas toņos, apliecinot, ka nodibinājums LEARN ir izveidots ar mērķi atbalstīt vietējos uzņēmējus, tostarp arī "zaļas" un veselīgas pārtikas ražotājus. Rēzeknes novada domes priekšsēdētājs **Monvīds Švarcs** uzsvēra zīmīgo sakritību, ka nodibinājuma LEARN abreviatūra angļu valodā nozīmē "mācīties". Arī pats pagasta pārvalžu izveidotais nodibinājums gada laikā ir pierādījis, ka spēj ap sevi pulcināt radošām idejām bagātus uzņēmējus, lauku ražotājus, amatniekus. Pateicoties LEARN stipendijām, šogad savu uzņēmējdarbību varēja uzsākt vai attīstīt 13 novada uzņēmēji.

Klātesošos sveica arī Valsts ieņēmumu dienesta Rēzeknes nodaļas vadītāja **Anita Samuševa**, Lauku atbalsta dienesta Rēzeknes pārvaldes vadītājs **Aigars Puncuļs**, Rēzeknes novada un Viļānu novada Tūrisma informācijas centra vadītāja **Ligita Harčevska**, nodibinājuma LEARN valdes priekšsēdētājs, Ozolaines pagasta pārvaldes vadītājs **Edgars Blinovs**, LEARN vecākā konsultante **Daina Butlere**, kā arī telpu īpašnieks – SIA "Leiči" valdes priekšsēdētājs **Gunārs Klindžāns**.

Nodibinājums LEARN jaunajās telpās pildīs arī tūrisma informācijas punkta funkcijas, kur katram interesentam būs iespēja uzzināt par novada uzņēmējiem – amatniekiem, mājrāzotājiem, tūrisma pakalpojumu sniedzējiem un citiem, kā arī viņu ražoto produkciju. Tāpat LEARN telpās turpmāk apmeklētājus gaidīs ekopreču veikals "Zaļais".

Jaunpilī aicina Dabas notikumu dārzs

Zāļu dienā 21. jūnijā dabas mīloši cilvēki Jaunpilī pulcējās uz **Dabas notikumu dārza** atklāšanu brīvdienā mājās "Vagas".

Dabas notikumu dārzs ir **Artas Berezovskas** lolots projekts. Te paredzēts rīkot arī dažādus tematiskus pasākumus, par kuriem var uzzināt sociālā portāla Facebook profilā un mājaslapā <http://dabasnotikumu-darzs.mozello.com/>.

Nīcā skolas muzejs – jaunās telpās

Gaidot **Nīcas vidusskolas** 80 gadu jubileju, lielas pārmaiņas piedzīvojis skolas muzejs. 1. oktobrī notika jauno, plašāko, glītī un mūsdienīgi izremontēto muzeja telpu atklāšana.

Lenti svinīgi pārgrieza vēstures entuziaste **Jana Čaure** un novada domes priekšsēdētājs **Agris Petermanis**. Muzeja vadītāja **Sandra Pankoka** ieguldījusi lielu darbu, ar izdomu un pacietību iekārtojot ekspozīciju, lai svētku reizē ikviens varētu atrast sevi un atcerēties skolas gadus. Viņa sirsnīgi pateicās visiem palīgiem, kā arī saņēma gan vēsturiskas, gan mūsdienīgas dāvanas.

SVĒTKI LATVIJAS PILSĒTĀS UN NOVADOS

Šovasar daudzās Latvijas vietās tika svinēti pilsētu un novadu svētki – gan “apaļas” un “pusapaļas” jubilejas, gan ikgadējie ierastie pasākumi. Šoreiz ieskats vecāko vietu svinībās un neparastāko svētku norisēs.

KOLKASRAGAM – 975

18. jūlijā notika **divu jūru svētki “Kolkasragam 975”**, un ar daudzpusīgu un bagātīgu programmu vietā, kur satiekas Dižjūra un Mazjūra, kolcinieki un ciemiņi nosvinēja **Kolkasraga 975. dzimšanas dienu**. Dižajā jubilejā netrūka ne koncertu, ne izstāžu, turklāt arī koncertu programmas bija dažādas. Liedagā pie tautas nama kupls Jaužu pulks sagaidīja Jūras valdnieku Neptūnu, kura lomā bija iejuties Jānis Jarāns. Viens no būtiskākajiem svētku akcentiem bija lībiešu kultūrvēsturnieces Baibas Šuvcānes videostāsts “Senais lībiešu ciems Kolka”, kas veltīts jubilāram – Kolkasragam, abām bākām, kā arī ciemam, kas pie tā izveidojies, un fotoizstāde “Mans mūžīgi mainīgais Kolkasrags”, kuras autori ir paši kolcinieki.

RĪGAI – 814, RĪGAS OSTAI – 815

Foto: Lauma Kalniņa

Ar jaunu apmeklētības rekordu – vairāk nekā 300 tūkstoši cilvēku – no 14. līdz 16. augustam tika nosvinēti **Rīgas 814. gadadienai un Rīgas ostas 815. gadadienai veltītie pilsētas svētki**. Rīgas dome aicināja rīdziniekus un pilsētas viesus apmeklēt un iesaistīties vairāk nekā 80 daudzveidīgos Rīgas svētku plašās programmas pasākumos. Atzīmējot Rīgas ostas jubileju, vairākas aktivitātes, protams, risinājās ūdenī – gan Daugavā, gan pilsētas kanālā. Rīgas svētku laikā ikviens varēja piedalīties vai vērot “Lielās virves vilkšanas sacensības”, kurās Daugavas Labā krasta komanda mērojās spēkiem ar Kreisā krasta komandu.

IKŠĶILEI – 830

No 6. līdz 9. augustam notika **Ikšķiles novada svētki “Piešķil Ikšķilei savu knikšķi”**, kas bija veltīti **Ikšķiles 830 gadu jubilejai**. Tos ievadīja ērģelmūzikas koncerts Ikšķiles ev.lut. Sv. Meinarda baznīcā un Ikšķiles amatieru izrāde “Mazais princis”. 7. augustā Daugavas krastā iepretim Meinarda baznīcas drupām notika Raimonda Tiguļa un Noras Ikstenas pasakainā uzveduma “Ulubele” pirmizrāde, kas tapusi par godu Ikšķiles nozīmīgajai gadskārtai. Savukārt 8. augustā pirmo reizi novada vēsturē tika rīkots svētku gājiens, kurā piedalījās ap 70 kolektīvu – Ikšķiles novada pašvaldības uzņēmumi un dienesti ar tehnikas parādi un atraktīvām darbinieku prezentācijām, uzņēmumi, iestādes, filiāles, pārvaldes, kā arī iedzīvotāji un viesi. Kopā ar ikšķiliešiem svētkus svinēja arī sadraudzības un sadarbības partneri no kaimiņu novadiem un Baltkrievijas pilsētas Stolinas un Igaunijas pilsētas Hāpsalas.

ROPAŽIEM – 810

22. augustā viss Ropažu novads svinēja **svētkus “Ropažiem 810”**. Svētku rīts sākās ar dievkalpojumu Ropažu Evaņģēliski luteriskajā baznīcā, pēc tam visi kopīgā gājienā devās uz pilsdrupām, kur piedzīvoja, izgaršoja un izdziedāja viduslaiku emocijas. Viduslaiku piedzīvojums noslēdzās ar bruņoto jātnieku un zirgu paraugdemonstrējumiem un īstu svešzemju viduslaiku bruņinieku iebrukuma izrādi “Sīrotāju iebrukums Livonijā”, kas norisinājās uz salas Juglā pie Livonijas pils drupām. Ropažu parkā un estrādē tika veidots īpašs ziedu paklājs “Ropažiem 810”. Svētku kulminācija

PAŠVALDĪBĀS

bija Ropažu estrādē, kur novada dziedošie kolektīvi un svētku dalībnieki sadziedājās ar komponistu Uldi Marhilēviču un Latvijas Nacionālā teātra dziedošajiem aktieriem. Vakarā Ropažus izgaismoja svētku salūts.

JELGAVAI – 750

Svētku kulmināciju **Jelgavas 750 gadu** svinības sasniedza maija beigās, kad nedēļas garumā tika svinēti **pilsētas svētki** ar devīzi “**Atvērsim vārtus svētkiem!**” un dažādām norisēm visai ģimenei. Svētku programma bija tik daudzveidīga, ka bija iespēja atvērt dažādus vārtus – uz vēsturi, nākotni, sadarbību, mākslu, prieku, bērību, draudzību, ticību, ideju... Jelgavnieku iznēsīgums un pārsteidzoša asprātība bija vērojama pilsētas svētku gājienā “**Atver vārtus priekam!**”. Ar Latvijā garāko pilsētas svētku gājienu Jelgavas pilsētas 750. jubilejas gadā jelgavnieki apliecināja savu saliedētību, mīlestību un lepnumu par savu pilsētu. 29. maija krāšņais gājiens bija 4,533 kilometrus garš un pulcēja vairāk nekā 20,5 tūkstošus dalībnieku. Jelgavas pilsētas svētkos piedalījās arī viesi no sadraudzības pilsētām – Šauļiem Lietuvā, Pērnavas Igaunijā, Belostokas Polijā, Riejas-Malmezonas Francijā, Nakas Zviedrijā, Baranavičiem Baltkrievijā un Ivanofrankivskas Ukrainā, kā arī patruļkuģa “Jelgava” komanda. Par godu Jelgavas 750 gadu jubilejai pašvaldības sadraudzības partnerpilsētu pārstāvji Pasta salā iestādīja purpura ābelītes, kur tika uzstādīta piemiņas plāksne ar uzrakstu “**Sadraudzības pilsētas Jelgavai. Purpura ābeles (*Malus x purpurea* “*Royalthy*”). 2015. gada 29. maijs**”. Jelgavā svētku laikā viesojās astoņu sadraudzības pilsētu delegācijas, bet vēl sešas sveiciens Jelgavai pilsētas svētkos sūtīja attālināti.

DAUGAVPILIJ – 740

Šogad **Daugavpils** svin nozīmīgu jubileju – **740 gadus**, kopš dibināta pilsēta. Jūnija pirmajā nedēļā daugavpilieši **pilsētas svētkos** uzņēma partnerus no sadraudzības pilsētām – Naro-fominskas, Maskavas, Pleskavas, Babrujskas, Vitebskas, Panevėžas, Batumi un Ramlas Izraēlā. Visā gada garumā Daugavpilī notiek **akcija “740 labie darbi”**. Tajā iesaistījušās un dāvanas savai pilsētai sagādājušas izglītības iestādes, bērnumams “**Priedīte**” uzdāvināja putnu būrišus, Daugavpils teātris

dāvāja bezmaksas izrādes, Daugavpils Universitāte – vaboli, kas nosaukta Daugavpils vārdā, uzņēmēji dāvanā pasniedza svētku baneri, kas uzstādīts, iebraucot pilsētā, kā arī krāsojamo grāmatu bērniem “**Pilsēta, kurā visi ir savējie**”. Labo darbu akcija turpināsies līdz gada beigām, kad visi dalībnieki saņems pilsētas jubilejas Piemiņas zīmi.

RĒZEKNEI – 730

Koši un skanīgi no 31. jūlija līdz 2. augustam pilsētnieki un viesi svinēja **Rēzeknes 730. jubileju**, vēlot savai pilsētai vislabākās domas un saņemot īpašu muzikālo dāvanu – Jāņa Lūsēna un Guntara Rača dziesmu “**Pilsēta ar rozi matos**”. Vissavilņojošākie brīži bija 1. augusta vakarā, kad lielu un mazu svētku dalībnieku sarakstītie vēlējumi Rēzeknei tika piestiprināti pie 730 baloniem un, skatot veltījuma dziesmai “**Pilsēta ar rozi matos**”, tie uzlidoja debesīs, bet pēc nakts muzikālo strūklaku koncertuzveduma “**Satikšanās Rēzeknē**” debesīs uzmirdzēja arī koša uguņošana. 2. augustā skatītājus ar spilgtiem un oriģināliem kostīmiem un dažādu bērnu braucamrīku noformējumu priecēja Ģimenes parāde. Īpašu dāvanu pilsētai pasniedza arī vietējā autore Ineta Atpile-Jugane, prezentējot dzejas grāmatu latgaliešu valodā ar meitiņas ilustrācijām “**Otkon giunu sapynus**” un dāvājot pirmajiem 100 lasītājiem to bez maksas.

VENTSPILIJ – 725

No 31. jūlija līdz 2. augustam **Ventspils pilsēta** ar plašu un daudzveidīgu svētku programmu atzīmēja **725. dzimšanas dienu**. 2015. gads pilsētai un ventspilniekiem ir nozīmīgs ne vien kā 725. jubilejas gads, bet arī kā 25. gadskārta, kopš Ventspilī tiek svinēti pilsētas svētki. Tieši Ventspils ir pirmā pilsēta Latvijā, kas 1990. gadā aizsāka šo tradīciju. Kā jau ierasts, pilsētas svētki ilga trīs dienas, kuru laikā sev tīkamas nodarbes un

daudzveidīgās programmas iespējas varēja izbau-
dīt ikviens ventspilnieks un svētku viesis. Šajās die-
nās pasākumus un dažādas aktivitātes apmeklēja ap
125 000 cilvēku. Viskuplāk apmeklētie bija pasākumi
Ostas ielas promenādē, kur varēja apskatīt piecdes-
mit 15. Starptautiskā ziedu paklāju festivāla darbus ar
devīzi "Zīmes". Liela interese apmeklētājiem bija arī
par Pasaules garšas un mūzikas festivāla "Garšvielas"
daudzveidīgo piedāvājumu. Svinīgajā pasākumā pēc
muzikālās daļas uzrunu teica Ventspils pilsētas domes
priekšsēdētājs Aivars Lembergs, bet svētku kulminā-
cijā klātesošos pārsteidza īpaši krāšņs svētku salūts,
ko papildināja komponista Raimonda Tigula speciā-
li svētkiem radīta oriģinālkompozīcija. Jāatzīmē, ka
ventspilnieki un pilsētas viesi atzinīgi novērtējuši pie-
dāvāto iespēju – nopelnīt, saņemt un pilsētas objek-
tos izmantot Ventspils valūtu – ventus. Pilsētas svētkos
izsniegti 337 000 un nopelnīti 239 000 ventu.

ĒRBERĢEI – 550

Neretas novada Mazzalves pagastam šis ir svētku gads. Tieši šogad aprit **550 gadu**, kopš **Ērberģes** vārds parādījies senajos rakstos. Par to liecina arī pie Mazzalves pagasta pārvaldes esošais akmens ar iekaltiem "ĒRBERĢE" vārdiem un gadskaitli "1465". 85 gadu jubileju 2015. gadā svin arī Mazzalves pamatskola. Un jau sesto gadu mazzalvieši svinēja **Marijas tilta svētkus**. Tilts, neapšaubāmi, ir liela vērtība un atpazīstamības simbols Ērberģei – ar savu izskatu, netradicionālajiem izmēriem un skaistajiem dabas skatiem, kas paveras no tilta augšienes gan upes tecējumā, gan pret to, piešķirot šai vietai īpašu noskaņu. 22. jūlijs nav tāpat vien izvēlēts datums tilta svētkiem. Šajā datumā vārda dienas svin Marijas, līdz ar to, sākot šo svētku tradīciju, par norises laiku nebija daudz jādodomā. Šovasar Marijas tilta svētkos Mazzalves pagasta kultūras pasākumu organizētāja Ilva Saveljeva bija sagatavojusi jautājumus par Marijas tiltu, un ikviens pagasta iedzīvotājs varēja pārbaudīt savas zināšanas, balvā saņemot skaisti pītu vainagu, ko visi dāvāja Dienvidsusējas upei.

VIĻĀNIEM – 520

2015. gads Viļānos paiet jubilejas zīmē, jo tieši pirms **520 gadiem Viļāni** kā apdzīvota vieta pirmo reizi pieminēta vēstures avotos. No 7. līdz 9. augustam Viļānu novadā norisinājās dažādi svētku pasākumi. Pirmajā dienā priecēja muzikāli poētisks vakars ar dzejas lasījumiem, mūziku un Viļānu krievu amatierteātra skečiem

jaunizveidotajā āra lasītavā. Nākamajā dienā notika XV Tautas muzikantu svētki, kā arī akustiskie brīvdabas koncerti Dekšārēs, Jaunviļānos un Sokolku pagasta Strupļos, bet vakarā svētku dižkoncerts Lakstīgalu salā. Trešā diena pagāja, anelējoties gadatirgū. Svētkos kopā ar Viļānu novada pašdarbnieku kolektīviem uzstājās arī vieskolektīvs "Cjareška" no Viļānu novada sadraudzības pilsētas Glibokajes Baltkrievijā.

MĒRSRAGAM – 520

Mērsraga novadam šogad ir piecu gadu jubileja, bet **Mērsraga vārdam – 520**. Mērsraga novada domes priekšsēdētājs Lauris Karlsons teic: *"Iespējams, tas arī ir iemesls, kāpēc mēs tik stipri stāvam. Mums ir ļoti sena un bagāta vēsture, mūsu saknes ir zvejnieku dzimtas, kuģu būvētāji un jūrnieki – gan slaveni kapteiņi, gan meistarīgi buru meistari, matroži un vēl daudzi citi. Tā ir daļa no mūsu vēstures, daļa no mums arī šodien."* 8. augustā mērsradznieki atkal bija visi kopā svētku gājienā un Jēgerlejā.

LAPMEŽCIEMAM – 500

PAŠVALDĪBĀS

Savu **500. dzimšanas dienu** šogad svin **Lapmežciems** Engures novadā. Jubilejas svinībām lapmežciemnieki izvēlējās Muzeju nakti maijā, kad apmeklētāji varēja iepazīt ciema vēsturi cauri gadsimtiem, vērot pagasta pašdarbības kolektīvu sagatavotos priekšnesumus, kā arī iesaistīties dažādās atrakcijās. Svētki sākās pie viena no pagasta simboliem – ozola “Austrums”, kam sekoja piemiņas akmens atklāšana. Kaut gan zvejnieku apmetnes šeit bijušas krietni agrāk, tieši pirms 500 gadiem Lapmežciema vārds pirmo reizi minēts vēsturiskā dokumentā, ko parakstījis Livonijas ordeņa mestrs Valters fon Pletenbergs. Uz svētkiem viņš bija ieradies arī “personīgi”.

JAUNKLIDZIM – 335

5. septembrī Strenču novada Plāņu pagasta Jaunklidža estrādē pie saietā nama emocionālā un pozitīvā gaisotnē notika zaļumballe “Kā senās dienās...” kopā ar pūtēju orķestri “Cēsis”. Šis gads Jaunklidzī ievērojams ar diviem notikumiem: 30. oktobrī apņēma pieci gadi kopš saietā nama atklāšanas un, pēc zināmiem datiem, apdzīvotai vietai **Jaunklidzis – 335 gadi**. Liekas, ka Jaunklidzis kļuvis pamanāmāks līdz ar saietā nama būvniecību un tā vārds izskan ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē. Lai saietā nama teritorija kļūtu vēl saistošāka tūristiem un apmeklētājiem, Aivars Mateuss sadarbībā ar vietējiem uzņēmējiem Aigaru Krumholcu un Dzintaru Grantiņu un viņa komandu pēc senas fotogrāfijas atjaunojuši un uzstādījuši Jaunklidža krustojuma vēsturisko ceļa zīmi.

KĀRSAVAS TIRGUM – 190

Jau tradicionāli krāšņi augusta nogalē uzplauka Kārsavas novada svētki. Aizvadot vasaru un sagaidot rudenīgo ražu, Kārsavas novadā ik gadu pulcējas novadnieki un viesi, lai mērotos spēkiem sporta sacensībās, kopīgi atpūstos plašajā svētku programmā un baudītu vietējo mājražotāju meistarojumus tirdziņā. Šogad **Kārsavā tirgus tradīcija** svin **190. gadskārtu**, kopš 1825. gadā

grāfs Šadurskis Kārsavas miestam piešķīra tiesības rīkot tirgus. Vēsturiski Kārsavas novads veidojies krustcelēs starp seno tirdzniecības ceļu, kas no Krievijas vidienes veda uz Baltijas jūru, tādēļ, pateicoties šiem stratēģiski svarīgajiem ceļiem, šeit iedibinājusies sena tirgošanās tradīcija, kas dzīva vēl šobrīd. Par godu svētku dienai Kārsavā pulcējās mājražotāji, kas lutināja ar gardām kūciņām, kūpinātām zivīm un citiem lauku labumiem. Savukārt amatnieki piedāvāja gan rotas skaistumam, gan dekorus mājām, gan lieliskas dāvanas un suvenīrus no Kārsavas novada svētkiem. Tirgus tradīcija Kārsavā nenoveco, bet ar katru gadu aizvien vairāk pārsteidz ar savu kolorītu un tirgotāju un apmeklētāju daudzveidību. Katra mēneša trešajā svētdienā tirgus savu mājvietu rod Kārsavas pilsētas centrā – Skolas ielā un Telegrāfa ielā visā tās posmā.

ALŪKSNEI – 95

No 30. jūlija līdz 2. augustam **Alūksnē** norisinājās pilsētas **95. gadadienai veltītie svētki “Sirds uzzied Alūksnē”**. Uz svētkiem Alūksnes novada pašvaldība bija aicinājusi sadarbības partnerus no Krievijas, Igaunijas, Lietuvas un Vācijas, lai pārrunātu tālākās sadarbības iespējas un noslēgtu sadarbības līgumus ar tām pašvaldībām, ar kurām līdz šim šādu līgumu vēl nebija – Miso un Hānjas pašvaldību Igaunijā un Vetīnes-Lēbejīnes pašvaldību Vācijā, kas ir Ernsta Glikas dzimtā pilsēta. Vīzītes laikā sadarbības partneri tika iepazīstināti ar Alūksnes novada attīstības vīziju un jaunākajiem tūrisma objektiem pilsētā, kā arī aicināti apmeklēt Alūksnes pilsētas svētku pasākumus. Pilsētas viesi un iedzīvotāji svētku laikā varēja baudīt dažādus pasākumus un arī paši aktīvi tajos iesaistīties. Ikvienam bija iespēja iesaistīties savus labus vēlējumus Alūksnes 95. gadadienai veltītajā spēka jostā. Pilsētas iedzīvotāji, mazo alūksniešu ģimenes, pašvaldības pārstāvji un viesi no sadarbības pašvaldībām devās svētku gājienā “Lai dzīvo sveiks”, kura noslēgumā īpašas dāvanas no Alūksnes novada pašvaldības saņēma visi Alūksnes jaundzimušie, kuri pilsētas iedzīvotāju pulkam pievienojušies laikā no aizvadītajiem līdz šāgada pilsētas svētkiem. Pilsētas 95. jubilejas svētkos notika visdažādākās aktivitātes, sākot no ielu koncertiem un sadziedāšanās un beidzot ar sacensībām paštaisītiem inerces miniauto un šaušanu kopā ar biatlonistu Andreju Rastorgujevu.

MĀRUPEI – 90

Ar daudzveidīgu kultūras un sporta pasākumu programmu 8. augustā aizvadīti **Mārupes novada 90 gadu**

jubilejas svētki. Tie aizsākās jau iepriekšējā vakarā Jaunmārupē pie ūdenskrātuves "Ūdensrozes", kur, klausoties mūzikā un vērojot uguns un gaismas izrādi, mirkli pirms pašiem svētkiem varēja iejusties svētku noskaņā. Mārupes seniori varēja liksmoties ballē "Pirms 90 gadiem" Jaunmārupes dabas parkā – vēsturiskā vietā, kur balles tika rīkotas jau senos laikos. Uz skatuves "Zvaigžņu teritorija" elektroniskās mūzikas pārstāvji DJ Paa, DJ Junior High un DJ Lietuvietis dāvāja svētkiem speciāli radītu kompozīciju "Mārupes novadam 90!". Labākie Mārupes amatnieki un mājražotāji pulcējās novada svētku gadatirgū, kur piedāvāja dažādus rokdarbus, kalumus, pinumus un kārumus. Īpašā Mārupes degustāciju teltī ar saviem gardumiem kārdināja arī Mārupes restorāni un ražotāji. Azartiskāku izjūtu cienītājiem bija iespēja spēkus izmēģināt ģimeņu autoorientēšanās sacensībās, ko jau sesto reizi rīkoja mārupiešu Būmaņu ģimene. Vakara programmas centrālais notikums bija koncertuzvedums "Mārupe – Mājas", kurā mazā Māra kopā ar gandrīz 200 novada dejotājiem, dziedātājiem un aktieriem izstāstīja stāstu par Mārupi no saullēkta līdz saulrietam. Mārupes novada 90 gadu jubilejai veltītie novada svētki izskaņēja ar krāšņu salūtu un ugunsskulptūras aizdegšanu.

BABĪTEI – 90

1. septembris Babītes novadā šogad bija ne tikai Ziņību diena, bet arī **Babītes pagasta nosaukuma 90. dzimšanas diena**. Vēstures avoti liecina, ka tagadējais Babītes pagasts vairākus gadsimtus tika dēvēts par Piņķu pagastu, taču 1924. gada 17. jūnijā Saeima pieņēma lēmumu no 1925. gada 1. septembra Piņķu pagastu pārdēvēt par Babītes pagastu. Pagasta vēsturiskais apzīmējums Piņķi šobrīd zināms kā Babītes novada administratīvā centra nosaukums.

XX GUNĀRA ORDELOVSKA STARPTAUTISKAIS PŪTĒJU ORĶESTRU FESTIVĀLS AUCĒ

No 23. līdz 25. jūlijam notika **Auces novada svētki un Gunāra Ordeļovska Starptautiskais pūtēju orķestru festivāls**, kas šogad izskanēja jau 20. reizi, tāpēc dzimšanas dienas svētki tika likti zem gaisa zīmes ar svinīgā gājiena moto "Svētku skaņās, kad viņoņas gaiss" – tā ar milzumdaudz labām domām nosūtot sir-

snīgus vēlējumus Aucei un novada iedzīvotājiem. Arī šogad svētku dalībnieku un oficiālo viesu rindās bija tuvāku un tālāku valstu delegācijas – kopā ar novada iedzīvotājiem un citiem svētku sarīkojumu apmeklētājiem svētkus svinēja Auces novada sadraudzības pilsētu pašvaldību pārstāvji no Naujoji Akmenes un Jonišķu rajoniem Lietuvā, Ungeni pilsētas Moldovā, Jozefovas pie Vislas Polijā, Elfusas pašvaldības Islandē mērs Gunnsteins Omarsons ar kundzi, Ņasvižas rajona (Baltkrievijā) izpilddomnieces priekšsēdētāja vietniece Ludmila Medvedeva ar trīs cilvēku delegāciju, turklāt kuplam ārzemju viesu pulkam šogad pievienojās Ukrainas viesi no Shidņicas ar pilsētiņas galvu Ivanu Piļaku vadībā, viņa vietnieku un diviem deputātiem delegācijas sastāvā. Svētku laikā Aucē tika atklāts unikāls vides objekts – Saules pulkstenis, pie kura noslēdza jaunu sadarbības līgumu starp Auces novada pašvaldību un Elfusas pašvaldību Islandē. Uz to simboliski noraudzījās Vecauces muižas muižkungu pāris, jo tieši no grāfu fon Mēdemu dzimtas ģerboņa Auces novada ģerboni rotā pasta rags, kļūstot par Saules pulksteņa centrālo elementu – sasaucot pagātni ar nākotni un tagadni, sasaucot novada ļaudis kopā, saucot atgriezties novadā. Turklāt Saules pulksteni īpašu padara tas, ka tā pakāji rotā Auces novada sadarbības partneru ģerboņi – šobrīd septiņi, taču atstāta brīva vieta citiem ģerboņiem, jo novads lūkojas nākotnē.

17. VISLATVIJAS "ĒDAMO" PAGASTU SAIETS TUMĒ

1. augustā Tukuma novada **Tumes** kultūras nams uzņēma "**ēdamo**" **pagastu saietu** dalībniekus no Zirņiem, Kūkām, Bārbeles, Gailīšiem un Tumes. Lai kārtīgi izlustētu draugus no tuvām un tālām vietām, vispirms viesi tika aicināti uz tūrisma un atpūtas centru "Sveikuli", kur viņus gaidīja sportiskas un radošas aktivitātes. Vakārā kultūras namā notika svētku koncerts, kurā katra pagasta kolektīvi rādīja kopīgi ražotu uzvedumu "Uz ciemu pēc reportāžas".

PAŠVALDĪBĀS

XV PIENA, MAIZES UN MEDUS SVĒTKI JELGAVĀ

29. augustā Jelgavā, Hercoga Jēkaba laukumā, notika **XV Vispārējie Piena, Maizes un Medus svētki**, kuros amatnieki un tirgotāji klātesošajiem deva iespēju nobaudīt maizi, medu, pienu un citus lauku labumus. Svētku ietvaros noskaidroja arī "Latvijas atzītāko medu 2015", "Zemgales gardāko maizes našķi 2015" un labāko "Siera un maizes svētku sāļo torti". Šogad rīkotajā medus provē apmeklētājiem bija iespēja degustēt 12 dažādas medus šķirnes, no kurām visvairāk simpātiju izpelnījās meža un pļavu ziedu medus, kas ievāktas Olaines pusē dravnieces Aigas Zeltgraudas dravās. Tāpat ikvienam svētku apmeklētājam tika dota iespēja degustēt un atdot savu balsi par "Zemgales gardāko maizes našķi". Apkopojot rezultātus, par 2015. gada gardāko maizes našķi tika atzīts Limbažu ceptuves "Lielezers" rudzu maizes našķis "Augusts". Savukārt sāļo tortu konkursā pirmo vietu izpelnījās Jaunpils pils šēfpavāre Sandra Zariņa ar izcilo torti "Siera draugi".

AMATAS NOVADAM – 15

Vairāku mēnešu garumā **15 gadus** svin **Amatas novads**. 6. jūnijā notika tūrisma rallijs "Amatas loki". 20. jūnijā amatieši sadziedājās Livos, Ģikšos, Skujenē, Nītaurē un Zaubē un vakarā vienojās tautas sadziedāšanās koncertā "Lai sasaucamies, lai dziedam un dziesma lai vieno mūs". 25. jūlijā novada svētki turpinājās ar moto "Nītaure tērpjas", piedāvājot pastaigas maršrutu "Kā izmainīja un saposā Nītauri", mākslas akciju ar līdzdarbošanos un Nītaures amatieru teātra pirmizrādi "AuKstā mode Nītaurē jeb karalis ir plīks". 1. augustā svētku diena bija Skujenē, kas dzīvo ar garšu, tāpēc centrālā vieta bija ierādīta vēderpriekiem un ar to saistītām būšanām. 15. augustā spoži izeaigojās "Zaubes deju palete" pie Zaubes ozola, Augšezera, skolas pagalmā un Zaubes parkā. Amatas novada svētku maratons noslēdzās 29. augustā ar sportošanu Drabešos.

14. LATVIJAS "PUTNU PAŠVALDĪBU" SALIDOJUMS LĪVĀNOS

19. septembrī Līvānos tika aizvadīts **14. Latvijas putnu pašvaldību salidojums "Lieli putni, mazi putni salido Latgalē"**, kurā piedalījās 14 novadi, pilsētas un pagasti – Dagdas, Dundagas, Engures, Ērgļu, Neretas, Preiļu un Rūjienas novads un Balgales, Ģibuļu, Kūlciena, Launkalnes un Suntažu pagasts, kā arī Staiceles pilsēta un mājinieki – Līvānu novads. Mājinieki iepazīstināja ciemiņus ar savu pilsētu, iestādēm un cilvēkiem un piedāvāja nogaršot Līvānu firmas ēdienu "Dubnas un Daugavas akmeņi" un Līvānos ražotu saldējumu. Vēlāk pašvaldību darbinieki sadalījās piecās darba grupās – "Stiklinieki", "Audēji", "Pinēji", "Atslēdznieki" un "Podnieki" un apguva dažādas derīgas iemaņas. Dienas noslēdzošajā daļā Līvānu novada kultūras centrā "putnu pašvaldības" rādīja sagatavotās prezentācijas un aplaudēja Līvānu pašdarbības kolektīvu priekšnesumiem. Patīkamu pārsteigumu visiem sagādāja īpaša svētku torte ar dekoratīvu putnu virsū. Nākamgad "spārnotie kolēģi" – pašvaldības, kuru ģerbonī ir putns, tiksies Neretas novadā.

13. MAIZES DIENA ĀRAIŠOS

19. jūlijā – **13. Jaunrudzu Maizes dienā** Amatas novada **Āraišu vējdzirnavās** smaržoja maize, rosījās cepējas baltos priekšautos un pulciņiem vien nāca viesi – rudzu maizes cienītāji. Jau 13. reizi vējainajā dzirnavu kalnā tika svinēta Maizes diena, godināti cepēji un senās tradīcijas turpinātāji. Pasākuma rīkotāji – Āraišu vējdzirnavu māju saime, biedrība "Anno 1852" un etnogrāfe Indra Čekstere lielus un mazus ciemiņus aicināja ceļojumā pa Kukulīša taku, iepazīstinot ar maizes cepšanas un citām gudrībām. Kā ik gadu, tika sumināti seno saimnieku un saimnieču vārdi īpašnieki – Jēkabi un Annas. Maizes dienā bija gan Annas pankūku, gan Jēkaba maizes cepšana, degustācija un Kukultirdziņš ar maizes cepēju, siera sējēju, biteinieku, zāļu tēju vācēju un amatnieku darinājumiem.

Viesi varēja izstaigāt visus vēdzirnavu stāvus un aplūkot restaurēto iekārtu. Āraišu vēdzirnavās Dabas aizsardzības pārvalde atjaunojusi arī pastāvīgi skatāmo izstādi, kur apmeklētāji var iepazīties ar Āraišu vēdzirnavu uzbūvi, vēsturi un atmiņu stāstiem par tām, izlasīt, kā un kad tiek svinēti Jēkabi – Jaunrudzu maizes diena Āraišos, kādi ir Latvijā sastopamie labību veidi un kā tos izmantojam, kādi ir Vidzemes rudzi un rudzu maize, kādas Latvijā sastopamas maizes zīmes.

12. STARPTAUTISKAIS ČUGUNA MĀKSLAS SIMPOZIJS AIZPUTĒ

7. augustā Aizputes pilsētas svētku ietvaros darbnīcu un rezidenču centrs "Serde" organizēja ikgadējo **starptautisko čuguna mākslas simpoziju**. Čuguna mākslas simpoziji Aizputē norisinās kopš 2009. gada, un šis bija jau 12. pēc kārtas. Pirms tam šādus pasākumus tēlnieks Kārlis Alainis organizējis vairākās vietās: Pedvālē, Rīgā un Liepājas Karostā. Kā ierasts, simpoziji notika Tebras upes krastā, un šoreiz tas sakrita ar pilsētas svētku atklāšanas laiku. Aizputnieki un svētku viesi bija laipni lūgti ieskatīties aizraujošajā čuguna skulptūru liešanas procesā gan pirms, gan pēc oficiālā pilsētas svētku atklāšanas pasākuma.

12. IKARA SVĒTKI PRIEKULĒ

Augusta otrās nedēļas nogalē apritēja **12 gadu**, kopš Priekulē svin **Ikara svētkus**. Izveidojoties novadam, tie ir arī **Priekules novada svētki**, kuros ļaudis dodas kopīgā gājienā un bauda dažādas aktivitātes atbilstoši katra gaumei un attiecīgā mirkļa noskaņojumam. Šogad svētku ievadpasākumi notika jau nedēļu pirms tiem – 31. jūlijā tika pārgriezta atklāšanas lente vecajā domes ēkā, kur tagad mājvieta uzreiz divām iestādēm: pirmajā stāvā darbojas Sociālā atbalsta centrs, bet otrajā – jauniešu māja "Priekule" (hosteja tipa naktsmītne ar visām ērtībām). Pēc svinīgās atklāšanas turpat nori-

sinājās Ingas Raškovas jaunākās burtņīcas "Priekules saimnieciskā hronika līdz 1945. gadam" atvēršana. Tas ir priekulnieces kārtējais pētījums un faktu apkopojums par Priekuli, tās cilvēkiem un saimniekošanas paradumiem pagājušajā gadsimtā. Savukārt 1. augustā Priekules Kultūras namā atklāja izstādi "Ja Ikars lidotu pēc simts gadiem", kurā aplūkojami bērnu darbi no visas Latvijas, un vakarā tur skanēja tradicionālais brīvdabas koncerts "Laternu stundā".

10. LILIJU SVĒTKI VECUMNIEKOS

Kā katru gadu, arī šogad jūlija otrajā sestdienā **Vecumniekus** piepildīja liliju ziedu smarža un krāsu bagātība. Ar moto "Pieskaries gaismai, un gaisma pieskaries tev!" tika aizvadīti **10. Liliju svētki**. Vecumnieku tautas nams aicināja piedalīties liliju ziedu izstādes veidošanā un lielā liliju zieda radišanā. 11. jūlija rītā svētkus atklāja tradicionālais Liliju gadatirgus, savukārt jau no pulksten 10 floristikas konkursa dalībnieki un svētku apmeklētāji sāka piepildīt tautas nama zālājā izvietoto lielo lilijas ziedu, kas šajā jubilejas gadā bija konkursa dalībnieku un Vecumnieku iedzīvotāju un viesu kopdarbs.

X RADOŠO DARBU KONKURSS "Vedējs 2015"

11. augustā aizritējis desmitais biedrības "Lauku partnerība Sēlija" organizētais **radošo darbu konkursa "Vedējs 2015"** noslēguma pasākums. Šoreiz tas notika Viesītes muzejā "Sēlija", kur klātesošos uzrunāja un sveica biedrības "Lauku partnerība Sēlija" valdes priekšsēdētāja Skaidrīte Medvecka un Jēkabpils novada izpilddirektors Jānis Subatiņš. Konkurss tiek rīkots kopš 2006. gada, lai plašākai sabiedrībai vēstītu par darbīgiem cilvēkiem laukos, kam piemīt dzīves gudrība vadīt, vest sev līdz citus. Konkursa mērķis ir rosināt partnerības teritorijas lauku ļaudis teikt labus vārdus par kaimiņiem, sava pagasta iedzīvotājiem, kuri ir apliecinājuši piederību laukiem ar izpalīdzību, sabiedrisko

PAŠVALDĪBĀS

aktivitāti un optimismu. Visi "vedēji" saņēma lukturīti, bet galveno nomināciju "Vedējs 2015" šogad piešķīra Līču ģimenei no Viesītes novada Saukas.

4. VECPIEBALGAS NOVADA KULTŪRAS SVĒTKI

Ar mainīgiem laikapstākļiem, kas daždien ļoti pievīla, bet citā priecēja, ar sirsnīgu liksmību un klusu rezignāciju pagājušas ceturtās saiešanas slātaviešu garā "Vecpiebalga atver durvis 2015" piecas daudzkrāsainas dienas (no 22. līdz 26. jūlijam). Svētku ideja un filozofija šajos gados bijusi nemainīga – piedāvāt iespējami plašam interesentu lokam piemērotu, kvalitatīvu kultūras programmu, balstoties uz to, kas īpašs novadam. Viens no svētku organizatoriem komponists Jānis Lūsēns to formulējis tā: kamēr cituviet Latvijā svētku svinēšanai jāpiemeklē kāda tēma, Vecpiebalgā nav jāmeklē nekas, tikai radoši jāinterpretē bagātā kultūrvēsture un spilgtu personību devums un Latvijas latviskāajā novadā jāsvin latviski svētki. Kultūrvēsturiskajā Vecpiebalgas novadā dzīvojuši ievērojami Latvijas kultūras darbinieki un norisinājušies pirmā latviešu romāna "Mērnieku laiki" notikumi. Vecpiebalgas novada pašvaldība sadarbībā ar muzikālā teātra apvienību "Ars nova" bija gādājuši par īpašu kultūras notikumu programmu visplašākajam apmeklētāju lokam. 4. ikgadējās saiešanas slātaviešu garā "Vecpiebalga atver durvis" laikā Taurenē notika lugas "Ar būdu uz baznīcu" varones Mariannas Okolokolakas vārdā nodēvētais padomju retroauto brauciens. Saiešanas centrālajā dienā – sestdienā, kuras nosaukums bija "Caur Vecpiebalgu uz Inešiem!", aicināja gan Audēju diena, gan Amatnieku tirgus, bet vakarā Inešu estrādē norisinājās Mazās Kalniņa dienas.

III SĒLIJAS TAUTAS MĀKSLAS SVĒTKI "SĒLIJA ROTĀ"

20. jūnijā Jaunjelgavā notika jau trešie Sēlijas Tautas mākslas svētki "Sēlija rotā", kas pulcēja vairāk nekā 700 dalībnieku no septiņiem Sēlijas apvienības novadiem – Aknīstes, Ilūkstes, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Neretas, Salas un Viesītes novada. Piedalījās arī viesi – tautas deju kolektīvs "Staburags" no Brazīlijas pilsētas Ižuī un Kretingas (Lietuvā) folkloras kapela "Lakštingele". Visi Sēlijas apvienības pašdarbnieki vienojās kopīgā svētku gājienā uz Liepu parka estrādi un lielajā dižkoncertā "Sēlija rotā". Koncertā uzstājās Sēlijas novadu folkloras kopas, Sēlijas novadu apvienotie kori un Sēlijas novadu apvienotie deju kolektīvi.

TREŠAIS MELLEŅU LASĪŠANAS ČEMPIONĀTS NĪCĀ

18. jūlijā Nīcas novada Jūrmalciema kāpās notika jau trešais Melleņu lasīšanas čempionāts. Sacensties varēja ne tikai par to, kurš trīs stundu laikā salasīs visvairāk ogu, bet arī četrās īpašās disciplīnās – "Ašākais ogotājs", "Skaistāk noformētais groziņš", "Lielākās ogas īpašnieks" un "Dūšīgākā komanda". 29 lasītāji trīs stundās kopā salasīja 61,285 kilogramus melleņu. Ar pilnākajiem traukiem no meža atgriezās pieredzējuši ogotāja kalnišķniece Dzintra Pļavniece. Viņas ogu svars – 4,544 kg. Dz. Pļavniecei bija izdevies atrast arī lielāko ogu – 1,229 cm diametrā. Otro vietu nopelnīja iepriekšējo gadu uzvarētāja liepājniece Vera Fomina ar 3,747 kg ļoti tīri lasītu ogu, bet trešā vieta – durbeniecei Lilitai Lauraitei ar 3,696 kg melleņu. Jāpiebilst, ka ogas tika lasītas bez tehniskām palīgierīcēm. Kamēr ogotāji steidza pildīt savus traukus, Jūrmalciema "Aizjomietes" dalībniekiem bija sarūpējušas garšīgas pusdienas – melleņu klimpu zupu un badapankūkas ar melleņu ievārījumu, ko čaklie lasītāji notiesāja ar gardu muti. Jūrmalciema kāpās aizvadītais trešais Melleņu lasīšanas čempionāts īpašs ar to, ka bija visvairāk ogotāju, visvairāk salasīto ogu un visvairāk gados jaunu, čaklu lasītāju. Viņi bija mērojuši ceļu no Rīgas, Liepājas, Durbes, Grobiņas, Priekules un Nīcas novadiem.

OTRAIS "ZAĻAIS STARS" PĀVILOSTĀ

Jau otro gadu Pāvilostā 24. un 25. jūlijā norisinājās pāvilostnieka un izcila latviešu dziesmu autora Ulda Marhilēviča radītais mūzikas un mākslas festivāls

“Zaļais stars”. Lai gan vasarā Latvijā netrūkst mūzikas festivālu pat ar vēl lielāku vārdu, tomēr Pāvilostas festivāls atšķiras ar daudziem aspektiem – īstenu latviešu mūziku un smeldzīgi patīkamu Liepājas roku, populārām līdzdziedamām melodijām, labākajiem latviešu dziesmu izpildītājiem un jauniem talantiem. Festivālam savu auru piedod arī Pāvilostas mazpilsētas šarms, baltā smilšu pludmale, sāļais jūras gaiss, zilganajā jūra un saule. Pāvilostas mūzikas un mākslas festivāls ir vienīgais festivāls Latvijā, kas apmeklētājiem divās dienās piedāvā tik Joti atšķirīgus mūzikas novirzienus – piektdienas vakarā Sakaslejas baznīcā bija iespēja baudīt sakrālo mūziku un izpildītājus, savukārt sestdienas nakts koncertā Pāvilostas pludmalē atskanēja gan latviešu tautas dziesmas, gan Liepājas roks, gan populāras 70. un 80. gadu melodijas. Festivāla noslēguma koncerta kulminācija bija pusnaktī, kad, visiem kopā dziedot Pāvilostas himnu, virs moliem naksnīgajās debesīs atmirdzēja salūts.

PIRMIE MĒMELES SVĒTKI DIVU DIENU GARUMĀ

18. un 19. jūlijā Vecumnieku novada Kurmenē un Skaistkalnē un Biržu rajonā Lietuvā notika **pirmie Mēmeles – Nemunelis svētki**. Kopumā ap 100 latviešu un 30 lietuviešu pirmajā dienā un 30 dalībnieku otrajā dienā laivoja pa Mēmeles upi un apmeklēja atpūtas vietas tās krastos. Svētkus rīkoja atpūtas vieta “Lutauši” sadarbībā ar draugiem Lietuvā – Biržu reģionālo dabas parku un tā pārstāvi Kestuti Baronu. Sarīkojuma mērķis bija popularizēt pašu skaistāko Zemgales upi un skaistāko vietu Latvijā un stiprināt draudzības saites ar kaimiņiem – lietuviešiem.

PIRMAIS SKLANDRAUŠU FESTIVĀLS DUNDAGĀ

25. jūlijā ar seno amatu darbnīcām, dižrausu meistarklasēm, tirdziņu, Janīnas Kursītes-Pakules semi-

Foto: Visvaldis Biezbārdis

nāru par Kurzemes tradīciju vērtību mūsdienu vidē, sklandrauša – saules rauša veidošanu, skanīgiem koncertiem un balli Dundagā godā cēla senos tautas amatus, bet pāri visam – žogu rausi, vienu no novada zīmoliem. Ļaužu bija ka biezs un pieprasījums pēc sklandraušiem tik liels, ka tos izpirka pusstundas vai stundas laikā, kaut gan dižraušus bija sacepušas gan vietējās meistares, gan suitu sievas, gan vēl citas cepējas. Aizkustinošu brīdi latviskās dzīvesziņas turētāji piedzīvoja pils pagalmā, kur tieši no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktores bijušās dundaznieces Māras Lāces rokām katrs saņēma uzslavas rakstu “Gods tev un tavam rausim”, kā arī labības kūlīti ar stilizētu dižrausi, kas gatavots no dzijas. Šai dienai, ja to salīdzina ar dižrausi, bija skaists pildījums: lielā sklandrauša veidošana pie parka estrādes, brīnišķīgi koncerti laukumā pie pils un uz estrādes skatuves, seno mantu izsole, rāpšanās umurkumurā un nodarbības bērniem. Jāpiemin, ka Dundagu rotāja vairāki ziedu sklandrauši – trīs pils apkārtnē, arī pagalmā un viens pie autoostas. Sklandrauša – saules rauša veidošana pie estrādes notika kā īpašs rituāls. Vēlāk, lielkoncerta vidū, gods to iegriezt pienācās abām novada izcilajām dižrausu cepējām – Elmai Zadiņai un Dženetai Marinskaī, kuras ieguldījušas lielu darbu, lai sklandrausis arī Eiropā kļūtu par tik sevišķu, ka Eiropas Savienība to iekļāvusi tradicionālo un aizsargājamo ēdienu sarakstā. Turklāt tas ir pirmais Latvijas ēdiens, kam garantēta tradicionālā īpatnība ES.

ALTERNATĪVĀS MŪZIKAS FESTIVĀLS “SANSUSĪ” AKNĪSTĒ

Augusta sākumā triju dienu garumā Aknīstes novadā notika nebijis pasākums – alternatīvās kamermūzikas festivāls “Sansusi”. Šā festivāla nosaukuma un idejas autors ir brīvdienu mājas “Susēja” īpašnieks Latvijas Nacionālās operas solists Armands Siliņš, kurš bērnībā dzīvojis šajā pusē. Dziedātājs stāsta, ka “Sansusi” atvasināts no brīvdienu mājas “Susēja” vārdu spēles

rezultātā, turklāt tulkojumā no franču vārda “*sans souci*” tas nozīmē – bez rūpēm, bez raizēm. Festivāla pirmie mēģinājumi notika jau iepriekšējos gados, bet šogad lieliem un maziem skatītājiem trīs dienās tika sniegti 16 notikumi. Koncerti notika uz trijām savdabīgi veidotām skatuvēm. Īpašu noskaņu radīja meža skatuve. Festivālā notika Andra Dzeniša opusa “Vīriešu dziesmas” pasaules pirmatskaņojums, ko izpildīja baritons Armands Siliņš klavieru pavadījumā. Festivāla programmā bija arī pasākumi bērniem, piemēram, Latvijas Leļļu teātra izrāde “Joka pēc alfabēts”, Zīmējumu teātra izrāde un vakara koncerts.

1. STARPTAUTISKAIS AUTORLEĻĻU FESTIVĀLS PREIĻOS

Foto: **Gunārs Vilcāns**

Preiļu novada svētki šogad iesākās ar vēl nebijušu notikumu – **1. starptautiskā autorleļļu festivāla “Leļļu vasara Preiļos”** izstādes atklāšanu 21. augustā Preiļu kultūras namā. Uzaicinājumam piedalīties festivālā bija atsaukušies daudzi starptautiski atzīti leļļu mākslinieki no Igaunijas, Krievijas, Baltkrievijas, Latvijas, Azerbaidžānas un Nīderlandes, un vairāku mākslinieku vadībā Preiļu Mūzikas un mākslas skolas telpās norisinājās arī meistarklases bērniem. Trīs dienu garumā Preiļu Kultūras namā savus greznos veikumus demonstrēja 27 starptautiskie mākslinieki no visas pasaules. Šogad Preiļu novada svētku svinībās piedalījās arī pārstāvji no sadraudzības pašvaldības Utenas Lietuvā, Taipejas misijas Latvijā, Krievijas Federācijas ģenerālkonsulāta, Baltkrievijas Republikas ģenerālkonsulāta, Latvijas Pašvaldību savienības, Latgales reģiona attīstības aģentūras un vietējām sadraudzības pašvaldībām. Svētku kulminācijas dienā – 22. augustā preiļieši vienojās atraktīvā iestāžu, uzņēmumu, dienestu un organizētu iedzīvotāju Svētku gājienā. Pēc emocionāli savīļņojoša brīža, kad gājiena noslēgumā tā dalībnieki vienoti palaida hēlija balonus debesīs, izpildot Preiļu himnu, tika godināti konkursa “Sakoptākais īpašums Preiļu novadā” laureāti, kā arī Latvijas jaunatnes olimpiādes uzvarētāji. Vēlā novakarē svētku programma turpinājās gleznainajā Preiļu pilsētas parka estrādē, kur tika pasniegta Preiļu novada Goda pilsoņa zīme leļļu māksliniecei Jeļenai Mihailovai.

NĒĢU SVĒTKI CARNIKAVĀ

22. augustā **Nēģu svētki Carnikavā** pulcēja ne tikai tūkstošiem novadnieku, bet arī viesus no Latvijas un ārvalstīm. Šogad svētku uzmanības centrā bija Carnikavas nēģi – pirmais Latvijas pārtikas produkts, kas kopš 2015. gada februāra ir iekļauts Eiropas Savienības Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu reģistrā. Jau kopš paša rīta parkā Carnikavas novada pašvaldības darbinieki lika uz uguns 400 litru katlu, lai vārītu tradicionālo nēģu zupu, ko svētku viesi varēja nobaudīt par ziedojumiem Sigulā dievnama atjaunošanai. Svētku laikā baznīcai kopumā tika saziēdoti 1705,73 eiro. Rīta cēlienā turpat Carnikavas parkā slavenais šefpavārs Mārtiņš Rītiņš vadīja kulinārijas meistarklasi un svētkos dāvināja Carnikavai savu nēģu pagatavošanas recepti, bet spraigajās nēģu ātrēšanas sacensībās uzvarēja svētku viesis no Preiļiem. Ar Nēģu karali priekšgalā novadnieki un svētku viesi no Gaujmalas devās svētku gājienā uz Carnikavas parku, kur estrādē pie lielās skatuves norisinājās svētku atklāšanas ceremonija. Tajā Carnikavas novada domes priekšsēdētāja Daiga Jurēvica pasniedza Pateicības rakstu zemkopības ministram Jānim Dūklavam, nēģu zvejniekiem, cepējiem un visiem tiem, kuri devuši savu ieguldījumu, lai Carnikavas nēģi saņemtu Eiropas kvalitātes zīmi – “Aizsargāta ģeogrāfiskās izcelsmes norāde”.

I SĒLIJAS NOVADU JAUNIEŠU DIENA VIESĪTĒ

28. augustā Viesītē notika **pirmā Sēlijas novadu un Krustpils novada jauniešu diena “Dzimis Sēlijā”**. Tā kā šis ir dzejnieku Raiņa un Aspazijas gads, arī jauniešu dienu pasākumi noritēja šo dzejnieku zīmē – trīs cēlienā. Pirmajā dienas cēlienā norisinājās

sporta spēles, kur Raiņa un Aspazijas laukumos tika noskaidrotas spēcīgākās komandas futbolā un volejbolā. Vēlāk sportu nomainīja intelektuālas, radošas un izklaidējošas nodarbes muzeja "Sēlija" teritorijā. Ikvienam pasākuma apmeklētājam bija iespēja izmēģināt spēkus Antiņa stikla kalnā (klinšu siena) un satikt Mākoņskrējēju Mārtiņu Zvīdriņu, saposties "Aspazijas SPA" un tikt pie skaistiem foto "Raiņa foto" studijā, kurā ikviens ar dažādu tērpu, aksesuāru un teātra rekvizītu palīdzību varēja iejusties Raiņa un Aspazijas laika gaisotnē. Zemessardzes 56. kājnieku bataljona pārstāvji kopā ar Nacionālās aizsardzības akadēmijas kareivjiem izrādīja ekipējumu un ieročus un informēja jauniešus par izglītības iespējām. Salas novada teltī ikviens interesents varēja rimēt Raiņa stilā jeb, izmantojot nejauši izvēlētas Raiņa dzejas, prozas un dramaturģijas darbu rindas, veidot repu. Novadu asākie prāti savas zināšanas pārbaudīja erudīcijas konkursā V.I.P. (Veiksme, Prāts, Intuīcija), kur uzvaras laurus plūca Aknīstes komanda. Pasākuma trešais cēliens jeb vakara programma notika Mīlestības salīnā. Visu novadu komandas dāvanā saņēma sponsoru sarūpētas dāvanu kastes, kas bija piepildītas ar gardumiem no visiem astoņiem novadiem. Vakara izskaņā muzicēja Ilūkstes, Salas un Neretas jaunās grupas, kam sekoja DJ cīņas. Pasākums tapa sadarbībā ar visām septiņām Sēlijas novadu apvienības pašvaldībām – Salas, Viesītes, Neretas, Ilūkstes, Aknīstes, Jaunjelgavas un Jēkabpils novada, kā arī ar Krustpils novada pašvaldības atbalstu un 1000 eiro finansējumu no "Latvijas Valsts mežu" finansētās Zemgales kultūras programmas 2015" projektu konkursa. Šogad Sēlijas novadu jauniešu diena norisinājās Viesītes novadā, kas ir šīs idejas autori, savukārt nākamgad jauniešus no Sēlijas uzņems Neretas novads.

PIRMIE KOKMUIŽAS SVĒTKI

12. septembrī norisinājās **pirmie Kokmuižas svētki**, caurvijot senlaicīgo neobaroka laika atmosfēru savienojumā ar mūsdienu kultūru. Centrālā svētku norises vieta bija Kokmuižas parterā. Kokmuižas svētkiem par godu ekstravagantā salikumā bija veidots Kokmuižas stāsts mūzikas, gaismas un kustību performancē. Svētku apmeklētājiem to "pastāstīja" viens no izcilākajiem akustiskās ģitāras meistariem Latvijā – Kaspars Zemītis, viens no pieredzes bagātākajiem Latvijas didžejiem – Dj Monsta, deju horeogrāfe Lilijs Lipore un gaismu mākslinieks Egils Kupčs, kopīgi

uzburot elegantu un mistiski iedvesmojošu priekšnesumu. Stāsta scenārija autors – režisors Juris Jonelis. Mistērijas "Gaismas aleju krustpunktā" vēstījums ir par to, kā Saules zemes karalienes meita, atverot Gaismas laika vārtus, dodas izpildīt uzdevumu – atrast Tumšajā zemē kādu staru, kas pulcētu ļaudis vienotā cerību starā un pildītu tos ar laimi un ticību gaišajiem laikiem. Stāsta noslēgumā pasaules viducī, kur gaismas alejas satiekas, visas radības uzceļ sev spēcīgu muižu no koka, kur vēl joprojām visi liksmojas un bauda Gaismas laika vārtu atvērto spēku.

LIELĀ LATGALIEŠU TAUTASDZIESMU ĶĒDE LĪVĀNOS

19. septembrī Līvānos ikviens tika aicināts iesaistīties **Lielajā latgaliešu tautasdziesmu ķēdē**, kas no pulksten 11:30 līdz 15:30 vijās cauri Līvānu centrālajai – Rīgas ielai. Piedalīties varēja ikviens neatkarīgi no vecuma – skaitot (dziedot) tautasdziesmas latviešu un latgaliešu valodā, kad no rokas rokā tika nodots tautasdziesmu kamols, tā simboliski apliecinot tautas gara spēku. Katrs akcijas dalībnieks saņēma īpašo dalībnieka uzlīmi. Tie, kas tautasdziesmu ķēdes dažādos posmos varēja noskaitīt vairākas tautasdziesmas, par katru saņēma zīmodziņu uz dalībnieka uzlīmes. Sakrājot vairāk par pieciem zīmodziņiem, dalībniekiem bija iespēja saņemt pārsteiguma balvas – īpašas burtnīcas ar latgaliešu alfabētu un pareizrakstības likumiem. Lielo latgaliešu tautasdziesmu ķēdi visā tās garumā kuplināja arī vairāk nekā desmit Līvānu novada tautas mākslas un pašdarbības kolektīvu, savukārt pie Līvānu novada Kultūras centra darbojās Latgaliešu tradīciju skola, kuras radošajās darbnīcās varēja izmēģināt roku mārrutku rīvēšanā, sviesta kulšanā, slotu siešanā un citās izdarībās. Darbojās arī īpašā Latgaliešu fotodarbnīca, kur bija iespējams nofotografēties tautastērpos. Lielo Latgaliešu tautasdziesmu ķēdi atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds, a/s "Latvijas Valsts meži" atbalstītā Latgales kultūras programma un Latgales reģiona attīstības aģentūra projektā "Lielā latgaliešu tautasdziesmu ķēde un tradīciju skola – nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai".

Paldies gan izdarīgajiem un izdomas bagātajiem vasaras "ražas" gādātājiem Latvijas pašvaldībās, gan visiem šo notikumu atspoguļotājiem un "iemūžinātājiem"!

Apkopojusi **Gunta Klismeta**

IZSTĀDE - GADATIRGUS "IZVĒLIES PIEBALGU!"

Dace Bišere-Valdemiere,
projekta vadītāja

8. augustā Jaunpiebalgas valsts izrīcības komiteja sadarbībā ar SIA "Wenden Furniture" aicināja uz Jaunpiebalgu, kur vienā no latviskākajiem Latvijas novadiem notika izstādes – gadatirgus "Izvēlies Piebalgu!" un vietējā mēbeļu uzņēmuma SIA "Wenden Furniture" desmitgades jubilejas svinības, kad godā tika celtas senās amatu prasmes, mājražošanas tradīcijas un uzņēmējdarbība.

Ar svētku runu izstādi – gadatirgu "Izvēlies Piebalgu!" atklāja novada domes priekšsēdētājs **Laimis Šāvējs**: *"Pie mums, Jaunpiebalgā jeb, kā saka – Čāngalienā, šajā mūsu zemītē, ko mīlam, cienām, kopjam un kur ievācam ražu, šai mūsu maizes zemē, esmu lepns, ka jau desmito reizi varu pasludināt izstādi – gadatirgu "Izvēlies Piebalgu!" par atklātu."*

Svētkus pagodināja Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs **Jānis Endziņš**, Saeimas deputāts **Valters Dambe**, LPS padomniece lauku attīstības jautājumos **Sniedze Sproģe**, Vidzemes plānošanas reģiona valdes priekšsēdētājs **Hardijs Vents** un citi.

Piebaldzēni nav savā pārticībā ierāvušies, bet dalās labumā ar citiem. Šogad izstāde – gadatirgus "Izvēlies Piebalgu!" goda vietā cēla KRĒSLU, suminot SIA "Wenden Furniture" desmit gadu jubilejā. Par godu tam visas dienas garumā notika dažādas aktivitātes.

Viena no vērienīgākajām bija krēslu izstāde "Krēsls laiku lokos", kurā tika izstādīti krēsli no jaunpiebaldzēnu sētām, Rīgas Amatniecības vidusskolas, Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja, Rīgas Tehniskās universitātes Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Koka dizaina konstrukciju meistardarbnīcas, Cēsu profesionālās vidusskolas un Vidzemes krēslinieku muzeja. Izstādes ietvaros tika demonstrēta melnbaltā šaurfilma "Visu mūžu un vēlreiz" par seno un izzudušo krēslinieka amatu un Strīķu nedzirdīgo krēslu meistaru Eduardu Tanni un viņa likteni.

Tāpat jāpiemin arī floristu ziedu krēsls – atpūtas krēslu kā dizaina objektu konkurss "Krēsls – krēslā", kurā

piegalijās desmit Vidzemes floristu. Viņu uzdevums bija dizainēt un izgatavot krēslus no dažādiem floristikas un dabas materiāliem, kas dienā kalpotu kā tirgus noformējums un radītu tematisku, māksliniecisku un gaumīgu vides estētiku, savukārt vakarā, kad tirgus placis bija atbrīvoies no burzmas, krēsli tika izgaismoti un, mūzikai skanot, aicināja nesteidzīgi baudīt krēslas romantiku.

Svētkus kuplināja arī pārnovadu kultūras programmas "Mans krēsla stāsts" no Vecpiebalgas, Raunas, Pārgaujas un Amatas novadiem.

Lai andele uzņemtu apgriezienus, visus izklaidēja bagātīga svētku programma. Vispārīgu dancošanu sentēvu garā un pušķotas kuplejas piebaldzēnu vīzē priekšā stādīja Jaunpiebalgas pagasta deju kolektīvs "Piebaldzēni", Liepājas aktrīšu folkloras apvienība "Atštaukas", Iecavas bērnu folkloras kopa "Tarkšķi" un Vītoli un Igaunju ģimenes.

Tāpat netika aizmirsti bērni, kurus izklaidēja "Zili brīnumi" ar savu programmu, kā arī SIA "Wenden Furniture" bija parūpējusies, lai bērniem būtu ko darīt, piedāvājot apgleznot viņu radītos ķeblišus. Savukārt lielākie apmeklētāji varēja no detaļām salikt krēslu, un tas, kā izrādījās, nemaz tik viegli nevedās.

Arī šogad neiztrūkstoša bija Kūkotava pie Gaujas, kas ļāva ikvienam apmeklētājam izbaudīt Piebalgas kūku cepēju meistardarbus. Tie šogad sasniedza rekordskaitu – 25 kūku cepējas piedāvāja savus meistardarbus. Piebaldzēni labiem viesiem allaž ceļ galdā Ķenča īpašo jēra zupu. Protams, bez tās neiztika arī šoreiz.

Šogad Jaunpiebalgā izstādi – gadatirgu "Izvēlies Piebalgu!" kuplināja (un atvēsināja!) divas vienkoča laivas, kas tapušas šajā vasarā un ir vairāku Gaujas fonda vīru kopdarbs. Gadatirgus Piebalgas ostā varēja vērot gan laivas tapšanas gaitu, iegūt informāciju par vienkocēm Vidzemē un Piebalgā sendienās un aplūkot un praktiski izmēģināt laivas grebšanas darbarīkus, gan arī izbaudīt braša Gaujas laivinieka drošas rokas vadītas laivas līgano gaitu Gaujas ūdeņos.

Tirgus dienas daļas izskaņā tika piešķirti pieci cildinājumi "Piebalgas prece 2015" un zīmols "Izvēlies Piebalgu!", ko šogad saņēma "Piebalgas kūpinātava".

Jubilejas reizes izskaņā brīvdabas norā tika rīkots trakoti jautrs izrīkojums un lustīga drasēšana līdz rīta gaismai, kurā uzstājās goda viesi – "Raxtu Raxti" ar plašu mūzikas programmu īsti latviskās un nacionālās noskaņās, Normunds Rutulis ar koncertu "Aizturi elpu" un grandioza balle kopā ar grupu "Dzelzs vilks", DJ Lejasmeijeru un Žagariņa orķestri. Kā jau svētku reizē pienākas, SIA "Wenden Furniture" bija sarūpējusi vērienīgu uguņošanu, kas ar savu krāšņumu priecēja visus svētku apmeklētājus.

Piebalgā, kā sacīt jāsaka, augstā vērtē allaž bijis "gara gaišums" un lielšanās, tādēļ esam lepnī un pateicīgi ikvienam amatniekam, mājažotājam, uzņēmējam, pašvaldībai un iestādei, kas ņem dalību izstādē – gadatirgū "Izvēlies Piebalgu!", kā arī ikvienam apmeklētājam. Gaidām uz andeli un sevis izrādīšanu arī nākamgad!

DOBELE DARA UN RĀDA – *stāsts par novada vietējo mājrāžotāju produkcijas pieejamību un popularizēšanu. Bet ne tikai par to*

Lolita Ozoliņa un Liene Kupča,
projekta konsultantes

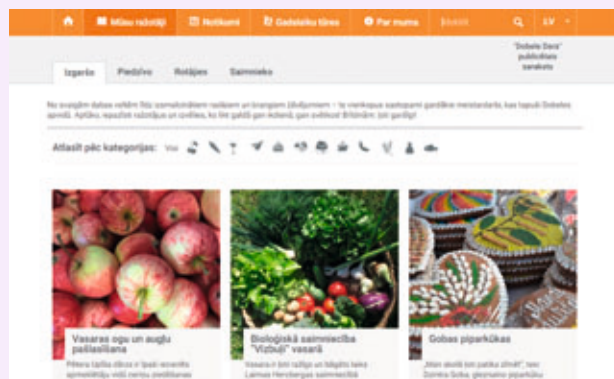
Lai veicinātu Dobeles novada mājrāžotāju un amatnieku sadarbību un vietēji ražoto produktu pieejamību un popularizēšanu ne tikai Dobeles novadā, bet arī Latvijas mērogā un ārpus tās, Dobeles Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs pirms gada uzsāka **mazo ražotāju uzņēmējdarbības atbalsta projektu**, kura īstenošanu atbalstīja Dobeles novada dome.

Dobeles novadā vēsturiski ir koncentrējušies plaši resursi un kompetences – spēcīgi, eksportspējīgi un radoši ražošanas uzņēmumi un pakalpojumu sniedzēji. Lauksaimniecības, pārtikas ražošanas, ķīmijas, metālapstrādes, rūpniecības uzņēmumu skaits ir lielāks nekā citviet Latvijā. Līdztekus šiem lielajiem uzņēmumiem vēlējamies palīdzēt attīstīt mazo ražotāju – mājrāžotāju un amatnieku – produktu un pakalpojumu klāstu un konkurētspēju, jo ticam, ka pārsteigt, piešķirt unikālītāti un dažādot tūrisma un saražoto produktu piedāvājumu var gudra mazo ražotāju sadarbība savā starpā un arī ar pašvaldību.

Ciešā sadarbībā ar iesaistītajām pusēm šo uzdevumu veiksmīgi īstenojot palīdzēja pieredzējušas komunikācijas un pakalpojumu dizaina ekspertes. Paralēli apmācībām, informatīviem semināriem un diskusijām tapa interneta vietne www.dobeledara.lv, kuras galvenais mērķis ir atbalstīt mazo ražotāju biznesa attīstību un veicināt jaunu uzņēmumu veidošanu.

Šajā lapā ne tikai popularizējam Dobeles novada mājrāžotāju produktus un pakalpojumus, bet saistām mājrāžotāju un amatnieku ieguldījumu ar citām pašvaldībai vitālām interesēm: tūrisma attīstību, pašvaldības kultūras pasākumu dažādošanu, mazo un lielo uzņēmumu savstarpējās sadarbības stiprināšanu

un novada atpazīstamības veicināšanu. Pašvaldībām šādu praktisku platformu izveide ir viens no vērtīgākajiem, gudrākajiem veidiem, kā ieviest un iedzīvināt novadu vai pilsētu zīmolus, tos piepildot ar vērtībām atbilstošu un pieejamu saturu.

Kā patiešām izdzīvot un izgaršot Dobeles novadu mājaslapā?

Katra tikšanās ar mājrāžotājiem un amatniekiem projekta izstrādes grupai atklāja Dobeles novadam raksturīgās tradīcijas, unikālo produktu ražošanas procesus, mājrāžotāju radošās personības un viņu attieksmi pret apkārtni, smagā roku darbā radītos labumus, kas veido tikai šim novadam raksturīgo identitāti. Ņemot vērā projekta apjomu un ierobežotos laika resursus, projekta realizētāji strādāja divos virzienos: izstrādājot mājrāžotāju zīmolu un funkcionālu, praktisku, viegli uztveramu mājaslapu un attīstot mājrāžotāju savstarpējo sadarbību un komunikāciju.

Projekts tika īstenots vairākos soļos:

- rūpīga reģistrēto novada mājrāžotāju datubāzes sagatavošana;
- klātienes tikšanās un iepazīšanās ar katru mājrāžotāju un viņa ražoto produkciju, saimniecības apskate. Šis bija emocionālas un iedvesmojošas

Brigita Tivča un Lolita Ozoliņa apciemo bitenieku
Ādolfu Jonku.

tikšanās, kurās tika iegūti ne vien saturam nepieciešamie materiāli, bet arī idejas par produktu tālāku attīstību;

- tūrisma produkta potenciāla novērtējums.

Ļoti nozīmīgs faktors, ko kā vērtību izmantojām mājaslapas saturā, veidojot aprakstus, bija mājražotāju atbildīga ražošana, kas ir ilgtspējīga, nenodarot kaitējumu apkārtējai videi un cildinot vietējās tradīcijas. Mājaslapa tika veidota pēc kataloga principa, struktūrējot piedāvājumu galvenajos blokos: pārtika, amatniecība, saimniecība un tūrisms, tos jēdzieniski iedalot pēc sajūtām – piedzīvo (tūrisms), izgaršo (pārtikas mājražotāji), rotājies (mājamatniecība) un saimnieko (praktisko lietu iegāde mājai un dārzam). Mājražotāju stāsti, fotoreportāžas un liecības kalpoja kā avots mājaslapas nosaukuma izveidei – *Dobeles dara*, un lapas dizains tika veidots ap saturu: tekstiem, attēliem, grafikas elementiem, funkcionālajām prasībām. Šī ir kvalitatīvi atšķirīga pieeja no ierastajām “vispirms dizains, saturs vēlāk” praksēm un ļāva efektīvi rīkoties ierobežota budžeta, laika un cilvēkresursu apstākļos.

Balstoties esošajā mājražotāju piedāvājumā un analizējot un pētot līdzīgus piemērus, tika secināts, ka mūsu primārā mērķauditorija ir tie Rīgas, kā arī tuvo pilsētu iedzīvotāji, kurus interesē veselīgs un kvalitatīvs uzturs savām ģimenēm, kuri paši meklē iespējas tādu iegādāties vai sper pirmos soļus savu dārzu izveidē. Tā ir ekonomiski aktīvā iedzīvotāju grupa, ko varam sastapt, piemēram, Kalnciema tirdziņos Rīgā, kas seko līdzī apzināta dzīvesveida informācijai digitālajā vidē vai brīvdienās dodas īsākos vai garākos izbraucienos pa Latviju, lai izzinātu, izgaršotu un iegādātos vietējos labumus. Atsevišķa mērķauditorijas grupa ir arī tūristi un tūristu grupas, kas apmeklē Dobeli pa ceļam uz citām pilsētām – tiem atbilstoši ir izveidoti apskates maršruti un tiek strādāts pie vēl ērtākām mājražotāju produktu iegādes iespējām.

Mājražotāju sadarbības veicināšana

Lai vietējo mājražotāju labumi un atpūtas iespējas Dobeles novadu padarītu pievilcīgu daudziem ceļotājiem, ļoti svarīga ir cieša sadarbība un aktīva komunikācija pašu Dobeles novada mazo ražotāju starpā. Notiek mērķtiecīga vietnes satura pilnveidošana un attīstīšana, lai veicinātu vietējo un ārvalstu tūristu pie-

saisti un Dobeles novads kļūtu par interesantu galamērķi Latvijas iedzīvotājiem un viesiem. Šāgada maijā *Dobeles dara* iniciatīvai izdevās ienest kvalitatīvi jaunus vaibstus ikgadējos Ceriņu svētkos Dobelē, sadarbībā ar Latvijas Valsts auglīkopības institūtu tika izveidots rūpīgi izvēlētu mājražotāju produkcijas piedāvājums.

Mājražotājas Olgas Jakštas torte

Nemot vērā daudzo pušu iesaistīšanos projekta izstrādē, bija svarīgi izstrādāt un noorganizēt tādu pakalpojuma dizaina procesu, lai apzinātu visus iesaistītos, to intereses, izstrādātu mērķauditorijai aktuālus piedāvājumus un radītu vienkāršu iekšējās komunikācijas platformu. Viens no risinājumiem, kas nodrošina informācijas apmaiņu par dažādiem tirdziņiem un nozares iniciētiem pasākumiem, kuros mājražotāji var piedalīties, ir notikumu sadaļa, kurā pieejama informācija par tirdziņiem, pasākumiem, semināriem un citiem atbilstošiem notikumiem Dobeles novadā.

Dobeledara.lv ir unikāla komunikācijas platforma, jo tajā vienuviet apkopots daudzveidīgais Dobeles novada piedāvājums, tas ir elastīgs un pieejams komunikācijas instruments, kura stratēģiskais mērķis ir kļūt par atpazīstamu zīmolu, popularizēt Dobeles novada mājražotāju un amatnieku piedāvājumus, attīstīt un uzturēt mājražotāju kustību un biznesu kopumā, kā arī veicināt konkurētspējīgu tūrisma produktu attīstību Latvijas mērogā. Pašvaldībām šādu praktisku platformu izveide ir ne vien sadarbības solis ar esošajiem un potenciālajiem novada uzņēmējiem vai resurss tūrisma informācijai, bet arī viens no vērtīgākajiem, gudrākajiem veidiem, kā ieviest un iedzīvināt novadu vai pilsētu zīmolus, tos papildot ar vērtībām atbilstošu un pieejamu saturu.

Projekta vizītkarte:

DOBELES
PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS UN
UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA CENTRS

www.dobeledara.lv

Dobeles novada mājražotāju produktu grozs

Projekts tapis, Dobeles novada Pieaugušo Izglītības un Uzņēmējdarbības centram sadarbojoties ar projekta konsultantēm Lolitu Ozoliņu un Lieni Kupču.

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM

Skolotāja mājās uzdeva sagatavot stāstu par Cēzaru. Rezultātā septiņi skolēni sīki pastāstīja, kā pagatavot salātus.

☺ ☺ ☺

Bērnība beidzas tajā brīdī, kad sāc apiet peļķes.

☺ ☺ ☺

– Juri, es vakar redzēju, kā tu dejoini savā istabā, kamēr neviena nebija mājās.

– Ko tu gribi par klusēšanu?

– Kleitu, kurā tu dejoini.

☺ ☺ ☺

Veģetārieši – cilvēki ar nestandarta kulināro orientāciju.

☺ ☺ ☺

Ja automašīnai ar burtu M ieslēdzas logu tīrītāji, tātad tā tūlīt nogriezīsies.

☺ ☺ ☺

Viņš piedāvāja viņai tikai kafiju, bet izlasīja viņas acīs seksu, kāzas, divus bērnus, hipotekāro kredītu, trīs mazbērnus un ūdens glāzi.

☺ ☺ ☺

– Nāc ēst putru!

– Tu it kā zupu vārīji.

– Mazums ko es vārīju!

☺ ☺ ☺

– Ja visi lēks no jumta, tu arī lēksi?

– Ja visi vecāki izmantos šo metaforu, tu arī izmantosi?

☺ ☺ ☺

Ir divu veidu dāvanas:

1. Tās, kuras tev nepatīk.

2. Tās, kuras tu nesaņemsi.

☺ ☺ ☺

Lai mazbērni viesotos ilgāk, ome pārgrieza svarus par 5 kg atpakaļ.

☺ ☺ ☺

Puisis no bagātas ģimenes aizgāja uz kazino un kļuva par nebagātu.

☺ ☺ ☺

Laiks neārstē, tas aizpilda atmiņu ar citiem notikumiem.

☺ ☺ ☺

Ūdens upē ir tik tīrs, ka dzelmē var redzēt izmestos atkritumus.

☺ ☺ ☺

Latvijas policija atbalsta modi uz tetovējumiem. Jo pēc tiem visprecīzāk var atpazīt ķermeni.

☺ ☺ ☺

Kad tu zaudē daudz, priecājies, ka nepazaudēji visu; kad pazaudē visu, priecājies, ka tev nav vairs ko zaudēt!

☺ ☺ ☺

Dzīve – tie ir svētki, bet svētkos strādāt nav pieņemts!

☺ ☺ ☺

Sievietes dzimšanas dienu labāk atcerēties, dzimšanas gadu – labāk aizmirst!

☺ ☺ ☺

– Tu brauc ar BMW un smeijies, ka es braucu tramvajā? Bet vai tu zini, ka tramvajs maksā trīs miljonus eiro?

☺ ☺ ☺

Viltīgs strauss slepus no sievas iedzer ar kurmjēm.

☺ ☺ ☺

Viņa domāja, ka viņš ir ģimenes pavarda sargātājs. Bet izrādījās, ka viņš ar savu kruķi vēl divus pavardus rušina.

☺ ☺ ☺

Liels lūgums! Studenti, kas mācās Paula Stradiņa universitātē, – mācieties, lūdzu!

☺ ☺ ☺

16 bērnu tēvs meklē to mērgli, kurš kāzās novēlēja tik daudz bērnu, cik zvaigžņu debesīs.

☺ ☺ ☺

Lai aizpildītu iekšējo tukšumu, jālasa grāmatas, nevis jāēd.

☺ ☺ ☺

Kafejnīcā sēž cilvēks – bez viedtālruna, bez portatīvā, vienkārši dzer kafiju. Izskatās kā psihopāts!

☺ ☺ ☺

Pasaka par guļošo princesi uzskatāmi parāda, ka vienmēr atradīsies kāds gnīda, kurš tevi pamodinās.

☺ ☺ ☺

Pirms mācīt, kā man jāaudzina mans bērns, parādiet man savu ideālo!

☺ ☺ ☺

Iepriecināja kafejnīca, kas atrodas blakus ādas un seksuāli transmisīvo slimību centram: tās ēdienkartē var atrast salātus "Sēnīte".

☺ ☺ ☺

Vai zināji – ja pusnaktī mēness gaismā aizdedzināsi sveci un trīs reizes skaļi pateiksi mīļotā cilvēka vārdu, tu izskatīsies debili.

☺ ☺ ☺

– Mammu, vai tu mani patiešām mīli?

– Jā, dēliņ!

– Tad apprecies ar to onkuli, kurš uz stūra tirgo saldējumu.

☺ ☺ ☺

Mans mobilais telefons tik bieži ir pievienots lādētājam, ka ir pārvērties par mājas telefonu.

☺ ☺ ☺

Dzert nozīmē aizņemties labo noskaņojumu no nākamās dienas.

Latvijas novadi sava veikuma “ražu” tradicionāli sver, mēra, vētī un vērtē, tiekoties Novadu dienā. Šogad par kopāsanāšanās vietu izraudzīts **Priekuļu novada kultūras nams**, kur **23. oktobrī** notiks jau **6. Novadu diena**.

Lai izdodas pierādīt to, ka novadu atšķirības lieluma, iedzīvotāju skaita un rocības ziņā nerada šķēršļus kopējam viedoklim par darāmo Latvijas valsts un iedzīvotāju stabilas nākotnes labā!

1. Novadu diena 2011. gada 4. novembrī Skrundā

2. Novadu diena 2012. gada 20. aprīlī Ogrē

3. Novadu diena 2012. gada 2. novembrī Kocēnos

4. Novadu diena 2013. gada 17. maijā Kuldīgā

5. Novadu diena 2014. gada 17. oktobrī Iecavā

Logu “ražā”

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634